Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԽԱՉ 'ԷՕՄՐԻԻ

ՄԻՒ"ԷԼԻԹԻ

ՎԵՐ. Խ. Ի. ՊՕՍԹԱՆՃՕՂԼՈՒ

ՍԼՅՅԱՐ ՄԻԻՊԷՇԵԻ

ՏԷՐՍԱ'ԱՏԷԹ

Օ· ԱՐՋՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ

1913

931

ԽԱՉ 'ԷՕՄՐԻԻ

ՄԻՍ"ԷԼԻԹԻ

ՎԵՐ. Խ. Ի. ՊՕՍԹԱՆՃՕՂԼՈՒ

ՍԷՅՅԱՐ ՄԻՍՊԷՇԵՐ

2004.

ՏԷՐՍԱ'ՆՏԷԹ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՐԸ

1913

812.ԱՀ

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱՋՄԱՏՈՒՆ
Օ. ԱՐՋՈՒՄԱՆ
№ 187

(531-ԱՀ)
324-98

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

Խաչ հագգընտա Բ. Մուգատտէսին թա'լիմի 'ու-մումէն եանլըշ անլաշըլմըշ օլմաղլէ իշպու քիթապըն թէ"լիֆ վէ նէշրինէ թէշեպպիւս էյլէմիշ իզ տիր։ Միւ"-մինլէրին եաշահաճաղլարը Բուհանի հայաթ խաչըզ միւմքինսիզ օլտուղունտան, հէր միւ"մինին խաչ հագ-գընտա մութլաղ մէշգ վէ մա'լիւմաթը օլմալը տըր։ Նի-չէ միւ"մինլէր Բուհանի 'էօմրիւ սատէմլէր իլէ ույուշան, տիւնեա իլէ գարըշան վէ հէր քէս թարաֆընտան մէտհ օլունան 'էօմր զանն էտիյօրլար։ Պու քիթապ իլէ միւ"-մինլէրէ Յիսուս Քրիստոս Բաղպըմըզըն 'էօմրիւ խաչ 'էօմրիւ իտիյինի վէ Անը թա'զիպ էտէնլէր խաչ թաշը-եաճաղլարընը պէյան էթմէք մագսէտինտէ իզ։

Պու քիթապըն միւնտէրիճաթընը, զիյարէթ էյլէ-տիյիմ միւթենէվվի' մահալլէրտէ միւ"մինլէրէ մուխթա-սարէն թա'րիֆ վէ թա'լիմ էյլէմիշ իտիմ։ Պու տէֆտա՞ օլ զիկրյմէթ հագիգաթլարը քիթապ չէքլինտէ միւ"-մինլէրէ վէ միւ"մինէլէրէ թագտիմ էթմէք 'ազիմ մէ-սէրրէթիմ տիր։ Անը տու'ա իլէ թագտիմ էտէր վէ մէշգ էտէնլէրէ տու'ա իլէ մէշգ էթմէլէրինի ըիճա է-տէրիմ։

Ռ. Ի. ՊՕՍԹԱՆՃՕՂԼՈՒ

Մունճուսուն, 21 Յուլիս 1913

ՑԻՇՐԻՍՔ

ՊԱՊ 1. — Թէ՝ատտիլէր խաչը

ՊԱՊ 2. — Տիւնեայա հօլմէֆ եախօտ տիւնեատան այրըլմագ խաչը

ՊԱՊ 3. — Նէֆսին խաչլանմասը

ՊԱՊ 4. — Ճանլար իչիւն էլէմ խաչը

ՊԱՊ Ի

ԹԷ'ԱՏՏԻԼԷՐ ԽԱՉԸ

Խաչն Խէլասքեարբմրդն 'էօմրիւ իլէ միւսթագիլ 'ալագասը վար տրը։ Քրիստոսսրդ խաչ վէ խաչսրդ Քրիստոս խաչալ էթմէք միւ" մինդէր իչիւն միւմքինսիդ տիր։ Բօմա հիւքիւ մէթինին նիչէ միւճրիմլէրի խաչլամագ ուսուլու վար իտի, ֆագաթ էյէր Խէլասքեարբմրդ խաչլանմամրդ օլսա իտի, խաչ, Քրիստիան 'ալէմինէ պու դատար մա'լիւմ օլմայաճագ իտի։ Տահա իլէրի կիտէրէք տէրիդ քի Յիսուս Քրիստոս Բապպրմրդ խաչլանմրդ օլմասա իտի Քրիստիանլրդ մէվճուտ օլամազ իտի։

Իչթէ պու սէպէպտէն տիր քի Բապպրմրդ Քէնտինէ թա'պի օլանլարրն խաչ թաչրմալարրնք թէքլիֆ էտիյօր։ (Մատ. 10. 38։ Մատ. 16. 24։ Ղուկ. 9. 23։ Ղուկ. 14. 27։) Պու գրթա'լար սէյան էտիյօրլար քի Խէլասքեարբմրդն խաչ թաչրտրդը կիպի ճիւմլէ միւ" մինդէր տախի խաչ թաչրմալրլար տրը։

Խաչ հագգընտա օլան մէշդ զայէթ տէրին վէ պիր գաչ ճիհէթի տիր։ Մէշգիմիզտէ կէօրէճէյիդ քի խաչն տէօրթ քէօշէսի օլտուղը կիպի խաչ թաչրմագ տախի տէօրթ մա'նայը հալի տիր։ Ան-

լէր չէօյլէճէ թագսիմ օլունուր։ — 1. Թէ'ասսիլէր խաչը, 2. Տիւնեայա էօլմէք եախօս տիւնեասան այրըլմագ խաչը, 3. Նէճսէ էօլմէք եախօս ՕԷՃ-սին էօլմէսի խաչը, 4. Ճանլար իչիւն եղէմ խաչը։ Պու պապ թէ'ասսիլէր խաչը մէշգինէ հասը էտիլմիշ տիր։

Խաչըն Խէլասքեարըմըզ իչիւն մա'նասը նէ իսէ միւ"մին իչիւն տախի մա'նասը 'այնի տիր։ Էվվէլա Բապպըմըզըն Թէ'ատտիլէրի մէշգ էտէճէյիզ։ Բապպըմըզ, պիւթիւն 'էօմրի նտէ Թէ'ատտի օլունարագ էնճամ խաչանմասը իլէ Թէ'ատտիլէրի իթմամ օլունտու։ Մատ. 27. 18, «Անը հասէտտէն նաչի Թէսլիմ էթտիքլէրինի պիլիր իտի»։ Պու գրթա'նըն պէյանը իւզրէ Յիսուս Քրիստոս խաչանմասը իլէ ինսանլարտան Թէ'ատտի կէօրտիւ։ Գատիմատ Ալահըն միւրատընը ինսանլարա պէյան էթմիշ օլան փէյղամպէրլէր միթէնէ'վվի վասրիմալը իլէ գաթլ օլունարագ Թէ'ատտի օլունտուգլարը կիպի Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոս տախի խաչանարագ ինսանլարտան Թէ'ատտի օլունտու։ Շէօյլէ քի Յիսուս իչիւն խաչըն պիր մանասը Թէ'ատտի օլունմագ իտի։

Բապպըմըզըն պիւթիւն 'էօմրիւ տէվամի խաչ 'էօմրիւ եա'նի Թէ'ատտի չէքմէք իտի։ Յով. 5. 16, «Պու սէպէպտէն Եէհուտիլէր Յիսուսա Թէ'ատտի էտիպ պու չէյլէրի սէպէթ կիւնիւնաւ էթտիյի իչիւն գաթլինի արարլար իտի։ Քէնտի չէհատէթի զա-

յէթ պէրրագ տըր, «Պանա Թէ'ատտի էթտիքլէրի. Թագտիրտէ սիզէ տախի Թէ'ատտի էտէրլէր»։ Յով. 15. 20։

Բապպըմըզ Քէնտի իրատէթի իլէ Թէ'ատտի վէ հագարէթէ Թէսլիմ օլունտու։ «Արդամը, վուրանլարա, վէ եանագլարըմը, եօլանլարա Թէսլիմ էթտիմ, եիւզիւմիւ հագարէթտէն վէ Թիւքրիւքտէն կիզլէմէտիմ»։ Եսա. 50. 6։ Փէյղամպէրանի գրթա' Անըն հագգընտա պէօյլէ պույուրույօր, «Զուլմ կէօրտիւ վէ ճէֆիա չէքտի, լաքին աղզընը աչմատը»։ «Ատէմլէր ինտինտէ հագիր վէ ըէտ օլունմըշ իտի... Թահգիր օլունտու։ վէ Անա 'ինթիպար էթմէտիք»։ Եսա. 53. 7, 3։ Խաչ իւզէրինտէ իքէն Անըն հագգընտա սէօյլէնէն սէօզլէրէ նազար էյլէ, «Պէն իսէ ատէմ տէյիլ անճագ պէօճէք իմ, ատէմլէրին սիթէմի վէ խալգըն հագարէթի իմ։ Պէնի կէօրէնլէրին ճիւմլէսի պէնի պէվգլէնիրլէր, չէհրէ էսիպ պաշ սալլայարագ, Բապպա կիւվէնտի Անը գուրթարսըն, Անտէն բազի օլտուղը իչիւն Անը խէլաս էթսին տէրլէր»։ Մէզ. 22. 6—8։ Շու գրթա'յա տախի նազար էյլէ։ Մէզ. 69. 7—9։

Բապպըմըզա օլան Թէ'ատտիլէր իքի նէվ' իտի։ 1. Տախիլի, մա'նեվի վէ սէօզ իլէ. 2. Խարիճի, տէյնեի, թաշ վէ էօյտիւրմէի իլէ։ Էվվէլա 1ինճի նէվ'ի մէշգ էտէլիմ։

1. Բապպըմըզ տահա պիր յօճուգ հատթա պիր պէպէի իիէն Հրովթէս մէլիի թարաճընտան

գաթլ օլու�մագ գաստը իլէ «թէ'ատտի օլունտու։ Մատ. 2. 13—16։

Ազրապատը Անը թուրմաղա չըգտըլար զիրա 'ագլընա խալէլ կէլմիշ տիր տէյու տիւշիւնտիւլէր։ Մարկ. 3. 21։

Եէհուտիլէր Անը տաղտան աշաղը աթմագ գաստընտա պուլունտուլար։ Ղուկ. 4. 28, 29։

Հրովթէս Անը էօլտիրմէթ գաստընտա պուլունույոր իտի։ Ղուկ. 13. 31։

Եէհուտիլէր Յիսուս Քրիստոսը հէլամ էթմէյէ ճուրսաթ արարլար իտի։ Ղուկ. 19. 47։

Եէհուտիլէր Յիսուսը գաթլիանի արարլար իտի։ Յով. 5. 16։ Յով. 7. 1, 25։ Յով. 8. 37։ Յով. 11. 53։

Եէհուտիլէր Անը թուրմաղա գաստ էթտիլէր։ Յով. 7. 30, 32, 44, 45—49։ Յով. 10. 39։ Ղուկ. 20. 20։

Եէհուտիլէր Անը թաշլամաղ գաստընտա պուլունտուլար։ Յով. 8. 59։

2. Բապպրմըզ ատէմլէրին սէօզլէրի վէ միշավէրէլէրի իլէ մա'նէվի թարզտա չօգ թէ'ատտի կէօրտու։ Անա, միաճր էտիյոր տէյէրէք թէ'ատտի էթտիլէր։ Մատ. 9. 3, Մարկ. 2. 6, 7։)

Անը Բուհ իւլ Գուտս իլէ իճրա էթմէյի միւճիզէլէրինի Շէյթան թարաճընտան եափըյոր տէյու սէօյլէյէրէք թէ'ատտի էթտիլէր։ Մատ. 12. 24։ Ֆէրիսիլէր պու սէօզու պունտան էվվէլ պիր տէթ'ա տահա սէօյլէմիշլէր իտի։ Մատ. 9. 34։

Բապպըմըղ Ֆէրիսիլէր վէ Սատուգիլէր Թաբաֆընտան բէնիրիպէ օյունմազ վէ էօզր պույունարազ շիֆեայէթ էտիլմէֆ գասդը իլէ բէ'ատտի օյունսու: Մատ. 16. 1։ Մատ. 19. 3։ Մատ. 22. 15։ Մարկ. 3. 2։ Մարկ. 10. 2։ Մարկ. 12. 13։ Ղուկ. 11. 53, 54։

Եէհուտիլէր Անը իզիհնզա էբտիլէր: Ղուկ. 16. 14։

Ազլընա խաղեղ կելմիշ տիր տէտիլէր: Մարկ. 3. 21։

Ձինղի տիր տէտիլէր: Յով. 8. 48, 52։ Յով. 10. 20։

Տիվանէ բէսմիյէ օյունսու: Յով. 10. 20։

Ազլահնան տիլի վէ կիւնահիֆեար բէսմիյէ օյունսու: Յով. 9. 16, 24։ Անա իման էտէն քիմսէնին ճէմիյէթատէն (Եա'նի սինագոգտան) գովուլմասը դարարը իլէ Թէ'ատտի օյունսուզ։ Յով. 9. 22։

Պու խէթիհզալար վէ տէրունտէքի հիս օյունան զարարդար գուվվէթ քէսպ էթտիրճէ Թաշլամագ, Թուխմագ վէ էօլտիրմէք վասրԹալարը,ալէ Թէ'ատտիլէրի հուսուլէ կէլմիրտի։

Պու Զաթը ճէլիլին պիւթիւն 'էսմրիւ Թէ'ատտիլէր իլէ կէչտիքտէն սոնրա էնճամ Անին խաչլանմասը իլէ Թէ'ատտիլէրի նիհայէթէ կէլտի։ Պիղատոսդն վէ Հրովիթէսին հուզուրունտա, Եէհուտիլէրին միլլէթ մէճլիսի, Եէհուտի խրտմէթքեարլար վէ Ռոմա 'ասքէրլէրի Թարաֆընտան հէր նէվ' իզթիհ-

զա, հագարէթ, թիւքրիւքլեր վէ եումրուղլարա թէհամմիլ էթտիքտէն սոնրա խաչլանմասը իլէ Քէնտի թէ'ատտիլէրինի միւհրլէտի։ Հագիգաթէն Օ սիթէմ չէքան։ (Իպր. 13. 13։) 1 Պետ. 2. 21—23 Անըն թէ'ատտիլէրինի ղայէթ կիւղել բէսամ էյլէյօր։ Քէնտի պաշընը դոյաճագ եէրի եօգ իսի։ Մատ. 8. 20։ Հէր թարաֆտան Ղնը տիւշմէնլէր սարմըշլար իսի։ Տայիմա միւհիզլէրինի կէօրէն վէ Քէնտի իլէ պէրապէր եաշայան Ցուգա Անըն պաշտիւշմէնի իսի։ Մէղ. 22. 12—16 Անըն պիւթիւն 'էօմրիւնիւ կիւղել բէսամ էտէր։ Հիլէքնար վէ միւրայի Ֆէրիսիլէր արասընտա, տայիմա հայաթընա գատտ էտէնլէր եանընտա, Քէթէմանիտէ սօփալը վէ դրլրճյը ճիւմհուր էօնիւնտէ, Անանա վէ Գայափա կիպի խայինլէր. Փիլաթոս վէ Հրովթէս կիպի տէմիր եիւղիւ վէ միզմէհզի հիւքմտարլար հուղուրունտա, Ալլահտան այրըմրշ ֆասիտ ինսանի բուհուն վահշի գարաղ վէ հասէտլէրի դարշրարնտա հիշ պիր թարաֆտան եարարմը օլմայարակ թէ'ատտի չէքէն իշպու ճէլիլ Զաթ, իլհամ սահիպինին աղզը իլէ, «չօգ պուղալար էթրաֆրմը ալտը, Պաշանրն գուվվէթի պուղալարը պէնի գուշաթտը, Եըրթտը վէ կիւմիւրտէր արսլան կիպի պանա գարշը աղզլարընը աչտըլար. Սու կիսի տէօքիւլտիւմ վէ ճիւմլէ քէմիքլէրիմ եէրլէրինտէն չըգաը... քէօփէքլեր էթրաֆրմը ալտը, չերիրլէրին ճէմ'իյէթի պէնի գուշաթտը» իսարէսինի հագգ իւզրէ խաթմալ էտէպիլիր իսի։ (Մէղ. 2. 12—16։)

Պու Զաթը ճէլիլ պիւթիւն 'էօմրիւ վէ էօլիւմիւ իլէ խաչ թաշըմրշ վէ խաչընա մա'նա վերտիյի թէ'ատտիլէրտէն կէչմիշ օլարագ Քէնտինէ թա'պի օլան ճիւմլէ տէհրլէրին միւ"մինլէրինէ խաչ թաշըմագ եա'նի թէ'ատտի օլունմագ լազըմ, էլզէմ վէ զարուրի իսիյինի պէյան էտիյօր։ Պու տաախի նէ գատտար թապի'ի տիր։ «Օ նասրլ իսէ պիզ տաախի պու տիւնեատա պէօյլէ իլ»։ 1 Յով. 4. 17։ «Անըն սիթէմինի իւկերիմիզէ ալարագ, օրտունընն խարիճինէ Անըն եանընա չրգալըմ»։ 'Իպր. 13. 13։ «Սիզէ գուլ էֆէնտիսինատէն պէօյլուք տէյիլ տիր տէտիյիմ սէօզիւ խաթիրընընը կէթիրիններ, պունա թէ'ատտի էթտիքլէրի թագտիրտէ սիզէ տաախի թէ'ատտի էտէրլէր»։ Յով. 15. 20։ «Շակիրտ հօճասընտան վէ գուլ էֆէնտիսինատէն իւսթիւն տէյիլ տիր։ Շակիրտէ հօճասը կիպի վէ գուլա էֆէնտիսի կիպի օլմագ քիֆայէթ էտէր։ Էվ սահիպինէ Պաալզէպուլ տէտիքլերի հալտէ Անըն էվի խալգընա նէ գատտար զիյատէ տէյճէքլէր տիր»։ Մատ. 10. 24, 25։ Պու այէթլէր պէրրագ թարզտա պէյան էտիյօրլար քի Բապպ Ցիսուսն շակիրտլերի վէ գուլլարը եա'նի միւ"մինլէր Անըն կիպի թէ'ատտի չէքէճէքլէր տիր։

Միւ"մինլէր իշիւն տաախի խաչ թաշըմանընն մա'նալարընտան պիրի թէ'ատտի չէքմէք տիր։ Բապպըմըզ Քէնտի էվլատլարընա պէօյլէ պույրույօր, «Խաչընը ալըպ արտըմճա կէլմէյէն պանա

Թօմրուգ:—'Ամալ. 16. 24։

Թաշլանմագ:—'Ամալ. 7. 58։ 'Ամալ. 14. 19։

Մանպէս:—'Ամալ. 4. 1—4։ 'Ամալ. 5. 18։ 'Ամալ. 8. 3։ 'Ամալ. 12. 3—5։ 'Ամալ. 16. 24։

Էօղիւմ:—2 Կոր. 4. 11։ 'Ամալ. 7. 59։ 'Ամալ. 12. 1, 2։

2. Տախիլի սէօզ վէ զէմմ իլէ:

Զէմմ օղունմագ:—1 Կոր. 4. 13։

Սէօյիւլմէք:—1 Կոր. 4. 12։

'Իթիպարսըզլըգ վէ բէօթի խամ: — 2 Կոր. 6. 8, 9։

Տիւնեանին սիւպրիւնթիւսի վէ ճիւմլէնին մէնճուրու օլմագ: — 1 Կոր. 4. 13։

Մէգբիւր իրի նէվ' թէ'ատիլէրին հանկըսընըն տահա ապրը վէ շէոիտ իտիյինի թա'յին էտէմէզիզ։ Պա'զէն սիր նէվ'ի վէ պա'զէն տէ տիկէր նէվ'ի իսթիմալ օլունուր։ Ումումէն ատէմլէրին թէսավվուրլարընա կէօրէ տէօյիւլմէք, մահպուսիյէթ վէ էօլտիւրիւլմէք էն ապրը նէվ'տէն թէ'ատիլէր ֆարզ օլունը։ Նիչէ սրրալարտա պու հադիդսիթ տըր, զիրա հայաթ ինսան իչուն էն գըյմէթլի շէյյէրաէն պիրի տիր։ Վէ լաբին նիչէ քիմսէյէր իչուն նամուս վէ իթիպար տախի քէնտի հայաթլարը գատար միւ'թէպէր տիր։ Պիր քիմսէ քէնտի նամուս վէ իթիպարը ուղրընա քէնտի ճանընը վէրիր վէ հայաթընտան վազ կէչմէյէ բաղի օլուր։ Բապպ Ցիսուս ճինլի, տէլի, Սամարեալը վէ

լայըգ տէյիլ տիր» ։ Մատ. 10. 38։ Պու պապըն 33տէն 39ա գատար օլան այէթլէրինի մէջգ էթ-տէյիմիղտէ կէօրիւյօրըղ .քի պուրատա Բապպ Յի-սուս խաչը այըպ Գէնոի ուրտընա կիմէք տէ-մէքլէ թէ'ատտի չէքմէք տէմէք խաթէյօր ։ Շէօյլէ-քի խաչ թաշըմանըն նէթիճէսի օրարագ մի՞մին քէնտի հայաթընտան տախի վաղ կէչերէք թէ'ատ-տի կէօրէճէք տիր ։ Մատ. 16. 24—26 տախի պունու իսպաթ էտէր։ Մարկ. 8. 34—38։ Ղուկ. 9. 23—26։ «Հէր .քիմ խաչընը թաշըյրպ արտըմ սրրա կէլմէզսէ պէնիմ շակիրտիմ օլամազ» ։ Պու գըթա'լար պէյան էտիյօրլար .քի մի՞մինլէր խաչ թաշըմալըլար վէ խաչ թաշըմագ թէ'ատտի չէք-մէք տիր։

Պիլա շիպնէ Յ'ատպ Յիսուսըն թէ'ատ-տիլէրի իբի նէվ' օլտուղը կիպի կէրէք ըէտուլի է-յամըն մի՞մինլէրինէ կէրէքսէ հալը հազըրտա մի՞մինլէրէ օլան թէ'ատտիլէր իբի նէվ' տիր ։

1. Խարիճի, տէյնէմ վէ էօղիւմ իլէ օղան թէատտիլէրին նէվ'լէրինէ պագ ։—

Տէօղիւլմէք։—'Ամալ. 5. 40, 41։ 'Ամալ. 16. 23, 37։ 'Ամալ. 21. 32։

Պաղղանիմագ։—'Ամալ. 9. 2։ 'Ամալ. 12. 7։ 'Ամալ. 22. 25։

Սիւրիլեմէք։—'Ամալ. 8. 3։ 'Ամալ. 14. 19։ 'Ամալ. 16. 19։

Եարաշանմագ։—'Ամալ. 16. 23։

'ագլընա խալէլ կէլմիշ թէսմիյէ օլունտու։ Ուլու-հիյէթ սընֆընտա օլան պէօյլէ պիր Զաթը պէօյ-լէ ալչագ իսմլէր իլէ թէսմիյէ էթմէք Անը 'ամէ-լէն գաթլ էթմէքտէն քիւչիւք տէյիլ իսի։ Նիչէ տէֆ'ա սէօզ վէ ղէմմ իլէ 'իթիպար վէ նամուսա էտիլէն հագարէթ վէ թէ'ատիլէր գուվվէթ վէ չիտտէթ քէսպ էթտիյինտէ տէյնէք, թաշ, զինճիր, մահպէս վէ էօլիւմ շէքլինտէ իզհար էտիլիյօր։ Ֆագաթ նիչէ տէֆ'ատա թէ'ատտիյէ 'ալէթ հա-լինտէ իսթիմալ օլունան այագ թագրմը էհալի պուղղ ու ատավէթ էթմէյէրէք սալթ տէյնէքլէրի էնտիրիյօրլար վէ զինճիրլէրի պաղլայօրլար։ Միւ"-միւն քէնտի թէ'ատտիլէրինի քէնտիսի թա'յին է-տէմէղ։ Սանա վէրիլէն իսաչ նէ պէօյիւրլիւքտէ վէ նէ սղրրլրդտա իսէ անը քէսմէյէրէք վէ քիւչիւլ-մէյէրէք թաշրմադ լազըմ տըր։ Սէնին իչիւն վէ սէնին էօնիւնճէ խաչ թաշրմըշ օլան օղ Զաթ ը ձէլիլ նէրէյէ կիտէր իսէ սէն օրայա կիթմէլիսին, նէրէտէն կէչէր իսէ սէն տախի օրատան կէչմէլի-սին։ Թէ'ատտինին հէր նէվինէ մէսէրրէթլէ բազի օլմալըսըն, սէնին իչին վէրիլէն իսաչը սուալ վէ 'ի-թիրազ էթմէյէրէք թաշրմադ տըր։

Շու այէթ միւ"միւնին դալպինտէ տայիմա եազրլը հրֆզ օլունմալը տըր։

«Քրիստոս Յիսուստա տինտարլրդ իւզրէ 'էմր սիւրմէք իսթէյէնլէրին ճիւմլէսի տախի թէ'ատտի կէօրէճէք տիր»։

Ղալ. 4. 29 պէյան էտիյօրքի հէր տէհրտէ միւ"մին օլմայանլար միւ"մինլէրէ թէ'ատտի էտէ-ճէքլէր տիր։

Մարկ. 10. 28—30 պէյան էտիյօր քի հէր շէյլէրինի թէրք էտէրէք Բապպ Յիսուսա քեամի-լէն թէսլիմ օլմուշ օլան քիմսէլէր մութլագ թէ'ատտի չէքճէճէքլէր տիր։ «Շիմտի պու զէմանտ թէ'ատտիյէր իյէ պերապեր»։

Մատ. 13. 21 պէյան էտիյօր քի Բուհանի հայաթա մալիք օլմայան քիմսէլէր թէ'ատտիլէր-տէն սիրչէրլէր։ «Լաբին քէնտինտէ քէօք օլմա-տըղընտան, աղ վագրլթ տայանըպ, քէլամտան տօ-լայը սրդլէթ եա թէ'ատտի վուդու' պուլունճա չապուճագ սիրչէր։

Ղուկ. 6. 22, 23 պէյան էտիյօր քի միւ"-մինլէր Բապպ Յիսուս իչիւն մութլագ թէ'ատտի կէօրէճէքլէր տիր վէ թէ'ատտի միւմինլէրի մէս-ըուր էթմէլի տիր։ Մատ. 5. 10—12 պէյան է-տիյօր քի թէ'ատտի կէօրէնլէր միւպարէք տիրլէր։ Ֆիլ. 1. 29, «Զիւնքի եալընըզ Քրիստոսա իման կէթիրմէք տէյիլ անճագ Անը իչիւն էլէմ չէքմէք տախի սիզէ իհսան օլունտու»։

Միւ"մին տօսթում, պալատէքի դրթա'լարը մէջդ էտէրէք քէնտինի թէֆթիշ էյլէ։ Թէ'ատտի չէքէն պիր քիմսէ մի'սին։ Սէնին Բապպըն սանա պէօյլէ պույուրույօր, «Էյէր պիր քիմսէ պանա խըտմէթ էտէրսէ արտըմճա կէլսին»։ Յով. 12. 26։

տէր, «Դարբլար քէնոի էօլիւլերինի գըյամ էթմիշ ալտրլար, պա՛զրլար խսէ տահա 'ալա գըյամէթէ նա՞իլ օլմադ իւզրէ ազատ օլմագլըղը գտպուլ էթմէյիպ իշքէնճէ չէքտիլէր։ Պաշդալարը խմթիհզա օլունուպ տէօյիւլտիւլեր վէ հէմ տախի պէնտլեր վէ մահպուսիյէթ թէճրիպէլերինէ սիւչար օլտուլար։ Թաշլանտրլար, տէսթէրէ իլէ պիշիլտիլեր, թէճրիպէ օլունտուլար, դըլըճ իլէ գաթլ օլունարադ Լօլտիւլեր, եօգտուլուգ վէ սըղընթը վէ ճէպայա սիւչար օլարադ, գօյուն փոսթլարը վէ քէչի սէրիլերի կիյինէրէք տօլաշտրլար։ Տիւնեա անլէրէ լայլպ տէյիլ իտի, վէ չէօլէրտէ վէ տաղլարտա վէ մագարալարտա վէ եէրին ինլէրինտէ ավարէ կէզտիլէր»։ Պու այէթլերին, հագգընտա սէօյլէտիրլերի միւ՞մինլեր Քրիստոս Յիսուստան եիւգլերճէ սէնէլեր էվվել եաշայան քիմսէլեր իտիլեր։ Բէսուլի էյամտա եաշայան միւ՞մինլեր 'Ահտը Ոթիդ քիթապլարընտա պուլատէ մէգքիւր միւ՞մինլերին կէօրտիւքլերի թէա՞տտի վէ էօլիւմ տէրէճէսինէ գատար օլան մուզայադալարը օգուտուգլարընտա տէյէպիլիրլեր իտի «պունլար գատէմտէ վա՞գր օլան վահշիլիքլեր օլուպ պիզիմ ղէմանընմրզատ թէ՞ատտի օլամադ»։ Վէ լաքին 'Ամալը Բուսուլ քիթապը պիզէ խասլեր վերիյօր քի Բէսուլի էյամտա միւ՞մինլերէ տահա չօգ թէ՞ատիլեր օլտու։ Օլ զէմանտէն հալը հագըրատէք Եէհուտիլերին թէասիւֆ իլէ թէշվիգ օլունան

Անրն արտընճա կիտիյօ՞րմրսրն։ Ο թէ՚ատտի չէքէն վէ սաէմլէրտէն հադարէթ օլունան պիր Զաթ իտի։ Էյէր սէն Անրն արտընճա կիտիյօր իսէն մութլագ թէ՚ատտի կէօրէճէքսին։ Պու Զաթ պույուրսաս, «Ատէմլէրտէն 'իզզէթ ալմամ։» Յով. 5. 41։ Սէնին իշիւն տախի մէսէ՚լէ 'այնի օրաճաղ տրը։ Ատէմլէր սէնի թանրմայաճաղլար վէ թէ՚ատտի կէօրէճէքսին։

Զօղ քիմսէլէր միւ՚մինլէրին թէ՚ատտի չէքմէլէրի թա՚լիմինէ 'իթիրազ էտէրլէք

ԹԷ՚ԱՏՏԻ ՄԻՒՏՏԷԹԻ ԿԻՉՄԻՇ ՏԻՐ

տէյօրլար։ Պէօյլէ պիր 'իթիրազ Ֆ. Մուդատտէսին թա՚լիմինէ պիլ քիւլլիյէ գուրշը տրը։ Միւ՚մինլիք թարիխինի մէշգ էթտիյիմիզտէ կէօրիյօրզ քի կէրէք Ռասպրմրզրն զէմինի 'էօմրիւնտէն եիւզլէրճէ սէնէ էվվէլ, կէրէքսէ եիւզլէրճէ սէնէ սօնրա եաշայան միւ՚մինլէր հալը հաղրլրա գատտար թէ՚ատտի չէքմէքտէ օլմուշլար տրը։ Գատիմտէ ճիւմլէ վիյլամպէրլէր վէ սալիհլէր միւթէնէվ՚վի սուրէթտէ թէ՚ատտիլէր չէքմիշլէր վէ գաթլ օլունմուշլար տրը։ Իրեմիայալար, Եզեքալար, Զաքարեալար վէ Դանիէլլէր թէ՚ատտի կէօրմիշլէր տիր։ Օլ զէմանտէ Ռասպրն իսմի իլէ սէօյլէյէն ճիւմլէ Ռասպրն կէօնտէրտիյի քիմսէլէր թէ՚ատտի կէօրիւրլէր իտի։ 'Իպր. 11. 35—38 անլէրին թէ՚ատտիլէրինի ճալիպ թարրլա ըէսմ է-

թէ՝ատտիլէրի, փութփէրէսթ Բօմա իմփէրաթօր-
լարընը վահչի, մէրհամէթ պիլմէզ, սիւրիւքլէյէն,
հապս էտէն, եագան վէ զայէթ միւթէնէվվի սու-
րէթտէ էօլտիւրէն թէ՝ատտիլէրի, Փրօթէսթան-
լըզը զէմինատէն մահվ էթմէք գասատ իլէ եօ-
ռուլմա պիլմէզ, գան տէօքէն վէ հատթա փութ-
փէրէսթ փատիշահլարը գաթլ էթտիքլէրինտէն
տահա չօգ քիմսէլէր գաթլ էտէն թէ՝ատտիլէրի
վէ հալը հազրրտան իքի իւշ եիւղ սէնէ դատար
էվվէլ եաշամըզ օլան Ինկիլթէրրանընը Փրօթէս-
թանթ գրալիշասը էլիզապէթին «Փիւրիթան» թէս-
միյէ օլունան միւ՝մինլէրէ էթտիյի թէ՝ատտիլէր,
Բապպըմրզը «Պանա թէ՝ատտի էթտիքլէրի թագ-
տիրուտ սիղէ տախի թէ՝ատտի էտէրլէր» քէլամը-
նը թասարդ էտէրէք հալը հազրրատէք դուլագ-
լարըմըզա եանդօ վէրմէքտէ տիրլէր։

Հալը հազրրտա թէ՝ատտի միւատէթի կէշ-
միշ տիր տէյու 'ինթիրազ էտէն քիմսէլէրին քէն-
տիլէրճէ էն մուհիմ իսպաթլարընտան պիրի շու
տըր քի հալը հազրր տիւնեա գատիմ տիւնեա-
տան մէտէնի տիր։ Կէօյաբի մէտէնի օլտուգլարը
իչիւն միւ՝մինլէրէ թէ՝ատտի էթմէզլէր իմիշ։ Պու
'ինթիրազ թարիխ վէ մանթըգ իլէ ճէրհ օլունը։
Կէրէք Բէսուլի էյամոան էվվէլ կէրէքսէ Բէսուլի
էյամոա վէ պու վազթա գատար Ալլահը խալիս
վէ Ռուհ իլ Գուտս իլէ տօլու էվլատլարընա
թէ՝ատտի էտէնլէր վազթը փատիհշահլարը, ֆէյ-

լէսօֆ վէ հօճալարը, մէմլէքէթլէր իտարէ էտէն թա'լիմի վէ մէտէնի հիւքմտարլարը, սանհէտրիմ-լէրի վէ բուհպան թագըմը իտի։ Ղմալ. 13. 50 տա՛լմա հէր զէմանը թէ'ատիլէրի իչիւն հա-գիդաթ տըր։ «Լաքին Եէհուտիլէր տիւնտար վէ միւթեպեր դարբլար իլէ չէհրին այանշարանը թանրիք էտիպ Պօղոս իլէ Պարնապաս ալէյհինէ թէ'ատտի չըգարարագ անլէրի քէնտի սինօրլա-ըընտան չրգարտրլար»։ Թարիխ պիզէ կէօսթէրի-յօր քի պաթրլ իմիգատ իլէ տինի թէատիւպ պիր-լէչէրէք պիր քիմսէյի զապթ էտէճէք օլուր իսէ մէտէնիյէթ վէ թա'լիմ ու թէրպիյէ քէնտի Շէյ-թանի մագսէտինի Բապպէն խալիս էվլատլարը իւ-զէրինատ իճրա էթմէք իչիւն փէք մի՞էսիր վէ գուվվէթի վասըթալար հալինատ իսթիմալ օլու-նույօրլար։ Էօյլէ պիր սըրատա հալը հազըրէն էն մէտէնի ատէմի դատիմին էն վահշի վէ զալիմ ա-տէմի մէվգի'ինէ դօլայճա ալըյօր։

Պու 'իթիրազ իլէ պիրլիքտէ թէ'ատտի միւտ-աէթինին կէչմիշ իտիյինի իատի՛ա էտէն տիկէր էրի իթիրազլար տախի չունալար տըրլար։ — «Տիւն-եա կիթատիքճէ Քրիստիան օլույօր վէ սալահ պիւ-թիւն տիւնեայը զապթ էտիյօր»։ «Հալը հազրրտա Քրիստիանլար հէրբէս թարաֆընտան մէտահ օլու-նուրլար»։ Պալատէ մէգքիւր իւչ 'իթիրազաթը մու-ֆասսալ թարզտա պիրլիքտէ մէշգ էտէճէյիզ։

ԹԻՆԱՏԻ ՆԻ՞ ՍԻՊԼԻՐՏԻՆ ԶՈՒՀՈՒՐ ԷՏԻՐ

իտիյնի մէջգ էտէր իսէք պալատէ մէգքիւբ ի՛թիրագլիա տանա մանիլրգի վէ տանա գօլայ ճէվապ վէրէպիլիրիզ։ Մի՛ մինլէր ալէյհինտէ վուգու՛ա կէլէն ճիւմլէ թէ՛ առտիլէրին սէպէպլէրինին մուճիա վէ միւտիրի Շէյթան տրր։ Բ. Մուգաատէսի Ալլահըն Բէրամը տէյու գապուլ էտէնլէր ինանըրլար քի Շէյթան 'ադիմ գուվվէթէ մալիք օլան սիր Զաթ հայինտէ պու տիւնիատա մէվճուտ տրր, Ո գալիբ, եարանճը վէ եարանը մէյտանա կէլիրէն եարան պասասը տրր։ Յով. 8. 44։ Անին 'ադիմ վէ մուհիմմ իլլէրինտէն պիրի միւ՛ մինլէրին ալէյհինտէ շիքիայէթ էթմէք վէ պիւթիւն գուվվէթի իլէ անլէրէ գարշը իլլմէք տիր։ Վահի 12. 10. «Գարընտաշլարըմըզըն ալէյհինտէ կիճէ կիւնահուզ Ալլահըմըզըն հուզուրունտա շիքիայէթ էթմէքտէ օլան շիքիայէթճի»։ Զաք. 3. 1, «Վէ պանա պէյիւք քնահին օլան Յիսուս Բապալը մէլէյի հուզուրընտա տուրուր վէ անա գարշը գօմագ իչին Շէյթանը անընն սաղընտա տուրուր իրէն կէօսթէրտի»։ Պու Զաթ միւ՛ մինլէրի տիւշիւրմէք իչին 'ադիմ քին ու զարագլար իլէ տօլու տրր։ 2 Կոր. 2. 11, «Թաքի Շէյթան թարաֆընտան զատր չէքմէյէլիմ, չիւնքի Անընն դաբաղլարընտան պիխաբէր տէյիլիզ»։ 1 Պետ. 5. 8,9. միւ՛ մինլէրէ իսիթապէն սէօյլէմիշ տիր, «Այրգ վէ

ուլանրգ տուրունուզ չիանքի խասմինիզ Շէյթան կիմիւրտէյէն արսլան կիպի քիմի եուտայլմ տէյու արայարագ տօլաշրը. պունա տախի իմանտա գա-վի օլարագ գարշը տուրունուզ»։ Էփ. 6. 10—18 միմինլէրին պու տէնշէթլի տիւշմէն իլէ օլան ճէնկլէրինի թէրսիմ էտէր։ 11, «Շէյթանէն տէ-սիսէլէրինէ գարշը տուրմաղա գատիր օլմանըզ իչուն Ալլահէն ճիմլէ սիլահլարընը գուշանընըզ»։ Պու այէթլէր վէ պունարա միմասիլ չօղ դըլթա՝-լար պէյան էտէրլէր քի Շէյթան միւ՚միանլէրին ՝ազիմ տիւշմէնի օլուպ անլէրէ գարշը զարաղ իլէ տօլու տըր։ Իմտի շիմտիյէ գատար միւ՚մինլիք թարիխինատէ զուհուրա կէլմիշ ճիմլէ թէ՚ատիւ-լէրի մէյտանա կէթիրէն պու տիւշմէն տիր։ 2 Կոր. 4. 4, «Զիանքի անլէրտէ, Ալլահէն տուրէթի օլան Քրիստոսէն ճէլալի Իսճիլինին նուրու անլէրէ գիյա վէրմէմէսի իչուն պու տիւնեանէն իլահը իմանըզ-լարին զիհնինի քէօր էթտի»։ Շէյթան պու տիւնեանէն իլահը վէ ըէ՚իսի տիր, Յով. 14. 30, «զի-ըա պու տիւնեանէն ըէ՚իսի կէլիյոր վէ պէնատէ անէն հիչ պիր չէյի եօք տըր»։ Պիւթիւն տիւնեա պու տիւշմէնին էլինատէ տիր։ 1 Յով. 5. 19, «Պիւ-թիւն տիւնեա տախի չէրիրին զապթընտա տիր։» (Ղուկ. 4. 5, 6.) Իմտի պու գուվվէթլի տիւշմէն, պիւթիւն տիւնեա վէ անէն ճիմլէ վասըթալարը խուստուսա միւ՚մին օլմայան ճիմլէ ինսանլար քէնտի զապթ ու իտարէսինատէ օլարագ միւ՚մին-

յէրին ալէյհինտէ թէ'ատտի գուշուրա կէթիրիր։ Ֆագաթ փէք տէհշէթլիսի շու տրր քի անլէրին զիհնլէրինի քէօրլէնտիրիր վէ պէօյլէճէ անլէրի քէնտի ֆասիտ մագսէտինէ իսթիմալ էթտիրիր։ Թէ'ատտի էտէն սէֆիլ ատէմլէր պիլսէլէր քի պու ֆասիտ Զաթրն էլլէրինտէ անճագ ալէթլէր հալինտէ Անրն իրատէթի իճրատ իլիւն զինճիրլի էսիրլէր կիպի իսթիմալ օլունմագտա տրրլար (2 Տիմ. 2. 26) պէլրի անլէրտէն նիշէլերի պու զալիմ վէ Շէյթանի հարէքէթլէրինտէս վազ կէշէրլէր։ Հալ շու քի Շէյթան քէնտի ինսանի իրատէթ-քեարլարընը զէմինի վէ զէմանի իւճրէթլէր վէ մի քեաֆալէթլար իլէ քիրլար։ Անլէրէ թէ'ատտիտէն չօգ իսթիֆատէլէր հասրլ օլուր իտիյինի պէյան էտէր։ Սէֆիլ ինսան տաիի իսթիֆատէ վէ զայրի չօգ մի թէնէվ'վի քեար սէվատարյէ գալպինէն կէօզլերի քէօրլէնմիշ օլարագ հէր նէվ' թէատտի իլէ իշլէմէյէ պաշլար։ Շէյթանրն թէ-'ատտի էտէնլերրէ վերտիյի իւճրէթ վէ մի քեա-ֆալարա նազար դրլ։

1. Շէյթան թէ'ատտի էտէնլերրէ գնարա վէ մաղ բեարդ վերիր։ Ամալ. 16. 16 — 24ու մէշդ էթտիյիմիզտէ կէօրիյորրզ քի Ֆիլիպպէտէ պիր թագրմ թիւճճարլար Բապպ Յիսուսրն իսմի վէ գուվվէթի սէպէպինտէն քէնտի ֆասիտ վէ Շէյ-թանի քեարլարընրն քէսիլմէսի սէպէպիյլէ Բապ-պրն իշճիլէրինէ սոն տերէճէ թէ'ատտի գալտրը-

տրյար։ Վէ չօգ 'աճայիպ տիր քի Պօղոս վէ Շիղա ալէյհինտէ էթտիքլէրի շիքիայէթ քէնտի քեարլարընդն քէսիլմէսի օլմայըպ պէհանէ հալինտէ անլէրին վաղ' էթտիքլէրի թա'լիմլէր տիր։

'Ամալ ը բուսուլ 19. 23—29տա կէօրիւյօրըզ քի Էֆեսոստա Պօղոս ալէյհինտէ վագը' օլան օղ 'ազիմ թէ'ատտի Տիմիթրիոս իսմինտէ պիր գույումճու վէ արգասաշլարընդն քեարլարընդն զիյան չէքմէսինտէն հուսուլա կէլմիշ իսի։ Պուրատա տախի կէօրիւյօրըզ քի Պօղոս վէ անդն վա'զը ալէյհինտէ պաղրըշանլար Էֆեսուս չէհրինին 'ազիմ իլահէսի օլան Արտէմիս փութունը պէհանէ տէյու իսթիմալ էտէրէք թէ'ատտիյէ գալգըշտըլար։ Շէյթան եալան պապասը օլտուզու իչիւն ատէմլէրէ եալան փէրտէսի չէքէր։

Բապպ Յիսուս Քրիստոս հէր նէրէյէ կիտէր վէ հէր հանկը գալսէ կիրէրսէ օրատա հիքիմէթ իճրա էտէր։ Հալ շու քի մի՛ւ՛մին օլմայանլար մալփէրէսթ օլտուգլարը իչիւն Բապպ Յիսուսդն Ինճիլինին թէպտիլ էտէն գուվվէթի սէպէպլինտէն քեարլարընդա կէլէն զիյան ու զէրարա թէհամմիւլ էտէմէյէրէք թէ'ատտի չըգարմալա գալգըշըրլար։ Եէհուտի հէյքէլինին քեահին վէ 'իւլէմա թագըմընդն, փութվէրէսթ հիքմտարլարընդ վէ Բօմա փավալարընդն թէ'ատտիլէրինին էտասընտա քէնտի քեարլարը վէ մալփէրէսթլիք տուրույօր իսի։ Էյէր Բուհանի հայաթա մա'նիսիզ թարզտա միւսա'ատէ

Ռուհանի հայաթի պիր քիմսէնին քեարընա տօգանսըն վէ կէօրէճէքսին քի անըն մէտէնիյէթի, թա՛լիմ ու թէրպիյէսի վէ Քրիստիանլըղը մէտհ էտէն տուտագլարը զըրհլար գուշանմըշ օլարագ միւ՛՛մինլէր ալէյհինտէ թէ՛ատտի գալարրաճագ տրը։ Ինսանի ֆէսատ փարա գազանմագ վէ քեար ուղրունա հէր վասրթայը իսթիմալ էթմէք ճիհէթիյլէ գատիմատ օլատուղունատան տահա շէտիտ վէ գուվվէթլի թարղտա հալը հազրրտա ատէմլէրտէ հիքիմէթ իճրա էյլէտիյի սէպէպտէն Ռուհ իլ Գուտսըն գուվվէթլի թարղտա իշլէյէրէք ատէմլէրին քեար ու քիսպինէ տօգանսըղը զէմանլէրտէ եինէ տէհշէթլի վէ զալիմ թէ՛ատտիլէր վագը՝ օլաճագ տրը։

2. Շէյթանլըն թէ՛ատտի էտէնլէրէ վէրտիյի իւմրէթլէրտէն վէ էրտիյի վա՛տլարտան տիկէր պիրի տախի շան ու շէրէմ վէ նամ ու 'իբիպար տրը։ Բապպրմըզ Քէնաի հագգընտա պէօյլէ շէհատէթ էյլէսի։—«Ատէմլէրտէն 'իզզէթ ալմամ՝»։ Ցով. 5. 41։ Իմամ Անըն չակիրտլէրի վէ Անա թա՛պի օլան քիմսէլէր ինսանի 'իզզէթ վէ շան ու շէրէֆտէն սօյունարագ պու տիւնեատա զարիպ վէ միւսաֆիրլէր՝ կիպի, միւթէվազը վէ սատէ պիր էօմր եաշարլար։ Մի՛՛մին օլմայանլար պունա թէհամմուլ էտէմէզլէր։ Զիրա պու հայաթ հէր նէրէտէ վազ օլունուր իսէ ատէմլէրին կիզի կիւնահլարը վէ մէյտանա չըդմամըշ նափաքլըգլարը

օլունուր իսէ եանլըշ վէ հիլէքեար թարիգլէր իլէ փարա գազանմագ ուսուլլարընը, քէնտի քեարլարը իչիւն գավմը զուլմէթ վէ քէօրիւքտէ սագլայան քիահինլէր վէ փափաղլար կիրուհունը ալթ իւսթ էտէր։ Պու սէպէպտէն Շէյթան քեար վէ փարա սէվտասընը էսաս հալինտէ հրֆզ էտէրէք ատէմլէրի մի՛ մինլէր ալէյհինտէ հէր նէվ պէհանէ վէ վասրթա իլէ թէ՛ատտիյէ սէվգ էտէր։

Պու նօգթա ի նազար իլէ հալը հաղրրը մէշգ էյլէ։ Հալը հաղրրտա ատէմլէրին մալ, փարա վէ քեար ու քիսալէ տօղրու օլան արզուլարը գատիմտէ օլանտան տահա շէտիտ վէ տահա չօգ տէյի՛լ մի տիր։ Հիլէքեարլրզը՝ն հէր նէվ՛ի հալը հաղրրտա գազանճ ուզրունա իսթիմալ օլունմայօ՛ր մը։ Պու կիւն էն մէտէնի ատյու շէօհրէթ քէսպ էթմիշ օլան մէմլէքէթ վէ շէհրլէրտէ եալան, հիլէ վէ հագ՝ըզլըգ սալթ քեար խալթրը իչիւն չօգ փարլագ գըյաֆէթլէր կիյինմիշ օլարագ հիւքիւմէթ իճրա էթմէքտէ տիր։ Հատթա ատէմլէր պու ուզրա Ալլահ՝ն վարլըզընը, Ֆ. Մուգատտէսին զամիր իւզէրինէ օլան նուֆուզունը վէ էնճամ պու զէմինի միւատէթին նիհայէթինտէ միճազալթ վէ միւքեաֆաթ վէրէճէք օլան հիւքմ քիւրսիւլէրինի ինքեար էտիյօրլար։ Զիրա հալը հաղրրտա քեար վէ գազանճ գատիմտէ օլտուզունտան տահա կիւճ տիր, իմտի ատէմլէր պու ուզրա հէր վասրթայը իսթիմալ էտէրէք հէր մասրաֆը էտիյօրլար։

պահլարը իւզերինէ քէնտի իսմէրինէ պուխուր աթրլմասրնը էմր էյլէտիքլէրիուտէ, միւ՚ մինլէրին պունա ըի՚այէթ էթմէտիքլէրի իչիւն չէրէֆ ու իզ-զէթլէրինտէն սոյուլմալարը յլէ զայիմ վէ մէրհա-մէթսիզ թէ՚ատտիլէրէ թէչէպպիւս էթտիլէր։ Փափալար վէ փափալի բուհայանլար միւ՚ մինլէրին զուհուրը իլէ քէնտի չէրէֆ վէ իզզէթ թախթլա-ըընը ալթ իսթ օլաճաղընա գավի՚էն էմին օլ-տուգլարընտան թարիխուտէ մրսլի ազ կէօրիւլմիշ թէ՚ատտիլէր իլէ միւ՚ մինլէրի չէտիտ միւճաղաթ-լար իլէ թէքտիր էթտիլէր։

Պու նօգթաի նազարտան հալը հազրրա տախի նազար էյլէ։ Հալը հազրրտա ատէմլէրտէ չան ու չէրէֆ վէ նամ ու մէվգի՚ արզուսը գա-տիմտէ եաշայան ատէմլէրտէ օլտուզունտան տա-հա չէտիտ վէ տահա չօգ տրր։ Շիմտիքի տէհրին իսմինի «չան ու չէրէֆ վէ իզզէթի նէֆս» տէհրի գօմալը իզ։ Մէտէնի մէմլէրէթլէրտէ պու տահա զիյատէ գուվվէթ քէսպ էտիյօր։ Շու հագիգաթ տրր քի մէտէնիյէթ թէգատիմ էթտիքճէ ա-տէմլէր մայրուր, նէֆս փէրէսթ վէ մէվգ՚ի սա-հիպլերի օլույօրլար։ Իմտի պէօյլէ զէմանտէ Բուհ իլ Գուտս գուվվէթի թարզտա իշլէտիյինտէ թէ՚ատ-տիլէր տահա չէտիտ օլաճագ տրր։ Բիլիսէլէրտէ վէ խարիճտէ էֆէնտի վէ ավալարը իզզէթ ու չէ-ըէֆլերի նուֆուզ իշլէտիյօր։ Պու սէպէպտէն տիր քի Բուհ իլ Գուտս ատէմլերի թահրիք էտիպ Բէ-

զահիր օլուր։ Ֆէրիսի կիրուհունը ռիյա վէ հիլէ-
լերի քէշֆ օլունը։ Բապպ հէր նէրէյէ կիտեր իսէ
հիւքմ էտեր։ Ֆէրիսիլէրէ միւրայիսինիզ տեր,
քիւրսիւտէ օթուրանլարը մէվգի'լերինտէն աշաղը
ալրը, հիւքիւմէթ վէ նուֆուզ սահիպլերի ավամը
նաս իլէ պիր օլուր վէ ատէմ տէ հաատը զա-
թընտա լիյագաթ օլմայրպ շան ու շերէֆ հըրսը
իլէ տօլու օլտուղու իչին քէնտի քէնտինէ եիւք-
սէք մէվգի' վերմիշ օլտուղը այան վէ աշիքեար օ-
լուր։ Էվվէլթ, Եէհուտիլէր պու Զաթը ճէլիլի հա-
սէտտէն նաշի թէսլիմ էթտիլէր։ Մատ. 27. 18։
Պու Զաթըն ճէլալ ու շերէֆի հուզուրընտա Ֆէ-
րիսի, 'Ուլէմա վէ քեահինլէր կիրուհունը շերէֆ
ու իմթիազը կիւնէշին գուվվէթի զիյասը իլէ
փարլատըլը էօյլէ վայթընտա իսլի վէ քիրի լամ-
պալար եապմազա պէնզէտի։ Պունա թէհամմիւլ
էտէմէզլէր իսի։ Պօղոսըն ալէյհինտէ վագը օլան
թէ'ատտիլէր տախի պու սէպէպտէն օլտու։ 'Ամալ.
13. 45, «Վէ Եէհուտիլէր խալգը կէօրտիւքտէ
հասէտ իլէ տօլմաղլէ Պօղոսըն սէօյլէտիյի շէյլերէ
'ինթիրազ վէ քիֆր էտերէք գարշը սէօյլէրլէր
իտի»։ ('Ամալ. 17. 5։) Մի"մինիք թարիխինտէ
հալը հաղբրա գատար վուգու'ա կէլմիշ օլան
ճիւմլէ թէ'ատտիլէրին էսասընտա շան ու շերէֆ,
մէվգի' վէ նուֆուզ արզուսը տուրմուշ տրր։
Փութվէրէսթ Բօմա իմվէրաթօրլարը քէնտիլէրինի
իլահ մագամընտա էհալիյէ թագտիմ էտիպ մէզ-

տիւշտիւ։ Հէր պիր ատէմին էն պէօյիւք վէ էն գուվվէթլի կիւնահը քէնտի քէնտինէ պէօյիւք նա-զար իլէ պագմագ տըր։ Հալ շու քի Բապպըմըզ պու իլահ օլմագ արզուսընա պալթա ամըյոր։ Ո տէյոր. պիր քիմսէ քէնտի քէնտինէ պուղղ էթ-մէղսէ, քէնտի քէնտինի ինքեար էթմէղ իսէ պա-նա մագպուլ օլամազ։ Ատէմլէր պունա թէհամ-միւլ էտէմէյլէր։ Իլահ օլմագ արզուսը իլէ Ռու-հանի հայաթ, քէնտի քէնտիյի պէյէնմէք իլէ Ռուհ իլ Գուտսին 'ամէլիյաթը վէ քէնտիյի սէվմէք իլէ Բապպըմըզին 'էօմրիւ պէրապէր կիտէմէղ։ Ռուհանի հայաթըն իլք վէ սոն շարթը թէվաղու, հիչլիյինի կէօրմէք վէ քէնտի հագդընտա օլան էիւքսէք թասավվուրտան վաղ կէչմէք տիր։ Պու-նա մուգապիլ ատէմլէր թէվաղու էտէնէք եէրտէ թէ'ատտի էտիյորլար։ Ամալ. 7. 51 հէր ղէմանին թէ'ատտի էտէնլէրի իչին սահիհ տիր, «Էյ պոյ-նու սերթ վէ գալպի իլէ գուլագլարը սիննէթ-սիզ օլանլար, սիզ տախի պաղալարընընզ կիպի տա՞իմա Ռուհ իլ Գուտսա գարշը տուրույորսը-նըզ»։ Մաղրուր վէ քէնտիլէրինի պէյէնէն քիմսէ-լէրին Ալլահին քէլամընա ղըտ օլտուղունը կէօս-թէրմէք իւզրէ եր. 43. 2 իշղար օլունուր։ «Վէ մաղրուր ատէմլէրին ճիմլէսի Երեմիյա սէօյլէ-յիպ, Սէն եալան սէօյլէյորսըն, Ալլահըմըզ Բապպ Մըսրտա միւսաֆիր օլմագ իչին օրայա կիթմէյէ-սինիզ ատէմէք իւզրէ սէնի կէօնտէրմէտի... տէտի-

սուլի սալֆէթ վէ թաշդըն հայաթա մալիք էյլէ-
տիյինտէ միւթէպէր սընֆտան օլանլար տախի
թէ'ատտի էթմէք իւզրէ թահրիք օլունույորլար։
Ռուհանի հայաթրն միւ'թէպէր վէ չան ու չէրէֆ
սահիպի քիմսէյէրէ թագտիմ օլունմասը ույուլան
եբլանը ույանարրմաղա պէնդէյօր։ Մէտէնի, վէ
քէնտինի Քրիստիանլրդըն 'ազիմ մուհաֆիզը ֆարզ
էտէն քիլիսէնի վէ քիւրսիւ սահիպի քիմսէյէր հիչ
պիր քիմսէյէ զիյան էթմէտիքտէն մա'սում խայր-
խահլըգլարը իլէ մա'լիւմ տինտարլար ֆարզ օլու-
նուրլար իքէն, ինթիպահը Բահանի զէմանէրինտէ
իպթիհզա, թահզիր վէ թէ'ատտի էթմէք իչիւն էն
իլք պայրաղը թաշըյորլար։ Էմին իմ քի
հալը հաղրը Քրիստիան վէ սայահտա թէգատտիւմ
էտիյօր տէյու ֆարզ օլունան զէման դատիմին
ֆասիտ վէ Բապպա տիւշմէն օլան ինսանի
վէ թապի'ի դալալինէ մալիք օլարագ Ռուհ իլ
Գուտսըն հագիգի իչինի վէ Բապպըն խալիս էվ-
լատլարընը թէ'ատտի էտէճէք տիր։

3. Շէյթանընի թէ'ատտի էտէնլէրէ վէ տիրտիի իւզ-
ռէթ վէ էթտիյն վասլարտան տիկէր պիրի տախի
Ալլահ օմմագ տըր։ Շէյթանընն ինսանիյէթէ իլք
վասը պու իսի։ Թէք. 3. 4, 5, «Եբլան տախի
գարբյա, մութլագա էօմէկլիսիզ, զիրա անտէն
եէտիյինիզ կիւնտէ կէօզլէրինիզ ասըլըպ խայր ու
չէրրի թանրյարագ իլահլար կիպի օլաճաղընըզը
Ալլահ պիլիր տէտի»։ Ինսան պու սէպէպտէն

յոր իմիչ, վէ պէօղէճէ միւ՚ մինղէր թէ՚ատտի կէօր-մէյէճէքղէր իմիչ։ Պու թէսավվուր Ք. Մուգատտէսին թա՚ղիմինէ քեամիղէն գարշը տրր։ Ք. Մուգատտէս պէյան էտիյոր քի Տիւնեա վէ ատէմղէր կիթտիքճէ տահա քէօթիւ օլուպ սոն կիւնղէր իմանսըղըգ, իսեան վէ Բապպա տիւշմէն օլմագ էյամը օլաճագ տրր։ 2 Տիմ. 3. 1—5, «Վէ մա՚ղիմիւն օլաբի սոն կիւնղէրտէ ֆէնա վագթլար կէլէճէք տիր։ Զիրա ատէմղէր քէնտի նէֆսինի սէվիճի, մալփէրէսթ, ֆուտուլ, մաղրուր, քիբրիպազ, վալիտէյնէ ի-թա՚ատթրզ, նանքէօր, խապիս, մէվէատէթսիզ, սուրհ դապուլ էթմէզ, իֆթիրաճը, նէֆսինի զապթ էթմէզ, ազգրն, էյիյի սէվմէզ, խային, էտէպսիզ, միւթէքէպպիր վէ Ալլահը սէվմէքտէն զիյատէ զէվգ ու սէֆա սէվէր, տինտարլըգ սուրէթինի կէօսթէրիպտէ դուվվէթինի ինքեար էտէր օլաճագ-լար տրր, պունղարտան կէրի տուր»։ Շէօյլէքի միւմինղէր տիւնեատտն հիւրմէթ վէ 'իմիպար պուլմայարագ եաշայաճադլար։ Վէ տիւնեա ֆէ-նայա վարաբդճա Բապպան խայիս էվլատլարընա տահա չօգ թէ՚ատտիղէր վագը օլաճագ տրր։

Պուրատա թապի՚ի սուրէթտէ շէօյլէ պիր սու՚ալ մէյտանա զահիր օլույոր։—

ՄԻԻ՚ՄԻՆ ԲԱՀԱԹԼԸՂԱ ՏԱՎԻԹ ՕԼՈ՚ԻՆՄԱՏԸ ՄԸ,

իմտի նի՚չիւն խաչ, թէ ատտի, էլէմէ տիւ-չար օլաճագ տրր։ Պիլա չիւպհէ Մատ. 11. 28ին

լէր։ Մէջ. 10. Զնին տողրու թէրճէմէսի պէօյլէ պույուրույօր, «Ֆասրգ քէնտի զուրուրը իլէ (եա-խոտ զուրուրընտա) պիչարէյէ թէ'ատտի էտէր»։ Բասպպ Յիսուսըն զուրուր վէ ինսանի 'ազամէթէ գարշը պահա էտէն քէլամլարը մաղրուր ֆէրիսի վէ 'իւլէմայը թէ'ատտիյէ թահրիք էյլէտի։

Ոու Նոգթա ի Նազարտան հալը հաղբրա տա-խի նազար էյլէ։ Մաղրուրլրդ վէ իլահ օլմագ ար-զուսը հալը հաղբրտա տահա չէտիտ վէ տահա չօգ տրր։ 'Իլմ ու ֆէն թէգատտիմ էթտիքճէ ա-տէմլէր ինսան 'ազլընտան եիւքսէք պիր 'ագլ օ-լամազ իթիգատընա կէլիյօրլար։ Ալլահրն վարլը-ղրնը վէ Բ. Մուգաատէսին Իլահի նուֆուզունը ինքեար էթմէնին էսասընտա ատէմտէն եիւքսէք պիր վարլրդրն նօգ իտիյինի իտտի'ա էթմէք տուրույօր։ Իմտի հալը հազբր, միւ"մինլէրէ թէ'ատտի էթմէք իչիւն տահա միւնասիպ վէ մէյյալ տրր։ Անճագ քի պու ինսանի վէ Շէյթանի զուրուրը թէ'ատտիյէ թէպտիլ էտէն Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու Սիթէփանոսլար, քիմսէտէն զօրգմայան Յի-սուսլար վէ Պօղոսլար լազըմ տրր։ Բուհ իւլ Գուտ-սրն ղանի գուվվէթ իլէ իշլէտիյի հէր տէֆա'ատտա մաղրուր վէ քէնտիլէրինի պէյլէնէն ատէմլէր թա-բաֆբընտան թէ'ատտի օլաճագ տրր։

Իմտի էյ միւ"մին, իշպու մէտէնի վէ Քրիս-տիան թէսմիյէ օլունան ասրտա խաչ թաշբյա-ճագսրն։ Կէօյա քի տիւնեա կիթտիրճէ էյի օլու-

վէ եօրղուն օլմամասը իչիւն, կիւնահքեարլար թա-
բաքիրնտան քէնտի ալէյհինտէ վուգո՛ւ պուլան
պէօյլէ մուխալէֆէթէ թէհամմիւլ էտէնի թէֆէք-
քիւր էտինիզ։ Կիւնահա գարշը ճէհտ էտէրէք
գան տէօքմէք տէրէճէսինէ գատար տահա մու-
գավէմէթ էթմէտինիզ։» Պու գրթա՝ պէյան է-
տիյօր քի մի՞ւմին գան տէօքմէք տէրէճէսինէ գա-
տար թէ՝ատտի կէօրէրէք Բապպրնա սատրգ գալ-
մալը տրր։ Անրն հայտթրնր թէշքիլ էտէն գանը
քէնտի նաղարրնատ քէնտի Բապպրնրն 'իթիպար
վէ 'իղղէթի իչիւն տէօքիւլէճէք տէրէճէտէ գրյ-
մէթսիզ օլմալը տրր։ Էյ մի՞ւմին, պու խուսուստա
քէնտինի իմթիհան էյլէ, նէ՞րէտէսին։

Թէքրար պու այէթ պէյան էտիյօր քի Բուհա-
նի հայաթտա 'աճիզ վէ եօրղուն օլանլար իսաչա վէ
կիւնահքեարլար թարաքիրնտան հէր նէվ թէ՝ատ-
տիյէ թէհամմիւլ էտէն Զաթը թէֆէք.քիւր էթ-
մէյէնլէր տիր վէ իսաչա բազի օլմայանլար 'աճիզ
վէ եօրղուն պիր 'էօմր եաշայօրլար։

2 Տիմ. 3. 12յի թէքրար տէրիսաթը էյլէ։
«Քրիստոս Յիսուստա տինտարլրգ իւզրէ 'էօմր
սիւրմէք իսթէյէնլէրին ճիւմլէսի տախի թէ՝ատտի
կէօրէճէք տիր։» Պու գրթա՝ պէյան էտիյօր քի
Քրիստոստա օլանլար մութլադ թէ՝ատտի չէքէ-
ճէքլէր տիր վէ թէ՝ատտի կէօրմէյէն քիմսէ Բու-
հանի հայաթա մալիք տէյիլ տիր։ Թէ՝ատտիսի օլմա-
յան պիր քիմսէ հագիգի պիր մի՞ւմին տէյիլ տիր։

պէյանը իւզրէ Բապպ Ցիսուսա հագիգի թէվպէ վէ իման իլէ կէլէն հէր քիմսէ կիւնահլար ավՔ'ը-նա, գալպ բահաթ վէ սէլամէթինէ մալիք օլուր։ «Ցասրգլար իչիւն սէլամէթ եօգ տրը տէյու Ալ-լահըմ պույուրուր»։ Եսա. 57. 21։ Կիւնահլուսար-լար տէրունի սէլամէթէ մալիք օլմայրպ սալթ միւ"-մինէր մալիք տիրլէր։ Բօմ. 5. 1։ «Սիպէ սէլամէթ պրաղրը իմ»։ Ցավ. 14. 27։ Տէրունի սէլամէթէ մալիք օլմայան պիր քիմսէնին միւ"մին օլտուրու-նա ինանմաղըզ։ Միւ"մինին տէրունինտէ էնտիչէ, թէլաշ, չապա վէ թիմիգլիք տարղալարը օլմամալը տրը։ Վէ լաքին գալպ սէլամէթի վասա էտէն Զաթ պայունտուրուդ տախի թագտիմ էտիյօր։ «Պայուն-տուրուղումը իւգէրինիզէ ալընրդ»։ Մատ. 11. 29։ Բահաթլըգ վատ' էտէն Զաթ խաչ վէ էլէմ տա-խի թագտիմ էտիյօր։ Տէրունի բահաթլըգ կիւ-նահտան քեամիլէն իսէլաս պուլմագ վէ ճիմլէ իգիթիրաստան գուրթուլմագ տրը։ Հալ չու քի միւ"-մին ատէմլէր թարաֆընտան տա"իմա հագարէթ վէ իգիթիհղա պուլաճագ տրը։ Հայատա կէօթիւ-ըէն եօլ տար տրը։ Ցիւնեավիլէր արասընտա պա-ղընը գոյաճագ էէրին օլմայաճագ տրը։ Ցիշմէնին թօփրաղընտա սըն, ղիրա պու տիւնեա Շէրիրին գաղթընտա աբը, սէնին իչիւն բահաթլըգ եօգ տրը։

Միւ"մին տօսթում, սէնին կէօզ էօնիւնէ ա-լաճաղըն էն մուհիմ գրթ'ալարտան պիրի տախի 'իպր. 12. 3, 4 տիր։ «Իմսի ճանլարընըզ 'աճիզ

Մարկ. 4. 17, «Լաքին քէնտիլէրինտէ քէօք օլմատըղընտան, աղ վագըթ տայանըպ անտէն սօնրա քէլամտան տօլայը սըգլէթ եա թէ՝ատտի վուդո՛ւ պուլունճա հէման սիւրչէրլէր։» Պու գըթա՝ պէյան էտիյօր քի թէ՝ատտի վուգո՛ւ պուլտուղունտա սիւրչէն քիմսէլէր հագիգի մի՛ւմինլէր տէյիլլէր տիր։ Իմտի էյ մի՛ւմին քէնտինի թէֆթիշ էյլէ։ Սէն թէատտիտէն գօրդան, չէրինէն, թէրէտտիւտ էտէն վէ անտէն տօլայը ղա՛ւիթլէնէն պիր քիմսէ՞ մի սին։ Թէ՝ատտի օլմասըն տէյու պիր միւթէլա՝ա եա արզուն վա՞ր մը տրը։ Էյէր պէօյլէ իսէ փէք չիւրիւք էսաս իւղէրինտէ տուրույօրսըն։ Մարկ. 8. 38ին պէյանաթը ղայէթ գաթի՝ տիր։ Իմտի թէ՝ատտի չէքմէմէք իչիւն Ցիսուստան վէ Անըն քէլամլարընտան տօլայը ութանան քիմսէլէր Պետրոս կիպի աճը աճը թէվպէ կէօզեաշլարը տէօքմէյէ միւհթաճ քիմսէլէր տիր։

Բէսուլի էյամըն մի՛ւմինլէրի թէ՝ատտի կէօրմէքլիյի Բուհանի հայաթտա վագը՝ օլան զարուրի հալ տէյու տիւչունիւրլէր իտի։ 'Ամալ. 14. 22, «Իմանտա սապիթ օլմալարը իչիւն նասիհաթ վէրէրէք վէ պիղէ Ալահըն փատիշահլըղընա չօղ սըգլէթլէր իլէ կիրմէք կէրէք տիր տէյէրէք չակիրտլէրին գալպլէրինի գուվվէթլէնտիրիրլէր իտի։» Պու այէթին գուվվէթի հէր զէմանըն մի՛ւմինլէրինէ ճարի տիր։ Հագիգի մի՛ւմինլէր իչիւն թէ՝ատտի կէօրմէք աղրը պիր եիւք օլմայըպ պիր պախշիշ վէ իհսան տրը։ Ֆիլ. 1. 29, «Զիւնքի եալընըզ Քրիստոսա իման կէթիրմէք տէյիլ անճաղ Անըն իչիւն էլէմ չէքմէք տախի սիզէ իհսան օլունտու։» Բապպ Ցիսուսա չէտիտ վէ ղայէթ աէվվի մուհապպէթ իլէ թութուշմըշ օլմայանլար պու գըթա՝նըն գուվվէթ վէ մա՝նասընը՝ էօմր իլէ վէ գալպէն անլայամաղլար։ Բէսուլի էյամըն մի՛մինլէրի քէնտի՝էօմրլէրինտէ պունու՝ամէլէն խապաթ էյլէտիլէր։ 'Ամալ. 5. 40, 41, «Բէսուլլէրի չաղըրըպ տէօյտիւքտէն սօնրա Ցիսուսըն իսմի իլէ սէօյլէմէմէյի թէնպիհ էտիպ անլէրի սալը վէրտիլէր։ Անլէր տախի Բապպըն իսմի իչիւն հագարէթ կէօրմէյէ լայըգ սայըլտըգլարընտան տօլայը մեարուր օլարաղ միլլէթ մէճլիսինին հուզուրունտան չըգտըլար»։ Բապպ Ցիսուսըն իսմի իչիւն թէ՝ատտի կէօրմէք Բէսուլի էյամըն մի՛մինլէրի իչիւն օլ գատար թապի՝ի օլմուշ իտի քի թէ՝ատտիլէր սէպէպլինտէն քէնտի վաթան, խանէ վէ միլքլէրինի թէրք էտիպ ուղաղ չէհրլէրէ տաղըլմաղա մէճպուր օլմուշլար իքէն, մէսէրրէթ վէ ճէսարէթլէ սէվտիքլէրի Բապպըն խէլաս Ինճիլինի տաղըլտըգլարը մահալլէրին ճահիլ էհալիսինէ վաղ՝ էյլէտիլէր։ 'Ամալ. 1. 4, 5։ 'Ամալ. 11. 19—21։ Բապպ տախի թէ՝ատտիլէրտէն զօրգմայարաղ խաչը մէսէրրէթլէ թաշըյան Քէնտի խալիս էվլատլարընը սաղի քէլամլարընը իսթիմալ էյլէյիպ չօղ քիմ-

սէլէրի խէլաս էյլէտի։ 'Ամալ. 12. 1—5ին պէ-
յանը իւզրէ օլ զէմանդն միւ"մինլէրի թէ'ատտի-
լէրէ օլ դաատար ալըշմըշլար վէ անը օլ դաատար
մէսէրրէթ վէ ճէսարէթլէ դապուլ էտիյորլար
իտիքի քէնահ գըլաղուզլարը օլան Ըէսուլլէրին
պիրի գաթլ օլունմըշ վէ տիկէրի տախի գաթլ
օլունմադ իչին գընատանատա զինճիրլէր իլէ պապլը
օլարադ մանֆուզ իքէն անդն գուրթուլմասը ի-
չին իթթիֆագլէ տատ'այա տեվամ էտիյորլար իտի։

Ցով. 15. 18—21ի մէջդ էյլէ։ Պու դըթա՝
պէյան էտիյոր քի տիւնեա թարաֆընտան թէ'ատ-
տի օլունմայան քիմսէլէր Բապպ թարաֆընտան
օլմայըպ տիւնեատան տըրլար։ Պու գըթա միւ"-
մինլէրին էօմրիւնտէ ըէսուլի էյամտա լուղէթ պէ
լուղէթ վագա'ա օլտու։ Ըէսուլլէրին վէ ըէսու-
լի էյամդն միւ"մինլէրինին 'էօմրլէրի Ցով. 16.
1—3ին թէրճէմէսի իտի։ Պետրոս վէ Ցովհաննէ-
սին 'էօմրիւնէ պագ։ ('Ամալ. 4. 1—3, 21։ 'Ամալ.
5. 17, 18, 40։) Մթէփաննոսդն 'էօմրիւնէ նա-
զար գըլ։ ('Ամալ. 6. 11—15։ 'Ամալ. 7. 54—59։)
Բապպդն էվլատլարընդն 'էօմրիւնէ պագ։ ('Ամալ.
8. 1։ 'Ամալ. 9. 1, 2։) Պօղոս Ըէսուլդն, Պարնա-
պաս վէ Շիղանդն 'էօմրլէրինէ նազար գըլ։ ('Ամալ.
9. 24, 25։ 'Ամալ. 13. 45, 50։ 'Ամալ. 14. 2,
4, 5, 19։ 'Ամալ. 16. 19—24։ 'Ամալ. 17. 5—8,
32։ 'Ամալ. 18. 6, 12, 13։ 'Ամալ. 19. 23—29։
'Ամալ. 21. 27—40։ 'Ամալ. 22. 22—25։ 'Ամալ.

23. 12—15։) Պու այէթլէրի տիդգաթլէ մէջդ
էյլէ։ Էյ միւ"մին, Բապպը սէվէն խալիս Ըէսուլ-
լէր վէ իշճիլէր Անդն խաչընը մէսէրրէթ իլէ թա-
ղըմըշլար իսէ սէն պու խաչտան ազատ մը եաչամագ
իմթէրսին։ 'Ամալ. 20. 23 հէր միւ"մին իչիւն հա-
գիդաթ օլաճադ տըր։ «Բուհ իլ Գուտս հէր
շէհրատէ պանա շէհատէթ էտիպ, սէնի պէնտլէր
վէ սրգէթլէր պէքլէյոր տէյու պույուրուր»։ Էվ-
վէթ, Բապպ իլէ ասդրու 'ալագատա իսէն վէ պու
Զաթ ը ճէլիլէ սէօնմէդ չէտիտ ալէվլի մուհապ-
պէթին վար իսէ, սէնի պեհնդեր վէ սրգէթլեր
պեմիլեյոր։ Բապպդն սանա Քէնտի խաչընը վէրէ-
ըէք, սարգամ սրրա կէդ. տէյոր։ Պէլքի Քէթմէ-
մանիտէն կէչէճէքսին, փագաթ օրատա ույումա,
տէյնէքլի վէ գըլըճը ճիւմուրը կէօրիւր իսէն
խաչը պրագըպ դաչմա։ Ան նէ դաատար աճընըլա-
ճադ հալ տըր քի չօգ միւ"մինլեր խաչըդ 'էօմր
եաչամաղա չալըշըյորլար։ Անլեր տիւնեայա խոշ
կէօրիւնմէք իսթէյէն քիմսէլեր տիր։ Թայր, Էյ
միւ"մին 'ազիմ մուհապպէթ վէ լէթաֆէթէ մա-
լիք օլան Բապպդն տիւնեայա խոշ կէօրիւնէմէտի։
Օ սէնին էօնիւնէ պիր էօրնէք, պիր իզ պրագը
վէ սէն զէրրէ դաատը պիր թարաֆա սուփմայա-
ըադ վէ թէրէտտիւտ էթմէյէրէք Անդն արգասընճա
կիթմէլիսին։ Պէլքի էօլտիւրիւլէճէքսին, մութ-
լադ ըազի օլ։ Պէլքի 'իթիպար վէ 'իզզէթին փա-
յիմալ օլաճադ տըր, ըազի օլ։ Սէն Բապպընտան

տահա պէօյիւք վէ տահա միւթէպէր օլմաղա չա-
լըշմա։ Շու հադիգաթ տըր քի մութլաղ խաչըն
օլաճադ տըր, զիրա մուգատտէսլէր ճումհուրու-
ՆԸՆ իւք վէ սօն իշարէթի խաչ տըր։ Սէմավաթըն
գափուսունա գատար թաշըմալըսըն։ Օրատա տու-
ըան մէլէք սէնի խաչըն իլէ թանըյաճադ տըր,
եօգ իսէ օրայա միւքեաֆաթլար իչիւն կիրէմէղսին։
Պաղըլարըն տախի ֆիրրինտէ չէօյլէ պիր
սու"ալ օլույօր,

ՐՈՒՀԱՆԻ 'ԷՕՄՐԻԻՆ ՀԷՐ ԶԷՄԱՆԸՆՏԱ ԹԷ'ԱՏՏԻ

օլաճադ մը տըր։ Պու սու"ալը էտէնլէր զանն է-
տիյօրլար քի պիր միւ"մին եէնի թէվպէ վէ իման
էտիպ խէլաս պուլտուղը իլք կիւնլէրտէ պու հալ,
էթրաֆընտա օլան քիմսէլէրէ, տօսթլարընա վէ
ազրաբալարընա անլայամատըգլարը 'աճայիպ պիր
վազ ա'ա վէ թէպտիլաթ օլտուղը իչիւն պա'զէն
թէ'ատսի, իզթիհզա վէ հադարէթէ օղրայօրլար,
ֆազաթ սէնէլէր կէչիպ հեր քէս միւ"մինին 'էօմ-
րիւնիւ անլատըգճա թէ'ատաի գալմազ։ Պէօյլէ
պիր զանն Ֆ. Մուգատտէսին պէյանաթընա պիլ
քի ալիյէ գարշը տըր։ Միւ"մինին էն չէտիտ թէ'ատ-
տիլէրի անըն իլք թէվպէ էթտիյի զէմանլէրտէ
վուգու' պուլմազ, իլլա տէրին 'էօմրէ ատրմ աթ-
տրգճա, Ֆ. Մուգատտէստէ եէնի հադիգաթլար
քէշֆ էյլէյիպ, անլէրի գապուլ էյլէյիպ քէնտի
'էօմրիւնէ կէչիրտիքճէ, տիւնեատան գաթի'էն վէ

քեամիլէն այրրլարագ բուհուն վէ ճէսէտին հէր նէվ մուրտարլրգլարրնտան փաքլէնտիքճէ անրն թէ'ատտիլէրի տահա չէտիտ վէ տահա չոդ օլաճագ տրր։ 1 Կոր. 2. 14 միւ"մինին 'էօմրիւնտէ հէր զէման վագա'ա օլաճագ տրր, «Թապի'ի ինսան Ալլահրն Բուհունրն չէյլէրինի գապուլ էթմէզ, զիրա պունլարրն թէֆթիշի Բուհանի օլտուզունտան քէնտինէ տիվանէլիք տիրլէր վէ անլամաղա գատիր աէյիլ տիր»։ Էյ միւ"մին, սէն տահա տէրին Բուհանի 'էօմրէ ատրմլար աթտրգճա տիւնեա սէնի անլամազ օլաճագ արր։ 'Էօմրիւյիւն հէր հանկը սինինտէ եա զէմանընտա խաչրն եօգ տէյու կէօրիւյոր իսէն էմին օլ քի սէնտէ Բուհանիլիք ազալմրշ վէ չիւրիւքիւք պաշլամրշ տրր։ Պու 'էօմրատէ եօգ պիր էյամ քի խաչը ումուզունտան աթաճագ եա էնտիրէճէքսին։ Հալ չու քի խաչրն տահա ադրր, տահա պէօյիւք վէ տահա գապա օլաճագ տրր։ Երնէտէ անը պիր իհսան տէյու պիլէրէք անրնլէ մէսրուր օլաճագսրն։ (Ֆիլ. 1. 29։ 'Ամալ. 5. 41։)

Իշթէ պուրատա

ԽԱՉՍԸԶ 'ԷՕՄՐԻԻՆ ՍԷՊԷՊԼԷՐԻ

հա՞նկըլար տրր պահսրնա եէթիշիրիզ։ Մէշգ էտէլիմ։

1. Խաչսրզ 'էօմրիւն սէպէպլէրինտէն պիրի ուրանմագ վէ զորգազլրզ տրր։ Ֆ. Մուդատատէս

գ օրդադ լարը՝ էպէտի հէլաքա կիտէճէքլէրինի խա-
պէր վէրիյօր։ Վահի 21. 8։ Զէվալը ատէմ խա-
չը՝ մէյտանա կէթիրէճէյի հադարէթ, քիւֆր,
տէյնէք վէ էօլիւմտէն գօրդույօր։ Իսթէմէզ քի
քեռմիլէն Ռապպ թարաֆընտա ատուրան պիր շա-
կիրտ օլսուն, ղիրա պէօյլէ օլուր իսէ խաչ վար
տը։ Մարկ. 4. 17 անլէր հադդընտա պէրրադ
սէօյլէյօր։ Յով. 10. 12, 13 միչրիլսթա բազի
օլմայան դօրդադ վէ խաչսըզ իշճիլէր հադդընտա
խապէր վէրիյօր։ Ղալ. 6. 12 տախի սախթէ վէ
հայաթսըզ իշճիլէրին դօրդադլրդ սէպէպինտէն
խաչ թաշըմադ իսթէմէյէրէք մի՛ամինէրի եանլը-
թարիդլէրէ գրլաղուզլատրդլարընը պէյան էտիյօր։
«Թէն ճիհէթիլէ կիւզէլ կէօրինմէք իսթէյէնլէր,
սիւննէթ օլունմանըզա իպրամ էտէրլէր, պու տա-
խի անճադ Ֆրիսատսըն խաչը իշիւն թէ՛ատտի
կէօրմէմէլէրի իշիւն տիր»։ Յիսուսըն դօրդադ շա-
կիրտլէրինէ պադ, սէնին իշիւն էօլիւմտէք կի-
տէրիզ տէյու իգրարլար էտէրլէր իրէն Գէթսէմա-
նիտէ հէր պիրի պիր թարաֆա գաչրշարլար։
(Մատ. 26. 36, 56)։ Պետրոս դօրդմադա պաշ-
լար պաշլամադ խաչը ումուզտան պիր թարաֆա
աթարադ էսկի 'էօմրիւն էն էնկին չէքլինի մէյ-
տանտ չըդարմադա պաշլատը։ Մատ. 26. 69-75։
Պիր աղ սօնրա տէօքաիլիլ նէտամէթին աճը կէօզ
եաշլարը քէնտինէ վէ շակիրտլէրէ խաչ թաշըմադ-
լըդ ճէսարէթինի պախչ էտէմէմիշ իտի։ «Ե-

կիրուլէրին ճէմ՝ օլտուգլարը մահալին գափուլարը Եէհուտիլէրին գօրգուսունտան գափալը իքէն»։ Հալ չու քի 'այնի չակիրուլէր Ռուհ իւլ Գուուս իլէ տօլտուգտան սօնրա Բապպ Յիսուս իշիւն հէր չէյէ բագի օլարադ միլէթ մէճլիսինին վէ ճիւմլէ գավմըն հուզուրընտա խաչը ճէսարէթլէ թաշրտը-լար։ Պետրոս վէ Պարնապաս Եէհուտիլէրտէն գօրգտուգլարը սէպէպտէն խաչլարընը ումուզտան ալթարադ միւրա՞իլիք էթմէք գատար էնկինէ էն-տիլէր։ Ղալ. 2. 11-13։ Մարկոս թէսմիյէ օլու-նան Յովհաննէս Բապպրն իսմի իշիւն զուհուրա կէլէն միւշքիլաթ վէ թէ'ատտիլէրտէն գօրգուպ Պօղոս վէ Պարնապաստան այրրլարադ Բապպրն իքի մէշհուր իշճիլէրինին նիզա էթմէլէրինէ սէպէպ օլտու։ ('Ամալ. 13. 13։ 'Ամալ. 15. 36-38)։ Եէհուտի ըէ՞իսլէրտէն չօգ քիմսէլէր Բապպ Յի-սուսա իման էթմիշ իքէն գօրգադրդ սէպէպին-տէն Բապպ իշիւն խաչ թաշրյամատըլար։ «Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր ըէ՞իսլէրտէն չօգ քիմսէլէր Անա իման էթտիլէր, անճադ ճէմի'յէթտէն իս-րաճ օլունմամադ իշիւն ֆէրիսէլէր սէպէպինտէն իգրար էթմէղէր իտի»։ Յով. 12. 42, 43։ Նի-կոդիմոս վէ Արիամաթեալը Յովսէբ Եէհուտիլէրտէն գօրգտուգլարը սէպէպտէն Բապպ Յիսուսրն խա-չընը ալարադ Անը ալէնէն իգրար էտէմէղէր իտի։ Նիկոդիմոսրն Յիսուսրն եանընա կիճէլէյին կէլտիյի իւչ տէֆա՝ թէ՞քիտ օլունույոր։ (Յով. 3. 2։ Յով.

7. 50։ Յով. 19. 39։ Պու այէթլէրի օգու)։ Կի-
ճէլէյին կէլմէսի մէրգումըն գօրգադ վէ խաչսըզ
օլտուղունը իսպաթ էտէր։ Յովսէբին գօրգադ օլ-
տուղու զաթէն պէյան օլունմուշ տըր։ Յով. 19.
38։ Բապպ Յիսուս ութանանլար վէ գօրգանլար
հագգընտա զայէթ չէտիտ լիսան իսթիմալ էյլէտի։
Մարկ. 8. 38։ Մատ. 10. 33։ Ղուկ. 9. 26։
Շու այէթի մէշդ էյլէ։ Ղուկ. 14. 26 պէյան է-
տէր քի պիր քիմսէ ատէմլէրին հէր նէվ' մու-
հապպէթ վէ գօրդու պաղլարընտան, հիքիմէթ
վէ նուքթուզլարընտան քեամիլէն ազատ օլմատըգ-
ճա խաչ թաշըյամաղ վէ Բապպա մադպուլ օլա-
մազ։ Բօմ. 1. 16ը մէշդ էյլէ, «Քրիստոսըն ին-
ճիլինտէն տօլայը ութանմամ»։ Ութանմագ վէ
գօրգմագ իլէ Յիսուս պէրապէր կիթմէզ։ 2 Տիմ.
1. 7 մի՞ւմինատ իճրա օլունաճագ տըր, «Զիրա
Ալլահ պիզէ զօրգագլըգ ռուհունու տէյիլ, անճագ
գուվվէթ վէ մուհապպէթ վէ թամ 'ագլ բուհու-
նու վէրտի»։ Իմտի Բապպատան տօլայը վէ Անըն
իչի սէպէպինտէն ատէմլէրտէն գօրգանլար Ալլահ-
տան տէյիլլէր տիր։ Ութանմայան վէ գօրգմայան
մի՞ւմինլէր մէտհ օլունույօրլար։ 2 Տիմ. 1. 16։
«Բապպ Օնէսիփօրօսըն խանէսինէ մէրհամէթ էտէ,
զիրա պէնի չօղ տէֆա բահաթլանտըրտը վէ զին-
ճիրիմտէն ուբանմատը»։ Խաչ թաշըյան քիմսէ-
լէր Բապպ Յիսուսըն սիթէմինի իւզէրլէրինէ ալը-
լար։ 'Իպր. 13. 13, «Անըն սիթէմինի իւզէրիմիզէ

ալարագ օրտունըն խարիճինէ Անըն հանընա չը-
գալըմ։» Էվվէթ Անընն սիթէմինի վէ օրտունընն
խարիճինէ։ Ո Գողգոթա թէփէսինտէ ատէմլէր
թարաֆընտան իզթիհզա օլունարագ իւզէրինէ
պաշ սալանտըղը, հարամիլէր թարաֆընտան
քիւֆրլէր էտիլտիյի վէ էն ըէզիլ էօլիւմ իլէ էօլ-
տիւրիլտիյիւ կիպի, միւ՞մին տախի Անըն պու
սիթէմինի իւզէրինէ ալարագ խաչ թաշըմալը տըր։
Ութանմագ վէ գօրգագլըգ միւ՞մինի Յիսուս իլէ
սիթէմ չէքմէյէ բաղի էթմէզ։ Ալլահըն հագիգի
էվլատլարը վէ իշճիլէրի շու այէթի պիւթիւն 'էօ-
մըրլէրինտէ քէնտիլէր իշին տէյէպիլմէլիլէր տիր։
«Լաբին հիչ պիրինի սայմամ ճանըմը տախի քէն-
տիմէ գըյմէթլի թուլթամ»։

Իմտի Է՛յ միւ՞մին, շու պալատէքի մէշդին
միյարը իլէ քէնտինի թէֆթիշ էյլէ։ Գօրգագ վէ
ութանղա՞ճ մըսրն։ Բապպ իշին հէր շէյէ բաղի
օլմա՞զմըսրն։ Ահ ութանմաղը վէ գօրգույու պէր
թարաֆ էտէրէք խաչը ալ, Բապպըյին արգասընա
կիթ, զիրա «Ինսան գօրգուսը ատուզաղա տիւշիւ-
րիւր»։ Էմս. 29. 25։

2. Խաչսըզ 'էօմրիւն սէպէպղերինտէն տիկէր
պիրի տախի հէր շեյտէն վազ կէչմէմէք վէ
տիւնեավիշիմ տիր։ Խաչ միւ՞մինի տիւնեատան վէ
անա ա՞իտ օլան հէր շէյտէն այրըրը։ Պունա քի՞մ
թէհամմիլ էտէր։ Մարկ. 10. 28—30 պէյան է-
տիյօր քի անճագ հէր շէյտէն վազ կէչէնլէրէ

թէ՝ատտիլէր վէրիլիր։ Պիր քիմսէնին դալպի պու տիւնեայա պապը իսէ թէ՝ատտի չէքմէսի թապի՝ի տէյիլ տիր։ Յով. 15. 19 պէօյլէ պույուրույօր, «Էյէր տիւնեատան օլսա իտինիզ, տիւնեա քէնտինին օլանը սէվէր իտի, լաքին սիզ տիւնեատան օլմայրպ անճագ պէն սիզի տիւնեատան սէչ տիյիմ սէպէպտէն՝ տիւնեա սիզէ պուղղ էտէր»։ Մատ. 10. 34—39 տախի պունը պէյան էտէր։ Տիւնեա իլէ ույուշար իսէն սանա հիչ պիր թէատտի օլմազ։ Ֆագաթ անտէն այրըլտըղընտա ալէյհինտէ էն չէտիտ թէ՝ատտիլէրի պաշլար։ Միւ՝՝մինէրէ թէ՝ատտի էտէն տիւնեա տըր, իմտի միւ՝՝մին անտէն այրըլտըղընտա անրն ալէյհինտէ օլան պիր ՝Լօմր եաշար։ «Տիւնեա սիզէ պուղղ էթմէզ լաքին պանա պուղղ էտէր չինրի պէն անրն հագդընտա ՝ամէլլէրինին ֆասիտ օլտուղունա չէհատէթ էտէրիմ»։ Յով. 7. 7։ Բաշպ Յիսուս պու տիւնեատան տէյիլ իտի, անտէն քեամիլէն այրը իտի։ «Օլ տախի անլէրէ, սիզ աշաղրտան սընըզ պէն եօգարրտանիմ, սիզ պու տիւնեատան սընըզ պէն պու տիւնեատան տէյիլ իմ»։ Յով. 8. 23։ Բաշպրմըզ պու տիւնեատան քեամիլէն այրըլմըշ օլուպ անրն ալէյհինտէ չէհատէթ էյլէտիյի իչիւն տիւնեա Անա պուղղ վէ թէ՝ատտի էյլէտի։ Միւ՝՝մին իչիւն տախի մէսէ՝՝լէ պէօյլէ օլաճագ տըր։ Էյ միւ՝՝մին, էյէր թէ՝ատտին եօգ իսէ վէ տիւնեատան պուղղ օլունմայօր իսէն մութլագ տիւն-

եավի սին։ Գալպին մալընա վէ քէնտի նէֆսինէ պաղլը իսէ խաչըն եօգ տրը։ Նի՞չիւն տիւնեա սէնին նաղարընտա մուհիմ մէվգի՝ թուլթուլյոր։ Էյէր անը սէվէր իսէն սէնտէ Բապպա մուհապպէթ եօգ տրը։ «Հէր քիմ տիւնեանընն տօսթու օլմադ իսթէրսէ Ալլահա տիւշմէն օլմուշ օլուր»։ Բակ. 4. 4։ «Տիւնեայը վէ տիւնեաստա օլան շէյլերի սէվմէյինիզ. էյէր պիր քիմսէ տիւնեայը սէվէրսէ անտէ Փէտերէ մուհապպէթ եօգ տրր»։ 1 Յով. 2. 15։ Էյէր սէնտէ պու Զաթա տօղրու թաշդրն մուհապպէթ վէ հազիդի տօսթլուգ եօգ իսէ Անընն ուղրունա հէր խաչ վէ էլէմ ըազի օլամազընն, զիրա պիր քիմսէ անճադ չօգ սէվմէյի քիմսէ իչիւն հէր զահմէթէ ըազի օլուր վէ ախէրի իչիւն աէյիլ։ Նէ՞րէտէսին Է՛յ մի՛ւմին, պու միյար իլէ քէնտինի իմթիհան էտէր իսէն նէ՞րէտէ գալրրընն։ Նէֆսէ էն աղ մուհապպէթ, մալ վէ փարայա պիր աղ արզու, ադրապա վէ տօսթլար իլէ սըզը՝ալադա վէ մուհապպէթ խաչը յընն եա ուճունը քէսէր եատա քեամիլէն ու մուղունտան աթտրրրը։ Այրրը, անլէրտէն այրրը։ Միսա՝ատէ էթմէքի Բապպընը խաչամրշ վէ Անա տիւշմէն օլան պու տիւնեա վէ անա ա՞իտ էն ուֆադ ղէրրէ սանա տօսթ օլսուն։ Խայր, օ սէնին տիւշմէնին օլարադ Բապպընա թէ՝ատտի էթտիյի կիպի սանա տախի էտէճէք տիր։

3. Խաչարզ 'էօմրիւն տիկէր պիր սէպէպի տախի Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօղու օլմամագ (եանի Բուհանի օլմամագ) վէ ճանլարդն խէլաաղ ի-չիւն իլլէմէմէ տիր: 1 Կոր. 3. 1—3 Իքի նէվ' միւ"մինլէր հագդընտա խապէր վէրիյօր։—Բուհանի մի"միինլէր վէ ճիսմանի մի"միինլէր: Պիլա-չիւպհէ Բ. Մուգատտէս ճիսմանի վէ Քրիստոստա չօճուգ մի"մինլէրին մութլագ զուհուր էտէճէք-լէրինի վէ Բուհանի հայաթը գանունունճա պու սուրէթլէ իքի նէվ' միւ"մինլէր օլմալը իտիյինի պահս էթմէզ։ Ֆագաթ կէօրիյօրըզ քի պիր թա-դամ միւ"մինլէր ճէհալէթ, իթա'աթսըզլըգ վէ Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլմամագ նէթիճէսի օլարագ Բուհանի 'էօմրատէ չօճուգ վէ ճիսմանի օլույօրլար։ Բապպըն մագսէտ վէ վէլանը իսէ միւ"մինլէրին Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու վէ Քէնտի իլէ տէրին 'ալագատա պուլունմալարը տրր։ 'Իպր. 5. 12—14 պու նէվ' չօճուգ միւ"մինլէր հագդընտա պահս էտէր։

Բուհանի մի"ւմինլէր իսէ Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու, սէմա իլէ գափրըմրշ, հէր նափաքլըբտան քեամիլէն գուրթուլմուշ վէ Բապպ Ցիսուսըն մու-հապպէթի իլէ մէմլու օլմուշ օլան քիմսէլէր տիր։ Պունլար «Քրիստոսըն մուհապպէթի պիզի մէճ-պուր էտէր» տէյէպիլէնլէր տիր։ 2 Կոր. 5. 14։

Բ. Մուգատտէսի էյի մէշգ էյլէ վէ կէօրէ-ճէքսին քի Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու օլմայան

չօճուգ վէ ճիսմանի մի՛ւմինլէր թէ՛ատտի կէօր-
մէյօրլար։ Կորունթօս մի՛ւմինլէրի պէյլէ օլտուգ-
լարը իչիւն թէ՛ատտի կէօրմէյօրլար իտի։ 1 Կոր.
4. 10—14, «Պիզ Քրիստոս իչիւն տիվանէ իզ,
սիզ իսէ Քրիստոստա 'ագըլը սընըզ, պիզ ղա՛ֆ
իզ սիզ գուվվէթլի սինիզ, սիզ 'իզզէթլի սինիզ
պիզ թահգիր օլունմուշ իզ։ Պու սա'ատա տէք
աճլըգ վէ սուսըզլըգ չէքիպ չըպլագ գալըրըզ,
տէյիւլիւրիւզ, վէ սաքին օլաճագ մէքեանըմըզ
եօգ տըր . . . սէյիւլտիյիւմիւզտէ խայր տու՛ա
էտէրիզ, թէ՛ատտի կէօրտիւյիւմիւզտէ թէհամ-
միւլ էտէրիզ, ղէմմ օլունտուղումուզտա եալվա-
ըրըրզ, չիմտիյէտէք տիւնեանըն սիւփրիւնթիւսիւ
վէ ճիւմլէնին մէնֆուրու օլտուգ։ Պունլարը սիզի
ուրթանտըրմագ իչիւն եաղմայօրըմ, անճագ սէվ-
կիւլիւ էվլատլարըմ կիպի սիզէ նասիհաթ էտէ-
ըիմ։» Պու գըլթա՝ պէյան էտիյօր քի Կորունթօս
մի՛ւմինլէրի չօճուգ վէ ճիսմանի մի՛ւմինլէր օլտուգ-
լարը սէպէպտէն քէնտիլէրճէ «'ագըլը», «'իզզէթ-
լի» վէ միւ'թէպէր օլարագ թէ՛ատտի չէքմէյօրլար
իտի։ Հալ շու քի Պօղոս քէնտիսի վէ արգա-
տաշլարը Ռուհ իլ Գուտս իլէ մէմլու քիմսէլէր օլ-
տուգլարը իչիւն պալատէ մէգքիւր 'այէթլէրտէ
կէօրիւլտիյիւ իւզրէ հէր նէվ՛ թէ՛ատտիլէրէ թէ-
սատտիւֆ էտիյօրլար իտի։ Բապպ Ցիսուսըն շա-
կերտլերի Անըն գըյամընտան սօնրա վէ Պէնտէ-
կոստէտէն էվվէլ տիւնեա թարաֆընտան թէ՛ատ-

տի կէօրմէտիլէր, զիրա հալա Բուհ իւլ Գուտս իլէ մէմլու օլմամըշլար իտի։ Անլէր ճանլարըն խէլաս պուլմալարը հասրէթիյլէ տօլու տէյիլլէր իտի, վէ զսթէն ճանլարըն իսէլասը իչիւն հէրարէթ իլէ իշ-լէյէն քիմսէլէր չօդ թէ'ատտի կէօրիւրլեր, հալ շու քի Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլմամըշ օլան քիմ-սէլէր ճանլարըն խէլասը իչիւն հէրարէթլէ իշլէ-յէմէզլեր։ 'Այնի չակիրտլեր Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլտուգլարը վէ գավմըն հէմ տախի միլլէթ մէճ-լիսինին հուզուրունտա ճէսարէթ վէ հէրարէթ իլէ սէօյլէմէյէ պաշլար պաշլամազ, իզթիհզալար, պաշ-լանմազ, մահպուսիյէթ վէ տէօյիւլմէք տախի եէք տիկէրի արգասընտան սիւրաթ իլէ կէլմէյէ պաշ-լատը։ Պօզոս Բէսուլըն 'էօմրիւնտէ տախի պունու-փէք պէրրագ թարզտա կէօրիւյօրըզ։ 1 Կոր. 15. 10 պէյան էտիյօր քի Պօզոս Բէսուլ ճիւմլէ ըհ-տուլլէրտէն չօդ շալըշմըշ իտի։ Իշթէ պու սէպէպ-տէն անըն կէօրտիւյիւ թէ'ատտիլէր էն չօդ վէ էն տէհշէթլի նէվ'տէն օլմուշ տըր։ 2 Կոր. 11. 23—33 Բէսուլըն թէ'ատտիլէրին պիր լիսթասընը վէրիյօր։ Ֆագաթ տիդգաթ էթ քի պու թէ'ատտիլէր 23իւնճիւ այէթաէ էթտիյի շէհատէթին մէյվէ վէ նէթիճէսի օլմուշ տըր։ «Քրիստոսըն խրտմէթճի-լէրի մի տիր, 'ագլը եօդ կիպի սէօյլէրիմ, պէն տահա զիյատէ, էմէքտէ զիյատէսիյլէ»։ Էվվէթ, Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու օլարագ իշլէյէնլեր թէ'ատտի կէօրիւրլեր, լաքին պէօյլէ օլմայանլար

իշիւն խաչ եօգ տըր։ Բէսուլ կիպի չօգ էմէք չէք վէ խաչըն աղբր օլուր։ 'Ամալ. 19ընճը պապ տա-խի պունու իսպաթ էտէր։ Պու պապտէ կէօրտիւ-յիւմիւզ իւղրէ Պօղոս Բէսուլ Էֆսուս չէհրինէ կէլ-մէզտէն էվվէլ օրատա օն իքի չակիրտ եա՞նի միւ՞ մինլէր մէվճուտ իտիլէր, ֆագաթ մալիւմ պիր թէ՛ատտի օլմայօր իտի, զիրա Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլմամըշլար իտի։ Լաքին Բէսուլ անլէր արասընտա իշլէր վէ թա՛լիմ էտէր իքէն Բուհ իւլ Գուտս անլէր արասընտա գուվվէթ իլէ իշլէտի։ Պունուն նէթիճէսի օլարագ թէ՛ատտիլէր զուհուր էթմէյէ պաշլատը։

Էյ միւ՞ մին, մէսէ՞լէ սէնին իշիւն տախի 'այ-նի տիր։ Սէն ույուշուգ իսէն կիւնահքեար տիւնեա տախի սէնին հագգընտա ույուշուգ տըր։ Տիւն-եայա պիր շեյ սէօյլէմէզ իսէն տիւնեա տախի սանա գարշը հիչ պիր շեյ սէօյլէմէզ։ Վէ զաթէն Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու տէյիլ իսէն կիւնահ-քեարլարա սէօյլէյէմէզսին վէ տիւնեա ալէյհինտէ շէհատէթ էտէմէզսին։ Ֆագաթ սէն ույանը իսէն տիւնեա տախի պէրապէր ույանաճագ տըր։ Սէն Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլար իսէն թէ՛ատտիլէր պաշլար։ Սէն տատէմլերի քէնտի կիւնահքեար վէ սէֆիլ հալլերի իւղերինէ ույանտըրմաղա չալըշը-սըն, հալ շու քի օ սանտ թէ՛ատտի էթմէք իշիւն ույանը։ Էյ Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու օլմաղա հասրէթքէշ օլան քիմսէ, էմին օլ քի անըն իլք

վէ սօն շարթլարընտան պիրի հէր նէվ՝ թէ՝ատ-
տիյէ բազի օլմազ տրր։ Էյ թէ՝ատտիսի օլմայան
քիմսէ, էմին օլ քի Ռուհ իլ Գուտս իլէ տօլու տէ-
յիլ սին։ Ատէմլէր տա՞իմա հէր չէյ իչիւն գ.օլայ
եօլ պուլմազա չալըշտըգլարը կիպի տին վէ Ռու-
հանիյէթ տա՞իրէսինտէ տախի գ.օլայ պիր թարիգ
պուլմազ սէվտասընտա տրրլար։ Անլէր իչիւն, Ռու-
հանիյէթ, սրրմալը էլպիսէ վէ իչլէմէ փապուչլար
կիյէր իսէ հէր չէյ էյի օլուր, չօգ ռուհանի օլուր-
լար։ Քիլիսէլէր նիզամընտա, սիւքիւթ, ռահաթ,
թէ՝ատտիսիզ վէ խարիճտէն միւչքիլաթ վէ հիւ-
ճումսըզ տէվամ էտէր իսէ նէ ալա, նէ խօշ, չօգ
ռուհանի կէօրիւնիւրլէր։ Վէ լաքին Ռուհ իլ Գուտս
քիլիսէլէրի վէ ֆէրալէրի զիյարէթ էյլէյիսլ Ռու-
հանի հէրարէթ, վազֆիյէթ վէ ճանլարըն խէլասը
իչիւն զայրէթ իլէ տօլտուրմասը ագասլինտէ
թէ՝ատտիլէր զուհուր էյլէտիյինտէ, սէնէլէրտէն
պէրու տինտար կէօրիւնէն քիլիսէճի ֆագաթ խաչ-
սըզ ատէմլէր գ.օրգ.մազա վէ գ.աչընմազա պաշ-
լարլար։ Պէօյլէլէրին տինի վէ ռուհանիյէթի տար
եօլ տէյիլ իլլա զայէթ կէնիշ պիր եօլ տրր։ Էյ
միւ՞մին, քէնարինի թէֆթիշ էյլէ, Ռուհ իլ Գուտս
իլէ տօլո՞ւ մրսրն։ Ատէմլէրի արայան, կիւնահքեար-
լարը պուլան, անլէրին խէլասը իչիւն գ.ուվվէթի-
յին սօն զէրրէսինի վէրէն, սարֆ էյլէյէն պիր
քիմսէ՞ մի սին։ Պէօյլէ տէյիլ իսէն թամ տիւնեա-
վի պիր քիմսէսին։ Էյ հէրարէթի օլմայան քէօ-

միւր վէ ալէվ՝ օլմայան գուրու օտուն, սէ՞ն մի թէ՛ատտիլէրի թահրիք էտէր թարզտա հէ-բարէթ իլէ իշլէյէճէքսին, զիրա Ռուհ իլ Գուտս իլէ տօլու օլմայան միւ՞մինլէր հէրարէթսիզ քէօմիւրէ վէ ալէվսիզ օտունա պէնզէրլէր։ Հա-գիգաթ տըր քի Ռէսուլի էյամտա 'ազիմ թէ՛ատտիլէր վուգու՛ա կէլտի, ֆագաթ օլ միւ-պարէք Ռէսուլի էյամըն իշճիլէրի տիւնեայը ալթ իւսթ էտէճէք տէրէճէտէ Ռուհ իլ Գուտս գուվ-վէթիյլէ մէմլու օլմուշ քիմսէլէր իտիլէր։ «Եասօ-նու վէ գարընտաշլարտան պա՛զըսընը չէհրին հա-քիմլէրինէ սիւրիւքլէյիպ, տիւնեայը ֆէսատա վէ-րէն օլ ատէմլէր պուրայա տախի կէլտիլէր, Եա-սօն տախի անլէրի գապուլ էթտի... տէյու չաղը-ըրըլար իտի»։ 'Ամալ. 17: 6, 7։ Հալը հաղրը քի-վիսէլէր Ռէսուլի էյամըն քիվիսէլէրինտէն նէ՞ գա-տար էնկին մէվգի՛տէ տիրլէր։ Նէ՞րէտէ օլ թէ՛ատ-տիլէր, նէ՞րէտէ տիւնեատան թահդիր օլունան միւ՞մինլէր զիւմրէսի, նէ՞րէտէ սիւրիւքլէնէն, հա-քիմլէր հուզուրընա ճէլպ օլունան պիրատէրլէր ա-լայլարը։ Փիլիսէ քէնտի պաշը վէ էֆէնտիսի կիպի պաշընը գօյաճաղ էէրի օլմայարաք պու տիւնեա-տա տա՛իմա թահդիր օլունան միւ՞մինլէր ալայը տէյի՞լ մի տիր։ Օ պու զէմանտէ հիչ պիր տիւն-եավի պազույա թէվէքքիւլ էթմէյէն ղարիպ, միւ-սաֆիր տէ՞յիլ մի տիր։ Օ թէսէլլիսինի սալթ քէն-տի էֆէնտիսինտէն ալան ֆագաթ պու տիւնեա-

միւ'ճիղէլէրի տախի վագը՝ օլմայաճագ տրր։ Շիմ-
տի տախի Պետրոս կիսիլէր զուհուրա կէլսինլէր,
Ռուհ իւլ Գուդուս իլէ տօլու օլարագ իյլէսինլէր,
մահպէսէ գօնսունլար, պաղլանսընլար վէ տէօյիւլ-
սիւնլէր, վէ կէօրէճէքսին քի երինէ մահպէսին
տէմիր գափուլարը աչըլաճագ վէ միւ"մինլէրի
մէլէրլէր գըլաղուղլայաճագլար տրր։ Հալը հա-
զըրտա տախի Պօղոս վէ Շիղալար կիպի սիւրիւքլէ-
նէն, եարալանան վէ մահպէսաէ զինճիրլէր իյինտէ
համտլար վէ մէսէրրէթլէր իլէ թէրէննիւմ էտէն-
լէր օլսունլար, կէօրէճէքսին քի Բապպըմըզ շիմտի
տախի մահպէսլէրին թէմէլլէրինի սարսըտաճագ
վէ 'աճապիյաթ վուգու'ա կէլէճէք տրր։ 'Ամալը
Ռուսուլ քիթապընը մէշդ էյլէ վէ կէօրէճէքսին քի
միւճիղէլէր վէ խարիգ իւլ ատէ, 'աճայիպ վա-
գա'ալար 'ումումէն տէհշէթլի վէ 'ազիմ թէ'ատի-
լէր իլէ 'ալագատար վէ անլէրտէն հէման սօնրա
իճրա օլունուգուլար տէյու նագլ օլունմագտա տրր։
'Ամալ. 4. 31ին վագա'ասը 4իւնճիւ պապլն նագլ
էթտիյի թէ'ատիտէն տէր ագապ սօնրա վուգու'
պուլտու։ 'Ամալ. 7. 55ին մի'ճիզէսի, 53—59ըն
թէ'ատիսիյլէ իճրա օլունտու։ 'Ամալ. 8. 6,
7ին նագլ էյլէտիյի մի'ճիզէլէր, 1—5ին թա'րիգ
էյլէտիյի 'ազիմ թէ'ատիտիլէրտէն տէր հալ սօնրա
իճրա օլունտուլար։ Պօղոս Ըէսուլըն մի'ճիզէվի
վագա'ա վէ իզհարաթ իլէ Բապպա տէօնմէսի աղրը
վէ շէտիտ թէ'ատիտիլէր զէմանընտա վագը օլտու։

տան տա"իմա միհնէթ վէ միւշքիլաթ, իզթիրապ վէ միւզայագա պէքլէյէն պիր գավմ տէ՞յիլ մի տիր։ Հալը հաղբը քիլիսէլէր պու միյարատան քեամիլէն էնկինտէ տիրլէր։ Տիւնեավիլէր, հայաթսըզ ատէմլէր, Յիսուս իչիւն ութանան, միւշքիլաթտա գօրգան վէ Ռուհ իւլ Գուդսդան մահրում քիմսէլէր հալը հաղբը բէսմի քիլիսէլերի տօլտուրմուշլար տըր։ Պէօյլէլերէ պիրա շիւպհէ տիւնեա թէ՝ատտի էթմէզ վէ անլէր տալատ վէ կէնիշ պիր 'էօմր եաշարլար։ Քիլիսէ թարիխի կէօսթէրիյօր քի թէ՝ատտիլերին չօգ օլտուղու վագըթլարտա քիլիսէ Ռուհանի հայաթ, կէրմիյէթ վէ վագֆիյէթատէ զայէթ գուվվէթլի օլմուշ տըր։ Վէ պունըն 'ագսի օլարագ թէ՝ատտիլերին օլմատըղը վագըթտա տախի քիլիսէ զայիֆ վէ զայրէթսիզ օլմուշ տըր։ Իմտի թապի՝ի վէ պէրրագ սուրէթտէ շու նէթիճէյէ կէլիրիզ քի քիլիսէլերէ թէ՝ատտիլերին օլմամասը անլերին տիւնեավի, ըլբգ վէ Ռուհ իւլ Գուդսըզ օլտուգլարընը իսպաթ էտէր վէ պունուն 'ագսի օլարագ, Ռուհ իւլ Գուդս իլէ տօլու վէ զայրէթլի օլմագ թապի՝ի սուրէթտէ թէ՝ատտիլէր մէյտանա կէթիրիր։ Պու, քիլիսէլէր իչիւն հագիգաթ օլտուղու կիպի ֆէրտէն հեր մի՞ մին իչիւն տախի հագիգաթ տըր։

Չօգ քիմսէլէր հալը հաղբրատա մի՝ճիղէ տէհրի կէչմէշ տէյօրլար։ Պու 'իթիրազը հէմ գապուլ հէմտէ բէտ էտէրիզ։ Զիրա բէսուլի էյամընն թէ՝ատտիլէրի կէրի տէօնմէտիքճէ բէսուլի էյամընն

քեահինլէր, 'իւլէմա վէ ֆէրիսի թագըմը պաշլա-
յոր։ Պէօյլէլէր կիւնահքեար վէ տինէ էհէմմիյէթ
վէրմէյէն քիմսէլէրի իսէ քէնտի ֆասիտ մագսէտ-
լէրինէ խըտմէթ էթտիրիյօրլար։

Թէ'ատտիլէր թարիխինի թէքրար մէշգ էյլէ
վէ կէօրէճէքսին քի թէ'ատտիլէրի չըգարանլար
քէնտի տինլէրինի անա էսաս վէ վասրթա տէյու
իսթիմալ էտիյօրլար։ Սախթէ տին սահիպլէրի
եախսա հագիգի տինէ սախթէ վէ խարիճի թարդտա
սարըլմըշ օլանլար, քէնտի տինլէրի իչիւն վէ անըն
վասրթասըյլէ հագիգի միւ"մինլէրէ թէ'ատտի
էտիյօրլար։ Հալը հաղըրտա տախի պուռնու փէք
պէրրադ թարզտա կէօրիւյօրըզ։ Գատիմտէ Փա-
փալար տին վէ ըուհանիյէթ վէսիլէսիյլէ ույանմըշ
օլանլարա թէ'ատտի՝ էթտիլի կիպի, հալը հա-
ղըրտա տախի քիլիսէլէր քէնտի քէնտիլէրինէ
թէ'ատտի էտիյօրլար։ Պիր քիլիսէտէ Բուհ իլ
Գուտս իչլէմէյէ պաշլատըղընտա, հայաթսըզ վէ
Բուհ իլ Գուտսըզ, կէօյա տինտար քիլիսէ ազա-
լարը, քիւչիւքտէն պաշլայարագ թէ'ատտիլէր
չըգարմազա գալգըշըյօրլար։ Էյ միւ"մին, տին
տա''իրէսինտէն, քիլիսէտէն վէ ֆէրիսի կիրու-
հունտան թէ'ատտի կէօրիւր իսէն թէ'աճիւպ էթմէ,
պու թասլի'ի հալ տըր, ղիրա Բապպընա տախի
թէ'ատտի էտէնլէր պէօյլէլէրին գատիմ տէտէլէրի
իտիլէր։

Պիլաշիւպէ միւ"մին էպէտէն խաչ թաշրմա-

Պետրոս Բէսուլուն մի՛ւճիզէվի թարիգ իլէ մահ-պէստէն գուրթուլմասը, Յակոբոսըն էօլտիւրիւլ-մէսինտէն վէ պիղղաթ Պետրոսըն մահպէսէ աթըլ-մասընտան տէր հալ սօնրա օլտու։ 'Ամալ. 12. 1—11։ Ֆիլիպպէտէ վուգո՛ւա կէլէն օլ 'ադիմ մի՛ւճիզէ 'ադիմ թէ՛ատտիլէր իչինտէ վուգու՛ պուլտու։ 'Ամալ. 16. 16—30։

Իշթէ մէսէ՛լէ պուրասա հալլ օլունուր։ Բէ-սուլի էյամըն թէ՛ատտիլէրինի մէյտանա կէթիրէն օլ տէրին, ֆաթիհ, ղայրէթլի, վագֆ օլունմուշ վէ Ռուհ իւլ Գուտս իլէ տօլու 'էօմրիւ կէթիր, շիմտի տախի մի՛ւճիղէլէր օլաճագ տըր։ Ֆիլիսէ-լէրին մի՛ւճիզէսիղ հայաթընա աճընրրըղ։ Նիչէ մի՛ւմինլէրին 'ադիմ վագա՛ալար իճրա էյլէմէյէ միւղթէտիր վէ հաղըր օլան Պաղուտան մահրում պիր 'էօմր եաշատրղլարընա աճընրրըղ։ Բապպըմըղ եինէ 'ադաչիպաթ վէ՛ ադիմ միւճիղէլէր էտէճէք տիր, է՛յ միւ՛՛մին նէ՞րէտէսին։ Խաչ իլէ Բապպը-յըն արգասընճա կիթ վէ Բապպըյըն 'ադիմ միւ՛ճիղէ գօլու սէնի միւ՛ճիղէլէր իլէ իհտա էտէճէք տիր։

Թէ՛ատտիլեր թարիխինտէ 'ադընդղանագ 'ադիմ խուսուսաթտան պիրի տախի շու տըր ֆի ասլէրի միւ՛՛մինլեր ալեյհինտէ չրգարանլար 'ումումէն տին տա՛՛իրէսինտէ պուղունանլար օղմուղղար տըր։ Փէյղամպէրլէրին, Բապպ Յիսու-սըն վէ Բէսուլլէրին կէօրտիւքլերի թէ՛ատտիլէրտէ պունու պէրրաղ թարզտա կէօրիւյօրըղ։ Էվվէլա

յաճագ տըր։ Խաչ վէ անըն պէյան էյլէտիյի թէ'ատտիլէր սալթ պու 'էօմրէ, Շէյթանըն իշլէտիյի վէ պու ֆանի թէնատ պուլունտուղումըզ միւտտէթէ ա"իտ տիր։ Ֆագաթ պիր ազ սօնրա միւ"մինլէր խաչլարընը թէրք էտէճէք տիրլէր։ — Եա'նի կէրէք էօլիւմտէ կէրէքսէ Ցիսուսըն զուհուրու իլէ միւ"մինլէրին հավայա ըէֆ' օլունմասը զէմանընտա։ Բապպըմըզ զուհուր էյլէտիյինտէ խաչ թաշըյանլար թաճլարա նա'իլ օլաճագլար տըր։ Մուգատտէս Բապպըմըզ օլ Զաթը ձէլիլէ սօնսըզ համալար սունարըզ քի Ռէնատինի թա'գիսի էտէն խալիս էվլատլարընա Շէյթանըն, տիւնեանըն վէ թէնին կիրէմէտիյի ճէլիլ սիր մահալ հաղրրլամըզ տըր։

ՊԱՊ 2

ՏԻՒՆԵԱՅԱ ԷՕԼՄԷՔ ԵԱԽՕՏ ՏԻՒՆԵԱՏԱՆ ԱՅՐԸԼՄԱԳ ԽԱՉԸ

Միւ"մինին տիւնեատան այրըլմասը հագգընտա էտէճէյլմիզ մէշգտէ էօյրէնէճէյիմիզ իլք խուսուս Ռ. Մուգատտէատէ տիւնեանընէ մա'նա վէրտիյի, նէյի վէ քիմլէրի կէօսթէրտիյի տիր։ Իմտի էվվէլա անը մէշգ էթմէքլիյիմիզ իճապ էտէր։

1. Էվվէլա, միւ"մինլէրին այրըլաճագլարը վէ սէվմէյէճէիլերի տիւնեա տէյու թէրճէմէ օլունմուշ ղուղէթին Նունանիճէսի «κόσμος, գոզմօս» օլուայ ղալէթ մա'նատար տըր։ Պու լուղէթ տիւնեանընն եիւգիւնիւն թանզըմաթ, թէշքիլաթ վէ կիւզէլիյինի կէօսթէրիր։ Ցաղլար, տէրէլէր, պաղլար, պաղչէլէր, ըրմագլար, տէնիզլէր, շէհրլէր, գահվէ վէ գաղինօլար, թէաթրօլար, շէնլիք մահալլէրի, տէվլէթլէր, հիւքիւմէթլէր վէ զայրի, պու լուղէթին մա'նասը ալթընա տիւշէրլէր։ Պիլա չիւպհէ թաշըն վէ թօփրաղըն ասլէն կիւնահը վէ եանլըշը եօգ տըր։ Ֆագաթ պու զէմինին խարիճի կիւզէլիյի շէյթանընն էլլէրինտէ իսթիմալ օլունարագ ատէմլէր ճէլպ օլունույորլար, վէ նէթիճէսի օլարագ սէմավի շէյլէրտէն վէ Ալլահտան այրըլըյոր-

լար։ 1 Յով. 2. 15—17, «Տիւնեայը վէ տիւնեատա օլան չէյլերի սէվմէյինիզ, էյեր պիր քիմսէ տիւնեայը սէվէրսէ անտէ Փէտերէ մուհապպէթ եօգ տըր։ Զիրա տիւնեատա օլան հեր շէյ, եա՞նի թէն արզուսու վէ կէօզ արզուսու վէ 'էօմրիւն թէքէպպիւրիւ Փէտէրատէն տէյիլ, անճաղ տիւնեատան տըր։ Վէ տիւնեա վէ անրն արզուսու կէչէր»։ Պու գրթ'ա պէյան էտեր քի ճիւմլէ արզուլար վէ Փէտերէ զըտ օլան ճիւմլէ շէյլեր տիւնեա տըր։ Պու տիւնեանրն խարիճի կիւզէլլիյի պու նէվ' արզուլարը մէյտանա կէթիրմէք իչիւն ճաղիպի վասրթալար տըր։ Տիտոս 2. 12, «Ֆըսգ վէ տիւնեա արզուլարընը ըէտ էթմէքլիյիմիզ վէ պու ասրտա 'ապիլանէ վէ սալիհանէ վէ տինտարլըգ իւզրէ եաշամագ լըզըմըզ»։ Պու գրթա' տախի պալատէքի պէյանաթըմըզը թաստըգ էտեր։ Յակ. 4. 4 կիւնահը հասրլ էտէն ճաղիպէլերին տիւնեա իտիյինի վէ պէօյլէ ճաղիպէլերին տիւնեատա մէվճուտ իտիյինի պէյան էտեր։ 2 Պետ. 1. 4, «Անլէր իլէ տախի պիզէ ղայէթ 'ազիմ վէ գրյմէթլի վա'տլար վէրիլմիշ տիր, թա քի պունլարընը վասրթասրյլէ տիւնեատա արզուտան նէշ'էթ էտէն ֆէսատտան գուրթուլմուշ օլուպ թապի'աթը Իլահիյէյէ հիսէտար օլասընըզ»։ Էվվէթ, հեր նէվ' արզու վէ ֆէսատրն տէրս քիթապը տիւնեա տըր։ Ատէմլէր օրատա Բապսա վէ գուտսիյէթէ գարշը օլան հեր նէվ' ֆէսատ վէ կիւնահը պուլուպ մէշգ էտիյօր-

լար։ 1 Կոր. 7. 31, «Պու տիւնեայը գուլլանանլար անը ֆէնայա գուլլանմազ կիպի օլսունլար, զիրա պու տիւնեանըն հիյէթի կէչէր»։ Պու այէթ տախի պէյան էտէր քի տիւնեա վէ անըն հիյէթի հէր նէվ՝ արզուլարը թահրիք վէ թէշվիդ էյլէյէն գուվվէթ մահալը տըր։ 1 Կոր. 7. 34, 35 պէյան էտիյօր քի տիւնեա, ատէմլէրին արզուլարընը իգնա՝ էտէն վէ գայզուլար մէյտանա կէթիրէն պիր մահալ տըր։ 1 Տիմ. 6. 7 տիւնեանըն մալ, միլք վէ փարա իլէ վէ անըն ճազիպէսի իլէ տօլու պիր մահալ իտիյինի պէյան էտէր։ Մատ. 4. 8, «Շէյթան Անը զայէթ եիւքսէք պիր տաղա կէօթիւրիւպ Անա տիւնեանըն ճիւմլէ փատիշահլըգլարը իլէ անլէրին շանընը կէօսթէրէրէք»։ Իմտի ճիւմլէ փատիշահլըգլար վէ անլէրին շանը տիւնեա տըր։

2. Պու ղուղէթին տիկէր պիր մա՛նա վէ իսթիմաղը տախի Բապպ Ցիսուսա օշմայան ճիւմլէ ինսանլարը կէօսթէրիր։ Ցով. 12. 19, «Օլ վագըթ Ֆէրիսիլէր պիրի պիրինէ, հիչ պիր ֆա՛իտէ էթմէտիյինիզի կէօրիյո՞րմըսընըզ, իշթէ տիւնեա արտը սըրա կիթտի, տէտիլէր»։ Պուրատա իսթիմալ օլունան լուղէթ տիւնեա (եանի գօղմօս) տըր։ Պիլաշիւպհէ «տիւնեա արտը սըրա կիթտի» տէմէքլէ ատէմլէր մա՛նասընը վէրիյօր։ Ցով. 7. 7, «Տիւնեա սիզէ պուղղ էտէմէզ ամմա պանա պուղղ էտէր, չիւնքի պէն անըն հագգընտա՝ամէլէրինին ֆասիտ օլտուղունա շէհատէթ էտէ-

էտէճէքսինիղ, ֆադաթ տիւնեա սէվինէճէք տիր»։ Պուրատա տախի տիւնեա թա'պիրի միւ"մինլէրէ իշթիրաքլարը օլմայան կիւնահքեարլարը կէօսթէ-րիյօր։ Յով. 17. 14 տախի պունու իսպաթ էտէր։ Յով. 17. 21, «Թաքի պէնի սէն կէօնտէրտիյինէ տիւնեա ինանա»։ Պու գրթա'տա տիւնեա լուղէթի կիւնահքեարլարը կէօսթէրիյօր։ Յով. 17. 23, 25 տախի պունու իսպաթ էտէրլէր։ 1 Յով. 3. 1ին պէյանաթը տախի 'այնի տիր։ 1 Յով. 3. 13 պէյան էտիյօր քի տիւնեա միւ"մինլէրէ պուղզ էտէր, հալ պուքի միւ"մինլէրէ պուղզ էտէնլէր կիւնահքեարլար տըր։ Զաթէն 1 Յով. 3. 10—13ին մէշգ էթտիյիմիղտէ կէօրիյօրըզ քի տիւնեա եանի կիւնահքեարլար Շէյթանըն էվլատլարը թէսմիյէ օլունույօրլար։ Եախօտ շէյթանըն էվլատլարը տիւն-եա թէսմիյէ օլունույօրլար։ Պու տախի զայէթ թա-պի'ի տիր, զիրա պիւթիւն տիւնեա շէրիրին զապ-թընտա տըր։ 1 Յով. 5. 19, «Պիլիրիզ քի Ալ-լահտան իզ, պիւթիւն տիւնեա տախի շէրիրին զապթընտա տըր»։ Պու գրթա' պէյան էտիյօր քի տիւնեա թա'պիրի Ալլահտան օլմայրսա Շէյթանըն զապթընտա օլան ճիւմլէ կիւնահքեարլարը կէօ-թէրիր։ Էֆս. 2. 2 տախի կիւնահտա եաշայան-լարըն տիւնեատան օլտուգլարընը վէ անլէրտէ իշ-լէյէն Շէյթան վէ անըն շէրիր րուհլարը իտիյինի պէյան էտէր։ 1 Յով. 4. 5 տախի տիւնեա թա'-պիրինին Ալլահտան այրը օլան կիւնահքեարլարը

ըիմ։» Պիլա չիւպհէ պուղղ էտէն վէ 'ամէլլէր իշլէյէն ատէմլէր տիրլէր։ Յով. 14. 17, «Թէսէլլի էտիճի եա'նի հագիգաթ ըուհունը վէրէճէք տիր, պունու տախի տիւնեա կէօրմէտիյի վէ թանըմատըղը սէպէպտէն գապուլ էտէմէղ, ամմա սիղ Անը թանըրսընըղ։» Պու գըլթա' պէյան էտիյօր քի Ըուհ իւլ Գուտսը թանըյան վէ գապուլ էտէնլէր ինսանլար օլտուղը կիպի, Անը թանըմայան վէ գապուլ էթմէյէն տիւնեա տախի կիւնահքեար վէ Բապպտա օլմայան ինսանլարը կէօսթէրիր։ Յով. 14. 19, «Պիր աղ միւոտէթ սօնրա տիւնեա պէնի արթըգ կէօրմէղ, ամմա սիղ պէնի կէօրիւրսիւնիւղ։» Պու գըլթա' տախի պէյան էտիյօր քի Բապպ Յիսուսը կէօրէնլէր Փէնտինի սէվէն չակիրտլէրի օլտուգլարը կիպի, Անը կէօրմէյէն տիւնեա տախի Բապպտա օլմայանլար տըր։ Յով. 15. 18—24իւ տիգգաթ իլէ մէշդ էյլէ։ 18ինճի վէ 19ընճը այէթլէրին պէյանը իւղրէ տիւնեա պուղղ էտէր վէ սեվէր։ 20ինճի այէթին պէյանը իւղրէ պուղղ էտէն վէ սեվէն տիւնեա Բապպ Յիսուսա թէ'ատտի էտէն ինսանլար տըր։ 21—24 տախի պէյան էտէր քի պու պիւթիւն գըլթա'տա տիւնեա լուղէթի Բապպտա օլմայան ինսանլարը կէօսթէրիր։ Յով. 16. 8 պէյան էտիյօր քի Ըուհ իւլ Գուտս տիւնեայը իլգամ էտէճէք տիր։ Իմտի իլգամ օլունան քիմսէլէր կիւնահքեարլար տըր։ Յով. 16. 20յէ պագ։ «Սիղ աղլայըպ ֆիղան

կէօսթէրիր իտիյինի պէյան էտէր։ Իմտի պալատէ էթտիյիմիզ մէշդ իլէ անլայօրըզ քի տիւնեա թա'պիրինին տիկէր պիր մա'նասը խէլաս պուլ-մամըշ վէ Բապպտա օլմայան ճիւմլէ կիւնահ-քեարլարը կէօսթէրիր։

3. «Տիւնեա» թէրճէմէ օղունմուշ տիկէր Եունանիճէ յուղէթ «αἰών է'օն» օղուպ մա'նասը տէհր, ասր, միւսսէթ տիր։ Շէօյլէքի պու լուղէթի Եունանիճէտէն տօզրու թէրճէմէ էտէրէք գայտ էտէճէյիզ։

Մատ. 13. 22, «Վէ տիքէնլէր արասընտա էքիլէն շօլ քիմսէ տիր քի քէլամը իշիտիր լաքին պու ասրըն էնտիշէսի վէ զէնկինլիյին հիլէսի քէ-լամը պօղար»։ Ղուկ. 16. 8, «Զիրա պու ասրըն օղուլլարը քէնտի նէսլէրինտէ նուրուն օղուլլարը-տան զիյատէ 'ադիլլը տըրլար»։ Ղուկ. 20. 34, «Պու ասրըն օղուլլարը գարը ալըպ գօճայա վէ-րիրլէր»։ Բօմ. 12. 2, «Պու ասրըն կիտիշինէ ույ-մայընըզ»։ 1 Կոր. 1. 20, «Պու ասրըն միւպահէսէ էտիճիսի նէ՞րէտէ տիր»։ 1 Կոր. 2. 6, «Պու ասրըն 'իլմինի եահսոտ պու ասրըն ըէ՞իսլէրինին 'իլմինի տէյիլ»։ 1 Կոր. 2. 8, «Անը տախի պու ասրըն ըէ՞իսլէրինին հիչ պիրի պիլմէտի»։ 1 Կոր. 3. 18, «Էյէր արանըզտա պիր քիմսէ պու ասրտա քէն-տինի 'ալիմ զան էտէրսէ 'ալիմ օլմադ իչիւն տի-վանէ օլսուն»։ 2 Կոր. 4. 4, «Պու ասրըն 'իլահը իմանսըզլարըն զիհնինի քէօր էթտի»։ Գաղա. 1.

3, «Պու հազբը եարամաղ ասրտան պիզի խէլաս էթմէք իւզրէ»։ Էֆես. 6. 12, «Պու ասրըն գաբանլըղլընըն հիւքմտարլարը»։ 1 Տիմ. 6. 17, «Պու ասրաս զէնկին օլանլարա թէնպիհ էյլէ քի մաղբուր կէօնիւլլիւ օլմասընլար»։ 2 Տիմ. 4. 10, «Տէմաս պու ասրը սէվմէքլէ պէնի թէրք էտիպ Սէլանիյէ կիթտի»։ Տիտոս 2. 12, «Պու ասրտա 'ադբլանէ, սալինանէ վէ տինտարլըդ իւզրէ եաշամադլըղմըզ»։

Պու պապտա մէշգիմիզտէ կէօրէճէյիզ քի միւ՚մինլէր պու տիւնեատան այրըլտըգլարը կիպի պու ասրըն կիտիշաթ վէ սիյրէթինտէն տախի այրըլմալըլար տըր։ Պուրատա ասր լուղէթիյլէ հալը հաղբրըն թագսիմի իւզրէ եիւղ սէնէլիք պիր միւտտէթ անլամամալը իղ։ Ֆ. Մուգատտէսին թա՚լիմինճէ Ալլահրն ֆիքրինտէ, զէման, ուզուն միւտտէթլէրէ թագսիմ օլունմուշ օլուպ «αἰών է՚օն» ասր թէսմիյէ օլունույօր։ Լաքին պու հէր պիր ասր եիւզլերճէ վէ սինլերճէ սէնէլէր ալբը։ Պէնտէկոստէտէն պաշլայարադ Քրիստոսրն զուհուրունատէք (եա՚նի միւ՚մինլերին հավայա ըէֆ՚ օլունմասընտտէք) օլան զէման պիր ասր թէսմիյէ օլունույօր։ Մատ. 13. 40, «Իմտի տեկիճէ տէվշիրկիպ աթէշէ եագբլըբղը կիպի պու ասրըն սօնունտա տախի էօյլէ օլաճագ տըր»։ Պու այէթին պէյանը իւզրէ պէրրագ թարզտա կէօրիւյօրըզ քի պին տոգուզ եիւղ սէնէ գատար կէշմիշ օլուպ

հալա պու ասր խիթամա կէլմէմիշ տիր։ Իմտի 'Ահտը ճէտիտտէ խուսուսա ըէսալէլէրտէ «պու ասր» թապիրինէ թէսատիւֆ էյլէտիյիմիզտէ Պէնտէկոստէաէն պաշլայարագ Բապպ Ցիսուսըն զուհուրընատէք օլան միւտտէթ անլամալը իզ։ Էֆես. 1. 21ին տօղրու թէրճէմէսի, «Եալընըզ պու ասըրտա տէյիլ անճագ կէլէճէք ասրտա տախի»։ Պու գրթա՝ տախի պու ասրըն Բապպ Ցիսուսըն զուհուրունատէք տէվամ էտէճէյինի պէյան էտէր։ Մատ. 28. 20, «Վէ իշթէ ասրըն նիհայէթինէտէք պէն տա"իմա սիզին իլէ պէրաբէր իմ»։ Պու այէթ տախի իսպաթ էտէր քի պու ասր Բապպ Ցիսուսըն զուհուրը զէմանընատէք տէվամ էտէն պիր միւտտէթ տիր։ Մատ. 13. 49, «Ասրըն սօնունտա էօյլէ օլաճագ տըր, մէլէքլէր չըգըպ սալիհլէրին արասընտան ֆասըգլարը այրարագ»։ Պիզ պու ասրտա եաշայօրըզ։

'Իպր. 1։ 2, «Հէր չէյէ վարիս նասպ էյլէյիպ ասրլարը տախի վասըթասըյլէ եափտըզը Օղլու իլէ պիզէ սէօյլէյիպ»։ 'Իպր. 11. 3, «Իման իլէ ֆէհմ էաէրիզ քի Ալլահըն քէլամը իլէ ասրլար գուրուլտուլար (թէշքիլ օլունտուլար։)» Պու այէթլէր իլէ անլայօրըզ քի Ալլահըմըզ պիւթիւն զէմանը ֆէնաի էզէլի 'իլմինճէ միւթէնէվ'վի ասրլարա թագսիմ էյլէմիշ տիր։ Հալը հազըրտա պիզ ասրըրլարըն սօնու ֆարզ օլունա պիլէն քիլիսէ ասրընտա եաշայօրըզ։ 1 Կոր. 10. 11, «Վէ պիզէ քի ասրը-

լարը՝ սանունա եէթիշտիք նասիհաթ օլմադ իւզրէ եազըլտը»։ Իմտի պիզ սան ասրտա եաշայորըզ քի պու ասրտան սանրա պին սէնէտէն իսպարէթ պիր ասր օլաճագ տըր։ Պօղոս Բէսուլ վէ տիկէր Բէ-սուլլէր պու ասրը՝ իլք կիւնլէրինտէ եաշատըլար, պիզ իսէ 'այնի ասրը՝ իշինտէ օլարագ անը՝ սան կիւնլէրինտէ եաշայորըզ։ (Վագ ա՛ա պու ասրը՝ տահա դաչ սէնէ տէվամ էտէճէյինի պիլմէզ իզ։) Իշթէ պու սէպէպտէն տիր քի Բէսալէլէրին վէ 'Ամալը Բէսուլը՝ ճիւմլէ էմրլէրի վէ Թահրիրաթը տօղրուտան պիզէ տախի սէօյլէնիյօր տէյու ինա-նըրըզ։ Եէնէ 'այնի սէպէպտէն տիր քի Բէսուլլէր վէ Բէսուլի-էյամը՝ միւ"մինլէրի Բապպ Ցիսուսը՝ իքինճի դուհուրունա տա"իմա միւնթաղը՝ օլտուգ-լարը՝ կիպի պիզ տախի միւնթաղը՝ օլուրըզ։ Ան-լէր եանըլմատըլար, պիզ տախի հէր կիւն պէք-լէտիյիմիզ իշիւն եանըլմաղ իզ, զիրա անլէր պու ասրը՝ նէ գատար ուզուն զէման տէվամ էտէճէ-յինի պիլմէյէրէք պէքլէտիլէր, պիզ տախի 'այնի ասրտա անը՝ տահա նէ գատար սէնէլէր տէվամ էտէճէյինի պիլմէյէրէք պէքլէրիզ։

Պիլա շիւպհէ պուրատա անլայաճաղրմըզ մու-հիմմ խուսուս շու տըր քի պու տար Շէյթանը՝ իտարէսի ալթընտա զայէթ պօզուլմուշ օլտուղը սէ-պէպտէն, Ալլահրմըզ Քէնտի Քէլամը՝ իլէ պու աս-ըա ույմամամըզը՝ վէ անա գարշը՝ օլմամըզը գաթի՝ Թարզտա՝ վէ Թէքրար պէ Թէքրար էմր էտիյօր։ Պա-

լատէ մէշգ էթտիյիմիզ տիկէր տիւնեա թա՝պիրլէրի իլէ պիրլիքտէ ասր թապիրինի տախի ալարագ տիւնեայա էօլմէք եախոտ անտէն այրըլմագ խաչը հագգընտա մուֆասսալ թարզտա մէշգ էտէճէյիզ։ Պուրայա գատար օլան մէշգիմիզտէ անլատըդ քի մի՞մինլէրին այրըլաճագլարը տիւնեա իւչէ թագսիմ օլունմուշ օլուպ մի՞մին անլէրին հէր պիրինտէն գաթի՝յէն այրըլմալը տըր։—Անըն խարիճի կիւզէլիյինտէն, թանգըմաթ վէ թէշքիլաթլարընտան, անըն չէօնրէթ վէ շանընտան, սալթանաթ վէ ըիյասէթլէրինտէն, մալ վէ միլքինտէն, Բապպտա օլմայան ճիւմլէ ինսանլարտան, պու սարը կիտիշաթ, սիյրէթ, մոտա, արզու վէ հէր չէյինտէն պիր մի՞մին քեամիլէն այրըլմալը տըր։

՝Էօմրիւմիւզիւն հէր ատըմընտա Բապպըմըզ պիզէ քեամիլ վէ քեաֆի էօրնէք տիր։ Թէ՝ատիլէր խաչընտա պու Զաթը ճէլիլ էօրնէք օլտուղու կիպի, տիւնեատան այրըլմագ խաչընտա տախի էօրնէյիմիզ տիր։ Իմտի էվվէլա Բապպըմըզըն տիւնեայա էօլմիւշ վէ անտէն այրըլմըշ օլան՝էօմրիւնիւ մէշգ էթտիքտէն սոնրա մի՞մինլէրին տախի տիւնեայա էօլմէք խաչընը թաշըմալըլար իտիյինի մէշգ էտէլիմ։

Բապպ Յիսուս Քրիստոսըն Քէնտի հագգընտա օլան չէհատէթի պու տըր։—«Սիզ աշաղըտան սընըզ, պէն եօգարըտան իմ, սիզ պու տիւնեատան սընըզ, պէն պու տիւնեատան տէյիլ իմ»։ Յով. 8.

23։ Պու սէօղլէր ղայէթ դաթի՝ թարղտա վէ նու-
ֆուզ իլէ սէօյլէնմիշ տիր։ Պու չէհատէթի, էնճամ
տիւնեատան եանի միւ"մին օլմայանլարտան թաշ-
լանմադ թէ'ատտիսի մէյտանա կէթիրտի։ Յով.
8. 59։ Շու այէթի տախի օղու։ Յով. 17. 14։

Յով. 7. 7, «Տիւնեա սիղէ պուղղ էտէմէղ
ամմա պանա պուղղ էտէր չիւնքի պէն անլն հագ-
գընտա 'ամէլլէրինին ֆասլտ օլտուղունա չէհատէթ
էտէրիմ»։ Նէ 'աճայիպ վէ տէրին պիր 'էօմր։
Միւ"մինլիք թարիխինտէ պու Զաթըն 'էօմրիւնտէն
տահա դուվվէթլի, դուտտուս վէ տէրին պիր 'էօմր
պուլունամադ։ Ֆագաթ եւինէտ տիւնեա իլէ ու-
յուշան տէյիլ իլլա անա դարշը չէհատէթ էտէն
վէ անտէն այրըլմըշ պիր 'էօմր իտի։

Յով. 15. 18, 23, 24, 25, «Էյէր տիւնեա
սիղէ պուղղ էտէրսէ սիզտէն էվվէլ պանա պուղղ
էթտիյինի պիլմիշ օլունուղ, . . . պանա պուղղ է-
տէն Փէտէրիմէ տախի պուղղ էտէր։ Էյէր արա-
լարընտա պաշդա պիր քիմսէնին իճրա էթմէտիյի
'ամէլլէրի էթմիշ օլմասա իտիմ, կիւնահլարը օլ-
մադ իտի, լաքին չիմտի հէմ կէօրտիւլէր վէ հէմ
տախի պանա վէ Փէտէրիմէ պուղղ էթտիլէր։
Ամմա չէրի'աթ լարընտա պանա պիլա սէպէպ պուղղ
էթտիլէր տէյու եաղըմըշ օլան քէլամ իթմամ
օլունմադ իյիւն պէօյլէ օլտու»։ Պու չէհատէթլէր
Բապպ Ցիսուսըն տէրսունի 'էօմրիւնիւն տիւնեատան
նէ գատար այրը, փաք, գուտտուս վէ տէրին օլ-

տուղընը կէօսթէրիր, զիրա տիւնեա անճագ պէօյլէ 'էօմրլէրէ պուղղ էտէր։ Տիւնեանընն Բապպ Յիսուսա պուղղ էթմէսի Անընն տիւնեատան այրը վէ անա էօլմիշ օլտրղընը իսպաթ էտէր, զիրա տիւնեա քէնտինտէն քեամիլէն այրըլմըշ վէ քէնտի ալէյհինտէ չէհատէթ էտէն 'էօմրէ պուղղ էտէր։

Յով. 14. 30, «Ըրթըգ սիզին իլէ չօգ սէօյլէշմէմ զիրա պու տիւնեանընն ըէ"իսի կէլիյօր վէ պէնտէ անընն հիչ պիր շէյի եօգ տըր»։ Պիլա շիւպհէ պու տիւնեանընն ըէ"իսի Շէյթան տըր վէ շէյթան 'ումումէն չու տիւնեայը վէ անընն ճաղիպէսինի իսթիմալ էտէրէք ատէմլէրի իղլալ էտէր։ Պու զալիմ տիւմէն Բապպ Յիսուս Քրիստոս Խէլասքեարլըմըզը պու թարիգ իլէ ալտատամատը։ Օ պու տիւնեանընն հիչ պիր ճաղիպէսիյլէ ճէզպ օլունմամըշ իսի, օլ սէպէպտէն անտէ պիր լէքէ պուլունամազ իսի։ Իլք տէֆա' տիւնեա իլէ Անը ճէզպ էթմէյէ չալըշալ։ Ղուկ. 4. 5—7, «Վէ Շէյթան Անը եիւքսէք պիր տաղա չըգարըպ պիր անտէ Անա տիւնեանընն ճիւմլէ մէմալիքինի կէօսթէրտի։ Վէ Շէյթան Անա ճիւմլէ պու հիւքիւմէթի վէ անլէրին շանընը սանա վէրիրիմ, զիրա պանա թէսլիմ օլունմըշ տըր վէ քիմէ իսթէրսէմ վէրիրիմ, իսմի էյէր սէն պանա սէճտէ դըլար իսէն ճիւմլէսի սէնին օլսուն, ատէտի»։ (Մատ. 4. 8, 9.) Պունատա մուլաֆֆագ օլամատը։ Տիւնեավի փատիշահլըգ իլէ թէքրար մաղլուպ էթմէք գաստընտա պուլունտու։ Յով. 6. 15, «Յիսուս տախի անլէրին փատիշահ էթմէք իչիւն կէլիպ քէնտինի ճէպրէն կէօթիւրէճէքլէրինի պիլմէսիյլէ թէքրար եալընըզճա տաղա չէքիլտի»։ Շէյթան պու ատէմլէր վասրթասրյլէ Յիսուսը պու տիւնեանընն փատիշահը էթմէյէ գալգըշը իսէտէ մուլաֆֆագ օլամատը։ Իչիւնճիւ տէֆա օլարագ Բապպըմըզ Պետրոսընն տիւնեավի վէ ճիսմանի նասիհաթընատա Շէյթանընն 'ազիմ հիլէսինի կէօրէտէր չէտիտ լիսան իլէ թապիր էյլէտի, զիրա Շէյթան Անը տիւնեայա ճէլպ էթմէյէ չալըշըյոր իսի։ Մատ. 16. 21—23։ Պու գըթա'լար իլէ տախի Բապպըմըզընն տիւնեատան այրը իսիյինի կէօրիյորըզ։

Յով. 1. 10, «Տիւնեատա իսի, տիւնեա տախի անընն վասրթասրյլէ վիւճիւտէ կէլտի իսէտէ տիւնեա Անը թանըմատը»։ Էվվէթ Օ տիւնեատան օլ գատար այրը պիր 'էօմր եաշայոր իսիքի անընն թարաֆընատան թանըլամազ իսի։ «Տիլքիլէրին ինլէրի վէ հավա գուշլարընն ուվալարը վար տըր, լաքին Ինսան օղլունընն Քէնտի պաշընը դոյամազ եէրի եօգ տըր»։ Մատ. 8. 20։

Յով. 16. 33, «Պէնտէ սէլամէթինիզ օլսուն իչիւն պու շէյլէրի սիզէ սէօյլէտիմ, լաքին ճէսարէթլէնինիզ, պէն տիւնեայա զալիպ օլտում»։

Յով. 5, 41, «Ատէմլէրտէն իզզէթ ալմամ»։ Նէ տէրին պիր 'էօմր, ըի'այէթի խաթ էթմէզ, ատէմլէրտէն տօսթ գազանմաղա չալըշմազ, շան

ու շէրէֆ վէ դուվվէթ ու նուֆուզ հավէսլիսի տէյիլ, ճիսմանի վէ տիւնեավի արզուլարա կէմ վուրմուշ, հիչ պիր ճաղիպէ քէնտինի ճէզպ էտէ-մէղ, հէր շէյտէն քէնտի քէնտինի րիզա իլէ մահ-րում էթմիշ պիր 'էօմր։ Հագիգաթը ասլա էյիպ պիւրմէյէրէք սէօյլէր, անըն ուղրունա հէր շէյի խըտմէթ էթտիրիր, տիւնեատա կէզէր ֆագաթ ախրէլմտէ եաշար պիր Զաթ։ Եէր իչէր, ֆագաթ Փէտէրինի խօշնուտ էթմէք իչիւն նիչէ տէֆա' աճ գալը, (Ցով. 4. 34) ույուր, ֆագաթ նիչէ տէֆա' պիւթիւն կիճէլերի ույգուսուզ կէչիրիր (Ղուկ. 6. 12) հագիգաթէն տիւնեա վէ հէր շէյ իւզերինէ զալէպէ շալան 'ազիմ պիր Զաթ։

Բապպըմըզ Ցիսուս պու տիւնեատան սալթ խաչլանմագ մագսէտիյլէ այրըլար։ Շէյթանըն տող-րուտան, Եէհուտիլէր վասըթասըյլէ վէ Պետրոս վասըթասըյլէ Քէնտինի տիւնեայա ճէլպ էթտիյի զէման գապուլ էթմէյիպ զալիպ կէլմէսի սալթ խաչլանմագ մագսէտիյլէ իտի։ Էյէր զէմինի մէլի օմաղը, չան ու շէրէֆի վէ նուֆուզ ու գուտրէթի ինթիխապ էթսէ իտի խաչլանմագ իտի։ Իմտ խաչ Բապպ Ցիսուսը տիւնեատան այրըտը։ Խաչ Քէնտինէ տիւնեայը զայէթ ֆէնա կէօսթէրտի։ Խաչ պու Զաթը ճէլիլի հէր շէյտէն մահրում էթտի։ Խաչլանմագ ուղրունա պու Զաթ հէր շէյտէն վազ կէչտի։ Շէօյլէքի խաչըն Բապպըմըզ իչիւն տիկէ պիր մա'նասը տիւնեայա էօլմէք եա'նի անտէ

քեամիլէն այրըլմագ իտի։ Պու խաչա Քէնտիսի ճան ու կէօնիլտէն բազի օլտու, պու մահրումիյէթլէրի քէմալը մէսէրրէթլէ գապուլ էյլէտի։ Ο Գողգոթա թէփէսինտէ խաչլանմազտան էվվէլ պիթիւն 'էօմ-բիւնտէ տէվամի թարզտա տիւնեայա խաչլանըյոր վէ անա զալիպ կէլիյոր իտի։

Միւ"մինլէր իչիւն տախի մէսէ"լէ պունտան 'իպարէթ տիր։ Միւ"մինլէր տախի տիւնեայա խաչլանմալը վէ անտէն այրըլմալըլար տըր։ «Լաքին հաչա քի պէն Բապպըմըզ Ցիսուս Քրիստոսըն խաչընտան զայրի պիր չէյ իլէ իֆթիխար էտէյիմ, անըն վասըթասըյլէ տիւնեա պանա պէն տախի տիւնեայա խաչլանտըմ»։ Գալա. 5. 14։ Պու պապըն միւ"մինլէր իչիւն օլան մէշգինտէ էսասի ա-յէթիմիզ պու տըր։ Խաչըն իքինճի մա'նասը միւ"-մին իչիւն տիւնեատան այրըլմագ, անա էօլմէք տիր։ Բապպ Ցիսուսըն Քէնտինէ թապի' օլանլարա իրատ էթտիյի խաչ պահսընտա տախի տիւնեայա խաչլանմագ թա'լիմի վազիհ թարզտա մէվճուտ տըր։ Մատ. 10. 34—39տա միւ"մինին քէնտինէ էն եագըն 'ապրապալարընտան վէ հատթա քէնտի հայաթընտան վազ կէչմէսի, այրըլմասը լազըմ ի-տիյի վէ ալանը խաչ իլէ 'ալագատար օլտուղը պէյան օլունույոր։ Մատ. 16. 24—26տա խաչ թաշըմագլըղը տիւնեատան վազ կէչմէք իլէ 'ա-լագասը պէյան օլունույոր։ Մարկ. 8. 34—38 տախի 'այնի գրթա' տըր։ Քէզա Ղուկ. 9. 23—26։

մինչէրին պու տիւնեատա զարիպլէր վէ միւսա-
ֆիրլէր օլտուղլարընը թա'լիմ էտէր։ 2 Պետ. 1.
4 տախի տիւնեանընն մէյտանա կէթիրտիյի հէր
նէվ' արզուլարտան այրըլմագ վէ ազատ օլմագ
լազըմ իտիյինի թա'լիմ էտէր։ Բօմ. 2. 2, պու
ասրըն կիտիշինէ ույմամազը թէ"քիտ էտիյօր։ Մատ.
13. 22 պէյան էտիյօր քի Նէյթանընն էլինտէ օլան
պու ասր Բասպրն ֆէլամընա տիւշմէն օրուպ Անրն
գուվվէթինի մէն էթմէյէ չալըշըր։ 1 Կոր. 3. 18
Թէնպիհ էտիյօր քի միւ"մին պու ասրըն իլմինտէն
այրըլմալը տըր։

Թապի'ի սուրէթտէ ֆիքրիմիզէ չէօյլէ պիր
սու"ալ կէլիյօր,

ՏԻՒՆԵԱՏԱՆ ՆԻՄՉԻԻՆ ԱՅՐԸԼՄԱԼԸ։

Պու սու"ալա իւչ նօգթատա ճէվապ վերէճէյիզ։

1. Միւ"մին տիւնեատան այրըլմալը տըր
չիւնքի ֆենտի մօսեղ վէ միւրշիտի օլան Բասպրն
տիւնեատան այրը պիր 'էօմր եաշատը։ Պաշգա
հիչ պիր սէպէպ օլմազսա տախի պու սէպէպ
քեաֆի տիր։ Միւ"մին 'ասքէրի իթա'աթա մալիք
օլմալը տըր։ 'Ասքէր քէնտի գօմանտանընն էմ-
ըրինին սէպէպի, մա'նասը վէ նէթիճէսի նէ՞ իտի-
յինի պիլմէղ իքէն սու"ալ էթմէյէրէք իթա'աթ
էտէր։ Միւ"մինին տախի գօմանտանը տիւնեայա
խաչլանմըշ, անտէն այրըլմըշ պիր 'էօմր եաշա-
տըղը կիպի միւ"մին քէնտիսի տախի քէնտի Բասպ-

Ղուկ. 14. 26, 27։ Բապպըմըզըն տիւնեատան այ-
ըըլմագ հագգընտա թա'լիմի ղայէթ գաթի' վէ
վազիհ տիր։ Ղուկ. 9. 57, 58ի մէջդ էյլէ։ Պիր
ատէմ Բէնտի արգասը սըրա կիթմէք իսթէտիյին-
տէ անա վէրտիյի գըսսա ճէվապը իլէ անլատըյոր
քի Բէնտինէ թապի' օլան տիւնեատան այրըլմալը,
անըն հիւրմէթ վէ իթիպարընտան, մու'ավէնէթ
վէ իշթիրագընտան մահրում օլաճագսըր։ Պունա
հէր ատէմ թէհամմիլ էտէմէղ։ Ղուկ. 9. 59,
60ը տախի մէջդ էյլէ։ Բապպըմըզ Բէնտինէ թա'-
պի օլանլարըն Բուհանի հայաթ նօգթաի դաղա-
ըընտան վէ կիւնահլարտա էօլիւ օլան էն եադըն
'ագլատպալարընտան պիլէ գալմի'էն այրըլմալարը-
նը թա'լիմ էտիյօր։ Բէզա 61, 62 այէթլէր
'այնի թա'լիմի թէ'քիտ էտէրլէր։

Բուհ իւլ Գուտսըն Բէսալէլերտէ Բէսուլլէր վա-
սըթասըյլէ պու խուսուստա վէրտիյի թա'լիմաթ
տախի Բապպ Ցիսուսընինէ միւթապըդ տըր։
1 Ցով. 2. 15—17 միւ"մինլէրին տիւնեատան գա-
թի'յէն այրըլմալարընը վէ այրըլմայանլար տա Փէ-
տէրէ մուհապպէթ եօգ իտիյինի պէյան էտէր։
Ցակ. 4. 4, տիւնեատան այրըլմամագ Ալլահա
տիւշմէնլիք օլտուղընը թա'լիմ էտիյօր։ Ցակ. 1.
27 Փէտէրէ մագպուլ օլան տինտարլըղըն տիւն-
եատան այրը օլան 'էօմր իտիյինի պէյան էտիյօր։
1 Ցով. 5. 4, 5, միւ"մինլէրին տիւնեայա զալէպէ
չալաճագլարընը պէյան էտէր։ 1 Պետ. 2. 11 միւ"-

պը կիպի խաչլանմագ վէ այրըլմագ թարիգինտէ ատըմ ալթմալը տըր։ Սու՞ալ էթմէ, սէպէպինի անլամա, պու եօլ, պէօյլէ խաչլանմագ, տիւնեատան այրըլմագ էն տօղրուսու, էն միւնասիպ վէ էն զարուրլուի օյմասա իտի Թէնտիսի պու ուսուլտա հարէքէթ էթմէղ իտի։ «Անտէ դալըրըմ տէյէն քիմսէ Անրն եիւրիւտիյիւ կիպի քէնտիսի տախի էօյլէ նիւրիւմէք կէրէք տիր»։ 1 Յով. 2. 6։ Իմտի պու Զաթըն արդասընճա կիթմէյէն Անտէն տէյիլ տիր, հալ պու քի Անրն արդասընճա կիտէն Անրն եաշատըղը կիպի եաշամալը տըր։

2. Միւ՞մին տիւնեատան այրղըմաղը տըր չիւնքի տիւնեա սանը սէմավի շեյղերտէն մահրում եէյիօր։ Միւ՞մին Գօղոս. 3. Չյէ կէօրէ եաշամալը տըր։ «Եէր իւղէրինտէքի շեյլերի տէյիլ, եօգաբրտա օլան շեյլերի տիւշիւնիւղ»։ Հալ պու քի պիր քիմսէնին գալպի քէնտի տիւնեավի արզուլարընտա, մալ, փարա վէ պունլարա միւմասիլ շեյլերինէ օլուբ իսէ սէմավի շեյլեր միւթեալա՞ա էթմէսի, Բապպըն քէնտինէ քէշֆ օլունմասը վէ Ալլահ իլէ 'ալագա միւմքինսիզ տիր։ «Պու սարբն էնտիշէսի վէ զէնկինլիյին հիլէսի» Ալլահ, սէմա վէ էպէտիյէթ հադդընտա պահս էտէն «քելամը պօզար»։ Մատ. 13. 22։ Իմտի տիւնեա իլէ սէմա, տիւնեա իլէ Ալլահ վէ տիւնեա իլէ Բուհանիյէթ պէրապէր կիթմէյօր։ Վէ պու տախի զայէթ թապի՞ի տէ՞յիլ մի տիր։ Զիրա Բապպըմըզ տէյօր,

«Խաղինէնիզ հէր նէրէտէ իսէ գալպինիզ օրատա օլաճաղ տրը»։ Մատ. 6. 21։ «Ճիսմանի օլանլար ճիսմանի չէյլէրի վէ Ռուհանի օլանլար Ռուհանի չէյլէրի տիւշիւնիւրլէր». Ռոմ. 8. 5։ Իմտի միւ"մին պիրինի եա'նի տիւնեայը գուրպան էթմէլի տիր թաւքի տիկէրինի թութսուն։ Լարին էյէր պուն բաղի օմաղ իսէ Ալլահտան վաղ կէշմիշ տիր, զերա իրիսի պէրապէր կիթմէզ։

3. Միւ"մին տիւնեատան այրըլմաղը տըր չիւնիի պիւրիւն տիւնեաս վէ հալը հազըր զէմանա Շեյթանը զապթընատա տըր։ 1 Յով. 5. 19։ Տիւնեա իլէ ույլաշան Շեյթան իլէ ույլաշըր պուտախի Ալլահըմըզա էն 'ազիմ իսեան վէ հագարէթ տիր։ Իմտի միւ"մին Բապպ թարաֆընտա տուրարաղ տիւնեատան իբրահ էթմէլի տիր։

Պուրայա գատար այէթլէրի մուխթասար թարզտա մէշգ էթմիշ օլարաղ պունտան սոնրաքի մէշգիմիզտէ միւ"մինին այրըլաճաղը

ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ՄԻՒԹԷՆԷՎԻ' ԹԱՂՍԻՄԼԷՐԻ

մէշգ օլունաճաղ տըր։

1. Միւ"մին մաղ, միշ, փարա վէ գազանճ սեվտաարնա խաչչանմաղը տըր։ Փ. Մուգատտէսին թա'լիմինէ կէօրէ պու չէյլէր տիւնեատան վէ Տիւնեայա ա"իտ չէյլէր տիրլէր։ 1 Տիմ. 6. 8, «Իմտի եէյէճէյիմիզ վէ էօրթիւնէճէյիմիզ վար իբէն պունարա գանա'աթ էտէլիմ։ Լաքին զէն-

կին օլմագ իսթէյէնլէր իղվայա վէ տուղաղա վէ չօգ տիվանէ վէ զէրարլը արզուլարա տիւշերլէր, անլէր տախի ատէմլերի հէլաքա վէ խարասլիյէթէ զարգ էտէրլէր։ Զիրա մալ փէրէսթլիք ճիւմլէ քէօ-թիւ շեյլերին տալը օլուպ պա՛զը քիմսէլէր անը արզուլամագ իլէ իմանտան սափլպ չօգ էլէմլերէ միւպթէլա օլտուլար»։ Միւ՛մին պու հավէսատէն քեամիլէն այրըլմալը տըր։ Մալ փէրէսթլիք իլէ Ռուհանիյէթ պէրապէր կիթմէզ։ Գ. Մուգատատէս թամաքեարլըգ փուլթփէրէսթլիք տիր տէյօր։ Էֆս. 5. 5։ Թամաքեարլըգ փարայա վէ մալա օլան մուհապպէթ տիր։

Զօգ թէ՛սիւֆի միւղիւ մուճիպ օլան պիր խուսուս չու տըր քի նիչէ կէնճ միւ՛մինլէր պու ճաղիպէ իլէ ճէլպ օլունտույօրլար։ Իլք տէֆա՝ «իշլէմէյէն եէմէսին» ղանունընճա փարա գազանմանըն էն իլք վէ տօղրու ատրմլարընը ալըյօրլար։ Ֆաղաթ պիր աղ փարա գազանճը, պիր աղ սէրվէթին չօղալմասը զէվալը կէնճի ալտատըյօր, վէ պիր գաչ սէնէ սօնրա քեամիլէն անա պուղլը պիր հալտէ պուլանտույօր։ Անլէր Իշէա Մատ. 13. 22, «զէնկինլիյին հիլէսի» վագտ՝ա օլարագ տէրունլէրինտէ էքիլմիշ օլան Բապպըն Գէլամընը պօզմաղա գալգըշըյօր։ Էյէր պիր միւ՛մին պու խաչա բազի օլմամըշ իսէ Բապպըմըզ անըն 'էօմրինտէ պիր տագիգէ ինանամազ։

Պիլա շիւպհէ փարայա, մալա վէ գազանճա

տօղրու ինսանտա թապի'ի պիր արդու վէ հավէս մէվճուտ տըր։ 'Ադլը պալիղ օլմաղա եէնի պաշ-լամըշ օլան պիր չօճուգտան պաշլայարագ փիր իխթիյարլարա վարընճայատէք հէր սընի ֆէրա-լէրտէ պու մէվճուտ տըր։ Շէյթան տախի պու տիւնեանդն հէր նէվ' կիւղէլիյինի վէ ճազիպէսինի խսթիմալ էյլէյէրէք ատէմլերի փէք գօլայ թարիգ իլէ պու արդուլարա տահա գուվվէթլի թարդտա պաղլամագտա պուլունույօր։ Հիչ չիւպհէմիղ եօգ քի փարա վէ մալ արդուսը հէր կիւնանդն մու-հարրիք, միչէվվիք վէ հատթա մուճիպի հալինտէ պուլունույօր։ 1 Տիմ. 5. 9, 10 տա"իմա սահիհ տիր։ Իչիմէ միւ"մին պու թապի'ի հավէսէ խաչ-լանմալը տըր։ Պու տիւնեանդն մալի, միլքի, փա-ըասը վէ գազանճը անը ասլա ճէլպ էտէմէմէլի տիր։ Պու, հէր միւ"մին իչիւն թապի'ի վէ գօլայ պիր հալ վէ եաչանան 'էօմր օլմալը տըր։ Ֆագաթ չօգ ադընարագ դիքր էտէրիկ քի նիչէ միւ"մին իզ տէյէնլէրտէ պու կէօրիւլմէյօր։ Դալալէրի քէնտի մալլարընա պաղլը օլանլարդն 'էօմրլէրինի փէք գօլայ թարդտա քէչֆ էտէպիլիրիզ։

(1.) Անդն դազապղանմասդյղե ամղարդզ։ Մալընա պիր ազ տօգանըլտըդընտա դազապլանը-յօր, եիւզիւնտէ վէ ալնը իւզէրինտէ Ռուհ իւլ Գուտսդն մէյտանա կէթիրմէտիյի չէքլէր դահիր օլույօր։ Պէլքի պիր ազ զիյան կէօրմիւշ, պիրտէ պագարսդն քի միւ"մին թէամիյէ օլունան քիմսէ

հէ հագիդի օլմայանլար պունա միւսթէսնա տըր վէ պէօյլէլէրին պօշ, դուվվէթսիզ վէ սէմէրէսիզ ղայրէթլէրի տէրհալ անլաշըլըր։ Մախֆի տու՞ա 'էօմրիւ հէր էնտիշէ վէ թէլաշտան, հէր տիւնեավի պաղ վէ աղըրլըգտան քեամիլէն ազաս օլմագըզ միւմքինսիզ տիր։ Դալալէրի քէնտի մալլարընտա, ֆիքրլէրի անրն իլէ մէշղուլ վէ անրն սէվտասը խաչլանմամըշ օլանլար Ռուհ իւլ Դուտսրն տու՞ա էտէն հայաթընա, նիյազլար արզ էտէն օլ մէմլու հալինէ մալիք օլամազլար։ Պէօյլէլերի կէօրտիւյիւմիւզտէ տէր հալ խաչ թագտիմ էտէրիզ, էօլմէլի, այրըլմալը, վաղ կէչմէլի տէրիզ։

Բապպըմըզ պէօյլէ թա՞լիմ էթտի։ Մատ. 6. 19—24ի մէշդ էյլէ։ «Խազինէնիզ հէր նէրէտէ իսէ գալպինիզ տախի օրատա օլաճադ տըր»։ Ղուկ. 16. 13—15ի տախի մէշդ էյլէ։ Չէվալը կէնճին դալսլի քէնտի հալընա օլ գասար պաղը իտի քի Բապպ Ցիսուսրն չէտիտ թա՞լիմինէ թէհամմիւլ էտէմէյէրէք գասավէթլէ այրըլըպ կիթտի։ Մատ. 19. 16—22։ Փէք աչըդ լիսան իլէ սէօյլէտի, «Պագընըզ վէ թամաքեարլըգտան սագընընըզ»։ Ղուկ. 12. 15։ Տահա քէսքին իպարէսի վար տըր, «Իմտի պէօյլէճէ սիզտէն հէր քիմ ճիւմլէ վարիյէթինտէն վաղ կէչմէզսէ պէնիմ շակիրտիմ օլամազ»։

Զօգ քիմսէլէր Ղուկ. 16. 9ը եանլըշ անլայօրլար։ Կէօյա քի Բապպըմըզ ֆասիտ մալտէն

թիթիղիք, սերթ չէհրէ վէ ղաղապլը սէօղլէր իղ-
հար էտիյօր։ Պու սրրասա տէրհալ անլարըղ քի
պու քիմսէ խաչսրղ տրը, տիւնեայա էօլմէմիշ վէ
մալտան վաղ կէչմէմիշ տիր։

(2.) ԷՊտիշէտէն ալնշուրբ: Էնտիշէ կէրէք
մալա վէ փարայա կէլէն ղիյան վագթընտա
կէրէքսէ գազանճըն չօղ օլմասը իչիւն օլասիլիր։
Պագարըղ քի միւ՚մին թէսմիյէ օլունան ղէվալը
ատէմ պիր դուվվէթ էօնիւնտէ սիւրիւքէնի-
յօր, ֆիքրինի պիր մատտէ զապթ էթմիշ,
տիւշինիւյօր քի փարա գազանմալը տրը վէ
պու մագսէտինտէ մուվաֆֆագ օլմագ իչիւն
միւթէնէվվի՚ի եօլլար տիւշինիւյօր, ղայէթ մէշ-
ղուլ պիր ատէմ։ Տէրհալ անլարըղ քի պու
քիմսէ Բապպըն մուհապպէթիյէ տօղու տէյիլ տիր,
խաչլանմամըշ տրը վէ Բուհ իւլ Դուստ իլէ տօղու
տէյիլ ալիր, ղիրա Բուհ իւլ Դուստ մալ վէ գա-
զանճ սէվտասըյլէ տօղու էնտիշէ էտէն պիր գալպի
տէյիլ, իլլա անլէրէ խաչլանմըշ գալպի տօղտուրբր։

(3.) Պու սէվտա ատէմի տու՚ա եօմրիւնտէն
վէ Բուհանի հայաթրն շէվգ վէ ղայրեթինտէն
մահրում էտէր: Նիչէ միւ՚մինլէրտէ պու փէք
վաղիհ թարղտա քէշֆ օլունմըշ տրը։ Մալ վէ
փարա արզուսը իլէ ճիւզիճէ պիլէ ճէլպ օլունմըշ
հիչ պիր միւ՚մինի տու՚աքեար, ճանլար իչիւն է-
լէմ վէ աղրըլար թաչըյան վէ ճանլար իչիւն իշ-
լէյէն պիր քիմսէ տէյու պուլամաղսրն։ Պիլա չիւպ-

տօսթլար գաղանմաղը թա՛լիմ վէ թահսին էտիյօր իմիշ։ Հալ շու քի պու սէօզլէր իլէ Բապպըմըզ մալփէրէսթ Ֆէրիսիլէրի իզթիհզա վէ թա՛զիր էյլէտի։ Եզիա, Պա՛ալըն վէ Աշթարօթըն փէյղամպէրլէրինի իզթիհզա էթտիյի կիպի (3 Փատ. 18. 27) Բապպ Յիսուս տախի պու գըթա՛տա մալփէրէսթլէրէ «Պէն տախի սիզէ Ֆասիա մալտէն տօսթլար գաղանընը՞զ մը տէրիմ» տէրէճէսինէ անլէրի թա՛զիր էյլէտի։

Էյէր պու գըթա՛նէն պէյանը Բապպէն թա՛լիմի իսէ Բապպըմըզ պիզէ սուսթալըգ, փարա, մալ գաղանընըզ, հագգսըզլըգ վէ հիլէ իլէ տօսթլար գաղանընըզ վէ սիզ էպէտի սա՛ատէթէ նա՛իլ օլաճագսընըզ, զիրա 1ինճի այէթատէն 8ինճի այէթէ գատար օլան թէմսիլ հիլէքէարլըգ վէ ուսթալըգ իլէ տօսթ գաղանմագ ուսուլընը ըէսմ էյլէր։ Խայր, Բապպըմըզ Յընճը այէթ իլէ Ֆէրիսիլէրին էֆքէարլարընը մէյտանա գօյօր։ Անլէրէ տէմէք իսթէյօր քի սիզին հէմ պու տիւնեասա մալփէրէսթ վէ մալտան տօսթ գաղանանլար օլուպ տա հէմ տէ սէմատա էպէտի մէսքէնլէրէ նա՛իլ օլմագ թէսավվուր վէ իւմիտինիզ պաթըլ տըր։ 10—13 այէթլէր իլէ Բապպըմըզ Ֆէնտի թա՛լիմինի վէրիյօր։ Պէյան էտիյօր քի էն ուֆագ շէյտէ, պու զէմինի թիճարէթատէ սատըգ օլմայանա սէմավաթ վէրիլէմէզ, հէմ մալա վէ հէմ տէ Ալլահա գուլլուգ էտիլէմէզ։

Զօգ թէ՞սիֆ օլունը՞ր քի Բապպըմըզըն Յընճը այէթատէ սէօյլէտիյի սէօզլէրի Ֆէրիսիլէր քէնտիլէրէ գարշը սէօյլէնմիշ տէյու անլամըզ իքէն, հալը հազըրտա նիշէ քիմսէլէր անը մալփէրէսթլէյէ գարշը տէյիլ իլա ուսթալըգ էթմէք, ատէմլէր իլէ ույլաշմագ վէ իշինի չըգըշտըրմագ թա՛լիմինի վէրիյօր տէյու անլայօրլար։ Պագ Ֆէրիսիլէր նասըլ անլատըլար։ Ղուկ. 16. 14, «Վէ Ֆէրիսիլէր մալփէրէսթ օլարագ պունուն ճիւմլէսինի իշիթմէքլէ Անը զէվգլէնտիլէր»։ Էյէր Յընճը այէթ իլէ անլէրին ֆիքրինէ մութապըգ սուրէթատէ սէօյլէմիշ օլսա իտի Ֆէրիսիլէր Անը զէվգլէնմէյէճէքլէր իտի։ Վէ Բապպէն անլէրէ 15ինճի այէթատէ վէրտիյի ճէվապ զայէթ գա՛թի տիր։ Իմամ պու գըթա՛ իլէ Բապպըմըզ պէրրագ թարզտա թա՛լիմ էտիյօր քի մալ, միլք վէ փարայա օլան արզու վէ անըն հալէս վէ արզուսը Ալլահա գարշը տըր։

Պիլա շիւպհէ մալա վէ փարայա խայլանմագ հէր շէյի տաղըտըպ պիր փարասըզ գալմագ տէյիլ տիր։ Հադիդի վէ մալընտա խայլանմըշ օլան պիր միւ՞մին քէնտի մալը վէ փարասը իւզէրինէ Բապպ թարաֆընտան սալթ թա՛յին օլունմուշ պիր քէթխուտա տըր։ Միւ՞մինին քէնտի մալընտա հիչ պիր հագգ ու սէլահիյէթի եօգ տըր։ Պէօյիւք պիր սէրայ եա մաղազատա խաշնէտարլըգ մէ՞մուրիյէթինատէ պուլունան պիր քիմսէ էլինտէն կէչէն փարանըն սալթ պէքճի վէ մուհաֆըզը օլուպ ա-

նրն իսթիմալընտա սալթ էֆէնտիսինին էմրինէ մէրպուլթ վէ միւնթազրը պուլունտուղը կիպի, միւ՚մին տախի քէնտի մալընը վէ ճիւմլէ սէրվէթինի Բապպա էօյլէ վագֆ էթմիշ օլմալը վէ անա օլան մուհապպէթտէն օլ գատար այրըլմըշ օլմալը քի սալթ Բուհ իւլ Գուտսըն էմր վէ տէլալէթի ալթընտա անը իսթիմալ վէ իտարէ էթմէլի տիր։

Նիշէլէր մալիէրէսթ օլմամագ թա՚լիմինի եանլըշ անլայարագ թէնպէլիյէ մէյլ էտիյօրլար։ Պու տախի տիւնեավիլիյին պիր իշարէթի տիր։ Բ. Մուգատտէս թէնպէլիյէ գարշը թալիմ էտիյօր։ 2 Մէլ. 3. 10—12։ Պու ճիւմլէ իլե պէրաբարը Բէսալէլէր հալը հազրըն եա՚նի պու ասրըն միւ՚մինլէրինէ զէնկինլիք, զէմինի մալ վէ միլք, վա՚տ էթմէյօր։ Զէնկին Աբրահամ, Իսահակ, վէ Ահտ ը Ամիգին տիկէր զէնկին միւ՚մինլէրի Բիլիսէյէ եա՚նի հալ ը հազրըն միւ՚մինլէրինէ էօրնէք օլմազլար։ Իսրայէլ գավմընա զէմինի սէրվէթ վատ՚ օլունմըշ տըր, ֆագաթ Բէսալէլէրին հիշ պիրինտէ քիլիսէնին պու տիւնեատա սէրվէթ սահիպի օլաճաղընա վա՚տ եօգ տըր։ Միւ՚՚մինլէր պու ասրտա ֆագիր, եէյէճէք վէ իշէճէք գատարա բարի, իշլէյէն լաքին գալպէրի փարայա պաղլը օլմայան սատէ ատէմլէր օլմալըլար տըր։ «Էթվարընը ադչէ սէվմէքլիքտէն պէրի օլսուն, եէտինիզտէ պուլունոն շէյլէրէ գանա՚աթ էտինիզ, զիրա Բէնտիսի սէնի ասլա պրագմամ վէ սէնի ասլա թէրք էթ-

մէմ տէմիշ տիր։ 'Իպր. 13. 5, 6։ 1 Տիմ. 6. 6—10։ Պու խուտուտա տախի Բապպըմըզ քեամիլ պիր էօրնէք տիր։ Բապպըմըզ ֆագիր իտի, հիշ պիր շէյի եօդ իտի։ Անըն Բէսուլլերի տախի կիւմիւշիւզ վէ ալթունսըզ ատէմլեր իտիլեր։ 'Ամաշ. 3. 6։ Պու ղէմանըն քիլիսալարընըն սերվէթ սահիպի վէ նէթիճէսի օլարագ տիւնեավի օլմալարը Բապպա վէ Անըն Բէլամընա 'աղիմ իսեան տըր։

Պուրատա Բապպ իշիւն սարֆ օլունմագ հագդընտա պիր աղ միւթէլա'ա էտէլիմ։ Միւ"մին քէնտի մալընըն սալթ խաղնէտարը վէ մուհաֆըզը իսէ Բուհ իւլ Գուտսըն տէլալէթի իլէ ճանլարընն խէլասը իշինտէ սարֆ օլունմագ իւզրէ չօգ վէրմէլի տիր։ 'Անտը Անթիդ ղէմանընտա Իսրայէլ գավմը քէնտի մալլէրինին օնտա պիրինի Բապպա վէրիրլէր իտի, հալ պու քի քիլիսա ղէմանընըն միւ"մինլերի մալիք օլտուգլարը էն ուֆագ շէյ իլէ պիւթիւն սերվէթլէրինի Բապպա վէրմիշ վէ քէնտիլէր սալթ Անա միւնթազըր օլմալը տըրլար։ 'Աճէպա հալը հազրընն միւ"մինլերինտէն գաչը պունու էտիյօր։ Հիսապ էթ էյ միւ"մին, սէն քէնտին վէ խանէն իշիւն նէ՞ գատար վէ Բապպըն իշի իշիւն նէ՞ գատար սարֆ էտիյօրսըն։ Նի՞շիւն կէչիմին վէ բահաթլըղըն իշիւն սէնէտէ լիրալար սարֆ էտէր իքէն ճանլարընը խէլասը ուղրունա փէք աղ սարֆ էտէրսին։ Հա՞նկըսընա չօգ վէրմէլիսին։ Եվվէթ, սէնին հիսապընճա հէր սէնէ պիր մէպ-

լաղ արթրրմալրսրն, լաքին Բապպրն իչի կէրիտէ մի գալսրն։ Բապպրն իչի իչիւն վէրմէքտէ տախի խաչ թաչրմագ լաղրմ տրր։ Էյ վահ, չօգ խաչսրղ միւ՞ մինլէր վար տրր։

2. Միւ՞մին պու ասրղն կիտիշինե կէօրէ օղան եէմէք, կիչինմէք վէ անլէրէ միւմասիլ ճազիպէլէրտէն այրղլմալղ տրր։ Տիւնեա ատէմ-լէրինին 'ազիմ վէ մուհիմմ 'էօմր գանունլարրն-տան պիրի պու տրր, «Եէյլիմ իչէլիմ ղիրա եա-ըրն էօլիւրիղ»։ Ֆագաթ Ֆ. Մուգատտէս պունա գարշը սէօյլէյէրէք «Ալտանմալրնրղ» տէյօր։ 1 Կոր. 15. 33։ Միւ՞մին եէմէք իչիւն վէ պու տիւնեա-նրն քէյֆինի չրգարմագ իչիւն եաշամայօր։ Անրն պիրիճիք մագսէտի Բապպ իչիւն եաշամագ տրր։ Բօմ. 14. 7, 8։ Տիւնեա ատէմլէրի եէյլեճէքլէր ի-չիւն չօգ փարա սարֆ էտէրլեր։ Անլէրին փարա գազանմագտա պէօյիւք պիր մագսէտլէրի տախի եէմէք տիր, մի՞տէլէրինի պու ճազիպի տիւնեա-նրն հէր նէվ իդնա՞ էտիճի թա՞ամլարը իլէ տօր-տուրմագ տրր։ Զաթէն տիւնեանրն պիր քիմսէյէ թագտիմ էթտիյի էն էյի չէյլէրինտէն պիրիսի տախի պիր գաչ սէնէ եաչայրպ հարէքէթ է-տէն վէ լաքին պիր աղ սօնրա հարէքէթսիզ թիւ-բապա թահվիլ օլունան չու թէնի, չու ճէսէտի տօյուրմագ տրր։ Հայ չու քի միւ՞մին անտէն ա-զատ օլմայը տրր։ Միւ՞մին հիչ պիր չէյին գուլ-լուղու ալթընտա գալմամայը տրր։ Օ պու ասրրն

ուսուլընճա աղբը փահալը թա՛ամլար իլէ մի՛տէ-
սինի եիւքլէմէյէ չալըշմամալը տբը։ Էյ միւ՚մին,
տիւնեանըն եէյէճէյինի տիւնեավիլէրէ վէ պու ասրըն
Շէյթանի օղուլլարընա թէրք էյլէ։ Անլէր եէսինլէր,
տօյսունլար, կէօնէնսինլէր, սէնին պէօյլէսի զէմանի,
զէմինի վէ Շէյթանի ճաղիպէլէր իլէ իշին եօգ տբը։

Պիլա չիւպհէ միւ՚մին եէր, փագաթ նա՛սրլ։
Ասլա պու ասրըն կիսիշինէ կէօրէ օլմամալը տբը։
1 Տիմ. 6. 8տէ մօսէլիմիզի պուլուրըզ։ «Եէյէ-
ճէյիմիզ . . . վար իքէն պունլարա դանա՛աթ է-
տէլիմ»։ Սիւ՚մին եէյէճէքտէ զայէթ սատէ օլ-
մալը տբը։ Սալթ քէնտինի պէսլէյէճէք տերէճէտէ
օլմալը, պու գատար քեաֆի սիր։ Զօգ ռաճընբրզ
քի նիչէ միւ՚մին թէսմիյէ օլունանլար քէնտի եէ-
յէճէքլէրինէ Բուհ իւլ Գուտսըն վէրսիյի էհէմմի-
յէթատէն գիյատէ էհէմմիյէթ վէրիյօրլար։ Ալլահըն
իշինէ վէ ճանլար խէլասը իշիւն վէրմէք պահսընա
կէլինտիքատէ քէսէլէրինի փէք քիչիք աչբյօր-
լար։ Բասպըն իշի նիչէ քիմսէլէրին թա՛ամլարընա-
տան էհէմմիյէթսիզ տիր տէյու կէօրիւնիյօր։

Կիյինմէք խուսուսընտա իսէ Դ. Մուգատտէս
փէք գա՛թի վէ վազիհ թա՛լիմաթտա պուլունու-
յօր։ 1 Տիմ. 2. 9, «գարբլար տանի հիճապ վէ
էտէպ իւզրէ միւնասիպ դբյաֆէթ կիյինիպ սաչ
էօրմէլէրի եա ալթուն եա ինճուլէր եա աղբը փա-
հալը էսվապլար իլէ տէյիլ»։ (Եա՛նի պունլար իլէ
քէնտիլէրինի տօնանթմասընլար)։ 1 Պետ. 3. 3,

տէ, սաֆի վէ միւնասիպ սուրէթտէ կիյինմէլի տիր։ Ալլահըն էվլատլարը պու զէմանտէ տէյիլ իլլա կէ-լէճէք զէմանտէ եա՛նի Բապպ Ցիսուս զուհուր էյ-լէտիյինտէ փաք վէ փարլագ զարիֆ գումաշ կի-յինէճէքլէր։ Պու սարըն էլպիսէ մօտալարընը պու սարըն օղուլլարընա պրագըրըզ, անլէր պու տիւն-եանըն քէյֆինի չըգարսընլար լաքին Էյ միւ՚մին սէն խաչընը ալ։

Պալատէ մէզքիւր հէր իքի այէթտէ տախի ալթուն իլէ թէզեինաթ եափմաղը, թագընմաղը մէն՝ էտիյօր։ Պու տօղրուտան էմր տիր։ Բուհիւլ Գուտս իլէ տօլու վէ տիւնեայա խաչլանմըշ միւ՚-մինլէր ալթուն թէզեինաթ գուլլանմաղլար։ Իւզէ-ըինտէ ալթուն թէզեինաթ պուլունան հէր հանկը ատէմ, գատրն եա՛ գըզ հագգընտա Բուհանի հա-յալթը անլամամըշ հիւքմիւնիւ գօլայճա վէրիրիմ, զիրա տիրի օլան Ալլահըն քէլամընը պէօյլէ պէր-ըագ էմրինի թէճալուզ էթմէք վէ պու սարըն կիտիչինէ ույմաղ հայալթը քեամիլէն զասլթ էթ-մէք իւզրէ չարչան Բուհիւլ Գուտսը ինճիտիր։

3. Մի՛ միւն իեշաս պուշմամըշ վէ Բապպ-տա օլմայան իմանեշերտեն այրըլմալը տըր։ Ֆ. Մուգատտէսին թա՛լիմինէ կէօրէ միւ՚մին տէյիլ եալընըզ քէնտի ՝ագրապասը օլմայան քիմսէլէր-տէն իլլա հատթա քէնտի ՝ագրապալարընտան վէ խանէ խալգընտան քեամիլէն այրըլմալը տըր։ Ղուկ. 14. 26, 27 պունու պէյան էտէր։ (Մատ.

«Սիգին գիյէթինիզ տրշարբտան օլան սայ էօրմէք վէ պլթուն թագընմագ եա էսվապ կիյինմէքտէն խպարէթ օլմասընն»։ Իշթէ ինի պէօյիւք Բէսուլէր վասրթասրյլէ Բուհ իւլ Գուսս Բապպրմրզ կիյինմէք ալէյհինտէ փէք գուվվէթլի լիսան խսթիմալ էյլէյէրէք պու ասրընն կիտիշինէ մութապրգ օլան էլպիսէլերի մէն՝ էտիյօր։ Զօգճա գատընլար մօտայա մութապրգ էլպիսէյէ թասլ՝էն մէյյալ օլտուգլարը իշիւն անլէրէ խիթապէն սէօյլէնիյօր։ Ֆագաթ պիլա շիւպհէ գատընլար իշիւն եանլրշ օլան շէյ էրքէքլէր իշիւն տախի եանլրշ տրր։ Հէր հանկը միւ՚՚մին պու այէթլէրէ թէվաղու իլէ պաշ էյմէլի վէ սընն նուֆուզունու քէնտի իւզէրինէ գապուլ էթմէլի տիր։

Կիյինմէք վէ էլպիսէ մօտալարը ատէմլերի եէյէճէքտէն տահա զիյատէ ճէլպ էտիյօրլար։ Եէյէճէյին էն աղրը վէ փահալը նէվ՚լերինի խսթիմալ էտէմէյէն նիչէ ֆագիր գատրն վէ գրզլարէսվապլարընը մօտայա վէ պու ասրընն կիտիշինույտուրույօրլար։ Ատէմլեր խարիճի կէօսթէրիլ վէ չան ու շէօհրէթտէն վէ ատէմլերին մէթհիյէսինտէն խօշլանընրլար։ Փէնտի խանէլէրինտէ կէչիմլերինի կիւճ պուլան վէ մօտայա ույզուն օլմայան էսվապլարը կիյինէնլեր, խանէտէն տրշարբյյէրգմագ իշիւն պու ասրընն կիտիշինէ ույզուն սուրէթտէ կիյմէլի տէյու տիւշիւնիւյօրլար։ Հագիգաթիր միւ՚՚մին պունլարտան քեամիլէն այրրլրպ սա-

10. 34—36։) 2 Կոր. 6. 14—17, «Միւ՞մին օլմա-
յան իլէ պիր պօյունտուրուղա կիրմէյինիզ, զիրա
ֆըսգ իլէ սալահըն նէ՞ իլհադլըզը վար, վէ գա-
րանլըգ իլէ նուրըն նէ՞ միւշարէքէթի վար, վէ
Բէլեալ իլէ Բրիստոսըն նէ՞ իթթիֆագը, եախօտ
իմանսըզ իլէ միւ՞մինին նէ հիսսէսի վար, վէ
փութլար իլէ Ալլահըն հէյքէլինին նէ միւնասիպէթի
վար, զիրա սիզ տիրի օլան Ալլահըն հէյքէլիսի-
սինիզ, նիթէքիմ Ալլահ, անլէրտէ սաքին օլուպ
արալարընտա կէզէճէյիմ վէ պէն անլէրին Ալլահը
օլաճաղըմ անլէր տախի գավմըմ օլաճագ տըր տէ-
յու պույուրըր։ Պունուն իչիւն Բապպ, անլէրին ա-
բասընտան չըգըպ այրըլընըզ, նավաք շէյէ տօ-
գունմայընըզ տէյու պույուրըր»։ Ալլահըմըզ միւ՞-
մին օլմայանլարտան այրըլմագ հադդընտա Բինտի
էվլատլարընա պունտան տահա դուվվէթլի լիսան
իլէ սէօյլէյէմէզ իսի։ Պու այէթին պահսը զայէթ
մանթըգի տիր։ Միւ՞մին իլէ միւ՞մին օլմայանըն
հիչ պիր 'ալադասը եօգ տըր։ Նուր զուլմէթէ գա-
ըրշամաղ։ Զօգ թէ՞սիֆ օլունը քի նիչէ քիմսէ-
լէր պունու անլամայօրլար։ Բուհանի 'էօմր գարը-
չըգ պիր 'էօմր տէյիլ տիր։ Միւ՞մին իլէ կիւնահ-
քեարը արտասընտա տէրին պիր տէրէ, զա-
յէթ եիւքսէք պիր տիվար վէ 'ազիմ պիր տէրեա
մէվճուտ տըր։ Պագ Բապպ ճիսուսա, էն տէ-
րին, էն մուգատտէս վէ էն զիյատէ հիքմէթ
իլէ տօլու պիր 'էօմր իմրար էտէր իքէն տիւնեա-

տան այրը հատթա պիրատէրլէրինտէն պիլէ պուղղ
օլունան պիր 'էօմր եաչատը։ Օ վալիտէ վէ պիրա-
տէրլէր մուհապպէթինտէն քեամիլէն այրըլմըշ
իսի։ (Մատ. 12. 46—50)։ 'Ագրապալարընտան
այրըլմըշ իսի։ Մարկ. 3. 20, 21։ Իմտի հէր պիր
միւ՞մին փէտէրտէն, վալիտէտէն, ուկիրատէրտէն
խանէյէ վէ 'ագրապալըզա ա՞իտ տիկէր ֆէրտլեր-
տէն վէ պիւթիւն կիւնահքեարլարտան քեամիլէն
այրըլմալը տըր։ Պիլտ չիւպհէ խանէտէն չըգըպ այ-
ըրլմագ, եախօտ գարընը քէնտի գօճասընտան
վէ ատէմին քէնտի գարըսընտան այրըլմասը տէ-
մէք իսթէմէյօրըզ։ Անճագ քի միւ՞մինին մագսէ-
տի, եաչատըզը հայաթ, աթտըզը ատրմալը վէ
պագտըզը նըշանկեահ միւ՞մին օլմայանքինէ
քեամիլէն զըտ վէ մուղայիր օլտուղու սէպէպտէն
անըն կիտիչինէ, ուսուլը հայաթընա ույմայան վէ
պու մա'նատա այրը պիր 'էօմր իմրար էթմէլի
տիր։ Պու մատտէլի թէֆէրրու'աթը իլէ մէչգ էթ-
տիյիմիզտէ

ԱՏԻՄԼԷՐՏԷՆ ՆԷ՞ ԽՈՒՍՈՒՍԼԱՐՏԱ ՎԷ ՆԱՍԸԼ ԱՃՐԸԼՄԱԳ

Լազրմ իտիյինի պերրագ թարզտա կէօրիւրիւզ։

(1.) Միւ՞մին, ատէմլերին բեյզ վէ շենլիք-
ներինտեն այրը օլմայը տըր։ Պու թագսիմին ալ-
թընտա թէաթրօլար, գահվէխանէլէր, օյուն մա-
հալլէրի վէ անլէրէ միւմասիլ շենլիքլեր պուլու-

նը։ Հէր հանկը միւ՚՚մին պէօյլէսի մահալլէրտէն վէ շէնլիքլէրտէն քեամիլէն այրըլմալը տըր վէ զա-թէն թապի՚ի սուրէթտէ այրըլըր։ Ֆագաթ ա-տէմլէրճէ պա՚զը էյլէնճէլէր եանլըշ տէյիլ տիր տէյու տիւշիւնիւլիւյօր։ Կէնճ Քրիստիան շիրքէթի նամբնա իւնսի թէճէմ՚միւլէր (sociable) տիւնեա-վիլիյին պիր նումունէսի կիպի իճրա օլունույօր։ Պէօյլէսի ճէմի՚յէթլէրտէ վագա՚ա գահվէ վէ գա-զինօլարտա օյնանան խոդամպիլ վէ թավլիլէր օյ-նանմայօր իսէտէ, անլէրի անտրրան օյունլար վէ էյլէնճէլէր օլույօր։ Մասդարալըդլարըն նէմ՚լէրի օլ թէճէմմիւ՚լէրտէ իզհար օլունույօր։ Սոն տէ-ըէճէ Եիւքսէք կիւլիշլէր վէ գահգահալար իլէ Բուհ իւլ Գուտստա օլմայան վէ ճիսմանի թավրու հալաքէթլէր վէ մու՚ամէլէլէր թասդրգ օլունու-յօր։ Պէօյլէսի թէճէմմիւ՚լէր ճիւմլէթէն Բուհա-նիյէթ քիավէթի կիյինմիշ տիւնեավիլիր տիր։ Միւ՚՚մինին օրատա վէ էօյլէսի շէյլերի թասդրգ էտէն քիմսէլէր իլէ իշի եօդ տըր։ Անլէրտէն քեա-միլէն վէ հէր խուստուստա այրըլմագ լազըմ տըր։ Օլ թէճէմմիւ՚լէրտէ Ցիսուս Խէլաքեարըմըզ թա՚-զիզ օլունմայօր, Բուհ իւլ Գուտս իշլէմէյօր, օրա-տա ճանլարըն աղըրտըղը միւ՚՚մինին գալպինատէն խաֆիֆլէնիյօր։ Իմտի օլ թէճէմմիւ՚լէր Բապպատան օլմաեան տիւնեավի շէնլիքլէր տիր, զիրա Բապպը իզզէթլէմէյէն հէր շէյ Բապպատան տէյիլ իլա տիւնեատան տըր։

(2.) Մի՛մին, կիւնահտա եաշայանցար իլէ պօշ գօնուշուզցարտան այրցլմալը տր։ Մի՛մինին հէր պիր տագիգէսի Բապպը էլլէրինտէ մուգատտէս տիր, իմտի անը հիչ պիրինի տիւնեա ատէմլէրի իլէ պօշ լագըրթըլար էտէրէք վէ պօշ կիւլիւշ վէ գահգահալար իլէ լէքէլէմէմէլի տիր։ Նիչէ տէֆա նիչէ մի՛մինլէրի ֆարգը մահալլէրտէ վէ խանէլէր գիյարէթինտէ Բապպա ա՛իտ օլմայան մատտէլէր հագգընտա տիւնեա ատէմլէրի իլէ գօնուշմագտա օլտուգլարընա թէսատտուֆ էթմիշ իմ։ Էյ մի՛մին, սէնին իչին Բապպընըն տիւշմէնի օլան ատէմլէրի քէյֆլէնտիրմէք տէյիլ տիր։ Սէն կիւնահքեարլար իլէ գօլայ գօլայ հէր մատտէ իւզէրինէ գօնուշուպ կիւլէմէմէլիսին։ Տիւնեա ատէմլէրինի կիճէլէրտէ գիյարէթ էտիպ սաաթլարճա Բուհանի օլմայան մատտէլէր հագգընտա գօնուշմագ Բուհ իւլ Գուտտատան տէյիլ տիր։ Բուհ իւլ Գուտս սէնի քէամիլէն զապթ էթմիշ օլուր իսէ արթըգ գալգինի ճանլարընը ապըրըլըգը, անլէրին հէլաքա կիրմէսի ահբսը վէ Բուհանի մէսէ՛լէլէր զապթ էտէր վէ տիւնեավիլէր իլէ օթուրուպ գալգմազա, կէօրիւշիւպ գօնուշմազա վէ տէյիպ կիւլմէյէ վագթընը գալմազ։ Արթըգ սէնին իչիւն վագըթ վէ անը տագիգէլէրի ապըր եիքլէր իլէ տօլու օլարագ կէչէրլեր։ Արթըգ նէրէտէ քէյֆի պիր վագըթ կէչիրէյիմ տէյու արզու չէքմէզսին, գիրա սէնի Բուհ իւլ Գուտս քէյֆլէնտի-

նուշուգլարա իշթիրաք էթմէսէն պիլէ անլէրէ սիւքիւթ գամագլըղն սէնին իշիւն էն պէօյիւք մաղլուպիյէթ տիր։ Միւ"մին քէնտի նուրու իւ-զէրինէ ասլա պիր քիլէ եա փէրտէ գօմամալը տըր։ Հէր եէրտէ վէ հէր թէճէմմիւ'տէ Բապպը իշիւն շէհատէթ էտէպիմէլի տիր։ Վէ շէհատէթ էտէ-մէտիյի մահալլարա վէ թէճէմմիւ'լերէ կիտէմէ-մէլի տիր։

Կիւնահքեարլար թէ"հիւլ էտիյօրլար իմիշ, է՛յ միւ"մին, սանա նէ՞։ Կիւնահտա եաշայանլա-ըն ճիւմլէ շէյլերի լա՞նէթ ալթընտա տըր։ Սէնին մէլուն շէյ իլէ իշին եօգ տըր։ Սէն անլէրտէն այրըլմալըսըն, անտէն նիւքսէք պիր իշին վար տըր։ Գօշ, գօշ, իլերի տօղրու գօշ, ֆագաթ խաչը ու-մուզտան աթմա։

(4.) Միւ"մին, Ալլահըն էվլատը օլմայան պիր ֆիմաե իլե թէ"հիւլ եթմէմէլի տիր։ Իշթէ նիյէ բուհանի կէնճլերին վէ գըզլարըն էն 'ապիմ թէհլիքէլերի պուրատա պուլունուր։ Բ. Մուգատ-տէս աչըգ լիսան իլե «միւ"մին օլմայանլար իլէ պիր պօյունտուրուզա կիրմէյինիզ» տէյու էմր էտի-յօր։ (2 Կոր. 6. 14։) Հէր հանկը քիմսէ իշիւն թէ"հիւլ էթմէքտէն տանա գուվվէթի պիր պօ-յունտուրուգ պու 'էօմրտէ մէվճուտ տէյիլ տիր։ Իմտի պիր միւ"մին եա միւ"մինէտէն խէլաս պուլ-մամըշ պիր քիմսէ իլե թէ"հիւլ էյլէմէսի տօղ-ըրուտան Բ. Մուգատտէսէ գարշը իսեան վէ աչըգ-

րիր վէ Անրն սէնին իւղէրինէ գօտուղու տուա վէ կիւնահքեաբլար իչիւն էլէմլէր սէնի մէսրուր էտէր։

(3.) Միւ՚մին, տիւնեավիլերին ուրշան վէ տիւյիւն գիյաճէթլերինեն այրըլմալը տըր։ Պիլա չիւպհէ պունա իլք վէ սոն 'ելթիրաղ Բապպ Յիսուսրն Գանա չէհրինտէ տիւյիւնէ կելթմէսի վաղա՚ասը տըր։ Լաբին Էյ պու իպարէլերի օգուլան տօսթում, Յովհաննէս Զինճի պասրը էյի օգու։ Օրատա կէօրիւյօրրը .քի Բապպ Յիսուս օլ տիւյիւնէ Բէնտի ճէլալինի իզհար էթմէք իչիւն կելթի։ «Յիսուս Գալիլիանրն Գանա չէհրինտէ միւճիզէլերին իշպու իպթիտասրնը իճրա էյլէյիպ Բէնտի ճէլալինի սլէյան էյլէսի, շակիրտլերի տախի Անա իման էթտիլեր»։ Էյեր սէն տախի պիր տիւյիւնէ Բապպը թաղիզ էթմէք իչիւն կիտէճէք էսէն, կելթ։ Էյեր օրատա պիւթիւն իտարէյի էլէ ալարաղ տա՚վէթլիլերէ Բապպ Յիսուսրն կիւնահքեաբլարը խէլաս էտէն մուհապպէթի վէ .քէնտի ճանլարրնրն թէհլիքէսի հագգընտա խապէր վերէճէք խէն, տէյիլ տիւյիւնէ իլլա մէյխանէյէ վէ գազինօլարա տախի կելթ։ Ֆագաթ 'ումումէն տիւյիւն գիյարէթլերինէ կիտէնլեր 'ագրապա վէ տօսթլուգ խաթրը իչիւն կիտերլեր, օրատա պօշ լագրրթրլարա վէ Յիսուսրդ կիւլիւշլերէ իշթիրաք էտերլեր։ Էյ միւ՚մին, սէնին էօյլէսի մահալլերտէ իչին եօգ տրը։ Վագա՚ա սէն օլ տիւնեավի գօ-

տան կիւնահ տըր։ Միւ՞մին օլմայանքն հէր շէյի նափաք վէ մէլուն տըր, անքն տու՛ասը պիլէ Բապպա մէքրուհաթ տըր։ (Էմս. 21. 27։) Կիւնահտա եաշայանլարքն էյի շէյի պիլէ մէքրուհ տըր։ Էմս. 21. 4, «Ֆասըգլարքն նուր ու կիւնահ տըր»։ Իմտի միւ՞մին եա միւ՞մինէ խէլաս պուլմամըշ վէ Բապպտա օլմայան պիր քիմսէ իլէ նասըլ պէօյլէ պիր 'ալագայա կիրէպիլիր։ Խայր, պունա խաչլանմագ լազըմ տըր։ Եէնի տօղուշա մալիք օլմամըշ պիր շէյթան էվլատը իլէ թէ՞հիւլ էթմէյէ թէշէպպիւս էտէն պիր միւ՞մինի տիւշմիւշ տէյու ֆարզ էտէրիմ։ Ֆ. Մուգատտէս թէ՞հիւլ էթմէք հաղ գընտա «Բապպտա օլսուն» տէյու պույուրույոր։ 1 Կոր. 7. 39։ Էյ միւ՞մին, պու խուսուստա տախի տիւնեայա քեամիլէն խաչլանմագ լազըմ տըր։

Եէհովա Ֆէնտի գավմը Իսրայէլի Մըսր տիյարընտան չըգարտըգտան սօնրա փուլթփէրէսթէլէրէ քէնտի գըզլարընը գարը օլմագ իւզրէ վէրմէմէլէրինի վէ անլէրտէն քէնտի օղուլլարընա գըզլար ալմամալարընը խուսուսի թէ՞քիտ իլէ թէքրար պէ թէքրար էմր էյլէտի։ Իսրայէլ գավմը Եէհովանքն էմրլէրինէ իթա՛աթլը պուլունտըգլարը միւտտէթտէ փուլթփէրէսթլէր իլէ թէ՞հիւլ էթմէմէք էմրինի հըֆզ էտէրլէր իտի։ Ֆագաթ Եէհովայա խսեան էտիպ Անը թէրք էթտիքլէրի զէման պու էմրի տախի գօլայճա թէճավուզ էտէր-

լեր իտի։ Էզրա վէ Նէհիմիյանըն զէմանընտա նիչէ
եէհուտիլէր պու էմրի թէճավուզ էտէրէք փութ-
փէրէսթ գատընլար թէ՞հիւլ էթմիշլէր իտի։ Էզ-
րա 9 վէ 10ընճը պապլարը մէջդ էթտիյիմիզտէ
կէօրիւյօրըզ քի Էզրա եէհուտիլէրին փութփէ-
րէսթլէր իլէ թէզէվվիւճ 'ալագասընա կիրտիկլէ-
րինտէն տօլայը խուսուսի տու՛ա արզ էթտի վէ
գալմ պու կիւնահտան տօլայը նէ ճէզա վար իսէ
Ալլահըն Էզրա վասրթասրյլէ կէօսթէրտիյինէ բա-
ղի օլտուլար։ Նէհիմիա 13. 23—31ի տախի մէջդ
էթտիյիմիզտէ Նէհիմիանըն պու նէվ՝ թէ՞հիւլէ
գարյը նէ չէտիտ թարզտա հարէքէթ էթտիյինի
կէօրիւյօրըզ։ 'Ահտը Ամիդ պէօյլէսի էմրլէր վէ
վագա՛ալար իլէ միւնթէխապ գալմ օլան Իսրա-
յէլիլէրին Ալլահա տիւշմէն օլան փութփէրէսթլէր
իլէ թէ՞հիւլ 'ալագասընա կիրմէլէրինի չէտիտէն
մէն՝ էտիյօր։ 'Ահտը ճէտիտտէ իսէ պու տահա
գուվվէթլի թարզտա թէշտիտ օլունույօր։ Միւ՞-
մինլէր մուգատտէս միւնթէխապլար տըրլար։
1 Պետ. 2. 9։ Իմտի մուգատտէս քիմսէլէր Շէյ-
թանըն զապթ ու իտտարէսի ալթընտա օլան կիւ-
նահքեարլար իլէ թէ՞հիւլ 'ալագասընա կիրէրէք
քէնտիլէրինի նափաք վէ Բապպը մահզուն էթմէ-
մէլիլէր տիր։ Նէհիմանըն իսպաթը չօգ գուվվէթլի
տիր։ Նէհիմ. 13. 26, «Իսրայէլ փատիշահը Սօղո-
մօն չօգ թա՞՛իֆէլէրտէ միսլի ղուլունմատըգ պիր
փատիշահ վէ Ալլահընըն սեվկիւլիւսիւ օլմասըյլէ

տը վէ ասըլ էսաս չուրատա տրը քի ատէմլէրտէն տօսթ գազանմազա չալըշմատը։ Պաշընը գօյաճագ եէրի եօգ իտի։ Միւ՚մինին Բապպ Ցիսուստան մա՚տա տօսթու օլմամալը տրը։ Պիլա չիւպհէ միւ՚մինին տիկէր միւ՚մինէ օլան մուհապպէթ վէ տօսթլուղու սալթ պու Զաթ խաթրը իչիւն տիր։ Տէմէք իսթէմէյօրըզ քի ատէմլէրէ տիւշմէն օլաճաղըզ եավսօտ անլէր իլէ աճը մու՚ամէլէ էսէճէյիզ։ Խայր, էօյլէ մու՚ամէլէ Բ. Մուգատտէսէ գարշը տրը։ Ընճաղ տէմէք իսթէյօրըզ քի միւ՚մին էօյլէ փաք, Ռուհ իւլ Գուդս իլէ տօլու վէ կիւնահտան ինքրահ էտէն պիր 'էօմր եաշամալը քի տիւնեա ատէմլէրի անլէր իլէ տօսթ օլմամալըլար տրը։ Հէր միւ՚մինին թէ՚ատտիլէրի օլմալը տրը։ Տիւնեա միւ՚մինէ պուղզ էթմէլի տիր։ Տիւնեատան տօսթլարը օլան միւ՚մինլէրին 'էօմրլէրի հագգընտա չիւրիւք հիւքմիւնիւ վէրիրիմ։ Պէօյլէլէր հալա Ռուհանի հայաթը վէ Բ. Մուգատտէսի անլամամըշլար տէյու տիւշիւնիւրիւմ։ Էյ միւ՚մին, սէնին խէլաս պուլմամըշ տօսթլարըն, 'ագրապալարըն, փէտէր վէ վալիտէն, հէմշիրէ վէ պիրատէրին սանա տիւշմէն օլմալըլար տրը։ Տիւնեա վէ պիր քիմսէ իլէ տօսթ օլան Ռուհանի 'էօմր եաշայամաղ տէյու ինանընրրմ, զիրա Ռուհ իւլ Գուդս իլէ տօլու պիր քիմսէ խէլաս պուլմամըշ տօսթունա վէ էն եագրն 'ագրապասընա քէնտի ճանընընն խէլասը հագգընտա մութլաղ սէօյլէր վէ Բապպը հագգընտա չէ-

Ալլահ անը պիւթիւն Իսրայէլ իւզէրինէ փատիշահ նասպ էթտի իսէտէ, պու սուրէթլէ կիւնահ իշլէ-մէտի՞ մի, վէ անա պիլէ եապանճը գարըլար կիւ-նահ իշլէթտիրտիլէր»։ Պու այէթ իլէ հալը հա-զըրըն միւ՞մինլէրի իշիւն տախի տահա գուվվէթլի թարզտա իսպաթ էտէպիլիրիզ քի հագիգի միւ՞-մին օլմայան զէվճ եա զէվճէ քէնտի 'էօմր ար-գատաշընը տիւնեայա ճէղպ էտէպիլիր։ Պա՛զըլար տիւշիւնիւյորլար քի միւ՞մին օլան քէնտի միւ՞մին օլմայան արգատաշընը Բապպա ճէլպ էթսին վէ էտէպիլիր։ Հալ շու քի Ֆ. Մուգատտէս պէօյլէ պիր թա'լիմ էթմէյօր վէ ասլա իդն վէրմէյօր։ 2 Կոր. 6. 14—17յէ կէօրէ միւ՞մին օլմայան իլէ թէ՞հիւլ կիւնահ տըր։ Պիր քիմսէ պէօյլէ եանլըշ ատըմ ալրպ կիւնահ էթտիքտէն սոնրա կիւնահլը 'ալագատա Բապպըն իրատէթինէ գարշը պուլուն-տուղը զէմանտէ քէնտի արգատաշընը, կիւճէն-տիրտիյի վէ մահզուն էթտիյի Բապպա նասըլ կէ-թիրէճէք տիր։ Պէօյլէ հարէքէթ քեամիլէն Ֆ. Մուգատտէսէ վէ Ալլահա իսեան տըր։ Տէմէք տիր քի սէն կիւնահ իշլէ վէ Բապպ սէնին կիւ-նահընը թասատըգ էտէրէք արգատաշընը խէլաս էթսին։ Պու Ալլահըմըզա հագարէթ տիր։

(5.) Միւ՞մին, տիւնեա ատէմլերի իլէ soup-ղուզ փեյտա էրմեյէ չալըշմալը տըր։ Միւ՞մինին պու տիւնեատա տօսթու եօգ տըր։ Բապպ Ցիսուսըն տօսթու եօգ իտի, Անը տիւնեա թանըմա-

հատէթ էտէր։ Ոէն սէօյլէտիյինտէ օլ քիմսէ եա թէվպէ էտիպ խէլաս պուլաճագ տըր եօգ իսէ սանա գարշը օլաճագ տըր։ Հագիգի Ինճիլ վաղ'ը պու իքի նէթիճէտէն պիրինի մէյտանա կէթիրիր վէ իւչիւնճիւ պիր նէթիճէ եօգ տըր։ Էյէր սէն վաղ' էտիյօր, պիր կիւնահքեարա սէօյլէյօրսուն տա օնէ թէվպէ էտիյօր նէ տէ սանա թէ'ատտի էթմէյօր, սէնի իսթիղահ էթմէյօր եա գարշը սէօյլէմէյօր անճագ վազիֆէսիզ տուրույօր իսէ, էմին օլ քի սէնին 'էօմրիւնտէ եախօտ սէօզլէրինտէ պիր չիւրիւքլիւք պիր եանլըշլըգ վար տըր, հիչ տէյիլ վաղ' էթտիյին զէմանտա Ռուհ իւլ Գուդստա տէյիլ սին։ Բապպ Յիսուսըն վէ Ռէսուլլէրինին 'էօմրլէրինի մէջգ էյլէ։ Անլէրին 'էօմրլէրի վէ վազ'լարը վասրթասըյլէ ատէմլէր իքիյէ թագսիմ օլունույօրլար իտի, պիր թագըմը գարշը տուրան, տիւշմէն օլան վէ տիկէր թագըմը իսէ գապուլ էտէն խէլաս պուլան։ Կէօսթէր պիր իւչիւնճիւ թագըմ։ Բապպ Յիսուս վէ Ռէսուլլէր նէ'րէտէ եաշատըլար վէ իշլէտիլէր քի օրատա ատէմլէր պու իքի թագըմա թագսիմ օլմատըլար։ Պէօյլէ պիր շէյ ասլա վագը' օլմատը։ Իմտի հալը հազրըրն միւ"մինլէրի քէնտի Բապպլարընա վէ Անրն Ռէսուլլէրինէ պէնզէմէլիլէր տիր։ Պունտան մա'տա 'էօմր Շէրիրատէն տիր։ Զօգ ահճընրրզ քի հալը հազրրտա չօգ միւ"մինլէր եախօտ քէնտիլէրինի միւ"մին մէվգի'ինէ գօյանլար տիւնեա իլէ տօսթլուգ փէյ-

տա էթմէյէ չալըշըյօրլար։ Պէօյլէլէրին եաշատըգ-լարը 'էօմր քեամիլէն Բապպըմըզըն վէ Ռէսուլլէ-րինին թա'լիմ վէ 'էօմրլէրինէ գարշը տըր։ Է՞յ միւ"մին, խաչընը ալ, տիւնեավի տօսթլարա խաչ-լանմալըսըն։ Պու տիւնեա սէնի թանրմամալը տըր։ Այրըլ, այրըլ, նափաք չէյէ տօգունմա։

Նիչէ միւ"մինլէր խէլաս պուլմամըշ քիմսէլէր իլէ թիճարէթտէ չէրիք օլույօրլար։ Ֆ. Մուգատտէս պունու տախի թաստըգ էթմէզ, միւ"մին պունտան տախի այրըլմալը տըր։ Ֆ. Մուգատտէս պույուրույօր «միւ"մին օլմայանլար իլէ պիր պօ-յունտուրուզա կիրմէյինիզ»։ Թիճարէթտէ չէրիք օլմագ տախի պէր պօյունտուրուգ տըր։ Պիլա չիւպհէ խէլաս պուլմամըշ քիմսէտէն սաթուն ա-ԼԸպ անա տախի սաթա պիլիրսին, ֆագաթ Ալլա-հըն էվլատը օլմայանըն կիտիշաթը վէ ուսուլլարը Բապպըն միւրատընա գարշը օլտուզու սէպէպտէն միւ"մին անրն իլէ իթթիֆագ վէ միւշարէքէթէ կիրէմէզ։

(6.) Միւ"մին տիւնեավիլերտեն կելեն իզզեթ, մետիիյէ վէ հիւրմէթտեն այրըլմալը տըր։ «Ա-տէմլէրտէն 'իզզէթ ալմամ» տէյու պույուրան Բապպըմըզ տըր։ Ատէմլէրին իզզէթ վէ հիւրմէթի Բապպա գարշը տըր։ Ղուկ. 16. 15, «Օլ տախի անլէրէ տէտի քի, սիզ ատէմլէրին հուզուրունտա քէնտիլէրինի թէպրիր էտէն քիմսէլէրսինիզ, ամ-մա Ալլահ գալպլէրինիզի պիլիր, զիրա ատէմլէրին

արասընտա 'ալա օլան չէյ Ալլահըն ինտինտէ մէք-
բուհ տըր»։ Իմտի տիւնեավիլէրին 'իզզէթ վէ մէտ-
հիյէսի պիլ քիւլլիյէ Բապպա մէքբուհ տըր։ Ցով.
5. 44, «Սիզ պիրի պիրինիզտէն 'իզզէթ ալըպ եա-
լընըզ Ալլահտան կէլէն իզզէթի արամազ իքէն
նասըլ իման էտէպիլիրսինիզ»։ Պու այէթ պէրրագ
թարզտա պէյան էտիյօր քի ինսանլարտան 'իզզէթ
ալմագ իմանը մէն' էտէր։ Իմտի հագիգի մի՞մին
եա՞նի իման էտէն քիմսէ ինսանլարրն 'իզզէթինէ,
մէտհիյէ վէ հիւրմէթլէրինէ ասլա միւսա'ատէ էթ-
մէզ։ Ցով. 12. 43, «Զիրա ինսանրն 'իզզէթինի
Ալլահրն իզզէթինտէն զիյատէ սէվտիլէր»։ 42ինճի
այէթի օգուտուղումուզտա կէօրիւյօրըզ քի պու-
բատա տախի ինսանլարտան կէլէն 'իզզէթ Բապպ
իչիւն գօրդուսուզ պիր միւ՞մին օլմազը մէն' էյլէյօր։

Ատէմսէ թապ'էն տիկէրինատէն մէտհ օլուն-
մագ թապի'ալթը մէվհուտ տրր։ Ատէմ սոն տէ-
րէճէ իգթիտարսըզ պիր քիմսէ օլսա տախի քէն-
տինտէ մէտհ օլունմազա լայըգ էյի պիր խասսի-
յէթ պուլուր։ Լաքին միւ՞մին պու տիւնեավի ար-
զունրն քեամիլէն խաչլանմասընա բազի օլմալը
տըր։ Միւ՞մին իչիւն Բապպը թարաֆընտան ալ-
տըզը 'իզզէթ ու մէտհիյէ քեաֆի տիր։ Ս, ին-
սանլարտան 'իզզէթ ալտըզընտա տէրունինտէ օլան
Բուհիլ Գուտս մահզուն օլուր, զիրա ինսանրն
'իզզէթի Ալլահրն հուզուրունտա մէքբուհաթ տըր։

(7.) Միւ՞մին, ինսանլարա տի՞այէթի խաբր

էրմէյերէմ հագիգաթա շէհատէր էրմէյի տիր։ Բապպրմըզ Յիսուս պու խուսուստա տախի էօր-նէյիմիզ տիր։ Ո պու տիւնեատա իլլէր վէ թա՛-լիմ էտէր իբէն հիչ պիր քիմսէնին խաթրընը սայմայարաք հադիգաթլարը օլտուղու կիպի թա՛-լիմ էտէր իտի։ Ո հիչ պիր ատէֆա՛ ատէմլերի խօշ-նուտ էթմէտի վէ անլերի խօշնուտ էթմէք մագ-սէտիյլէ հագիգաթը կիղլէմէտի։ Մատ. 23տէ պէ-յան օլունտուղը իւզրէ Ֆէրիսի վէ 'իւլէմա կիւ-րուհունին կիւնահ վէ նափաքլըղընը աշիքարէ սէօյլէտի։ Նիկոդիմոսա աչըգտան թա՛լիմ էյլէտի։ Յով. 3. 1—21։ Սամարիայը գարըյա կիւնահընը աչըգ լիսան իլէ խապէր վէրտի։ Յով. 4. 1—27։ Պիղատոս ալէյհինտէ շիքայէթ էտէն քիմսէլերին եհուդլերինէ գարշը «էյեր թէվպէ էթմէղսէնիզ... հէլաք օլաճագսընըզ տէտի»։ Ղուկ. 13. 1—5։ Ֆէրիսի Սիմոնա քէնտի խանէսինտէ իբէն գասպա-հաթընը վէ հագիդաթը պէյան էյլէտի։ Ղուկ. 7. 36—50։ Ֆէրիսիլերին միւ'թէպէրանընտան պի-րինին խանէսինտէ տա՛վէթի իբէն կէրէք խանէ սահիպլինէ կէրէքսէ տա՛վէթլիլերէ մաղրուրլուգ վէ թէվազու հագգընտա թա՛լիմ էթմէքտէն չէքին-մէտի։ Ղուկ. 14. 1—14։ Խուսուսա Յով. 5, 6, 7 վէ 8ինճի պապլար ինսանլարա ասլա բի՛այէթ էթմէզ, անլերտէն կէլէն հիւրմէթի թահգիր է-տէն, գօրգուսուզ, ճէսուր վէ հագիդաթը թամ օլտուղը չէքլտէ սէօյլէյէն պիր Զաթ օլտուղունը

պէյան էտէրլէր։ Եէհուտիլէրէ սիզ պապանըզ Շէյ-
թանտան սընըզ տէմէտէն գօրդմազ։ Հագիդաթը
ասլա քէսմէյէրէք վէ քիւչիւլթմէյէրէք թամ օլ-
տուղը կիպի 'իլան էթմէք ատէմլէրի Բէնտինէ
տիւշմէն էտէճէք տէյու գօրդմազ վէ թէրէտտիւտ
էթմէզ պիր Զաթ։ Պու Զաթը, հիչ պիր 'ամէ-
լինտէ, հիչ պիր վա'զընտա վէ հիչ պիր միւքա-
լէմէ եա միւճատէլէսինտէ հագիդաթը օլտուղըն-
տան զա"իֆ եախօտ ինսանլարըն խաթրը իչիւն
եախօտ գօրդտուղը սէպէպտէն ինսանլար իլէ ույ-
լաշարագ սէօյլէտիյինի կէօրմէյօրըզ։ Լաքին պու-
նուն 'ագսի օլարագ հէր զէման Բէնտի թա'լիմա-
թընը նուֆուզլու, գա'թի, քէսքին, ըի'այէթի
խաթր պիլմէզ սուրէթտէ կէօրիւյօրըզ։ Պունուն
սէպէպի իսէ պու Զաթըն տիւնեատան քեամիլէն
այրըլմըշ, անա քեամիլէն խաչլանմըշ օլմասը տըր։
Շէօյլէ քի տիւնեանըն Բէնտի ալէյհինտէ օլան հիչ
պիր նէվ' շիքեայէթ, հագարէթ վէ թէ'ատտի-
սինի հիսապ էթմէզ պիր աղատլըգ վէ ճէսարէթէ
մալիք իտի։

Բէսուլ տախի պու շէհատէթի էտիյօր։ «Զի-
րա շիմտի ատէմլէրի՞ն մի եօգսա Ալլահը՞ն մը ըի-
զասընը արարըմ, եախօտ ատէմլէրի խօշնուտ էթ-
մէք արզուսունտա՞ մը իմ, զիրա էյէր արթըգ ա-
տէմլէրի խօշնուտ էթսէ իտիմ Քրիստոսը՞ն գուլու
օլմազ իտիմ»։ Գաղ. 1. 10։ Բէսուլը՞ն պիւթիւն
'էօմրիւնիւ վէ վա'զլարընը պու այէթէ մութապըգ

պուլաճաղրզ։ Ο հիչ պիր չէյի հիսապ էթմէյերէք ատէմլէրի խոշնուտ էթմէք քէնտի իչիւն պուղզ էթտիյի մէքրուհաթ օլարագ, Փէլամը տօղրուտան վա՛ղ էտէր իտի։ «Ցիսուս Քրիստոստան պէյի սալպ օլունանտան ղայրի պիր չէյ պիլմէմէյէ գարար գելորմ» չէհատէթի ղայէթ մա՛նատար տրը։

Միւ՞մին իչիւն տախի մէս՞էլէ պէօյլէ օլմալը տրը։ Հալը հաղրրտա քիլիսէլէրին վէ վա՛իղլէրին ինսանլար իլէ ույուշմալարը Փ. Մուգատատէսին թա՛լիմինէ քեամիլէն գորշը տրը։ Էյ միւ՞մին, սէն էֆէնտինտէն վէ Բէսուլէրտէն էօնէ կէշէմէզսին։ Էյէր տիւնեայա- խաչլանըրսան հաղիգաթա չէհատէթ էթմէքտէ տախի ինսանլարըն խաթրընը հիսապա ալմազըն։

Պուրատա թապի՛ի սուբէթտէ

ԿԻԻՆԱՀԲԵԱՐԱՐԸ ՀԱՏԹԱ ՏԻՒՇՄԷՆԼԷՐԻ ՏԱԽԻ ՍԷՎՄԷՔ

թա՛լիմի կէօղ էօնիւնէ կէլիր։ Էվվէթ, հաղիգաթ տրը քի Ալլահ տիւնեայը սէվտիյի կիպի (Յով. 3. 16) պիղ տախի ատէմլէրի սէվմէլի իղ։ Ֆագաթ հաղիգաթ էյթ քի կէրէք Ալլահըն վէ կէրէք ինսանտիգ գաթ էյթ քի կէրէք Ալլահըն վէ կէրէք ինսանընն մուհապպէթի եա՛նի սէվմէսի իբի նէվ՛ տիր, պիրի խոշլանարագ սէվմէք, սէվտիյին չէյտէ սէպիրի խոշլանարագ սէվմէք, վիլմէյէ լայըգ պիր խասսիյէթ պուլարագ սէվմէք, տիկէրի իսէ մէրհամէթ էտէրէք, աճըյարագ, չէֆգաթ էտէրէք, սէվիլմէյէ ասլա լայըգ ատիլ իսէ-

տէ զէվալը ատէմի գուրթարմագ մագսէտիյէ սէվմէք։ Ալլահ կիւնահքեարը մէգքիւր իքինճինէվ՝ մուհապպէթ իլէ սէվտի։ Բապպ Ցիսուս անլէրէ մէրհամէթ էտէր, աճըր վէ հաալթա անլէր իչիւն աղլար իքէն եինէ տէ պու տիւնեատան այրը վէ անրն ալէյհինտէ պուլունտուղընը պէյան էտիյօր։ Բապպ Ցիսուս տիւնեանրն կիտիչինէ ույմաղ, ա-նրն չէրէֆ ու շանրնը թահգիր էտէր, ատէմլէրին իտարէ վէ հիւբմիւնտէն ազատ վէ անլէրտէն գօրգմաղ իտի։ Ցագաթ անլէր արասընտան պիր թագրմընը իէլաս էթմէք իչիւն չալըշըր վէ անլէրէ մէրհամէթ էտէր իտի։ Միւ"մին տավսի պէօյլէ օլմալը տըր։ Զէվալը ինսանլարա աճըմաղ, սէֆիլ կիւնահքեարլարրն կիւնահտան գուրթուլմալարը իչիւն հէր շէյէ բաղի օլմաղ միւ"մինլէրին էն 'ազիմ իչլէրինտէն պիրի տիր։ Վէ լաքին միւ"մին, կիւնահքեարլարրն կիտիչաթ, մէպտէ, արզու, մագսէտ վէ հէր շէյլէրինտէն այրը վէ անլէր իլէ ույլաշմայան պիր 'էօմր իմրար էթմէք լազըմ տըր։

Նիչլէրը 1 Կոր. 9. 19—22յի 'իթիբաղ հալինտէ իհզար էտիյօրլար։ Պաղրն իսլիթիտասընտան պաշայարաղ մէշգ էթտիյիմիզտէ կէօրիւյօրզ քի Բէսուլրն պիր բէսուլ հալինտէ չօգ նուֆուզ վէ գուվվէթի վար իտի վէ ճանլարրն իէլաս պուլմալարը իաթրը իչիւն անլէրի գուրպան էթտի։ Մէսէլա Եէհուտի Բապպիսի իտի, Սանհէտրիմ մէճլիսինտէ պիր ազա իտի, գուվվէթ, մանթըգ վէ

հիքմէթի վար իտի, պիր Բօմալը հալինտէ իմթիյազ վէ նուֆուզու վար իտի, Բէսուլ հալինտէ քիլիսալարրն իւզէրինէ հագգը վար իտի, անլէրտէն փարա ալարագ կէչինէպիլիր իտի։ Ցագաթ պունլարրն ճիւմլէսինտէն վաղ կէչէրէք ատէմլէրի գազանմագ իչիւն վագֆիյէթ 'էօմրիւ եաշատը։ Հագիգաթա տօգանմայան վէ անը քիւչիւլթմէյէն հէր նէվ՝ վագֆիյէթէ բաղի օլտու։ Ցագաթ Ինճիլի ասլա քէնտի տէրէճէսինտէն էնտիրմէյիպ ատէմլէրին եիւզլէրինէ գալըր անը վա'ղ էյլէտի։

Բապպըմըզ պիւթիւն տիւնեա իչիւն էօլմիւշ իքէն (1 Յով. 2. 2)՝ պու մէլ'ուն վէ Քէնտինէ տիւշմէն օլան պիւթիւն տիւնեանրն իէլաս պուլմայաճաղընը պիլէրէք անլէր իչինտէն իէլաս պուլաճագ օլան սալթ քիւչիւք պիր ճէմի'յէթ իչիւն տու'ա էյլէտի։ Յով. 17. 9, «Պէն անլէր իչիւն ռիճա էտէրիմ, տիւնեա իչիւն տէյիլ, անճագ պանա վէրտիյին քիմսէլէր իչիւն ռիճա էտէրիմ, զիրա անլէր սէնին տիրլէր»։ Յով. 17. 19, 20. «Վէ պէն քէնտիմի անլէր իչիւն թագտիս էտէրիմ թաքի անլէր տտիսի հագիգաթի վասըթասըյլէ թագտիս օլսունալար։ Վէ եալընըզ անլէր իչիւն տէյիլ անճագ անլէրին քէլամըյլէ պանա իման էտէճէք օլանլար իչիւն տտիսի ռիճա էտէրիմ»։ Իմտի միւ"մինին 'էօմրիւ Քէնտի Բապպընրն 'էօմրիւ կիպի օլաճագ տըր։ Էյ միւ"մին, պու ֆասիտ 'ասրրն կիտիչինտէն, պու մէլ'ուն տիւնեանրն ճագիպէլէրին-

տէն վէ Բապպա տիւշմէն օլան կիւնահքեար ա-
տէմլէրին պիւթիւն 'էօմրլէրինտէն գաթ'իյէն այ-
ըրլմըշ օլանլար անլէր արասընտան խէլաս պու-
լաճագ օլան քիմսէլէրին խաթրը իչիւն իշլէյէն վէ
տու'ա էտէն պիրիսի օլմալըսըն։ Պիր մէյլիսըը քէն-
տի միւպթէլա օլտուղը միւսքիրաթ ատէթինտէն
գուրթարմագ իչիւն հիչ պիր քիմսէ մէյլիսը իլէ
պէրապէր սէրլիսոշ օլմազ, զիրա օլ զէման քէն-
տիսի տախի անըն կիպի կիւնահ իչինտէ օլտուղը
իչիւն անը խէլաս էթմէք քէնտի իչիւն միւմքին-
սիզ օլուր։ Է՛յ միւ՞մին սէն տախի կիւնահքեար-
լարըն խէլասը իչիւն չալըշըը իքէն անլէրին կիտի-
շինէ ույմա, անլէր կիպի հարէքէթ էթմէ, զիրա
պէօյլէ էտեր իսէն սէն տախի անլէր կիպի օլուրսըն
վէ արթըգ անլէրի գուրթարմագ սէնին իչիւն
միւմքինսիզ օլուր։ Սէն անլէրտէն, անլէրին նա-
փտաքլըգ լարընտան վէ էն ուֆագ քիրլէրինտէն պիլէ
սագընարագ խէլալարը իչիւն իշլէմէլիսին։

Հա՞նկը ատէմ չամուրա եաթմըշ օլան պիր
սէրլիսոշու գալտրրմագ վէ անը պու ատէթինտէն
գուրթարմագ իչիւն քէնտիսի տախի կիտիպ սէր-
խոշ օլարագ մէգքիւր եաթմըշ իլէ պէրապէր 'այնի
չամուրա եաթար։ Պէօյլէ մու'ամէլէ 'աղիմ համա-
գաթ տրր։ Իշթէ չիմտի չօգ վա'իղլեր վէ Ֆրիս-
տիան թէսմիյէ օլունանլար պէօյլէ էտիյօրլար։
Անլէր տիւնեաստան գօրգարագ, անըն իլէ ույլա-
շարագ վէ ատէմլէրին խաթրրընա տօգանմայարագ

վաշ էտէրլէր։ Տիւնեավիլէր իլէ պէրապէր կիւ-
էրլէր գօնուշուրլար, տիւյիւն, զիյաֆէթ վէ տա'-
վէթլէրտէ տիւնեավիլէր կիպի հարէքէթ էտէրլէր,
գալպլէրի տիւնեանէն արզուլարընտան այրըլմամըշ
օլարագ քիլիսէ իտարէսինէ վէ Ինճիլ վաշ'ընա
գալգըշըրլար։ Հէր հանկը վա'իղ եա միւ"մին
տիւնեանէն կիտիշինտէն եիւքսէք, անէն եաշատըղը
հայաթը հիւքմ էտէպիլէն վէ տիւնեանէն հէր նէվ'
ճազիպէսինտէն այրըլմըշ պիր 'էօմր եաշամայօր իսէ
հիշ պիր տիւնեավինին խէլասընա վասրթա օլա-
մալ։ Ատէմլէրի կիւնահլարընտան խէլաս էտէ-
պիլմէք իչիւն անլէր իլէ պէրապէր օլան տէյիլ իլ-
լա անլէրաէն եիւքսէք պիր 'էօմր մութլաղ լազըմ
տըր։ Կիւնահքեարլարըն խէլասընա վասրթա օլմա-
յան հէր հանկը իշճի մութլաղ տիւնեա իլէ ույ-
լաշան, անտէն գօրզան, տիւնեա ատէմլէրինին
խաթրընա բի'այէթ էտէն պիր տիւնեավի տիր։
Սէրիսօշ իլէ սէրիսօշ օլան պիր սէրիսօշ կիպի պէօյ-
լէսի վա'իղ տավսի պու ասրըն կիտիշինէ ույմուշ
տիւնեա իլէ տօսթ օլան պիր տիւնեավի տիր։

Է՛յ միւ"մին, պու տիւնեա զայէթ ճազիպ վէ
ատէմլէրի հիլէքեար տըրլար։ Սէն տէվամի թարզ-
տա Բուհ իւլ Գուտսըն հրֆզ էտէն, գուվվէթլէն-
տիրէն վէ տօլատուրան իտարէսի ալթընտա գալմա-
լըսըն։ Տայիմա գալպին վէ միւթէլա'աթըն Ալլահ-
տա, Բապպ Ցիսուս Քրիստոսըն մուհապպէթինտէ
վէ սէմավի 'ալէմտէ օլսուն։ Պէօյլէ ույանըղ գալ-

տրգճա տիւնեա սէնի ճէզպ էտէմէյէճէք տիր։ Էյէր հալա տիւնեայա խաչլանմագ 'էօմրիւնէ մա-լիք տէյիլ իսէն շիմտի պու իպարէլէրի օգուր ի-քէն Բէնտինի Բապպրնա քեամիլ մա"նատա թէս-լիմ էյլէ, խաչ թաշրմաղա բազի օլ վէ պու Զա-թըն սէնի տա"իմա տիւնեատան այրը հրիգ էտէն գ.ուվվէթինէ իման էյլէ։

Գ.օղոս, 2. 20, «Իմտի էյէր Բրիստոս իլէ պէ-բապէր տիւնեանըն անասըրլարընա էօլտիւնիզ իսէ»։ Պու գրթա պէյան էտիյօր քի ճիւմլէ միւ"-մինլէր Բապպ Ցիսուս խաչլանտըղը զէման Անը-իլէ պէրապէր պու տիւնեայա խաչլանտըլար։ Լա-քին հէր պիր միւ"մին քէնտի 'էօմրիւնտէ պու դ.ատիմոտ տահա քէնտիսի տօղմաղտան էվվէլքի խաչլանմագ.ըղը Բուհ իլ Գուտս վասրթասըյլէ 'ա-մէլէ, վագ'այա կէչիրմէլի տիր։ Շէօյլէ քի միւ"-մին բազի օլսուղունտա տիւնեատան այրըլմագ 'էօմրիւ իման իլէ Բապպ Ցիսուսըն խաչընտան Ա-նըն քէֆարէթինտէն ալընը։

Բապպըմըզա չօգ համտ էտէրիղ քի Բէնտի միւ"մինլէրինի պու տիւնեատան այրըրյօր իսէտէ անլէրէ պու տիւնեատան տահա 'ալա տիւնեա, պու ասրտան տահտ մէս'ուտ պիր ասր վա'տ էթ-միշ տիր։ Հատթա շիմտի պիլէ անը գալայիմիզտէ հիսս էտիյօրըղ։ Հագիգի վէ տիւնեայա քեամիլէն խաչլանմրշ միւ"մինլէր պու տիւնեանըն վէ պու ասրըն օղուլլարընտան տահա բահաթ վէ մէս'ուտ տրրլար։

ՊԱՊ 3

ՆԷՖՍԻՆ ԽԱՉԼԱՆՄԱՍԸ

Նէֆսին խաչլանմասը նէ վէ նասըլ օլուր իտիյի հագգընտա մուֆասսալ թարղտա մէշդ էթմէզտէն էվվել նէֆսին նէ իտիյինի էօյրէնմէքլիյիմիզ իճապ էտէր։ Իմտի միւթէլա՛ա էտէլիմ։

Նէճա տէմէիլէ Ք. Մուզաստէսին թա՛ղիմի իւզերէ աստմին ֆէնտիսի, ֆէնտի հայաթը վէ պիւթիւն վարլըղը անլաշըլըր։ Մատ. 16. 24ին տօղրու թէրճէմէսի, «էյէր պիր քիմսէ արտըմճա տօղրու թէրճէմէսի, «էյէր պիր քիմսէ արտըմճա կէլմէք իսթէրսէ ջէնտինի ինքեար էտէրէք խաչընը եիւքլէնիպ արտըմ սըրա կէլսին»։ Մարկ. 8. 34տէ վէ Ղուկ. 9. 23տէ այնի սուրէթտէ սէօյլէնմիշ տիր։ Պու գըլթա՛լարըն պէյանընա կէօրէ միւ՞մին ջէնտի ջէնտինի ինքեար էթմէլի տիր։ Քրիստոս իլէ պերաբէր խաչլանտըմ վէ արթըդ պէն եաշամայօրըմ անճադ Քրիստոս պէնտէ եաշամայօր։ Պու այէթ տախի պէյան էտիյօր քի միւ՞մինին վարլըղընը պիր գըսմը տէյիլ իլա պիզզաթ ջէնտիսի, ջէնտի պիւթիւն հայաթը խաչլանմալը տըր։ 2 Կոր. 1. 9ըն տօղրու թէրճէմէսի, «Լաքին տըր։ 2 Կոր. 1. 9ըն տօղրու թէրճէմէսի, «Լաքին ջէնտիմիզտէ էօլիւմ իլամընը ալտըդ թաքի ջէնտիմիզէ տէյիլ անճադ էօլիւլէրի ի՛հեա էտէն Ալլահա իթիմատ էտէլիմ։» Միւ՞մին ջէնտիսի պիւթիւն

վարլրդը իլէ խաչլանմալը տրբ։ Բօմ. 6. 11, «քէ
զալիք սիզ տախի քէնտիլէրինիզի կիւնահա էօլի
ամմա Բաղպրմրզ Քրիստոս Յիսուստա Ալլահա տի
րի սայրնրզ»։ Պու դրլթա'տա տախի միւ"մին քէն
տիսի էօլմէլի տէյու կէօրիւյօրրզ։

Նէգիսի տահա պէրրադ վէ կէնիշ մա'նասրյլ
անլայապիլմէք իչիւն ամթիտէքի Եունանիճէ լու
զէթի մէշդ էթմէլի իդ։ Թէն թէրճէմէ օլունմու
«սարդս, սարքէ» լուղէթի 'ումումէն ինսանը, ատէ
մի, անրն պիւթիւն վարլրդրնը, խուսուսա ինսա
նրն ասլի հալինի եա'նի էսքի ատէմի կէօսթէր
մէք իւզրէ իսթիմալ օլունմրշ տրբ։ Պու լուղէ
Յով. 17. 2տէ իսթիմալ օլունրդ պիւթիւն ինսա
անրն բուհու, ճանը վէ ճէսէտի մա'նասրնը վէրիր
'Այնի լուղէթ Բօմ. 3. 20տէ իսթիմալ օլունը
ինսան, անրն վարլրդը մա'նասրնը վէրիր։ 1 Կոր
1. 29տա տախի 'այնի լուղէթ պիւթիւն ինսա
մա'նասրնը վէրիր։ Գալ. 2. 16տա իսէ տօղրու
տան վէ փէք վազիհ թարզտա ինսան, անրն բու
հու, ճանը վէ ճէսէտի մա'նասրնտա իսթիմալ օ
լունմրշ տրբ։

Գալ. 5. 19—21 պունա գավի պիր իսպա
տրբ։ Պուրատա թէնին 'ամէլլէրի տէյու զիքբ օ
լունան նիչէ կիւնահլար մէսէլա, «տիւշմէնլիք, գ
նիզալար վէ դրզգանճլրդ վէ զազապ վէ միւնա
զա'ա վէ իխթիլաֆ վէ ֆրրգալար վէ հասէտ գ
գաթլ» ճէտէտին տէյիլ իլլա ինսանի բուհուն գ

ճանրն 'ամէլլէրի տիրէր։ Վագա'ա անլէրին իճ-
բասընտա ինսանի ճէսէտ տախի իսթիմալ օլունը
իսէտ անլէր ասլէն ճէսէտին 'ամէլլէրի տէյիլլէր
տիր։ Իմտի պու գրթա' պէյան էտիյօր քի թէն
թա'պիրի պիւթիւն ինսանիյէթի եա'նի տիւշմիւշ
էսքի ատէմի կէօռթէրիր։

Ռօմ. 7. 18, «Զիրա պէնտէ եա'նի թէնիմտէ
էյի չէյ սաքին օլմատըղընը պիլիրիմ»։ Պուրատա
ատէմ քէնտիսի եա'նի «պէն» իլէ «թէն» այնի
մա'նայը վէրմէք իւզրէ իսթիմալ օլունմուշլար տըր։
Շէօյլէ քի Ֆ. Մուգատտէս Եունանիճէնին թէն
թէրճէմէ օլունմուշ լուղէթի իլէ էսքի ատէմի,
կի'նահ իլէ պօզուլմըշ ինսանըն պիւթիւն վարլը-
ղընը եա'նի անըն բուհ, ճան վէ ճէսէտինի պէյան
էտէր։ Ռօմ. 8. 1—13տէ «թէն» թա'պիրի էսքի
ատէմ, պօզուլմուշ ինսան, Բապպ Յիսուստան խա-
րիճտէ օլան ինսանըն բուհ, ճան վէ ճէսէտի մա'-
նասընտա իսթիմալ օլունմուշ տըր։ Ֆագաթ Ֆ.
Մուգատէս «թէն» լուղէթի իլէ ինսանըն սալթ
պիր գրսմը մա'նասընը վէրտիյի գրթա'լարտա
մութլագ իզահաթ տախի վէրիլմիշ տիր, վէ էյէր
իզահաթ վէրիլմէմիշ իսէ էսքի ատէմ վէ Յիսուսըն
գանընտա օլմայան ինսան մա'նասընը վէրիր։

Միւ"մինտէ էօլէճէք օլան քէնտիսի տիր եա'նի
պիւթիւն վարլըղը, քէնտի բուհու, ճանը վէ ճէ-
սէտի տիր։ Ֆիլ. 3. 3տէ հագիգի միւ"մինլէրին
քէնտիլէրի քէնտիլէրէ էօլտիւքլէրինի կէօրիւյօրըղ։

«Զիրա խիթան պիզ իզ քի Ալլահա Բուհ իկէ իպատէթ էտիպ Քրիստոս Յիսուստա իֆթիխար էտէրէք թենէ կիւվենմէզ իզ»: Ճընճը այէթին սոնունա գատար մէշզ էթտիյիմիզտէ «թէն» թա՛պիրինին Պօղոս Բէսուլըն պիւթիւն վարլըղընը կէօսթէրիյօր իտիլինի պէրրադ թարզտա անլարըզ։

Ինսան բուհ, ճան վէ ճէսէտտէն իպարէթ պիր վարլըգ տըր։ 1 Մէլ. 5. 23։ Պիւթիւն ինսան եա՛նի բուհ, ճան վէ ճէսէտ քեամիլէն Բապպան այրըլմըշ օլուպ նապաք տըր։ Բուհ իւլ Գուտս խէլաս պուլմուշ պիր միւ՞մինին գալպինտէ պուլունտուղու իչիւն անը քէնտի քէնտինէ եա՛նի պիւթիւն վարլըղընա գարշը տիւշմէն էտէր։ Շէօյլէ քի ատէմ քէնտի հայաթընա պուղզ էտէր իսէ նէֆս խաչլանմըշ օլուր։ Ղուկ. 14. 26տա կէօրիւյօրըզ քի քէնտի ճանընա պուղզ էթմէյէն քիմսէ Բապպա շակիրտ օլամազ։ Բ. Մուգատտէս թա՛լիմ էտիյօր քի հայաթըն մէնպա՛ը գալպտէն տիր։ Էմս. 4. 23։ Իմտի ինսանի գալպ պիղզաթ ինսանը չօգ կիւզէլ իզահ էտէր։ Բ. Մուգատտէսին գալպ հագգընտա թա՛լիմի նէ իսէ նէֆս հագգընտա տախի՝այնի տիր։ Մէշզ էտէլիմ։

Թէք. 8. 21 ինսանի գալպին տա՞իմա կիւնահքեար իտիյինի պէյան էտէր։ Պիւթիւն ինսան պէօյլէ տիր։ Եր. 17. 9 պիւթիւն ատէմ իչիւն տա՞իմա շաշմազ պիր հագիգաթ տըր։ «Գալպ հէր շէյտէն զիյատէ հիլէքեար տըր վէ ղայէթլէ ֆա-

սիտ տիր, անը քիմ պիլէ պիլիր»։ Միւ՚մին քէն-
տի գալպինէ եա՚նի քէնտի հայաթընա, քէնտի
քէնտինէ պուղղ էտէճէք տիր։ Մարկ. 7. 21 ին-
սանի գալպին եա՚նի ինսանըն հայաթընըն պո-
զուլմուշ իտիյինի պէյան էտէր։ Բօմ. 1. 21 պէ-
յան էտիյօր քի Ալլահտա օլմայանըն հայաթը, պիղ-
զաթ քէնտիսի ֆէէմսիզ տիր։

Պիւթիւն ինսան Ալլահտան քեամիլէն այրըլ-
մըշ վէ պօղուլմըշ պիր մախլուգ տըր։ Անըն բու-
հունտա, ճանընտա վէ ճէսէտինտէ հիչ պիր էյի
չէյ արամա, գիրա ճիւմլէսի նափաք տըր։ Պուրա-
տա ինսանը թէշքիլ էյլէյէն շու իւչ գըսմըր
հագգընտա միւթէլա՚ա էտէլիմ։

Ինսանըն բուհու անըն ագլը, տիշիւնէն
ֆիքրի վէ պիլէն գուվվէթի տիր։ Պու գըսմ ին-
սանտա էն եիւքսէք գուվվէթ վէ վարլըգ տըր։
Բուհ իւլ Դուտս պիր միւ՚մինէ կիրտիյինտէ պու
գըսմը Քէնտի էլինէ ալըր։ Պիւթիւն ինսանը, անըն
հիսսիյաթի վէ արզուլարընը վէ ճէսէտինի տախի
իտարէ էյլէյէն ինսանի բուհ տըր։ Ինսանընն իրա-
տէթի, միւթէլա՚ա, հիւքմ, գարար, խայալ վէ
տէրիսաթըր էտէն գապիլիյէթի ինսանի բուհըն իչի
տիր։ Քէնտի քէնտինի թանըմագ, քէնտի քէն-
տինտէն վէ ճիւմլէ իճրա էյլէտիյի չէյլէրտէն խա-
պէրտար օլմագ գապիլիյէթի ինսանի բուհտա տըր։
Ինսանի բուհ քէնտի պիւթիւն գապիլիյէթ վէ
խասսիյէթլէրի իլէ Ալլահա գարշը, պօզուլմուշ,

տա՞իմա էնկինե մէյյալ վէ մաղրուր տրր, եա՛նի քէնտինի պէյէնիր վէ քէնտինե իթիմատ էտէր։ Բուհ իւլ Գուտս պիր միւ՞մինին բուհունը Քէնտի զապթընա կէչիրտիյինտե օ խաչլանրը, արթըգ քէնտի իսթէտիյինե կէօրե հարէքէթ էտէմէզ, արթըգ պաշդա պիր Զաթա թա՛պի տիր։

Ինսանրն ճանը, անրն սէվէն, արզու էտէն, խօշլանան, մէսրուր օլան, մէրհամէթ էտէն, շէֆգաթ էտէն, մահզուն օլան, զաղապլանան վէ թահգիր էտէն գըսմը արը։ Անրն մուխթասար թահտիտինի վէրէրէք տէրիզ. ինսանտա ճիւմլէ էյի վէ ֆէնա արզու վէ հիսսիյաթլարրն ճէմի ճան թէսմիյէ օլունրը։ Բուհ իւլ Գուտս ինսանի ճանը տախի զապթ էյլէտիյինտե անը տախի խաչլար զիրա օ արթըգ պու Զաթրն իտարէսի ալթընտա օլարագ արզու էտէր։

Ինսանի ճէսէտ իսէ ինսանի բուհ վէ ճանրն իտարէսի ալթընտա օլարագ պիր ալէթ հալինտե կիւնահ եա սալահ իչիւն խթիմալ օլունրը։ Պիլա շիւպհէ ինսանի բուհ վէ ճան ինսանի ճէսէտ իլէ զայէթ սրդը բապրթատա օլարագ պիր պիւթիւն թէշքիլ էտէրլէր։ Շէօյլէ քի պիրինին հարէքէթինի տիկէրլեր մութլադ հիսս էտէրլէր։ Միւ՞մին պու իւչ ֆարգը գըսմլարը ինքեար էթմէլի տիր։ Ֆ. Մուգատտէս միւ՞մինե խաչլանմագ թա՛լիմի էտիյօր իսէ միւ՞մինին պիւթիւն վարլըղընրն խաչլանմասը տէմէք իսթէյօր։ Բապպ Ցիսուսա պէն-

զէյէճէք օլան քիմսէ պիզզաթ քէնտինի, քէնտի պիւթիւն վարլըղընը, քէնտի բուհունրն, ճանրնրն վէ ճէսէտինին հէր նէվ՛ գուվվէթ վէ հարէքէթինի քնամիլէն Բուհ իւլ Գուտսրն իտարէսի ալթընտա թէսլիմ էյլէյիպ խաչլանմասընա բազի օլմալը տրր։

Բապպ Ցիսուսրն 'էօմրիւ պու խուսուստա պիզէ 'ազիմ պիր էօրնէք տիր։ Վագա՛ա Անրն հայաթընտա կիւնահ իշարէթի վէ արզուլարրնտա փէտէրէ մուղայիր հիչ պիր զէրրէճիք եօգ իտի իսէտե, եինե տէ Քէնտի իրատէթինի իճրա էթմէյիպ փէտէրինին իրատէթինի իճրա էթմէքտէ, եա՛նի քէնտի իրատէթինե խաչլանմագ խուսուսընա միւ՞մինլէրէ 'ազիմ պիր էօրնէք տիր։ Բապպըմըզ Գօղգօթա թէվիէսինտե խաչլանանա գատար պիւթիւն 'էօմրիւնտե տա՞իմա քէնտի իրատէթինե խաչլանըյօր վէ փէտէրինին իրատէթինի իճրա էտիյօր իտի։ Մէշգ էտէլիմ։

Ֆիլ։ 2. 6—8 պու Զաթրն 'ազիմ թէվազու վէ թէնէզզուլիւնիւ պէյան էտէր։ Իշթէ ատէմին քէնտի վարլըղընրն խաչլանմասը պու նէվ՛ օլմալը տրր։ Իպր. 10. 5—7 տախի Բապպըմըզրն պու տիւնեայա ճէսէտ օլմագ իւզրէ էթտիյի թէնէզզուլիւ պէյան էտէր։ Պու գըթա՛տա Շինճի այէթ զայէթ մա՛նատար տրր։ «Օլ զէման Քիթապրն թումարրնտա հադգըմտա եազըլմըշ օլտուղու իւզրէ, եա՛ Ալլահ սէնին իրատէթինի իճրա էթմէք

իւզրէ իշթէ պէն կէլիյօրըմ տէտիմ»։ Փէտէր Ալ-
լահրն իրատէթի Բապպ Ցիսուսրն պու տիւնեատա
ինսան հալինտէ կիւնահքեարլար իշիւն էօլմէսի
իտի։ Բապպ Ցիսուս զէմինէ կէլմէյէ բազի օլտուզը
սանիյէտէն պաշլայարագ քէնտի իրատէթինէ իսաշ-
լանտը։ Արթըգ Փէտէրին իրատէթի Քէնտի իշիւն
հէր շէյտէ հէր շէյ օլտու։ Ցով. 4. 34, «Ցիսուս
անլէրէ տէտի քի, պէնիմ թա'ամըմ պէնի կէօնտէ-
ըէնին իրատէթինի իճրա վէ Անրն իշինի իթմամ
էթմէք տիր»։

Ցով. 5. 30, «Պէն Քէնտիլիյիմտէն պիր շէյ
էտէմէմ, իշիթտիլիմէ կէօրէ հիւքմ էտէրիմ, պէ-
նիմ հիւքմիւմ տաիսի հաղգ տըր, զիրա Քէնտի
իրատէթիմի տէյիլ, անճագ պէնի կէօնտէրէն Փէ-
տէրին իրատէթինի արարըմ»։ Պու գըթա' պիրզ
պէյան էտիյօր քի Բապպ Ցիսուս Քէնտի իրատէ-
թինին օլ գատար խաչլանմասընա բազի օլմուշ
իտի քի գուտրէթսիզ, գուվվէթսիզ վէ հիչ պիր
շէյէ մուգթէտիր օլմայան պիր քիմսէ կիսլի Փէ-
տէրինէ միննէթտար վէ մէրպութ իտի։

Ցով. 6. 36, «Զիրա Քէնտի իրատէթիմի տէ-
յիլ, անճագ պէնի կէօնտէրէնին իրատէթինի իճրա
էթմէք իշիւն կէօքտէն էնտիմ»։ Պու գըթա'տա
տաիսի Անրն 'ազիմ թէվազու վէ խաչլանմըշ 'էամ-
ըիւնիւ կէօրիւյօրըզ։

Ցով. 7. 16, «Պէնիմ թա'լիմիմ քէնտիմին
տէյիլ անճագ պէնի կէօնտէրէնին տիր»։ Պու ա-

յէթ իլէ կէօրիւյօրըզ քի Բապպ Յիսուս Քէնտինի փէտերի թարաֆընտան թալիմ օլունմաղա միւհ-թաճ պիր հալէ գօմուշ իտի։ Եսա. 50. 4, «Եօր-ղունա սէօզ իլէ եարտըմ էտէպիլէյիմ տէյու Բապպ Եէհովա պանա թա'լիմ օլունանլար լիսանը վէրտի, հէր սապահ ույանտըրըր, չակիրտալէր կիպի տինլէմէք իչիւն պէնիմ գուլաղըմը ույանտըրըր»։ Պու այէթ տախի իսպաթ էտէր քի Բապպ Յիսուս Փէտէրի թարաֆընտան թա'լիմ օլունմաղա միւհ-թաճ պիր հալտէ իտի։

Յով. 7. 28, «Պէն քէնտիլիյիմտէն կէլմէտիմ, ֆագաթ պէնի կէօնտէրէն հագգ տըր»։ Պու ա-յէթ պէյան էտիյօր քի Բապպ Յիսուս, պիր գուլ կիսլի Քէնտինի Փէտէրինին իրատէթինէ թա'պի էթտի։ Պու քէնտի իչիւն խաչ իտի։ Յով. 8. 28, 29 զայէթ մա'նատար տըր։ Պու գըթա'տա Անըն տէրուշի հայաթընը, Փէտէր իլէ օլան 'ալագասընը վէ Անըն հուզուրընտա թէվազու'ընը տահա պէր-բաղ թարզտա կէօրիւյօրըզ։ «Փէտէր պէնի եա-լընըզ պրագմատը, չիւնքի պէն տա'իմա Անըն րիզասը օլան շէյլերի իճրա էտէրիմ, տէտի»։ Բապպ Յիսուսըն գալպինի տօլտուրան պիւթիւն միւ-թէլա'ա սալթ Քէնտի Փէտէրինի խօշնուտ էթմէք իտի։ Յով. 8. 42, «Զիւնքի պէն Ալլահտան խու-րուճ էտիպ կէլտիմ, զիրա քէնտիլիյիմտէն կէլ-մէտիմ, լաքին պէնի Ո կէօնտէրտի»։

Յով. 8. 50, «Պէն քէնտի 'իզզէթիմի արամամ,

թէնէղզիւլիւնիւ կէօրիւյօրըզ։ Փէտէրէ հէր խուսուստա միւսաւի իքէն, խէլասրմըզ իչիւն ինսան օրմասը իճաղ էթտիյի սէպէպտէն, Քէնտինաէն քեամիլէն պօշալարաղ Փէտէրինէ հէր խուսուստա միննէթտար, մէրպութ վէ Անէն թարաֆընտան գըլաղուզլանան 'էօմրէ բաղի օլտու։ Օ, հէր կիւն խմթէյէրէք քէնտի իլատէթինտէ, արզուլարընտա վէ Իլահի ճէվհէրինտէ խաչլանըյօր իտի։ Տա՞իմա Քէնտի բիզասը իլէ թէվազու էտիյօր իտի։

Բաղպ Յիսուս Քէնտի հաղգընտա չօգ տէֆա՝լար, Ինսան Օղլու, տէյօր իտի։ Քէնտիսի եալընըզ ինսան ճէսէտի ալմըշ Ալլահ տէյիլ, իլա պիւթիւն ինսանիյէթի իւղերինէ ալմըշ Ալլահ իտի, զիրա Բաղպըմըզ ինսան իտի տէմէք պու մա՝նայը վէրիր։ Ֆ. Մուդատտէսին «սարգս, σαρξ» եա՝նի թէն թա՝պիրինին վէրտիյի մա՝նա իւզրէ Բաղպըմըզ «թէն ալրպ... արամըզսա սոքին օլտու», եա՝նի պիւթիւն ինսանիյէթի ալտը։ Շէօյլէ քի պու Իլահի Զաթ Քէնտինտէ ինսանըն բուհունը, ճանընը վէ ճէսէտինի պիրլէշտիրմիշ օլարաղ եաշաստը։ Պու Զաթ, կէրէք Քէնտի Իլահի գուտրէթ ու գուվվէթինի, կէրէքսէ Քէնտի ինսանի բուհունըն, ճանընին վէ ճէսէտինին արզու վէ հարէքէթլէրինի հէր կիւն խաչլամաղտա օլարաղ, Քէնտինտէն պէօյիւք տէյու գաղուլ էթտիյի Փէտէրինէ վէ Ռուհ իւլ Կուտսա տա՞իմի սուրէթտէ թա՝պի օլույօր իտի։ Քէնտի Ուլուհիյէթինին մահիյէթ վէ

անը արայրսլ հիւքմ էտէն վար տրը»։ Նէ՞ 'աճա-
յիպ թէվազու, նէ՞ ազիմ թէսլիմիյէթ, նէ՞ տէրին
թէսլիմիյէթ, նէ՞ տէրին պօշալմազ։ Պու Զաթ
հադիգաթէն խաչլանմրշ իտի։ Ցով. 14. 10, «Ի-
նանմա՞զմրսրն քի պէն Փէտէրտէ իմ վէ Փէտէր
պէնտէ տիր, Պէն սիզէ սէօյլէտիյիմ սէօզլէրի քէն-
տիլիյիմտէն սէօյլէյէմէյօրրմ, լաքին Պէնտէ սաքին
օլան Փէտէր 'ամէլլէրի իշլէյօր»։

Բօմ. 15. 3 զայէթ մա՞նատար տրը։ «Քրիս-
տոս սաախի Քէնտինի խօշնուտ էթմէտի»։ Պունու
պիւթիւն 'էօմրիւնտէ իսպաթ էյլէտի։ Դրրդ կիւն
թէճրիպէ օլունտուղը ղէմանտէ թաչլարը էքմէք
էտիսլ եէմէք միւմքին իքէն Քէնտինի խօշնուտ
էթմէտի։ Մատ. 4. 3, 4։ «Ինսան եալրնրզ էք-
մէք իլէ եաշամազ անճագ Ալլահրն ագզրնտան
չրգան հէր սիր քէլամ իլէ եաշար»։ Պու գրթա՞
տախի Բապպ Ցիսուսրն Քէնտի Փէտէրինին քէլամ-
լարրնա սօն տէրէճէ մէրպութ օլտուղրնը կէօս-
թէրիր։ Եէհուտիլէր Անը Փատիշահ էթմէք իսթէ-
տիքլէրինտէ գապուլ էթմէտի, զիրա Անրն եալր-
նրզ մագսէտի Փէտէրինին իրատէթի իւզրէ կիւ-
նահքարլար իշիւն խաչլանմազ իտի։ Անը պու-
մագսէտինտէն Շէյթան, Պետրոս, տիւնեա վէ հիչ
պիր շէյ այրրամատը։ (Մատ. 4. 5—7։ Մատ.
16. 21—23։ Ցով. 6. 15։) Օ, տիւնեա խալգ օ-
լունմազտան էվվէլ խաչլանմաղա բաղի օլտու։
Իշթէ պուրատա Բապպ Ցիսուսրն 'ազլ էրմէյէն

ճէվհէրինտէ փէտէրտէն վէ Բուհ իլ Գուտսան քիւչիւք օլմայըպ իլլա անլէրէ միւսավի խսէտէ, ինսան օլմաղա բազի օլմասը իլէ փէաէրէ վէ Բուհ իլ Գուտսա միւ'թի օլմաղա Բէնտի իրատէթի իլէ բազի օլտու։ Հէր նէ դատար պու Զաթ ինսանի բուհ, ճան վէ ճէսէտէ մալիք իտի խսէտէ ասլա կիւնահ վէ հիչ պիր նէվ' նափաքլըգ Անտէ մէվ-ճուտ տէյրլ իտի։ 'Ումումէն ֆարզ օլունուբ քի Ալլահըն հուզուրընտա ատէմին թէվազու'ը անըն կիւնահ վէ խսեանը սէպէպինտէն տիր։ Իշթէ Բապպ Ցիսուսըն թէվազու'ը վէ Բէնտի իրատէթինէ խաչ-լանմասը չու նոզթատա պայէթ 'ազիմ տիր քի Բէնտինտէ Շէյթանըն վէ տիւնեանըն զէրրէ դա-տար չիքեայէթ էտէպիլէճէքլէրի պիր կիւնահ եոզ իքէն, եինէ թէնէզզիւլ էթտի վէ թա'պի օլտու։ Իմտի պու Զաթ հէր խուսուստա վէ հէր քէսէ, կէրէք կիւնահքեարլարա կէրէքսէ էն մուդատատէս միւ" մինլէրէ նէֆսին խաչլանմասը խուսուսունտա 'ազիմ վէ քեաֆի էօրնէք տիր։

Էյ միւ"մին, սէն տախի խաչլանմալըսըն։ Ֆիլ. 2. 5 սանա սէօյլէնիյօր։ «Քրիստոս Ցիսուս-ատա պուլունան էֆքեար հէման սիզտէ տախի պուլունսուն»։ 6, 7 վէ 8ինճի այէթլէրի տախի օգուտուզումըզտա կէօրիւյօրըզ քի Բապպ Ցիսու-սըն թէվազու էթտիյի վէ Բէնտի Ուլուհիյէթ գուտրէթինէ խաչլանտըղը կիպի Բուհ իլ Գուտս Բէսուլ վասըթասըյլէ միւ"մինլէրին տախի քէնտի

պիւթիւն վարլըգլարընա խաչլանմալարընը թալէպ էտիյօր։ Պիզզաթ Ըէսուլ պիզիմ կիպի զա՛աֆիյէթէ միւպթէլա պիր ինսան հալինտէ նէֆսինին խաչլանմասը խուսուսընտա միւ՞մինլէրէ պիր էօրնէք տիր։ 2 Կոր. 10. 3, «Զիրա թէնտէ օլարադ կէզէր իսէքտէ թէնճէ (թէնէ կէօրէ) ճէնք էթմէյօրըզ»։ Տէմէք իսթէյօր քի քէնտիմիզէ կիւվէնմէյօրըզ։ Էյ միւ՞մին, սէնին թէնին եա՛նի սէնին էսքի ատէմին, 'ագլըն, մա՛լիւմաթըն պիր սէօզ իլէ պիւթիւն հայաթըն վէ մահիյէթին դըրըգ գամուշա պէնդէր։ Սէն անա տայանըր իսէն գըրըլըր վէ սէնի տէ տիւշիւրիւր։ Ֆիլ. 3. 3 տա՞լմա կէօզլէրին էօնինտէ օլմալը տըր։ «Թէնէ կիւվէնմէզ իզ»։ Լ.վէթ, սէն քէնտինէ նափաք, չիւրիւք վէ թէ՛աֆիւն իլէ տօլու պիր ճէսէտ կիպի պագմալըսըն։ Ղուկ. 14. 26 պունու թա՛րիֆ էտիյօր։ «Բէնտի ճանընա պիլէ պուղղ էթմէզ իսէ պէնիմ շակիրտիմ օլամազ»։ Պուղղ էթմէք տիւշմէն օլմագ վէ իքրահ էթմէք մա՛նասընը վէրէն էն գուվվէթլի պիր լուղէթ տիր։ Ղայէթ ֆէնա գօղուլու տար պիր սօգագտան կէչէր իքէն ատէմ սրթըդ օրասան պիր տէֆա՛ տահա կէչմէմէք իւզրէ անտէն իքրահ էտէր։ Թէաֆիւն իլէ տօլու էօլիւ պիր ճէսէտտէն, լէշտէն ատէմ իքրահ էտէր։ Միւ՞մին քէնտի հայաթընտան քէնտի արզուլարընտան, քէնտի 'ագլընըն միւթէլա՛տթ վէ գարարլարընտան, էնճամ քէնտինէ ա՞իտ հէր շէյտէն

քեամիլէն իքրահ էյլէմէլի տիր։ Ատէմլէրին քէն-
տիլէրինէ ֆէնալըգ էթմիշ օլան քիմսէլէրէ քին ու
զարաղ վէ պուղզ ու 'ատավէթ իլէ տօլու օլ-
տուգլարը կիպի, միւ"մին տախի քէնտինէ, 'աղիմ
պիր տիւշմէնէ կիպի պուղզ էթմէլի տիր։ Բապպ
Ցիսուս Նէֆսին ինքեար օլունմասընին մութլաղ
լազըմ օլտուղունը պէյան էտիյօր։ Ինքեար էթ-
մէնին նէ իտիյինի Պետրոսըն Բապպ Ցիսուսը ին-
քեար էթմէսի վագ'ասընտա պէրրաղ թարզտա
անլարըզ։ (Մատ. 26. 69—75.) «Պէն օլ ատէմի
թանըմամ» տէտի։ Միւ"մին տախի, քէնտի նէֆ-
սինի եա'նի քէնտինի, պիւթիւն ինսանիյէթինի
ինքեար էթմէլի, քէնտի քէնտինէ «սէնի թանը-
մամ» տէմէլի տիր։ Միւ"մին քէնտինտէն էօյլէ
այրըլմըշ օլմալը քի արթըգ քէնտիսի քէնտինէ
էճնէպի օլմալը տըր։ Պու տախի զայէթ թասլի'ի
տիր, զիրա տէրունէ Ռուհ իւլ Գուդս կիրմիշ օլ-
տուղը իչուն արթըգ միւ"մին պու Զաթը թանըր։
Գաղ. 5. 17 պունը գաթի"էն վէ գավի"էն իս-
պաթ էտէր։ «Զիրա թէն Ռուհա գարշը Ռուհ տա-
խի թէնէ գարշը արզու էտէր պունլար տախի
պիրի պիրինէ մուխալիֆ տիր»։ Ռուհ իւլ Գուդս
միւ"մինի զապթ էթտիյինտէ միւ"մինտէ քէնտին-
տէն իքրահ էթմէք, քէնտինէ պուղզ էթմէք թա-
պի'ի օլուր Էյ միւ"մին, սէնին սիւշմէնին պիղ-
զաթ սէն սին։ Սէն նէրէյէ կիտէր իսէն սիւշմէն
օրատա տըր։ Տու'ա զէմանընտա օրտտա տըր։ Ալ-

լահա գաթիլլտրզրնտա պէրապէր տիր։ Իմոի պիւ-
թիւն գուվվէթ վէ քեամիլ վագֆիյէթլէ անա
գարշը օլմալրսրն։ Ասլա մէյլ էթմէ, Անա զէրրէ
գատար միւսա'ատէ էթմէ, զիրա օ Ռուհ իւլ
Գուտսրն միւրատրնա զրտ օլան չէյլեր արզու էտէր։
Պուրատա թապի'ի սուրէթտէ

ՆԷՖՍ ՆԻՄՁԻԻՆ ԽԱԶԱՆՄԱԼԸ

սու"ալը զուհուրա կէլիյօր։ Նէֆս, կէրէք կիւնահ-
քեարլարտա կէրէքսէ միւ"մինլէրին եաշատրգլարը
էն մուզատտէս 'էօմր զէմանրնտա, իթիմատ օ-
լունամազ պիր մէվզի'տէ տիր։ Բապպ Ցիսուս զու-
հուր էտէնէ գատար անրն խալահը եախօտ թէպ-
տիլ օլմասը միւմքինսիզ տիր։ Ինսանրն պիւթիւն
վարլրզրնրն նէ գատար տիւշմիւշ, պօզուլմուշ վէ
խալահաթ գապուլ էթմէզ հալտէ օլտուզրնը ան-
լամազ իշիւն Փ. Մուդատտէսին ինսան հադգրնտա
օլան թա'րիֆաթ վէ թա'լիմաթրնը միւթէլա'ա էթ-
մէմիզ լազըմ տըր։ Ինսան, պու Փիթապտա, Ռու-
հանիճէ քէօր, ֆէհմսիզ, իտրադսրզ, ինատ, մազ-
բուր, զուլմէթ իշինտէ, կիւնահա տա"իմա մէյյալ
վէ սօն տէրէճէ տիւշմիւշ տէյու բէամ օլունույօր։
Անտէ օլան պիւթիւն գապիլիյէթլէր, բուհ, ճան վէ
ճէսէտ քեամիլէն ֆասիտ օլուպ Եէհովայա խսեան
իլէ այրըլմազ տէրէճէտէ եուղրուլմըշ տըր։ Օլ
գատար էնմիշ տիր քի էպէտիյէթտէ ալաճաղը
միւճազաթ, Շէյթան վէ շերիր մէլէքլէրինին ալա-

ճագլարը միւճաղաթ ճինսինտէն վէ 'այնի տէրէ-
ճէտէ օլաճագ տըր։ Պիզզաթ ինսանըն կիւնահը
սէպէպիյլէ լա'նէթէ օղրամըշ օլան հայվանաթ
պիլէ ինսան գառաբ էնմէմիշ տիր։ Զիրա ինսանի
'ագլ 'ազիմ շէյլեր իճատ էթտիյի կիպի ֆէսատ
վէ եէհովայա իթա'աթսըզլըգ խուսուսընտա տա-
խի փէք տագիդ թարզտա իշլէյերէք, պիլէրէք վէ
արզու էտէրէք եէնի կիւնահլար իճատ էտիյօր։
Իմտի տիւշմիւշ ինսան տիւշմիւշ հայվանտան տա-
հա էնկինէ էնիյօր։

Պիլա շիւպհէ տիւշիւնիւլիւր քի պունլար խէ-
լաս պուլմամըշ վէ Ռուհ իւլ Գուդտա մալիք օլմա-
յան քիմսէլեր իշիւն սահիհ օլուպ հագիգի միւ"-
մինլեր անլէրտէն ֆարգլը տըր։ Թայր, կիւնահ-
քեար իլէ միւ"մինին ալասընտա նէֆսին եա'նի
ինսանըն պիւթիւն վարլըղընը սօն տէրէճէտէ
ֆասիտ օլմասը նօղթա ի նազարընտան հիչ պիր
ֆարգ եօգ տըր։ Ֆ. Մուգատտէս նէֆսին իսլահ
օլուր իտիյինի առլա պահս էթմէյօր։ Կիւնահքեար
թէվպէ էտէր, խէլաս պուլուր վէ ատէմլեր զանն
էտերլեր քի պու ատէմին նէֆսի իսլահ վէ թէպ-
տիլ օլմուշ։ Հալ շու. քի նէֆս նէ իսլահ օլուր նէ
տէ թէպտիլ։ Կիւնահքեար թէվպէ էտիպ Ռուհա-
նի հայաթա մալիք օլտուգտան սօնրա, հատթա
անըն էն մուգատտէս զէմանընտա տախի անըն
նէֆսի եա'նի պիւթիւն ինսանիյէթի, րուհու, ճա-
նը վէ ճէսէտի կիւնահքեարընքինտէն զէրրէ գա-

տար ֆարգլը օլմայրպ կիւնահքեար գառաբ կիւ-
նահա, ֆէսատտա, իթա'աթսըզլըգա մէյյալ տըր։
Անճագ ֆարգ շու տըր քի միւ"մինին տէրուենինէ
տիկէր պիր Զաթ կիրմիշ տիր, անըն տէրուենինտէ
Ռուհ իւլ Գուդտս վար տըր։ Մ'միւ"մին քէնտինի ին-
քեար էթմէյէ, քէնտինէ տիւշմէն օլմազա վէ պիւ-
թիւն վարլըղընա պուղլ էթմէյէ ըաղի օլարագ
պու Զաթը գառպուլ էթմիշ տիր։ Ղ.ալ. 5. 17
միւ"մինին 'էօմրիւնտէ տա"իմա վագ'ը օլան պիր
հալ տըր։ Ռուհ իւլ Գուդտս միւ"մինտէն պիր սանի-
յէճիք այրըլտըղընտա միւ"մին էվվէլտէն օլտուղը
կիպի երինէ 'այնի ատէմ օլուր։ Պիր տիւկեարընը
քէնտի ալէթի իլէ պիր աղաճ փարչասընը քէսիպ
անը քիւչիւլտէրէք պիր պիչիմէ կէթիրտիյի, անա
պիր շէքլ վէրտիյի կիպի, միւ"մինին նէֆսի տախի
դերբլրպ, էքսիլիպ, էօլիւպ վէ մահվ օլուպ պէօյ-
լէճէ խաչլանմագ։ Անճագ Ռուհ իւլ Գուդտս միւ"-
մինի տօլտուրըր վէ պէօյլէճէ միւ"մինին նէֆսի
եա'նի քէնտիսի քէնտի արզուլարընը իճրա էտէմէզ։

Պա'զըլարընը զանընճա նէֆս թէմամէն, քեա-
միլէն վէ միւսթաքիլէն էօլիւր։ Ֆ. Մուգատտէս
միւսթագիլէն էօլմէք տէյիլ իլլա նիսպէթէն էօլ-
մէք թա'լիմ էտէր—եա'նի Ռուհ իւլ Գուդտս միւ"-
մինի զապթ էթտիյինտէ նէֆս քէնտի միւրատ,
արզու վէ ամէլլէրինի իճրա էտէմէզ վէ պէօյլէճէ
Ռուհ իւլ Գուդտսընը տիրիլիյինէ, գուվվէթ վէ նու-
ֆուզունա նիսպէթէն նէֆս խաչլանմըշ վէ էօլմիշ

ֆարզ օլունը։ Բօմ. 6. 11 պու խուսուստա գա-
թի՝ վէ չաշմաղ թա՛լիմ վէրմէքտէ տիր։ «Քէզա-
յիք սիզ տախի քէնտիլէրինիզի կիւնահա էօլիւ
ամմա Բապպրմըզ Յիսուս Քրիստոստա Ալլահա
տիրի սայլնըզ»։ Իմտի պու այէթին թա՛լիմի իլէ
պէրրագ թարզտա անլայորըզ քի միւ՚մին քէնտի-
նի եա՛նի ալիւթիւն ինսանիյէթինի կիւնահա էօլիւ
ֆարզ էտէճէք տիր, — գալմի՚էն էօլմէք տէյիլ
իլլա էօլիւ ֆարզ օլունմագ։ Գաղ. 5. 17 պունա
մութապըզ տըր։ Օրատա կէօրիւյօրըզ քի միւ՚մին
քէնտինի կիւնահա էօլիւ տէյու ֆարզ էթմիշ ի-
քէն տախի պիզզաթ քէնտիսի եա՛նի նէֆս էօլ-
մէմիշ օլարագ տէրունտէ օլան Ռուհ իւլ Գուդսա
գարշը իշլէր։ Ֆագաթ միւ՚մին Ռուհ իւլ Գուդսա
թէսլիմ օլունմուշ օլարագ նէֆսին արզուլարը իճրա
օլունմաղ վէ պէօյլէճէ էօլիւ ֆարզ օլունը, խաչ-
լանմըշ օլուր։ Նէֆս միւսթագիլէն էօլիւր տէյէն-
լէրին 'ազիմ իսպաթլարընտան պիրի Գաղ. 5. 24
տիր։ «Քրիստոստա օլան քիմսէլէր թէնի անը հա-
վէս վէ շէհվէթլերի իլէ խաչլատըլար»։ Պիլա շիւպ-
հէ պուրատաքի պահս միւ՚մինին թէ՚ատտի օլու-
նըպ էօլտիւրիւլմէսի օրմայըպ, իլլա նէֆսին խաչ-
լանմասը տըր։ Հալ շու քի խաչլանմագ լուզէթի-
նին թամ վէ լուզէվի մա՚նասըյլէ նէֆս խաչլան-
մաղ, զիրա խաչլանմագ իշին մատտէ լազըմ,
խաչըն էօլիւմիւ սալթ մատտէյէ ա՚իտ տիր, խաչ-
տա պիր քիմսէ սալթ մըխլար իլէ էօլտիւրիւլիւր։

Պու գրթա՚տա խաչըն իշի ըէմզ թարիգի իլէ խա-
թիմալ օլունույօր։ Իմտի նէֆսին խաչլանմասը
պահսը ըէմզ թարիգի իլէ անլաշըլըր։ Տիգդաթ
էյլէ քի խաչլանմըշ վէ էօլմիւշ օլան պիր քիմսէ-
նին բուհու օլ պիր ալէմտէ եաշասըղը կիպի, թէն
եանի նէֆս տախի խաչլանտըղընտա անը տիրի-
լիյի, նէշաթը, նուֆուզու, հիւբիւմէթի վէ ֆիւ-
թիւհաթը խաչլանմըշ վէ էօլմիւշ օլուպ անը բուհ-
հու վէ պիզզաթ քէնտիսի եաշամագտա պուլու-
նը։ Գաղ. 5. 22նին սոն քէլիմէլերի պունա խա-
պաթ տըր։ «Բուհուն մէյվէսի... զապթը նէֆս
տիր»։ Պու գրթա՚ պէյան էտիյօր քի Բուհ իւլ
Գուդս իլէ տօլու օլան քիմսէլէրտէ նէֆս էօլ-
միշ օրմայըպ իլլա զապթ օլունաճագ տըր։ Ան-
ճագ քի պու Զաթըն գուվվէթիյլէ նէֆս էօլիւ
ֆարզ օլունաճագ, անտէն միւ՚մին գօրգմա-
յաճագ, անը նուֆուզու ալթընտան գուրթուլ-
մուշ իտիյինի, անա հիշ պիր կէօնէ 'ալագա, մէ-
սուլիյէթ վէ պօրճու եօգ իտիյինի պիլէճէք տիր։
Բօմ. 8. 12, 13 պունու թաստըգ էտէրլէր։ «Իմ-
տի էյ գարընտաշլար, պու սուրէթտէ թէնճէ եա-
շամագ իշին թէնէ պօրճլու տէյիլ իզ։ Զիրա է-
յէր թէնճէ (եա՛նի թէնէ կէօրէ) եաշար իսէնիզ
էօլէճէքսինիզ, ամմա էյէր բուհ իլէ ճիսմանի 'ա-
մէլլերի էօլտիւրիւր իսէնիզ եաշայաճագսընըզ»։
Գաղ. 5. 16 տախի պու այէթէ մութապըզ տըր։
«Ֆագաթ տէրիմ քի, բուհ իլէ եիւրիւյիւնիւզ վէ

թէն արդուսը իճրասընտա պուլունմայաճագսընը դ»։ Ոու այէթլէր վէ Գաղ. 5. 17 տախի պէրրագ թարզտա իսպաթ էտերլեր քի նէֆս Ռուհ իլ Գուտս վասրթասրյլէ մաղլուպ օլմասրյլէ քէնտի միւրատ վէ արզուսրնը իճրա էտէմէյէճէք տիր։ Ոու 'ամէլիյաթ եա՞նի Ռուհ իլ Գուտսրն տա"իմի սուրէթտէ նէֆսէ զալէպէ չալմասը, տա"իմա անը էօլտիւրմէսի մի"մինին պիւթիւն 'էօմրիւնտէ վա-գը' օլաճագ տրը։ Ռօմ. 6. 16—22 մի"մինին ի-թա'աթա, սալահա վէ Ալլահա գուլ օլտուղունը պէյան էտիյօր։ Գուլ պահսրնը մէշդ էյլէ։ Գու-լուն հիչ պիր արզուսը, էֆէնտիսինին իրատէթի կիպի իրատէթի, 'ագլը վէ ղայրի հիչ պիր շէյի էքսիք տէյիլ տիր։ Գուլլուգտա հրֆզ օլունտուղը միւտտէթճէ պիւթիւն վարլըղը իլէ էֆէնտիսինէ խրամէթ էտէր, խրտմէթ էթտիյինի պիլէրէք է-տէր, էֆէնտիսինտէն այրը օլան 'ագլ վէ իրատէ-թինի էֆէնտիսինին 'ագլ վէ իրատէթինէ թա'պի էտերէք խրտմէթ էտէր։ Ոու ճիւմլէ իլէ պէրապէր քէնտի իրատէթինի ազատճա էտէմէտիյի իչիւն էօլիւ ֆարզ օլունուր։ Ֆագաթ գուլլուգտան ա-զատ օլտուղը սանիյէտէն իթիպարէն քէնտի իրա-տէթ վէ արզուսունը իճրա էտէպիլիր։ Մի"մին տախի թամ պէօյլէ Բապպա գուլ օլմուշ տրը։ Մի"մինին քէնտինէ մախսուս այրը իրատէթ վէ արզուսը պիր սէօղ իլէ նէֆսի Բապպա էսիր տիր։ Մի"մին պիլէրէք էսիր տիր, քէնտի ազատ իրա-

տէթինի թէսլիմ էթմիշ տիր, քէնտի իրատէթինի իճրա էտէմէզ վէ սալթ Բապպընքինի էտեր։ Շէյլէ քի պիր գուլ հալինտէ քէնտի հիշ պիր մագսէտ վէ արզուսունը իճրա էտէմէտիյի իշիւն խաչլանմըշ պիր էօլիւ ֆարզ օլունը վէ էօյլէ ի-թա'աթտա տէվամ էթտիքճէ հիշ պիր ֆարգը եօգ տրր։ Լաքին էյեր պիր սանիյէճիք Բուհ իւլ Գուսպն իտարէսինտէն չըգար իսէ միւ"մին քէնտիսի եա'նի անը պիւթիւն ինսանիյէթի էն էնկին կիւնահը էտէպիլիր թարզտա տիրի տիր։

Նէֆս միւսթագիլէն էօլիւր իտտի'ասընտա պուլունան քիմսէլերին իհզար էթտիքլերի տիկէր մուհիմ այէթ Դաղ. 2. 20 տիր։ «Քրիստոս իլէ պէրաբէր խաչլանտըմ, վէ սրթըդ պէն եաշամայորըմ, անճադ Քրիստոս պէնտէ եաշայոր, չիմտի իսէ թէնտէ եաշատըդճա պէնի սէվէն վէ քէնտիսինի պէնիմ իչիւն թէսլիմ էտէն Իպն Ուլլահա օլան իման իլէ եաշարըմ»։ Պու գրթա'տա միւսթագիլէն էօլմէք թա'լիմի ասլա օլմայըպ նիսպէթէն էօլմէք թա'լիմի մէվճուտ տրր։ Այէթին իլք գրսմը միւ"մինին Ցիսուս իլէ պէրաբէր խաչլանտըղընը պէյան էտիյօր, եա'նի Բապպ Ցիսուս խաչլանտըղը վագրթ ճիւմլէ միւ"մին օլաճադ քիմսէլէր տահա պու տիւնեատա մէվճուտ սէյիլ իրէն Անը իլէ պէրաբէր խաչլանտըլար։ «Քրիստոս պէնտէ եաշայոր» իպարէսի իսպաթ էտէր քի «պէն» եա'նի նէֆս սաղ տրր, եաշայոր վէ լաքին քէնտի

հայաթ վէ գուվվէթինի իգհար էտէմէյօր, զիրա Քրիստոս անտէ տիր եա'նի անը զապթ էթմիշ տիր։ Հալ շու քի այէթին իլք դըսմը միւ՝ մինին ինսանիյէթինին եաշատըղընը վէ լաքին Յիսուս Քրիստոսա իման իլէ եաշատըղընը պէյան էտէր։ Իմտի պու այէթին թա'լիմի շու տրը քի հէր հանկը միւ՝ մին Բասպ Յիսուսըն Գոզգոթա թէփէսինտէ խաչլանտըկը գէմանտէ քէնտինին տախի Ընդ՝ իլէ պէրապէր խաչլանմըշ օլտուղունա իման էտէրէք վէ արթըգ քէնտինին քէնտինտէ հիչ պիր հիսսէ վէ նասիպի օլմատըղընը պիլէրէք նէֆսին եա՝նի քէնտինին արզու, միւրատ վէ նուֆուզունտան գուրթուլմուշ օլարաղ. էօլիւ 'էօմր եաշայաչաղ տրը։ Լաքին տիգգաթ էթ քի միւ՝ մինին նէֆսի սաղ տրը վէ սալթ քէնտի իւզէրինէ հաքիմ օլան Զաթա իման իլէ էօլիւ տիր։ Պու դըթա'տա իբի նէվ՝ եաշայանլար կէօրիւյօրըղ, պիրի Քրիստոս, տիկէրի «պէն»։ Անճագ քի «պէն» եա՝նի նէֆս Քրիստոսըն հիւքիւմէթ վէ նուֆուզուալթընտա օլարաղ եաշայօր, քէնտի արզու վէ մագսէտինի իճրա էտէմէյէրէք սալթ Բասպա գուլլուգ էտէրէք եաշայօր վէ օլ մա'նատա էօլիւ տիր։

Շու այէթլէրէ տախի տիգգաթ ճէլպ օլունմալը տրը։ 2 Պետ. 1. 4, (Տօղրու թէրճէմէ) «Անլէր իլէ տախի պիզէ ղայէթ 'ազիմ վէ գըյմէթլի վա'տլար վէրիլմիշ տիր, թա քի պունլարընը վասըթասըյլէ տիւնեատա շէհվէթտէննէշէթ էտէն ֆէ-

սաթտան գաչարագ թապի՛աթը Իլահիյէյէ հիսսէ-
տար օլասընըզ»։ Պու այէթտէ կէօրիւյօրըզ քի
միւ՚մին կիւնահտան տա՚իմա գաչան մէկգի՛տէ
պուլունմալը տըր։ 6ընճը այէթին «Նէֆսի զապթ
էթմէքլիք» թա՛պիրի պունու թասատրգ էտէր։ Պու
այէթտէ «Նէֆսի զապթ էթմէք» թապիրինին Եու-
նանիճէսի քէնտինտէ արզուսը վէ գուվվէթի օլան
պիր հայաթը վարլըղըն զապթ օլունարագ պիր իշ
եափամամասը մա՚նասընը վէրիր։ Շէօյլէ քի 11ինճի
այէթին սօնունա գատար տախի պիրլիքտէ մէշգ
էվտիյիմիզտէ կէօրիւյօրըզ քի միւ՚մինին սէրու-
նինտէ օլան նէֆս, պէն, եանի քէնտի հայաթը
տա՚իմա Ռուհ իլ Դուտսըն զապթ էտիճի գուվ-
վէթի այթընտա զապթ օլունարագ պու փաք վէ
ճէլիլ 'էօմր եաշանըր։ 1 Պետ. 2. 11 տախի պու-
նը իզահ վէ թասատրգ էտէր։ Պու այէթին պէյանը
իւզրէ միւ՚մինին նէֆսինտէ արզուլար օլուպ ան-
լէր տա՚իմա ճէնք էտէրլէր վէ միւ՚մին անլէրէ
տա՚իմա զալիպ օլուր։ 1 Յով. 3. 3 տախի պէր-
բաղ տըր։ «Վէ հէր քիմին Անտէ պէօյլէ իւմիտի
վար իսէ Անըն փաք օլտուղը կիպի քէնտի նէֆ-
սինի փաքլէր»։ 2 Կոր. 7. 1 տախի պու նէվ՚տէն
տիր։ Պու այէթլէրին պէյանը իւզրէ միւ՚մին տա՚ի-
մա քէնտի նէֆսինտէն, քէնտի հայաթընտան փաք-
լէնմէլի տիր։ Պու փաքլէնմէք, 'էօմրիւ միւտտէթ
օլաճագ տըր։ 1 Յով. 1. 7ին տօղրու թէրճէմէսի
շու տըր, «Յիսուս Քրիստոսըն գանը պիզի հէր կիւ-

նահտան փաքլէնմէք իւղրէ պուլունը։ Եախոտ «տա՞իմի թարղտա փաքլէր»։ 5ինճի այէթտէն պաշլայարագ օգուր իսէն կէօրիւրսիւն քի պէօյլէ տա՞իմա փաքլէնմէյէ միւհթաճ օլան մի՞մին նուրտա գալան վէ Ալլահ իլէ միշարէքէթտէ պուլունան քիմսէ տիր։ Զաթէն 8ինճի այէթ մէսէլէյի քեամիլէն աչար։ Մի՞մինտէ օլան նէֆս եանի կիւնահրն քէօքիւ չրդմաղ ֆագաթ 9ընճը այէթին պէյան էթտիյի իւղրէ պու քէօքաէն սուտուր էտէն կիւնահլար իդրար օլունը իսէ աֆվ՝ օլունաճագ տը։ 10ընճը այէթ իսէ կէչմիշտէ էտիլէն կիւնահլար հագդընտա սէօյլէյօր։ Շէօյլէ քի պու գրթա պիդէ նուրտա եաշայան վէ Ալլահ իլէ միշարէքէթտէ պուլունան էն մուզաստէս պիր մի՞մինտէ նէֆսին եանի կիւնահրն քէօքիւնիւն մէվճուտ իտիյինի վէ տա՞իմա Բապպ Ցիսուս Փրիստոսրն գանը վասրթասրյլէ փաքլէնիր իտիյինի թա՛լիմ էտիյօր։ Պունրն իլէ տէմէք իսթէմէյօրրդ քի մի՞մին տա՞իմա կիւնահլը վէ տիւչէն գալգան պիր 'էօմր եաշայաճագ տը, խայր պէօյլէ պիր 'էօմրիւ Ք. Մուգատտէս թա՛լիմ էթմէյօր։ Անճագ 1 Ցով. 1. 5—10 վէ 2. 1, 2 իլէ մի՞մինին կիւնահ էթմէսինին միմբին օլաուղընը վէ կիւնահը իճրա էտէն քէօք քէնտինտէ իտիյինի թա՛լիմ էտիյօր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրաբէր նէֆսի խաչլանմրդ օլան մի՞մին քէնտինտէ օլան կիւնահրն քէօքիւ իւղէրինէ հաքիմ օլան վէ անը քեամիլէն

զապթ էտէն 'էօմր եաշար։ Պու իսէ պիզիմ չապա վէ ճէհտիմիզէ օլմայրպ տէրունտէ սաքին օլան Ռուհիլ Գուտս անը գօլայճա իճրա էտէր վէ մի՞մին տա՞իմա փաք 'էօմր եաշար։

Պիլա շիւպհէ Շէյթան տախի նէֆս իլէ պիրլէշէրէք Ռուհիլ Գուտսա գարշը իշլէր։ Ֆագաթ Շէյթան տախի Ցիսուս Փրիստոսրն խաչը վասրթասրյլէ սալպ օլունմրշ տրը։ Իպր. 2. 14։ Պու գրթա՝ պէյան էտիյօր քի Ցիսուս Փրիստոսրն էօլիւմիւ վասրթասրյլէ Շէյթան իպթալ էտիլմիշ եա՛նի խարապ էտիլմիշ տիր։ Շէօյլէ քի Շէյթան մի՞մինին նէֆսինի իմահրիք էթտիյի զէման մի՞մին Շէյթանա տախի խաչլանմրշ նազար իլէ պագարագ բահաթ վէ ֆաթիհ էօմր իմրար էթմէլի տիր։

Պուրաաա թասլի՛ի սուրէթտէ

ԽԱՉԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹԻ

պահսրնա եէթիշիրիզ։ Զօդ քիմսէլէր Բապպ Ցիսուսրն խաչընտա քէնտի կիւնահլարրնրն ավֆընտան մա՛տա պիր չէյ պուլմազլար։ Անլէր Փրիստոսրն խաչընրն փէք աղ գուվվէթինի պիլիրլէր։ Հալ պու քի խաչրն գուվվէթի մի՞մինին պիթիւն 'էօմրիւնտէ կէօրիւլմէյի տիր։ Մի՞մին Ք. Մուգատտէստէն շու նօգթայը պէրրագ թարզտա անլամալը քի պիւթիւն Ռուհանի հայաթը եաչատան վէ անտէ մի՞մինի ֆաթիհ էտէն խաչրն 'ազիմ մա՛նա վէ գուվվէթի տիր։

կէչիրմէլի տիր, 1 Կոր. 15. 31։ Իշթէ Գաղ. 2. 20Նին պիւթիւն պահսը պունտան իպարէթ տիր։ Նիչէ քիմսէլէրին իտտի՛ասընճա նէֆս պիր տէֆա՝ էօլիւր իսէ արթըգ պիր տէֆա՝ տահա հարաքէթ էտէմէզ վէ պիր տէֆա՝ տահա էօլմէյէ հաճէթ եօգ տըր։ Ֆ. Մուգատտէս ասլա պէօյլէ պիր թա՝ լիմ էթմէյօր։ Օ, թա՝լիմ էտիյօր քի հէր միւ՞մին Ռուհ իւլ Գուտսըն իտարէսի ալթընտա օլարագ Գօղգօթատա Ցիսուս իլէ խաչլանմըշ օլան նէֆսի՝ նի եա՝նի պիւթիւն վարլըղընը իման իլէ խաչլանմըշ հալտէ հըֆզ էթմէլի տիր։ Վագա՝ա նէֆսին օրատա խաչլանմըշ վէ Ալլահ ատնա խաչլանմըշ պիր քիմսէ հալինտէ պագար իսէտէ ՝ամէլի ՝էօմր նօգթա ի նազարընտան նէֆսինի խաչլանմըշ հալտէ հըֆզ էտէճէք օլան սէնին Ռուհ իւլ Գուտսըն իտարէսի ալթընտա օլարագ իման վէ իթա՝աթրն տըր։ Շէօյլէ քի իման վէ քեամիլ վազ ֆիյէթ ազալըր իսէ նէֆս խաչտան էնէր վէ քէնտի իշինի իճրա էտէր։

Պու ճիւմլէ միւթէլա՝աթ իշինտէ

ՆԷՖՍԻՆ ՎԷ ՐՈՒՀ ԻՒԼ ԳՈՒՏՍԸՆ ՂԱՅՐԷԹԻ

անլաշրլմալը տըր։ Պա՝զը քիմսէլէր չօգ ճէհտ ու չապա էտէրլէր ֆագաթ եինէ տէ ֆաթիհ պիր ՝էօմր եաշայամազլար։ Անլէր տու՝ա էտէրլէր, աղլարլար, եէնի գարարլար վէ ՝ահտլար իլէ թէքրար պէ թէքրար նէֆսէ ղալէպէ չալմազա ղայրէթ էտէրլէր վէ եինէ

Միւ"մինլէր տահա տիւնեատա մէվճուտ տէ-
յիլ իքէն Յիսուս Քրիստոս իլէ պէրապէր Գողգոթա
թէվիէսինտէ խաչլանմըշլար տըր։ Ալլահ անլէրէ
Քէնտի Օղլու Յիսուսա պագտըղը նաղար իլէ պագմըշ
տըր վէ չիմտի 'այնի նաղար իլէ պագըյոր։ Օրա-
տա միւ"մինին կէրէք կիւնահլարը կէրէքսէ պիւ-
թիւն ինսանիյէթի, 'ադլը, իրատէթի, արզուլարը
էնճամ պիւթիւն վարլըղը խաչլանմըշ տըր։ Միւ"-
մին կիւնահքեար հալինտէն տէօնիւպ միւ"մին օլ-
տուղունտա կէօզլէրինի խաչա տիքիպ օրատա
քէնտինի խաչլանմըշ պուլուր։ Պագար քի քէնտի
իչիւն հէր շեյ օրատա պիթմիշ տիր։ Քէնտինին օ-
լանճաղը շեյ օրատա օլմուշ տըր։ Անճագ քի միւ"-
մին պունա իման էտէրէք եաշամալը տըր։ Արթըգ
քէնտինտէն վաղ կեչերէք եաշամալը տըր։ Տիւ-
շիւնմէլի տիր քի քէնտիսի Ալլահրն ֆիքրինտէ չօգ-
տան խաչլանմըշ տըր։ Վէ չիմտի քէնտինին պիւ-
թիւն էտէճէյի շեյ անը պէօյլէ գապուլ էթմէք
տիր։ Նէֆս արատա պիր այաղա գալգմաղա պաշ
գալտըրմաղա գալգըշըր իսկ միւ"մին անա խաչը
կէօսթէրմէլի։ օրատա էօլտիւն վէ սէնին մա-
հալին խաչ տըր տէմէլի տիր։ Պիւթիւն 'էօմր-
տէ պու ճարի տիր, հէր զէման օլմալը տըր։
Ռուհանի հայաթին էն գուվվէթլի ատրմալարը
նէֆսի խաչտա հրֆզ էթմէքլէ ալընըր։ Միւ"մին
տա"իմա Ռուհ իւլ Գուտսըն հասրլ էյլէտիյի իման
իլէ խաչլանմըշ իտիյինի պիլմէլի վէ 'ամէլի 'էօմրէ

տէ մուվաֆֆագ օլմայարագ փէրուշան օլուրլար։ Պէօյլէլէրին 'էօմրլէրինի փէք գօլայ անլարրդ։ Անլէր էտէյիմ տէյու պիր շէյ եափմաղա չալըշըրլար, տու'ալարը թէրէննիւմլէրի վէ Ռուհանիյէթտէ հէր շէյլերի պու նէվ'տէն տիր։ Պունա նէֆսին զայրէթի տէյօրրդ։

Էյ սէֆիլ ֆէրտ. նի՞չիւն չապալայօրսըն, նի՞չիւն քէնտինի եօրան եինէ տէ մուվաֆֆագիյէթ վէ զալէպէ վէրմէյէն զայրէթ իլէ սարֆ օլունույօրսըն։ Ֆուր, թէլաշ էթմէ, քէնտի գուվվէթին իլէ ասլա հարէքէթէ գալգըշմա։ Սէնին էտէճէյին հէր շէյ խաչտա օլմուշ տըր, սէն խաչտա խաչլանմըշ վէ էօլմիւշսիւն։ Պունա իման էյլէ։ Բահաթ վէ թէլաշսըզ օլ։ Սաղթ խաչտա էօլմիւշ իտիյինէ իման էյլէ վէ տէվամի իման իլէ օլ խաչտա հըֆզ օլուն։ Իշթէ չօգ քիմսէլեր խաչրն պու 'ազիմ գուվվէթինի պիլմէյերէք քէնտի գուվվէթլերի իլէ չապալայօրլար։ Էյ միւ"մին, նէֆս սէնի միւղթարիպ էթսէ. հիճումլար էյլէսէ, Շէյթան տախի անրն իլէ պիրլէշերէք սէնի մաղլուպ էթմէյէ գալգըշալար տէրհալ խաչա նաղար էյլէ, օրատա խաչլանմըշ օլտուղունը կէօր վէ անը իման իլէ սէնին էյլէ։ Նէֆսէ «սէնի թանըմամ» տէ։

Պու ճիւմլէ իլէ նէֆսին զայրէթ վէ չապասընտան պիլ քիւլիյէ ֆարզը օլան Ռուհ իլ Գուտսրն զայրէթի միւ"մին իչիւն մութլագ լազըմ տըր։ Ռուհ իլ Գուտս միւ"մինի տա"իմա ույանրդ ուագ-

լար, անը քէնտի հալի հագգրնտա տա՞իմա թահ-
րիք էտէր, տա՞՛իմա Բապպ Յիսուսը միւթէլա՞ա
էթաիրիր, (Իպր. 12. 3) տա՞՛իմա սալահա աճը-
գրպ սուսատրը։ (Մատ. 5, 6) Միւ՞՛մինտէ տա՞՛իմա
մալիք օլտուղը ՚ազիմ պէրէքէթլեր իշիւն համտ
վէ անրն արգտսրնտան ճէլալէ, տահա եիւքսէք
վէ տէրին ՚էօմրէ հասրէթ մէյտանա կէլիր։ (2 Կոր.
3. 18։) Կիւնահրեար ճանլար իշիւն չօճուդ տո-
ղուրմագ ապրրսը չէքեր (զիրա Գաղ. 4. 19տա-
քի «ազրը չէրմէքտէ օլտրագ» թա՞պիրինին Եու-
նանիճէսի «չօճուդ տողուրմագ ազրրսը [եախաs]
սանճրսը չէքերէք» տիր)։ Ինճիլին նէշր օլունմասը
իշիւն քէնտինի վայլար ալթընտա գօր։ (1 Կոր. 9.
16։) Պու ղայրէթ, հասրէթ վէ ալէվէ Ռուհ իւլ
Գուտսրն ղայրէթի տէյօրրզ։ Հագիդաթէն խաչ-
լանմրշ պիր միւ՞մին նէֆսին ճիւմլէ չապա վէ
ճէհտլերինատէն քեամիլէն գուրթուլարագ Ռուհ իւլ
Գուտսրն ղայրէթինէ մալիք օլուր։ Ռուհ իւլ Գուտ-
սրն ղայրէթինէ մալիք օլմամրշ օլարագ նէֆսլերի
էօլմիւշ վէ խաչլանմրշլար իտտի՞ասրնտա պուլու-
նանլար Շէյթանրն պաղլարը ալթընտա տրրլար։
Ղայրէթսիզ, ալէվսիզ, ճանլար իշիւն իշլէմէյէն,
տերունլերինտէ ճանլարրն խէլասը իշիւն ՚ազիմ
ահլար վէ տու՞՛ա Ռուհու օլմայան քիմսէլեր քէն-
տիլերինի ալտաարյօրլար։ Անլեր խաչլանմրշ ՚էօ-
մրրտէ տեյիլ իլա վաղիֆէսիզլիք վէ թէնպէլլիք
՚էօմրիւնտէ տիրլեր։

Զօգ թէ՞սիք էտէրիզ քի միւ՞մին թէսմիյէ ալունան չօգ քիմսէլէր խաչլանմըշ 'էօմր եաշամա-յորլար։ Ֆ. Մուգատտէսին թա՛լիմինէ կէօրէ կիւ-նահքեար թէվպէ վէ իման վասրթասըյլէ խէլաս պուլուպ Ալլահըն էվլատը օլտուղը սանիյէսէն ի-թիպարէն խաչլանմըշ 'էօմրէ ատըմ ամթ-մըշ օլմալը տըր։ Հալ պու քի փէք ազ քիմսէլէր պու 'էօմրիւ եաշայօրլար։ 1 Կոր. 3. 1, Զնին վէ 'Իպր. 5. 12—14իւն պէյան էթտիքլէրի 'էօմրիւ եաշայան-լար փէք չօգ տըր։ Նիչէլէր տիւչէն գալգան, տա՞՛իմա ղա՞՛իֆ վէ տիկէրլէրին եարտըմ վէ դուվ-վէթինէ միւհթաճ օլան 'էօմր եաշայօրլար։ Զօգ-լար ճէլալէն ճէլալէ սէվգ օլունմայան, տու՛ատա ֆիլ թիհսթա մալիք օլմայան վէ կիւնահքեարլար իչիւն նիյազլար էյլէմէյէն 'էօմր եաշայօրլար։ Ֆու տախի փէք թապի՛ի տիր, զիրա նէֆսի խաչլան-մամըշ օլան քիմսէ տա՞լմա քէնտի էթրաֆընտա կէղէր վէ տիկէրլէրինին տախի քէնտի կիպի քէն-տինէ խուսուսի հիւրմէթ էթմէլէրինի պէքլէր։ Ֆէօյլէլէր քէնտի մէնֆա՛աթլարընը արարլար։ Թէ-վաղու, թէնէզվիլ, վաղ կէչմէք, պոշալմագ վէ քէնտիյէ կիւվէնմէմէք պէօյլէլէր իչիւն խայալի լուղէթլէր տիր։ Անլէր Բապպըն գալպինատէն Ֆէն-տի էվլատլարընա Անըն խաչը վասրթասըյլէ ագտն 'ագիմ, ղանի վէ սոնսուզ պէրէքէթլէրի ալամազ-լար։ Ցով. 12. 24, 25ին պէյանը իւզրէ պիր քիմ-սէ խաչլանմաղա, էօլմէյէ բաղի տէյիլ իսէ ասլա

պէրէքէթէ մալիք օլամազ, կիւնահքեարլարըն խէ-լասընա վասրթա օլամազ վէ Բապպ թարաֆընտան ղանի պէրէքէթլէրին միւ՞մինէր իւզէրինտէ տէօքիւլմէսինէ վասրթա օլամազ, իլլա թէք գա-լըր։ Պիղղաթ Ցիսուսըն, էօլիւպ գրյամ էյլէտի-յինտէն սոնրա Ռուհիլ Գուտսը կէօնտէրէրէք չօգ կիւնահքեարլարը խէլաս էյլէտիյի կիպի, միւ՞մի-նին տախի նէֆսի էօլմէտիքճէ տէրին Ռուհանի հայաթը ասլա եաշայամազ վէ կիւնահքեարլարըն խէլասընա վասրթա օլամազ։ Էյ միւ՞մին, քէն-տինի թէֆթիշ էյլէ, նէ՞բէտէսին։ Նէֆսանի պիր 'էօմր մի եաշայօրսըն։ Բապպ Ցիսուս սէնին պիւ-թիւն վարլըղընը զապթ էթմի՞չ մի տիր։ Նէֆսինտէ էօլիւմ վագա՛ասը վուգու՛ա կէլմի՞չ մի տիր։ Սէն քէնտինի պիւթիւն վարլըղըն իլէ պու Զաթըն խաչընտա սըն տէյու կէօրիւյո՞րմըսըն։ Էյէր չիմտի-յէ գատար խաչլանմըշ 'էօմր եաշամայօր իսէն պու կիւն օլ 'էօմրէ մալիք օլապիլիրսին։ Փեամիլէն թէսլիմ օլ, Բապպը իւզէրինէ հէր խուսուստա հաքիմ տէյու գապուլ էյլէ վէ քէնտինի խաչտա կէօր, (քի պու իման տըր) վէ խաչ 'էօմրիւնէ մա-լիք օլտուն տէյու բահաթ օլ։ Ֆու չարթլար իլէ Ռուհիլ Գուտս սէնտէ պու 'էօմրիւ եաշայանազ տըր։

Խաչ 'էօմրիւ քեամիլ ֆիւթիւհաթ 'էօմրիւ տիր։ Ֆու 'էօմր մաղլուպիյէթ, տիչիւպ գալդմագ գապուլ էթմէզ։ Բապպըմըզըն խաչընտա տէրին,

ֆաթիհ վէ հէր շէյ իւզէրինէ նուֆուզու օլան պիր գուվվէթ 'էօմրիւ զահիր օլմուշ տրը։ Սալթ պու 'էօմրէ մալիք օլանլար Ուլուհիյէթի թամ մա՞նասըյլէ կէօնէնիրլէր։ Ա՞հ քեաշքի ճիւմլէ էվ-լաա Ուլլահ պու հայաթա մալիք օլա իտիլէր։ Սա-հիհ տիր քի պու հայաթա մալիք օլմագ իչիւն հէր շէյտէն վաղ կէշմէք լազըմ տրը։ Պունա քի՞մ թէ-համմիւլ էտէպիլիր։ Ինսանի բուհուն, ճանըն վէ ճէսէտին ճիւմլէ գաապիլիյէթ, տրզու վէ մագսէտ-լէրի քեամիլէն խաչլանմալը։ Պունա քիմ բաղի օ-լուր։

Պուրատա մուհիմ սու՞ալ շու տրը,

ՆԻՅՍԻՆ ԽԱԶԼԱՆՄԱՍԸՆԸՆ ԻՇԱՐԷԹԼԷՐԻ

Նէ՞ տիր։ Անլէրի մէշդ էտէլիմ։

1. Միւ՞մինին իրատէթի խաչլանմաղը տրը։ Իրատէթ ատէմատէ 'ազիմ մէվգի՝ թուլթմուշ տրը։ Իրատէթսիզ պիր քիմսէ պիր տիվանէ տիր։ Ինսանըն հարէքէթլէրինտէ հաքիմ վէ ամիր մէվգի՝ինի թուլթան իրատէթ տիր։ Հէր մէս՞էլէտէ ինսանի իրատէթին պիր հիսսէ վէ խըտմէթի օլուր։ Անըն իլէ ինսան պիր մէս՞էլէտէ գարար վէրիր վէ մէվ-գի՝ի իճրայա գօր։

Ինսանի իրատէթ տա՞իմա աղատ օլմագ խա-թէր, քէնտի իւզէրինէ պիր հաքիմ, պիր ամիր վէ էֆէնտի գաապուլ էթմէք իսթէմէզ։ Թարիխին խա-պէր վէրտիյի իւզրէ պէօյուք մուհարէպէլէրին սէ-

պէպի ազատ իրատէթէ մալիք օլմագ արզուսը օլ-
մըշ տըր։ Ատէմ անա մալիք վէ նա՞իլ օլմագ ի-
չիւն հէր շէյինտէն վազ կէչիյօր, հայաթընը գուր-
պան էտիյօր, գան տէօքիւյօր։

Ինսանըն իրատէթինին ազատ օլմասը վէ քէն-
տի կիպի տիկէր պիր ինսանա քէնտի իրատէթինի
գուլլուգ էթտիրմէսի տօղրու վէ հագգ տէյիլ տիր,
ֆագաթ Ալլահա տօղրու տախի պէօյլէ միւթէլա՞ա
եանլըշ տըր։ Ինսանըն 'ադիմ սէֆալէթ վէ փէրի-
շանիյէթի Ալլահա գարշը հուրրիյէթ ազատլըգ 'ի-
լան էթմէսի տիր։ Ազատ իրատէթ սահիպի օլան ին-
սան քէնտի ազատ իրատէթինին վիգայէ վէ մուհա-
ֆազասը իչիւն տիկէր ինսանլարա իսեան վէ մու-
հարէպէ պայրաղը գալտըրարզը կիպի, Ալլահա
տախի 'այնի իսեան պայրաղընը գալտըրըյօր։ Պու
իսեան քէնտի գուվվէթ վէ նուֆուզունը հէր
ֆէրտէ իզհար էթմիշ տիր։ Պիւթիւն ճինսի ինսան
վէ անընն հէր պիր ֆէրտի Իլահի Իրատէթէ թա՞-
պի օլմամագ, Անընն իտարէսի ալթընտան քեամիլէն
այրըլմագ վէ պու Զաթտան տախի ազատ օլարագ
եաշամագ իսթէյօր։

Իչթէ Ալլահընն ինսան իլէ օլան 'ազիմ իչի
ինսանը պու պէօյիւք խաթա վէ կիւնահընտան
գուրթարմագ վէ Բէնտի էղէլի վէ էպէտի մագ-
սէտի իւզրէ Բէնտինէ իթա՞աթ էթտիրմէք տիր։
Վագա՞ա պունու կիւնահքեար 'ալէմին պէօյիւք
պիր էքսէրիյէթինտէ հալը հաղրրտա իճրա էտէ-

մէյօր իսէտէ, Բապպ Յիսուսըն խաչը վասրթա-
սըյլէ ճիւմլէ միւ՚մինլերտէ 'ադիմ, էհէմ, էլզէմ
վէ սալթ իչի պու տըր։ Էյ միւ՚մին, սէնին իրա-
տէթին ազատ տէյիլ տիր։ Սէն քէնտինի Բապպա
իրատէթ իլէ թագտիմ վէ թէսլիմ էթմէքլէ քէն-
տի իրատէթինի պու Զաթա էսիր էթմիշ օլտուն։
Ալլահ տախի Քէնտի Օղլու Յիսուս Բապպըմըզըն
խաչընտա սէնին իրատէթինի եիւզէրճէ սենէլէր
էվվէլ զաթէն խաչլանմըշ օլուպ, չիմտի իսէ կէօն-
տէրմիշ օլտուզը Ռուհ իւլ Գուդս վասրթասըյլէ 'ա-
մէլի թարղտա, 'Էօմրէն խաչլամագտա տըր։ Իմտի
ասլա քէնտի իրատէթինէ հիչ պիր շէյ իճրա էթ-
մէ։ Ցրթըզ օ սէնին տէյիլ տիր, իլլա պու 'ադիմ
Իրատէթէ էսիր տիր։ Օ սէնին իւզէրինէ հիւքիւ-
մէթ էտէճէք վէ սէն թապի' օլաճագսըն, լաքին
թապի օլտուդճա մէսէրրէթ պուլաճագսըն։ Շու-
նու անլա քի սէնին իրատէթինէ ասլա կիւվենիլէ-
մէզ զիրա հէր խուսուստա նափաք տըր, Բապ-
պըմըզ պունու պիլտիյի իչիւն սէնին իրատէթի-
նի քեամիլէն զապթ էթմէք իսթէյօր։ Տիգգաթ
էթ քի իրատէթին քեամիլէն, հէր զէման վէ հէր
ան խաչլանմալը տըր։

Էյ միւ՚մին, պէօյլէ պիր 'Էօմր պիլիր մի
սին։ Հէր մու'ամէլէ վէ հարէքէթին հագգընտա
Բապպն իրատէթի իլէ օլմուշ տըր վէ պէնիմ ի-
րատէթիմ խաչլանմըշ տըր տէյէպիլիր մի սին։ Ի-
թէ ֆաթիհ, զանի, տօլու վէ ճօշղուն 'Էօմր պու

տըր։ Հէր ատըմտա պու Իրատէթէ սիւ՚ալ էյլէ,
հէր զիյարէթտէ եինէ սիւ՚ալ էյլէ։ 'Էօմրիւնտէ
էն պէօյիւք եա էն քիւչիւք հիչ պիր շէյ սէնին ի-
րատէթին իլէ օլմամալը տըր, վէ սէն ճիւմլէսինի
Բապպըն իրատէթի իլէ իճրա էթտիմ տէյէպիլմէ-
լիսին։

2. Միւ՚մինին թեմեֆֆիւր, միւթեշա՚ա վէ խ-
թիլաֆսուզ էտեն 'ադլը խաչլանմալը տըր։ Պու
թագտիմին ալթընտա տիւշէր, տերխաթրը էթմէք,
խայալ էթմէք վէ քէնտի քէնտիյի թանըմագ,
եանի էթտիյի շէյի պիլմէք, պու շէյի իճրա է-
տիյօրըմ տէյու անլամադ։ Ադլն թէֆֆէքքիւր,
միւթալէ՚ա վէ իսթինթաճընտան սօնրա իրատէ-
թին գարար վէ իչէ պաչլամաըյլէ հէր շէյ իճրա
օլունըր։ Պու տախի խաչլանմալը, Ռուհ իւլ Գուդ-
ըն քեամիլ իտարէսի ալթընա կէչմէլի տիր։ Միւ՚-
մին էյի անլամալը տըր քի քէնտի 'ադլը վէ անըն
թէֆֆէքքիւր, միւթեշա՚ա, իսթինթաճը իլէ հիչ
պիր էյի շէյ էտէմէզ։ Պիլմէլի քի քէնտի 'ադլը,
իչի չիւրիւմիւշ պիր ադամ պէտէնինէ պէնզէր։
Քէնտի 'ադլընտան իւմիտինի քէսէրէք անը քեա-
միլէն վէ գաթի՚էն պու Զաթըն իտարէսինէ թէրք
վէ թէսլիմ էյլէմէլի տիր։ Շունու տախի պէրապէր
անլամալը տըր քի պու Զաթ պօյլէ պօզուլմուշ
վէ հիչ պիր իչէ եարամազ օլան 'ադլը Քէնտի էյլէ-
րինէ Քէնտի իսթէտիյի թարղտա վէ մա՚նատա կէ-
չիրիր իսէ, անը վաքէյէրէք Քէնտի միւրատընը

իճրաստա իշէ եարաբ պիր հալէ կէթիրիր։ Արթըդ պու զա՞իֆ վէ մահտուտ ինսանի 'ագլ իւղէրինտէ Փէնտի 'ազիմ 'Ադլընը կէրէրէք օթուրտուր։ Արթըգ միւ՞մին քեամիլէն պու 'ազիմ 'Ադլըն թէֆէքքիւր վէ միւթէլա'ասըյլէ իշլէր, Անըն իլէ գաբըշըր վէ Անա թա'պի օլուր։ Պիր մաքինա եավսատ պիր թադըմ չարխլար մանդուռէսի մաքինիսթին իտարէսի ալթընտա անըն հէր իսթէտիյի թարզտա իշլէտիլտիյի կիպի, խաչլանմըշ միւ՞մինին 'ագլը տախի Բուհ իւլ Գուտս վասլթասըյլէ օլ 'Ազիմ 'Ադլըն իսթէտիյի շէբլտէ իշլէր վէ իտարէ օլունըր։

Իշթէ պու հալ միւ՞մինին 'ագլը իշիւն խաչլանմագ հալը տըր։ Էյ միւ՞մին, 'ագլըն խաչլանմը՞շ մը տըր։ Սէնին հէր կիւնքի միւթէլա'աթըն նէ՞ հադգընտա տըր։ Տա՞իմա պու Զաթըն իտարիսի ալթընտա օլարագ միւթէլա'ա էթմիշին տէյու շէհատէթ էտէպիլիր միսին։ Պու Զաթ սէնին հէր միւթէլա'աթընտան խօշլանարդը իշիւն Փէնտի միւհրիւնիւ 'ագլըն իւղէրինէ պասմը՞շ մը տըր։ Խայալաթըն նէ՞ հադգընտա օլույօր։ Ահ քեաշքի ճիւմլէ միւմինլէր քէնտիլէր իշիւն խաչտա հագըրլանմըշ օլան պու ճէլիլ 'էօմրէ մալիք օլա իտիլէր։

3. Միւ՞մինին ճանը խաչլանմալը տըր։ Պունտան էվվէլ ճանըն նէ իտիյինի թահտիտ էթմիշ իտիք։ Ինսանըն ճանը, անրն սէվէն, արզու էտէն, խօշլանան, մէսարուր օլան, մէրհամէթ էտէն, շէֆգաթ էտէն, մահզուն օլան, ղազապլա-

նան վէ թահգիր էտէն գրնամը տըր։ Բուհ իւլ Գուտս միւ՞մինի զապթ էյլէտիյինտէ անըն ճանը-նը տախի խաչլայարագ Փէնտի իտարէսի ալթընտա հրֆզ էտէր։ Արթըգ պու Զաթըն արզուսը իւզրէ սէվէր, արզու էտէր վէ խօշլանըր։ Արթըգ պու Զաթ ճանը իշլէտիր վէ Փէնտի միւրատընտա հրֆզ էտէր։ Ճանըն միւթէնէվվի խասսիյէթլէրինի մէշգ էտէլիմ։

(1.) Միւ՞մինին մուհապպէթի խաչլանմալը տըր։ Էյ միւ՞մին, սէնին պու Զաթտան մա'տա հիչ պիր քիմսէյի եա շէյի սէվմէյէ հագգըն եօգ տըր։ Էյէր Ֆ. Մուգատտէսէ միւթապրդ սուրէթտէ տի-կէրլէրի վէ տիկէր շէյլէրի սէվէճէք իսէն սալթ Բապպա օլան մուհապպէթին խաթրը իշիւն վէ օլ մուհապպէթ իշինտէ օլմալը տըր։ Մուհապպէթ իլէ հիչ պիր շէյ պաղլանմա, անլէրին ճիւմլէսինէ խաչլանմագ լազըմ տըր։ Մատ. 10. 37։ Ղուկ. 14. 26. Զօգ տաճրնըրդ քի նիչէ միւ՞մինլէրին մուհապպէթլէրի խաչլանմամըշ տըր, օլ սէպէպ-տէն տիր քի զա՞իֆ, մաղլուպ վէ մէյվէսիդ 'էօմր իմրար էտիյօրլար։ Էյ միւ՞մին, մուհապպէթին խաչլանմըշ մը տըր։ Բապպըմըզն 'ազիմ վէ տէրին մուհապպէթիյլէ օլ դատար զապթ օլուն քի տի-կէր հիչ պիր շէյ ոանա սէվիլմէյէ լայըգ կէօրիւն-մէսին։ Բապպըմըզ զայէթ գըզդանճ տըր վէ հադ-գը վար, ղիրա էյի պիլիր քի հիչ պիր շէյ ին-սանի ճանըն մուհապպէթինի ճէլպ էթմէյէ հագգ

իւզրէ լայըգ տէյիլ տիր։ Էյի պիլիր քի ինսան պոշ, սախթէ վէ միւքեաֆաթը օլմայան չէյլէրէ մու-հապպէթ իլէ սարըլտըղը իչիւն տիւշկիւն վէ պա-թըլ 'էօմր իմրար էտիյօր։ Պու սէպէպտէն միւ"-մինին մուհապպէթինի հէր չէյտէ խաչլայարագ Բէն-տի խտարէսի ալթընտա քէնտինէ բապթ էտիյօր։ Էյ միւ"մին պունա բաղի օլ։

(2.) Միւ"մինին արզու էրմեք վէ խոշլանմագ հիսսիյաթլարը խաչլանմալը տր։ Զօգ աճընըլըր քի Նիչէ միւ"մինլէր քէնտի արզուլարը-նա թապի օլարագ եաշայօրլար։ Էյ միւ"մին, սէ-նին արզու էտէն վէ խոշլանան հիսսիյաթլարընա սալթ Ռուհիւլ Գուդսընն արզուսընա խըտմէթ էթ-մէլի տիր։ Օ հէր նէտէն խոշլանըրսա սէն տախի անտէն խոշլանմալըսըն։ Օ հէր նէ արզու էտէր իսէ սէն տախի անը արզու էթմէլիսին։ Արզու էտէն հիսսիյաթընա կէմսիզ աթ կիպի միւսա'ա-տէ էտէր իսէն իսթէտիյի չէյլէրէ գօշար։ Էյ միւ"-մին, սէն հիչ պիր չէյէ պաղլը օլմամալըսըն։ Սէ-նին աղզընտան հաքիմ վէ նաֆըզ սուրէթտէ հիչ պիր վազըթ չունտան խոշլանըրըմ չունտան խոշ-լանմամ սէօզիւ իչիտիրմէմէլի տիր — եա'նի խոշ-լանտըղըն խոշլանմատըղըն, արզու էթտիյին եա էթմէտիյին հէր հանկը պիր չէյէ պաղլանամամա-լըսըն։ ԲապպՇիսուս տան մա'տա խոշլանտըղըն հէր հանկը չէյտէն, տէր հալ խոշլանամագ վէ խոշլանմատըղըն հէր հանկը չէյտէն տէրհալ խոշ-

լանը օլապիլմէլիսին։ Իշթէ պու միւ"մինին արզու վէ խօշլանմագ հիսսիյաթլարը իշիւն խաչլանմագ հալը տրը։

Ճանրն թահգիր էտէն խասսիյէթի անրն արզու էտէն վէ խօշլանան հիսսիյաթրնրն ագսի տիր։ Բապպրն թահգիր էթմէտիյի հիշ պիր շէյի թահգիր էթմէ, ֆագաթ Անրն թահգիր էթտիյի շէյտէն տէրհալ եիւզ չէվիրմիյէ հազրը օլ։ Պունլարրն ճիւմլէսինին միւտիրի Բուհ իւլ Գուտս օլուպ Օ զուհուրա կէթիրէճէք տիր։ Շէօյլէ քի արզու վէ հազ էթմէք եախօտ թահգիր վէ ըէտ էթմէք հիսսիյաթլարը Բուհ իւլ Գուտսրն իտարէսի այթրնտա օլարագ խաչլանմրչ հալտէ հրֆզ օլունաճագ տրը։

Պիլա շիւպհէ մէսրուր վէ մահզուն օլմագ հիսսիյաթլարը արզու, վէ հազզ էթմէք հիսսիյաթլարրնա մէրպութ օլարագ հուսուլէ կէլիր։ Ատէմ արզու վէ հազ էթտիյի շէյէ նա"իլ օլամազ իսէ մահզուն օլուր, վէ լաքին էյէր հէր շէյ քէնտի արզուսը իւզրէ զուհուրա կէլիր իսէ օլ զէման մէսրուր օլուր։ Իշթէ միւ"մին պիւթիւն գալպտէն պունրն խաչլանմասրնա բազի օլմալը տրը։ Էյէր մահզուն օլմազլրզ պիր ազ գուվվէթլէնիր իսէ թիթիզիյէ թէպտիլ օլուր վէ թիթիզիք տախի գուվվէթլէնիր իսէ զաղապ չէքլինի ալրը։ Էյ միւ"մին, պունլարրն ճիւմլէսինին քէօքիւ օլան արզու, հազ էթմէք, խօշլանմագ հիսսիյաթրնրն սէնտէ խաչ-

լույօր։ Էօյլէ պիր իլլէթ քի հէր վասլթայը իսթի-մալ էտիյօր, էօյլէ պիր տիւշմէն քի հէր ճիհէթէ հիւճիւմ էտիյօր։ Պինլերճէ լիրալար իլէ մաղրուր օլան պիր քիմսէ կիպի, տիկեր պիրի քէնտի պիր դալ լիրասը իլէ մաղրուր օլույօր։ Տիւնեայը թէ'ա-ճիւպէ ղորգ էյլեյէն հիքմէթ վէ ֆէլսէֆիսիյլէ մաղրուր օլան պիր 'ալիմ կիսլի, քէնտի 'ագլը սալթ քէնտինէ քիֆայէթ էտէն ֆէրտ տախի օլ քիւչիւք 'ագլը իլէ մաղրուր օլույօր։ Պիրի 'ագլը իլէ, տիկերի գուվվէթլի վիւճիւտի իլէ, օլ պիրի սէրվէթիյլէ, տիկեր պիրի սիմաճա հիւանիւ իլէ, պաշդասը քէնտի շէճա'ատ վէ ճէսարէթիյլէ, էն-ճամ հէր ֆէրտ քէնտինատ էյլի, կիւղել, գուվ-վէթլի վէ նուֆուզու պիր շէյ պուլարագ անլն իլէ մաղրուր օլույօր։ Ֆ. Մուգատասէս ղուրուրլն հէր նէվ'ինէ գարշը սէօյլէյօր։ Մէշգ էտէլիմ։

Էմս. 21. 4, «Գալլին ղուրուրը... կիւնահ տրը»։ Էմս. 16. 5, «Գալլի մաղրուր օլանլարլն ճիւմլէսի Բասպլն ինտինտէ մէքրուհ տրը, էլ էլէ վէրսէլեր ճէղասրզ գալմայաճագլար»։ Էմս. 8. 13, Պէն ղուրուրտան վէ քիպրտէն... իքրահ է-տէրիմ»։ Ղուկ. 18. 14, «Հէր քիմ քի քէնտինի եիւքսէլտիրսէ տլշագլանաճագ»։ Սոփոնիա 3. 11, «Օլ վագրթ սէնին մաղրուրլուղունէ շաղ օլան-լարը սէնին իչինտէն գալտրրաճաղրմ վէ արթրգ մուգատատէս տաղրմտա մաղրուրանէ հարէքէթ էթ-մէյէճէքսին»։ 1 Փատ. 2. 3, «Մաղրուրանէ սէօղ-

լանարագ Ռուհիլ Գուտսրն իտարէսինէ կէչմէսի-
նէ բազի օլ։ Օլ զէման մահզուն օլմագ, քէտէր,
էնտիշէ, թէլաշ, թիթիզլիք վէ զաղապ ճիւմլէսի
սէնտէն տէքի՛ ու բէքի՛ օլաճագ տրր։ Ազատ, բա-
հաթ վէ սալթ Բապպտա մէսրուր պիր քիմսէ օ-
լաճագսրն։ Էնտիշէ, թէլաշ, թիթիզլիք մի՞ մինի
եօրան, անը գուվվէթսիզ վէ թագաթսրզ պրա-
գան էն գուվվէթլի գուրտլար տրրլար։ Պու հալ-
լէրտէն գուրթուլմամըշ օլանլար Ռուհանի հայա-
թրն տէրինէրինի հալա անլամամըշլար տրր։ Էյ
մի՞ մին, պունլարտան ազատ օլ, քէտամիլէն ա-
զատ օլ։

4. Մի՞ միանի դուռուրդ խաչլանմազը տրր։ Մազրուրլրգ ինսանէն պիրթիւն վարլրզընտա քէն-
տի հագդընտա պէօյիւք պիր քիմսէ տիր տէյու
տիւշիւնէն, քէնտինի եիւճէլտէն վէ քէնտինէ
եիւքսէք հիւրմէթի օլան հալ տրր։ Պու հալ հէր
ատէմտէ վէ հէր շէյ իչիւն մէվճուտ տրր։ Էն քիւ-
չիւք 'ադլը պտիպ չօճուգտան էն իխթիյարա-
տէք հէր սընի ինսանտա մազրուրլրգ ատի պիր
կիւնահ հալինտէ մէվճուտ տրր։ Անտէն գուրթու-
լանլար սալթ պիւթիւն ինսանիյէթլերինին խաչ-
լանմասընա վէ Ռուհիլ Գուտսրն իտարէսի ալթընտա
օլարագ հէր ան վէ տա՞ իմա խաչլանմըշ հալ-
տէ գալմասընա լազի օլանլար տրր։

Փէք 'աճայիպ տիր քի հէր շէյ իչիւն, էն ու-
ֆագ եա էն պէօյիւք շէյ իչիւն մազրուրլրուգ օ-

լերի չօղալթմայընրգ, աղգընրզտան աղրր սէօղ չրգմասրն»։ Բօմ. 12. 16, «Քէնտինիգի 'ադբ�կէօրմէյինիզ»։ Մէզ. 131. 1, «Եա Բապպ, գալ-պիմ մաղրուր վէ կէօզլերիմ միւթէքէպպիր օլմա-յրպ, պէօյիւք վէ հատտիմտէն զիյատէ իշլեր ար-տընտա կէզմէտիմ»։ Եէր. 13. 17, «Լաքին էյէր տինլէմէզ իսէնիզ մաղրուրլուղտանրզ սէպէպինտէն ճանրմ կիզլի եէրլէրտէ աղլայաճագ»։ Էմմ. 26. 12, «Քէնտի նաղարրընտա 'ալիմ օլան ատէմ կէօր-տիւն միւ, անտէն զիյատէ ահմագտան իւմիտ վար»։ Համվիագում 2. 4, «Մաղրուրրն ճանը քէն-տի տէրուինտէ տօղրու տէյիլ տիր»։ Էմմ. 13. 10, «Մաղրուրլուգտան անճագ նիզա հուսուլէ կէ-լիր»։ Եէր. 49. 16, «Էյ գալա եարրգլարրընտա սաքին օլան վէ եիւքսէք պայրրլարա եափրշան, սէնին հիյպէթին վէ գալպիյին ղուրուրը սէնի ալ-տաթտը, եուվանը գարթալ կիպի եիւքսէք եէրտէ եափսան պիլէ սէնի օրատան էնտիրէճէյիմ տէյու Բապպ պույուրրը»։ Եէր. 13. 15, «Տինլէյինիզ վէ գուլագ վէրինիզ, մաղրուր օլմայընրզ»։ Էմմ. 11. 2, «Մաղրուրլուգ կէլտիյինտէ ըէզալէթտէ կէլիր»։ Էմմ. 18. 12, «Խարապիյէթտէն էվվէլ ատէմին գալպի մաղրուրլանրը»։ Ցակ. 4. 6, «Ալլահ մաղ-բուրլարա գարշը տուրուր»։ Մէզ. 31. 23, «Բապպ մաղրուրլարա զիյատէսիյլէ ճէզա վէրիր»։ Ես. 13. 11, «Մաղրուրլարրն քիպրինի մահվ էտէճէյիմ»։ Մէզ. 18. 27, «Զիրա սէն . . . մաղրուր կէօզլերի ալչագլատրրսրն»։

Պալատէքի այէթլէրի մէջդ էտէն պիր քիմսէ Գ. Մուգաատէսին մաղրուրլուղա գարշը իսթիմալ էյլէտիյի լիսանը նէ գատար չէտիտ իտիյինի էյի անլար։ Իմտի էյէր Ալլահըմըզ պու տէհշէթլի տիւշմէնէ պու գատար զըտ իսէ, պիլա չիւպհէ հէր մահալտէ վէ հէր քէստէ օլան մաղրուրլուղա զըտ տըր։

Մաղրուրլուգ պիր գաչ գըսմա թագսիմ օ-լունըպ պիրինճի գըսմը քէնտիսի եա'նի ղուրուր թէշքիլ էտէր, իքինճի վէ իչիւնճի գըսմլարը իսէ քիպր վէ իգթիխար լուղէթլէրի իլէ թա'յին է-տէրիզ։ Ղուրուր, պիր քիմսէնին տէրուենինէ ա"իտ պիր հալ տըր, եա'նի ինսանըն քէնտի տէրուենին-տէ քէնտինէ եիւքսէքնազար իլէ պագմասը, քէն-տինէ հիւրմէթ վէ թէվէքքիւլ էթմէսի տիր։ Վա-գա'ա օտէրուենտէ ատէմին քէնտի բուհունտա մէյ-տանա կէլիր իսէտէ քիպր վէ իգթիխար չէքլէ-բինտէ խարիճէ չըգար։ Պիր քիմսէ տիկէրինին մաղրուր օլտուղընը անըն քիպր վէ իգթիխարընտան անլար։ Իմտի անլէրի մէջդ էտելիմ։

(1.) Մաղրուրղուգ ինսանընն հէնտիսի պէ-յէնմէսի տիր, միւ" մինտէ պու խաչլանմաղը տըր։ Ինսանլարըն 'ումումի իսթիլլահը իւզրէ, քէնտինի պէյէնմէյէն էօլիւր։ Ֆագաթ Բուհ իւլ Գուտս միւ"-մինի զապթ էտիպ խաչլատըղընտա միւ"մին ան-տէն քեամիլէն աղատ օլուր։ Խաչլանմըշ միւ"մին պու տիւնեատա քէնտինի հէր մախլուգատան էն-

կին տէյու կէօրիւր։ Օ քէնտինտէն օլ գատար թիթսինմիշ վէ իքրահ էթմիշ օլուր քի տէյիլ եալընըզ Բապպըն այագլարը եանընտա տուրմաղա բաղի օլուր, հատթա ինսանլարըն այագլարը թարաֆընտան տախի թէփէլէնթի օլմաղա բաղի օլուր։ Ռուհ իւլ Գուտսըն միւ"մինտէ իլք, սոն վէ պիւթիւն եարատաղը իշ քէնտինի քէնտինէ ֆէնա, ալչագ վէ իքրահ օլունաճագ պիրիսի հալինտէ կէօսթէրմէք տիր։ Զօգ միւ"մինլէր պու 'էօմրիւ եաշամայօրլար։ Անլէր զանն էտիյօրլար քի Ռուհանի հայաթա կիրտիքտէն սոնրա քէնտիլէրտէ 'ազիմ վէ 'աճայիպ հալլէր վուգու' պուլտուղը իչիւն էյի քիմսէլէր տիրլէր։ Խաչանմըշ միւ"մին պու ճէլիլ հայաթտա իլերի կիթտիքճէ քէնտի ֆէնալըզընը, նէֆսին պիլ քիւլիյէ նափաք իտիյինի վէ լուղէթին թամ մա'նասըյլէ քէնտի հիչլիյինի կէօրիւր վէ պունու կէօրտիւքճէ խաչանմագ իւղրէ տահա գիյատէ իհթիյաճ հիս էտէր։ Էյ միւ"մին, էյի օլան սէն տէյիլ սին, իլա սանա կէլմիշ օլան օլ Իլահի Զաթ տըր։ Սէնտէ պէյէնիլէճէք, մէտհ վէ սէնա օլունաճագ հիչ պիր շէյ եօգ տըր։

(2.) Թապի'ի սուրեթտե ֆենտիյի պեյենմենին մեյվեսի ֆենտիյե կիւվենմեֆ տիր։ Նիչէ միւ"մինլէր պու տուզաղա տիչիյօրլար։ Պագարսըն քի պիր միւ"մին Ռուհանի հայաթա կիրտիյի իլք զէմանլէրտէ քէնտինէ ասլա թէվէքքիւլ էթմէյէրէք զայէթ միւթէվաղը թարզտա եաշար, սէօյլէր վէ

հարէքէթ էտէր իքէն, պիր աղ սօնրա քէնտի 'ագլընա կիւվէնիր օլուր, արթըգ քէնտի միւթէլա'ալարը քէնտինէ խօշ վէ կիւղէլ կէլիր, քէնտի իրատէթի իլէ հարէքէթէ պաչլար վէ Ռուհ իւլ Գուտսըն տէլալէթինէ պէքլէմէզ օլուր։ Պէօյլէլէրի իլք կէօրիւշտէ խաչանմամըշ քիմսէլէր տէյու հիւքմ էտէրիղ։ Պա'զը միւ"մինլէր տախի Ռուհանի հայաթտա մալիք օլտուգլարը ճէլիլ վէ 'ազիմ հալլէրէ կիւվենիյօրլար։ Պագարսըն քի Ռուհ իւլ Գուտսան տու'ա վէ ֆաթիհ տու'ա հայաթընա մալիք օլան միւ"մին քէնտի տու'ա հայաթընա իթիմաա էտիյօր։ Տիկէր պիրի 'էօմրտէ աթաբղը գուտսիյէթ ատըմլարընա թէվէքքիւլ էտիյօր։ Տիկէր պիրի Ռուհ իւլ Գուտստա օլարագ սէօյլէտիյի միւէսիր վէ ճալիպ քէլամլարա վէ պաչդա պիրի տաախի նիչէ կիւնահքեարլարըն խէլասընա վասրթա օլմասընա կիւվենիյօր։ Վա՜յ սանա Էյ սէֆիլ միւ"մին։ Վա՜յ սանա էյէր քէնտի 'ագլընա կիւվենիյօր իսէն, զիրա 'ագլըն Ալլահըն հուզուրընտա չամուր վէ չիրքեապ հիղասընտա տուրույօր։ Եինէ վա՜յ սանա էյէր Ռուհ իւլ Գուտս թարաֆընտան մալիք օլտուղըն հալլէրէ կիւվենիյօր իսէն, զիրա անլէր սէնին տէյիլ տիր, սէն անլէր իլէ մաղրուր օլմաղլէ սախթէքեարլըդ էտիյօրսըն վէ էն տէհշէթլիսի շու տըր քի Բապպ քէնտի պէրէքէթլերինի սէնին մաղրուրլուղունու պէսլէմէք վէ պէօյիւթմէք իչիւն իսթիմալ էյլէմէզ։ Ահ քեաշ քի միւ"մինլէր խա-

չը՝ քէնտիլէրտէ ֆիթիւհաթլէ իշլէմէսինէ բազի օլալար իտի։ Օլ զէման քէնտինտէն իբրահ էթմէք, պօշալմագ վէ ասլա հիչ պիր շէյէ թէվէքքիւլ էթմէմէք էյի անլաշրլըր։ Պու հայաթը չօգլար կէօնէնմէյօրլար։ Է՛յ միւ՛մին Բապպտան մա՛տա հէր հանկը շէյէ կիւվէնմէք սանա թէհլիքէլի վէ Բապպա նափաք տըր։

(3.) Պիլա շիւպհէ տիկէրլէրի ֆիլիւմ կէօրմէֆ մաղրուրլուղնա մէյվէսի տիր։ Մաղրուրլար մութլաղ տիկէրլէրի քիչիք կէօրիւրլէր։ Պու Ալլահըն նազարընտա էն պէօյիք կիւնահ տըր։ Եսա. 65. 5, «Կէրի տուր, պանա եաղլաշմա, սէնտէն մուգատտէս իմ տիրլէր։ Պունլար պուրնումտա պիր թիւթիւն տիր վէ հէր կիւն եաղար ալթէշ տիր»։ Է՛յ միւ՛մին, խաչլանմըշ 'էօմր իչիւն պու միւմքինսիզ տիր։ Տիկէրլէրի քիչիք կէօրէն վէ քէնտի իլէ միւֆթէխիր պիր քիմսէ կէօրիւր իսէք ումումէն գալթի՝ սորէթտէ պէօյլէսի քիմսէնին 'էօմրինտէ հալա կիւնահ վար վէ Ռուհանի հայաթը անլամամըշ տըր տէյու հիքմ էտէրիզ։ Խայր, միւ՛մին քէնտինի օլ գատար քիչիք կէօրիւր քի պաշդա պիրինէ քիչիք տէյու պագմաղա հագգը վէ մէճալը գալմազ։

(4.) Պաշգալարտան թա՛լիմ օլունմաղա իհթիյաճ հիսաբ եթմէմէֆ մաղրուրլուղնա մէյվէսի տիր։ Միւ՛մին իչիւն մէս՛էլէ պունտան քիւլիյէն ուզագ տըր։ Օ հէր վասրթա իլէ էօյրէնմէք իսթէր։ Տա՛իմա շակիրտ կիպի միւհթաճ պիրիսի օլտուղունը հիս էտէր։ Նիչէ տէֆա՝ կիւնահքարլարըն պիլէ իզթիհզա վէ հագարէթ իչիւն սէօյլէտիքլէրի սէօզլէր վասրթասըլէ թա՛լիմ օլունուրլար։ Ենլէրին պիլէ նասիհաթլարընտան տերսլէր լար։ Ենլէրին պիլէ նասիհաթլարընտան տերսլէր ՀԳ. Մուգատտէսատէն թիթրէրլէր, զիրա Բապպ «Բէլամբմտան տիթրէյէնէ նազար գըլարըմ» տէյու պույուրը։ Եսա. 66. 2։ Անլէր Բ. Մուգատտէստէն տա՛իմա թա՛լիմէ միւհթաճ օլտուգլարընը հիսս էտէր քի անտէն պէսլէնիրլէր։

Խաչլանմըշ պիր միւ՛մին քէնտի գապահաթընը գապուլ էթմէքլէ թա՛լիմ օլունը։ Է՛յ միւ՛մին, հալա ճէննէթէ կիթմէտին, իմտի էօմրինտէ շայէթ պիր խաթա, հատթա տիկէրլէրին կէօղիւ իլէ պագըլարագ պիր գապահաթ պուլունը իսէ սանա կէօսթէրիլտիյինտէ գապուլ էթմէզ իսէն մաղրուր պիր քիմսէտին։ Էյեր քէնտինտէն իբրահ էտէն վէ քէնտինէ պուղզ էտէն պիր քիմսէ իսէն տիկէրինին սանա կէօսթէրտիյի պիր խաթա եա գապահաթը գապուլ էթմէքլէ տախի թա՛լիմ օլունուրընը։

(5.) Մաղրուրղուգ գուվվէթ ֆեսպ եթտիյինտէ ինաայղգ շեֆիկնի տախի ալըր։ Սէօզ տինլէմէզ, նասիհաթ գապուլ էթմէզ, տէտիյինտէն տէօնմէզ, քէնտի միւթալա՛աթընը հէր կիւճլիյէ բաղմէն իճրա էթմէյէ չալըշըր վէ իտտիհաընը ի-

թագպիհ օլունմազ, զիրա տիկէրլէր տախի գու-
ռուրլու իսէլէր քէնտինէ 'ի՛լիրազ էտիպ հիւքմ
էտէմէզլէր։ Զէվալը քիմսէ տիւշիւնիւր քի տիկէ-
րինտէ գ.ապահաթ արար պուլուր իսէ կէօյա քի
քէնտիսի անլէր իւզէրինէ հաքիմ վէ նուֆուզ սա-
հիպի օլուր իմիշ։ Լուզէթին թամ մա՞նասըյլէ քէն-
տիյի պէյէնմէք տիր։ Լաքին թէ՞ սիւֆիւմիւզիւ
մուճիպ օլան էն պէօյիւք շէյ շու տըր քի միւ՞մին
թէսմիյէ օլունան նիշէ քիմսէլէր արասընտա պէօյ-
լէ քիմսէլէր պուլունույօր։ Անլէր կէրէք չիֆահէն
սէօյլէյէրէք, կէրէքսէ լիահրիրէն մէքթուպլար
վասրթասըյլէ պիր քիմսէնին գ.ապահաթընը եա-
խոտ իֆթիրա օլունարագ ամթի օլունմուշ գու-
ռուրունը հէր քէսէ շայ էտէրէք անտէ մէսրուր օ-
լուրլար։ Պու հալ իսնան բուհունէն էն էնկին հա-
լինի կէօսթէրիր։ Միւ՞մին քեամիլէն խաչլանար-
ղընտա պունտան քեամիլէն խէլաս պուլուր։ Էյ
միւ՞մին, սէնին իշին տիկէրիսին եանլըշընը արա-
մագ, անլն տիւշիւնիւ կէօրիւպ մէսրուր օլ-
մագ տէյիլ տիր։ Միւ՞մին իսէ հատթա անը կիզ-
լէ, զիրա մուհապպէթ չօգ խաթարար սէթր էտէր։
1 Պետ. 4. 8։

(7.) Էօյիւնմեմ մաղրուրղուղուն մեղլեսի տիր։ Զօգ լարտա պունու կէօրիւյօրզ։ Աղրգլարընը աչարլար իսէ մութլագ քէնտիլէրինի մէթհ էտէր-
լէր։ Պու կէօսթէրիր քի քէնտի տէրունի ատէմ-
լէրինտէ մաղրուրլուգ օլ գ.ատար չօգ քի թաչրպ

լէրի սիւրէր ատէմլէրէ ինաա տէյօրրզ։ Միւ՚մին-տէ պունլար տախի խաչլանմալը տըր։

Ինաա պիր քիմսէ քէնտի մագսէտինի իլէրի սիւրմէք իչիւն չօգլարընը ինճիտիր։ Հալ չու քի խաչլանմրշ միւ՚մին տէյիլ եալընըզ տիկէր պիրինի ինճիթմէզ իլլա քէնտիսի տախի հիչ պիր քիմսէ թարաֆընտան ինճինմէզ, զիրա ինճինմէք հէր չէյէ թէհամմիւլ էտէմէզ, մաղրուր վէ խաչլանմրշ ինսանի բուհա էն գուվվէթլի իշարէթ տիր։

Է՚յ միւ՚մին, հիչ պիր չէյ իչիւն ասլա ինաա օլմա։ Մի թէլա՚աթընտան տէօնմէմէք անճագ Ալլահա եագըշըր, զիրա 0 հէր չէյի պիլէն վէ հէր չէյին էն էյիսինի տուչիւնէն քեամիլ վէ ՝ազիմ ՝ագլա մալիք օլտուզը իչիւն Անը՝ն միւթէլա՚աթը հէր չէյի թէվֆէլէյէրէք զալիպ, զաֆէրեաա վէ հաքիմ օլմալը տըր։ Լաքին սէն քէնտի հիչլիյինի, մա՚լիումաթըյրն զայէթ մահտուտ վէ աղ օլտուզընը պիլէրէք ասլա ինաա օլմա։ Խաչլանըր իսէն պու սէնտէ թա՚մ մա՚նասը իլէ վագա՚ա օլահագ տըր։

(6.) Տիկէրլէրտէ գապահաթ պուլմաղա չալըշմագ մաղրուրլուղրն մեյվէսի տիր։ Պու իլլէթ ՝ումումէն ինսան ճինսինի զապթ էթմիշ տիր։ Պէօյլէ պիր քիմսէ տիկէրինտէ գապահաթ պուլմազէ քէնտի գապահաթընը կիզլէյէճէք տէյու տուչիւնիւր։ Եախոտ հիսապ էտէր քի տիկէրլէրի գապահաթը տէյու հիքմ էթմէք քէնտի գապահաթը իչիւն արգատաչ պուլուր, պէօյլէճէ

տիկերլերէ սէվգ օլունույօր։ Պէօյլէլերին միւթէ-
քէպիր կէօզլէրի, փէրվասըզ եիզլերի վէ կէմսիզ
սէօզ վէ իպարէլերի քէնտի տէրունլերինի աշիք-
եար էտէր։ 'Ա՛ճայիպ քի Ռուհանի շէյլեր տախի
էօյիւնմէք վէ իֆթիխար մատտէսի օլույօր։ Բապպըն
մուգատտէս շէյլերի նափաք էտիլիյօր։ Պագար-
սըն քի միւ"մինլեր չօգ ճանլարըն խէլասընա վա-
ռըթա օլտուդլարընը էօյիւնիւրլեր։ Պէօյլէլերտէն
իբրահ էտէրիմ։ Ցիկերի դուվլէթլի պիր հայաթա
մալիք խտիյինի էօյիւնիւր։ Պէօյլէլերին քէլամլա-
ըընտա Ռուհ իւլ Գուտսըն հուսուլէ կէթիրտիյի թէ-
վաղու՛ը վէ շէհաատէթ բուհունըն փաք վէ ըիյա-
սըզ խալիսէթինի էքսիք պուլտուղումուզտան նա-
փաքլըզը տէրհալ անլարըզ։ Է՛յ միւ"մին, սէն
խաչլանտըն, էօլտիւն վէ իշին սալթ Բապպը
մէթհ էթմէք տիր։ Բապպ իլէ 'ալտգան զա"իֆ-
լէնիր իսէ քէնտինի վէ Ռուհանիյէթտէ ամթտըզը
ատըմլարը մէտհ էթմէյէ պաշլարսըն։ Հալ շու քի
տա"իմա խաչտա գալան պիր միւ"մին տա"իմա
Բապպը մէթհ էտէր վէ անտէն մատէ հիչ պիր
շէյ իլէ էօյիւնմէզ։

5. Միւ"մինին միւտեՁա'ա վէ մուգապէլէ
էտեն թապիա'թը խաչչանմալը տըր։ Միւտեֆա'ա,
ատէմին քէնտինէ էտիլէն հիւճումէ գարշը պու-
լունտուղը հալտէ հըփզ էթմէյէ չալըշմասը տըր։
Մուգապէլէ տախի պունա պէնզէր եա'նի, հա-
գարէթ իշիւն սէօյլէնէն սէօզ վէ էտիլէն մու'ա-

մէլէյէ պէտէլ հալինտէ սէօզ սէօյլէմէք եա մու'ա-
մէլէ էթմէք տիր։ Ֆ. Մուգատատէս պու խուսուս-
տա միւ"մինի քեամիլէն սիլահսըզ պրագըպ տալթ
քէնտի Բապպրնա թէվէքքիւլ էթմէյի վէ հէր
շէյտէ քէնտինի Անա հէվալէ էյլէմէյի թա'լիմ
էտիյօր։ Խաչլանմըշ օլան միւ"մին ասլա քէնտի
մէնֆա'աթընը արամազ, քէնտինի միւտէֆա'ա
էտէմէզ։ Ο իման 'էօմրիւ եաշատըզը իչիւն քէն-
տի տավաճըսը Բապպ իտիյինի պիլիր։ Զօգ միւ"-
մինլէր քէնտիլէրէ վուգու' պուլան միւշքիլաթ վէ
թէճրիւպէլէրտէ, թէհամմիւլ էտէմէյէրէք 'այնի
հարէքէթլէրտէ քէնտիլէր տախի պուլունույօրլար։
Էյ միւ"մին, սէնին խաչլանմըշ օլտուղըն պէօյլէսի
հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ զահիր օլաճագ տըր։

Պու դատար մէշգտէն սոնրա թապի'ի սու-
րէթտէ շու նէթիճէյէ կէլիրիզ քի խաչլանմըշ
միւ"մին միւթէվազ'ը օլուր։ Անըն 'էօմրիւնտէ 1
Կոր. 13. 4-7 վագա'ա օլուր։ Գաղ. 5. 22ին
տօգուզ մէյվէսի պէօյլէսի պիր միւ"մինտէ զահիր
օլուր։ Թէվազու' հագգընտա Ֆ. Մուգատատէս նէ
թա'լիմ էտիյօր իսէ խաչլանմըշ միւ"մինտէ մէյ-
տանա կէլիր։

Միքա 6. 8, «Թէվազու էտէրէք Ալլահըն իլէ
եիւրիւմէքտէն զայրի Բապպ սէնտէն նէ՞ թալէպ
էտէր»։ Մատ. 11. 29, «Պօյունտուրուղումը իւ-
զէրինիզէ ալընըզ վէ պէնտէն էօյրէնինիզ, զիրա
հալիմ վէ գալպէն միւթէվազը իմ»։ Մէզ. 138.

Մատ. 5. 3, «Նէ միւպարէք տիր բուհճա ֆագիր օլանլար զիրա մէլէքիւթ իւս սէմավաթ անլէրին տիր»։ Ցակ. 3. 13. «Արանըզտա հիքմէթ վէ մա'-լիւմաթ ստհիպի քիմ իսէ հիւսն ի հարէքէթի իլէ քէնտի 'ամէլլէրինի հիքմէթ հիլմինտէ կէօսթէր-սին»։ Գաղ. 6. 1, «Հիլմ բուհու իլէ իսլահ է-տինիղ»։ 1 Ցով. 3. 15, «Հիլմ իլէ վէ գօրգու իլէ ճէվապ վէրմէյէ հազըր պուլունասընըզ»։ Ցակ. 3, 17, «Եօգարրտան օլան հիքմէթ էվվէլա փաք տըր, սոնրա միւսլիհ. լաթիֆ. հալիմ, մէրհամէթ վէ էյի մէյվէլէրլէ մէմլու զարազսըզ վէ ռիյասըզ տըր»։ Մատ. 5. 5, «Նէ՛ միւպարէք տիր հալիմ-լէր, զիրա անլէր զէմինի միրաս ալաճագլար»։ Ֆ. Մուգատտէսին թա'լիմ վէ պէյան էյլէտիյի հա-գիգի թէվազ'ուա մալիք օլանլար քէնտիլէրինտէ խաչլանմագ 'ամէլիյաթընա ռազի օլանլար տըր։ Պէօյլէլէրտէն մա'տա հիչ պիր քիմսէ հագիգաթէն միւթէվազը' տէյիլ տիր։ Թէվազու' տախի իքիյէ թագսիմ օլունը, պիր գալպտէ հիսս օլունան — եա'նի ատէմին քէնտի տէրունինտէ քէնտի հիչ-լիյինի հիսս էյլէմէսի, քի պունա թէվազու' տէ-ռիղ, տիկէրի իսէ իշպու գալպին հալինին խարիճէ իզհարը տըր քի պունա հիլմ, հալիմ օլմագ տէ-ռիղ։ Գալպին թէվազու'ը նէ իտիյինի պուրայա գառարը օլան մէշգիմիզտէ անլամըշ օլտուգ։ Պու հալին խարիճէ իզհարը տախի միւ"մին իչիւն էհէմ մէվգի' թուրթար։ Խաչլանմըշ պիր միւ"մինին խա-

6, «Բապպ միւթա'ալ իսէտէ, միւթէվազը'ա նաղար գըլարը»։ Եսա. 66. 2, «Լաքին պէն պունա, եա'նի միւթէվազը' վէ ըուհու գըրըլմըշ օլանա վէ քէլամըմտան թիթրէյէնէ նաղար գըլարըմ»։ Եսա. 57. 15, «Պէն 'ալի վէ մուգատտէս մահալտէ սաքին իմ, հէմ տէ գալպի գըրըլմըշ վէ ըուհու միւթէվազը' օլան իլէ իմ, քի միւթէվազը'լարըն ըուհունը իհեա էտէյիմ, վէ գալպլէրի գըրըլմըշ օլանլարը հայաթտա սագլայըմ»։ Յակ. 4. 10, «Բապպըն հուզուրունտա թէվազու' էտինիզ 0 տախի սիզի եիւճէլտէճէք սիր»։ Ղուկ. 14. 11, «Հէր քիմ քի քէնտինի ալչագլատըրսա եիւքսէլիր»։ (Ղուկ. 18. 14.) Մատ. 18. 4, «Հէր քիմ պու չօճուգ կիպի հալիմ օլուր իսէ կէօքլէրին փատիշահլըգընտա էն պէօյիւք օ տըր»։ Մատ. 20. 26, 27, «Ակրանըզտա պէօյիւք օլմագ իսթէյէն խըտմէթքեարընըզ օլսուն, վէ ... պիրինճի օլմագ իսթէյէն գուլունուզ օլսուն»։ Կողոս, 3. 12, «Իմտի Ալլահըն մուգատտէս վէ սէվկիւլիւ միւնթէխապլարը կիպի չէֆգաթ վէ մէրհամէթ վէ լէթաֆէթ վէ թէվազու' վէ հիլմ վէ սապր կիյինինիզ»։ 1 Պետ. 5. 5, «Ճիւմլէնիզ պիրի պիրինիզէ միւթի' օլուպ թէվազու' գուշանընըզ, զիրա Ալլահ միւթէքէպիրլէրէ գարշը տուրուպ միւթէվազը'լարա 'ինայէթ իհսան էտէր»։ Էֆես. 4. 2, «Թէմամը թէվազու' վէ հիլմ վէ սապրլէ եիւրիւյիւպ պիրի պիրինիզէ մուհապպէթլէ թէհամմիւլ էտէսինիզ»։

ըիճի թավը ու հարէթլէրի լաթիֆ վէ թաթլը օ-
լուր։ Հիչ պիր սէրթ սէօզիւ, ագսի վէ ղաղապլը
պագըշը օլմազ։ Տիկէրլէրի ինճիթմէք անըն իչիւն
պէօյիւք պիր կիւնահ տէյու ֆարդ օլունը։

Էյ մի՞մին, իշթէ պու պասլը պուրայա գա-
տար մէշգ էյլէտին։ Իմրար էթտիյին հայաթընը
Ք. Մուգատտէսին խաչլանմագ թա՛լիմի իլէ մու-
գայէսէ վէ միւթէլա՛ա էյլէ։ Էյէր հալա խաչլան-
մըշ 'էօմրիւ եաշամայօր իսէն պու կիւն վէ շիմտի
պու 'էօմրէ մալիք օլապիլիրսին։ Ֆեամիլէն հէր
շէյէ ըաղի օլարագ թէսլիմ օլունը վէ խաչա նա-
զար էտէր իսէն անա տէրհալ մալիք օլուրսըն։

ՊԱՊ 4.

ՃՔՆԼԱՐ ԻԶԻՒՆ ԷԼԷՄ ԽԱՉԸ

Պունտան էվվէլքի պապլարտա խաչըն իւչ
քէօչէսի եա՛նի իւչ մա՛նալարը հագգընտա միւ-
թէլա՛ա էտիլմիշ իտի։ Անլէր խաչըն իքինճի տէ-
րէճէտէն մա՛նալարը տրբլար, ֆագաթ խաչըն է-
սասի վէ մէրքէղի մա՛նասը ճանլար իչիւն էլէմ
չէքմէք տիր։

Խաչ վէ անըն մա՛նասը հագգընտա մէշգ է-
տէր իքէն Բապլըմըզըն խաչլանմասընա միւրէ-
ճա՛աթ էթմէմիզ մութլագ լազըմ տրր։ Պու Զաթ
պու տիւնեայա կիւնահքեարլարըն խէլաս պուլ-
մասը իչիւն թէնէզզիւլ էյլէտի։ Ֆագաթ 0 խաչ-
լանմըշ օլմասա իտի կիւնահքեարլար իչիւն խէլաս
թէտարիք օլունամազ իտի։

Վահի 13. 8, (տողրու թէրճէմէ) «Տիւնեա-
նըն գուրուլմասընաան պէրու պօղազլանմըշ գու-
զունըն հայաթ քիթապընտա»։ 'Իպր. 9. 26,
«Տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու Անըն չօգ
տէֆա' էլէմ չէքմէսի լազըմ կէլիր իտի»։ Պու ա-
յէթլէր պէյան էտէրլէր քի տիւնեանընն 'գուրուլ-
մասընտան պաշյայարագ Բապպ Ցիսուսըն Գողգօ-
թատա խաչլանմասը զէմանընա գատար, ինսա-
նըն կիւնահլարըն ավգ'ը իչիւն պօղազլանմըշ օլան

ճիւմլէ գուզու, գոյուն վէ հէր նէվ՝ հայվանաթ, Բապպ Յիսուսըն կիւնահ.քեարլար իչիւն խաչլանմասընը կէօլկէ հալինտէ կէօսթէրէն նումունէլէր իտի։ Շէօյլէ քի Բապպըմըզ անլէր վասրթասը իլէ տիւնեանընն գուրուլմասընտան պէրու գուրպան հալինտէ հէր հայվանընն պօղազլանմասընտա էլէմ չէքիյօր իտի։ Ֆագաթ վագթը մախսուսը կէլտիյինտէ Գօղգօթա թէփէսինտէ 'ամէլէն խաչլանմասը իլէ ճիւմլէ գուրպանլարա խիթամ վէրտի։

'Իպր. 9. 22 պէյան էտիյօր քի «գան տէօքիլմէյինճէ ավգ'լրգ օլմազ»։ Պու, Ալլահըմըզըն շաշմազ գանունը տըր։ Կիւնահ.քեար ճինսի ինսանընն խէլասը իչիւն քիմ գան տէօքէպիլիր իտի։ Բապպըմըզ Յիսուս Քէնտիսի ասլա կիւնահ էթմէմիշ պիր Զաթ հալինտէ գան տէօքմէսի իլէ խէլասը թէտարիք էյլէտի։

Մէզ. 22. 16 Փէյղամպէրանի պիր գրթա՝ տըր։ «Էյլէրիմի վէ այագլարըմը տէլտիլեր»։ Պու գրթա՝ իսպաթ էտեր քի Բապպըմըզըն խաչլանարագ էօլէճէյի Ալլահ թարաֆընտան թէրթիպ օլունմուշ օլուպ գաահիմտէ փէյղամպէրլեր վասրթասըյլէ պէյան օլունտու։ Նիչէ քիմսէլեր Բապպըմըզըն խաչլանմասընտա ինանալարըն հագդսըզճա էթտիրլերի թէ՝ատտիտէն մա՝տա պիր չէյ կէօրմէզլեր։ Հալ պու քի Ֆ. Մուգատտէսի մէշդ էյլէտիյիմիզտէ պէօյլէ կէօրմէյօրըզ, իլլա կէօրիւյօրըզ քի

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸ ԱԼԼԱՀ ԷՕԼՏԻՒՐՏԻՒ։

Նյէր չակիրտէր արասընտա պիր Յութա զուհուր էթմէսէ իտի, Ֆէրիսի վէ 'Իւլէմա կիրուհը Յիսուս Քրիստոսա գարշը հասէտ վէ զազապ իլէ տօլարագ Անը էօլտիւրմէսէլէր իտի, Փիլաթօս Անը գամչը-լատրգտան սօնրա խաչլանմագ իւզրէ թէսլիմ էթմիշ օլմասա իտի, վէլ հասրլ, Բապպրմրզը հիչ պիր ինսան էօլտիւրմէսէ իտի, երինէ Ալլահրմրզ Անը. էօլտիւրէճէք իտի։ Անրն էօլմէսի մութլագ լազրմ իտի։ Օլ կիւնահսրզ Զաթ ճինսի ինսան իչիւն գան տէօքմէսէ իտի խէլաս չարէսի ասլա եօգ իտի։ Անրն էօլմէսի թէսատտիւֆի տէյիլ իտի։ Անը ինսանլար էօլտիւրմէտիլէր, ինսանլար սալթ վասրթա հալինտէ խթիմալ օլունտուլար, ֆագաթ Յիսուս Քրիստոս Բապպրմրզը Ալլահ էօլտիւրտիւ։ Եսա. 53. 10, «Բապպ Անը տէօյմէքլէ էլէմէ տիւչար էթմէյէ բազի օլաու»։ Պու գրթա' պէրրագ սուրէթտէ պէյան էտէր քի Բապպ Յիսուսը խաչլայան Ալլահ իտի։ Եսա. 53. 6, «Բապպ ճիւմլէմիզին կիւնահրնը Անա եիւքլէթտի»։ Պու գրթա' տախի խապաթ էտէր քի Յիսուս Քրիստոսը խաչտա կիւնահ իլէ եիւքլէյէն վէ կիւնահ իլէ եիւքլէմէնին նէթիճէսի օլարագ Անա պիր կիւնահքարա կիպի նազար էտիպ Անը էօլտիւրէն Ալլահ իտի։

Շու 'իթիրազ զուհուրա կէլիյօր,

ԻՄՏԻ ՆԻՔՋԻՒՆ ՑԻՍՈՒՍԸ ԷՕԼՏԻՒՐԷՆԼԷՐ ՀԻՒԲՄ ՕԼՈՒՆՈՒՑՕՐԼԱՐ։

Պուրատա չու նադլիյէթ ֆիբրիմիզի քեամիլէն իղահ էտէր վէ 'իթիրազա ճէվապ վէրիր։ Վադ-թըյլէ պիր քիմսէ տիկէր պիր ատէմէ պուղղ է-տէրէք անը գաթլ էթմէք ղարազընտա պուլու-նընը։ Քէնտի տիւշմէնինի դաթլ էթմէք իչուն ֆարդլը ղէմանլէրտէ չօգ չարէլէր իսթիմալ էտէր իսէտե հիչ պիրինտէ մուվաֆֆագ օլամազ։ Էնճամ պիր կիւն կիճէ վադթը մէրդումը պիր տար զո-գաղտա պուլուպ փրչաղը իլէ անը քէնտի պէլինտէն եարալար վէ դաչար։ Եարալանան ատէմ հիւքիւմէթ տօղթօրլարը թարաֆընտան մու՛այէնէ օլունտուղնա քէչֆ օլունրը քի մէրդումըն պէլինտէ օլան ուր, ճէսէտին ղայէթ թէհլիքէլի գըսմընտա պուլունտուղը իչուն չօգ տօղթօրլար թարաֆընտան իւ-զէրինտէ 'ամէլիյաթ իճրա օլունամամըշ իքէն քէն-տի տիւշմէնինին փրչաղը վասրթասըյլէ քէսիլմիշ վէ ատէմ իլլէթինտէն գուրթուլմուշ։ Տիւշմէն պու ատէմի էօլտիւրմէք գաստը իլէ անա հիւճում էթ-միշ իքէն, անը չօգտան պէրրու զահմէթ չէքտիյի իլլէթինտէն գուրթարտը։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրա-պէր հիւքիւմէթ պու ատէմի թուրմուշ վէ տիկէ-րինի եարալայան պիր ատէմէ նէ ճէղա վէրիլիր իսէ անը տախի 'այնի ճէզա իլէ հիւքմ էթմիշ տիր։ Բ'ապպ Ցիսուսըն խաչլանմասընտա ասախ

մէսէ՞լէ պունտան իպարէթ տիր։ Ցուրթա վէ Եէ-
հուտիլէր Անը վարա իչիւն վէ հասէտտէն նա՛չի
գաթլ էթտիլէր, ֆագաթ Անը էօլիւմիւ իլէ կիւ-
նահքեարլար իչիւն քէնտի կիւնահլարընտան գուր-
թուլմադ իւզրէ պիր չարէ զուհուրա կէլտի։ Պու
ճիւմլէ իլէ պէրապէր Անը գաթլ էտէնլէր քէնտի
ճէզալարընա միսլթահադ տրրլար, զիրա հիւքմ
մագսէտէ կէօրէ վէրիլիր։ Անլէրին Բապպըմըզը
գաթլ էթմէքտէ մագսէտլէրի եանլըշ իտի, օլ
սէպէպտէն մահքիւմ տիրլէր։ Ֆագաթ էյէր անլէր
Բապպըմըզը գաթլ էթմէսէլէր իտի Ալլահըմըզ
պու գուզուլ ճինսի ինսանըն քէֆարէթէ նա՞իլ
օլապիլմէսի իչիւն գուրպան էտէճէք իտի։

Պուրատա շու խուսուսա էհէմմիյէթ վէրմէք
խոթէրիզ քի Բապպ Ցիսուսըն Գօղգօթատա խաչ-
լանմասը Գէնտի պիթիւն 'էօմրիւնտէ ճանլար ի-
չիւն չէքտիյի էլէմլէրին իթմամը վէ ճէմ'ի իտի։
Իչինտէ եաշատըզը տիւնեայա վէ արալարընտա
կէշտիլի ատէմլէրէ նազար էյլէտիքճէ գալպի ան-
լէր իչիւն էլէմլէր իլէ տօլար իտի։ Մէջդ էտէլիմ։

Մատ. 11. 28, «Էյ ճիւմլէ եօրղուն վէ եիւք-
լիւլէր պանա կէլինիզ պէն տախի սիզէ ռահաթ
վէրիրիմ»։ Բապպըմըզ, կիւնահ ալթընտա չէօր-
մէքտէ, եօրղուն վէ եիւքլիւ օլանլարը ռահաթա
տա՛վէթ էթմէքլէ անլէրէ տօղրու գալպինտէ օ-
լան չէֆգաթ վէ էլէմլէրի իսպաթ էյլէյօր։ Մատ.
9. 36 տախի պունու իսպաթ վէ թաստրգ էտէր։

նիւ կէչիրտիքտէն սօնրա Գօղգօթատա ճինսի ինսան իչիւն խաչլանտը։ Անրն պու տիւնեայա կէլմէքտէ պիւթիւն մագսէտի պու իտի վէ էլէմ չէքէճէյինի պիլէրէք կէլտի։ Իպր. 10. 5—7 պունու խսպաթ էտէր։ Մատ. 20. 28, «Ինսան օղլու ճանրը չօգ քիմսէլէր պէտէլինէ ֆիտիյէ վէրմէք իչիւն կէլտի»։

Բապպ Ցիսուս չօգ տէֆա՝ Փէտէրինին իրատէթինի իճրա էթմէք իչիւն կէլտիյինէ տա՞իր չէհատէթ էյլէմէքտէ տիր։ Ցով. 4. 34 պունա պիր նումունէ տիր։ «Պէնիմ թա՛ամիմ պէնի կէօնտէրէնին իրատէթինի իճրա վէ Անրն իշինի իթմամ էթմէք տիր»։ Փէտէրին իրատէթի Բապպ Ցիսուսրն ճանլտը իչիւն էլէմ չէքմէսի իտի։ Պունա խէլասքէարրմրզ քեամիլէն բաղի օլարագ խաչլանմասը իլէ ճանլտը իչիւն թաշրնրլապիլէն ճիւմլէ էլէմլէրի իթմամ էյլէտի։ Նէ՞ 'աճայիպ վէ նէ՞ 'ազիմ հիքմէթ։ Ճանլարրն կիւնահտան վէ էպէտի հէլաքտան խէլաս պուլմալարը իչիւն Իլահի Զաթ էլէմլէր չէքսին։

Լաքին պու, սաթ Բապպրմրզ իչիւն աէյիլ, իլա ճիւմլէ միւ՞մինլէր իչիւն ասլսի սահիհ տիր։ Միւ՞մինլէրին Բապպա պէնզէյէճէքլէրի էն մուհիմ, իլք վէ սօն խուսուս պու տրր։ Միւ՞մին խաչրնը ալրպ քէնտի Բապպրնրն արդասը սրրա կիտէր իսէ անա ճանլար իչիւն էլէմ խաչը վէրիլիր։ Միւ՞մին պու խաչը թաշրմայօր իսէ տիկէր խաչլարը ասլա

«Վէ խալգը կէօրմէքլէ անլէրէ աճըտը, զիրա չօ-պանը օլմայան գօյունլար կիպի եօրզուն վէ փէ-ռուշան իտիլէր»։

Ղուկ. 19. 41, 42 Բապպըն էլէմինի փէք պէրրագ սուրէթտէ ըէսմ էտէր։ «Վէ եագլաշ-տըգտա շէհրի կէօրմէքլէ անըն իւզէրինէ աղլայըպ, քեաշքի սէն տախի պարի սէնին պու կիւնիւնտէ սէլամէթինէ տայիր օլան շէյլէրի պիլէ իտին, շիմ-տի կէօզլէրինտէն կիզլէնտի»։

Ղուկ. 22. 31, 32 Բապպըմըզըն Պետրոս ի-չիւն օլան էլէմլէրինի պէյան էյլէր։ «Վէ պէն իմանլըն զա՞իլ օլմասըն տէյու սէնին իչիւն տու՛ա էթտիմ»։ Պետրոսըն Բէնտի Բապպրնը ինքեար է-տէպիլէճէք տէրէճէսէ կիւնահա մէյյալ գալպի, Բապպըն գալպինտէ էլէմ մատտէսի օլմուշ իտի։ Պու էլէմ Բէնտի Փէտէրինին հուզուրընտա տու՛ա-յա թէպտիլ օլտու։ Պիր աղ սօնրա քեահինի 'ա-զամըն խանէսինտէ Բապպըն Պետրոսա պագմասը նէ՞ տէրին էլէմլէր վէ ա՞նլար կէօսթէրիյօր։ Ղուկ. 22. 61։

Բապպ Յիսուսըն ճիւմլէ միւ՛ճիղէվի 'ամէլլէրի Բէնտի տէրունինտէ ճինսի ինսան իչիւն թաշրտըղը էլէմլէրին խարիճէ իզնարը իտիլէր։ Բէնտինէ կէ-թիրիլէն հեր նէվ՛ մարաղ վէ իլլէթէ միւպթէլա օլմուշ քիմսէլէրէ չիֆա վերմէքլէ արալարընտա սաքին օլտուղը քիմսէլէր իչիւն թաշրտըղը էլէմ-լէրի պէյան էյլէտի։ Պու հալտէ պիւթիւն 'էօմրիւ-

1 Կոր. 9. 16, «Էյէր Ինճիլի վաշ՝ էթմէշէմ վա՛յ պանա»։ Պողոս Բէսուլ քէնտի տէրունինտէ ճանլար իչիւն թաշըմագտա օլտուղը էլէմի քէլամ շէքինտէ ատէմլէրէ սէօյլէյօր իտի։ Գողոս. 1. 28, 29, «Պիզ տախի հէր քիմսէյի Քրիստոս Յիսուստա քեամիլ իհզար էթմէք իչիւն հէր քիմսէյէ նասիհաթ վէրէրէք վէ հէր քիմսէյէ թէքմիլ հիքմէթտէ նասիհաթ վէրէրէք Անը վաշ՝ էտէրիզ։ (Տողրու թէրճէմէ) Պունուն իչիւն պէն տախի տէրունէմտէ գուվվէթէ իշլէյէն Անրն իշլէմէսինէ կէօրէ կիւրէշէրէք չալըշըրըմ»։ Պու գրթա՝ իսպաթ էտէր քի Պողոս Բէսուլն տէրունինտէ ճանլարն խէլաս պուլմալարը վէ մի՞մինլէրին հայաթտա գուվվէթ քէսպ էթմէլէրի իչիւն իշլէյէն գուվվէթ Լա՝նի Բուհ իլ Գուլտս վար իտի։ Պու տէրունտէ իշլէյէն գուվվէթ օլ գատտար ֆաթիհ իտի քի Բէսուլ ա-նրն իտարէսի ալթընտա կիւրէշմէյէ մէճպուր օ-լույօր իտի։ Պունու անրն ճիւմլէ շէհատէթլէրինտէ կէօրմէքտէ իզ։ Գաղ. 5. 19 պունա էն գաթի՝ իսպաթ սըր։ (Տողրու թէրճէմէ) «Էյ չօճուգլա-ըրըմ, Քրիստոսրն սուրէթի սիզտէ մէվճուտ օլուն-ճայատէք սիզին իչիւն չօճուգ ատղուրմագ սանճը-սը չէրէրէք»։ Նէ՝ 'աճայիպ վէ տէրին պիր շէհա-տէթ։ Պու աղրը վէ էլէմլէրի Բէսուլն տէրունին-տէ մէյտանա կէթիրէն Բուհ իլ Գուլտս իտի։ 2 Կոր. 11. 28, 29 (Տողրու թէրճէմէ) «Հէր կիւն տրշարրքի հալրմտան մա՝տա ճիւմլէ քիլիսէլէրին

թաշրյամաղ, եախօտ տիկէր խաչլարը թաշրմագ պու խաչա մութլաղ եօլ աչար։ Տիկէր պիր թա՛-պիր իլէ ճանլար իչիւն էլէմ խաչը տիկէր իւչ խաչլարրն մէյվէսի վէ մեգքիւր իւչ խաչլար էլէմ խաչընրն մէյվէլէրի տիրլէր։

Թապի՛ի սուրէթտէ պուրատա չու սու՛ալ զահիր օլուր։

ՃԱՆԼԱՐ ԻՉԻՒՆ ԷԼԷՄ ՆԷ՞ ՏԻՐ։

Ճանլար իչիւն էլէմ, Բուհ իլ Գուտսըն միւ՛մինին գալպինտէ կիւնահքեարլարրն կիւնահլարը սէպէ-պինտէն վէ միւմինլէրին ղա՛ագիչէթ վէ իթա՛աթ-սըղըգլարը սէպէպինտէն անլէրին աղբրլըգլարընը հիսս էթտիրիպ տուատա Նիյաղ, ֆէրեատ վէ էք-սէր տէֆա՛լար կէօզ եաչլարը իլէ թաշրտարագ Բապպ Ցիսուս Քրիստոսըն սալահը սոյէսինաէ փէ-տէրէ ՝արզ էթտիրմէսի տիր։ Ամէմ կիւնահլա-ըընտան խէլաս պուլտուգտան սօնրա Բուհ իլ Գուտս անրն գալպինէ պու էլէմի գօմագա պաշ-լար։ Ճիւմլէ տէնրլէրին միւ՛մինէրի պու խու-սուստա Բապպ Ցիսուսա պէնղէմէլիլէր տիր։ Էօ-նիւմիւզտէն կիւռէն Մօռէլիմիզ պու թարիդ իլէ ճէլալէ նա՛իլ օլտուղը կիպի Անրն արգասընճա կի-տէնլէր տախի էլէմ խաչընը ալմալըլար տրր։ Պու խուսուստա Ֆ. Մուգատտէսի մէշգ էթտիլիմիզտէ Բուհ իլ Գուտսրն միւ՛մինտէ մութլաղ եափաճաղը շէյի վէ հուսուլէ կէթիրէճէյի պու տէրլին խաչ, էլէմ ՝Էօմրիւնիւ անլարըզ։ Մէշգ էտէլիմ։

էնտիլէսի։ Քիմ զա'ինքլէնիր տէ պէն զա'ինքլէնմէմ, քիմ սիւրլէր տէ պէն եանմամ»։ Պիր վալիտէ, քէնտի ույգուսըզ վէ խասթա չօճուզը իլէ պիրլիքտէ քէնտիսի տախի անլն իլէ պէրապէր ույգուսըզ գա-լարագ խասթա օլտուզը կիպի, Ռէսուլ տախի քէն տինի միւ՚մինլէր իլէ օյ գատար պիրլէշտիրմիշ վէ անլէրին եիւքիւնիւ քէնտի իւզէրինէ օլ գատար ալմըշ քի անլէրին Ռուհանի հայաթլարընտա հիսս օլունան ճիւ՚զիճէ զա՚աֆիյէթ քէնտինէ թէ՚սիր էտիյօր։ Իշթէ ճանլար իշիւն էլէմ խաչը պու տըր։ Պու էլէմլէր քէնտի տէրունինի օլ գատար տօլտուրույօր իսի քի անլն ատէմլէրէ իզհարը եա՚նի Ինճիլին հէրարէթ իլէ վա՚զը սէպէպինտէն քէնտի ճէսէտինտէ եարալար վէ պէրէլէր թաշը-յօր իսի։ Գօղոս. 1. 24, «Սիզին իշիւն օլան էլէմ-լէրիմտէ չիմտի շաղ օլարագ Քրիստոսըն սըգլէթ-ըինին նօգսանլընը ճէսէտի օլան քիլիսէ իշիւն քէն-ատի թէնիմտէ թէքմիլ էտիյօրըմ»։ Գաղ. 6. 17, «Պէն ճէսէտիմտէ Բատպ Յիսուսըն պէրէլէրինի թա-շըյօրըմ»։ Պու գըթա՚լոր իսպաթ էտիյօրլար քի միւ՚մինլէր իշիւն խաչըն էն մուհիմ վէ մէրքէզի մա՚նասը ճանլար իշիւն էլէմ չէքմէք սիր։

2 Կոր. 12. 15 Պօղոս Ռէսուլըն ճանլար իշիւն հուտուտսըզ վէ թաշան մուհապպէթ վէ նէթի-ճէսի օլարագ էլէմլէրինի թա՚ըրիֆ էտէր։ «Էյէր պէն սիզի զիյատէ սէվիքճէ աղ սէվիլիյօր իսէմ տէ ճանլարընըզ իշիւն էն ՚ազիմ մէսէրրէթ իլէ

սարֆ էտէճէյիմ հէմ սարֆ օլունաճաղըմ»։ Շու-այէթլէրի մէշդ էյլէ։ 1 Կոր. 4. 13, «Զէմմ օլուն-տուզումըզտա եալվարըրըզ»։ 2 Կոր. 5. 20, «Իմտի Քրիստոսըն թարաֆընտան էլչիլիք էտէրէք, Ալլահ պիզիմ վասըթամըզլէ ըիճա էտէր կիպի, Ալլահ իլէ աուլհ օլմանըզը Քրիստոս թարաֆընտան եալվա-ուլհ օլմանըզը։ 2 Կոր. 6. 1, «Ալլահըն 'ինայէթինի պի-ըրըրզ»։ 2 Կոր. 6. 1, «Ալլահըն 'ինայէթինի պի-հուտէ գապուլ էթմէմէնիզի տախի ըիճա էտէրիզ»։ Էֆես. 4. 1, «Իմտի պէն Բատպ իշիւն մահպուս օ-լան սիզէ ըիճա էտէրիմ...»։ Բօմ. 12. 1, «Էյ գարընտաշլար, սիզէ Ալլահըն բահմէթլէրի իշիւն եալվարըրըմ քի...»։ Պու այէթլէրին մէշդի իլէ կէօրիւյօրըզ քի Ռէսուլ քէնտի տէրունինտէ կիւ-նահքեարլար վէ միւ՚մինլէր իշիւն թաշըմագտա օլ-տուզը էլէմլէրի անլէրէ եալվարմագ վէ ըիճա էթ-մէք վասըթասըյլէ պէյան էտիյօր իսի։

Պօղոս Ռէսուլըն տու՚ա 'էօմրիւ վէ տու՚ա հագդընտա էթտիյի թա՚լիմ ճանլար իշիւն էլէմ չէքմէք խուսուսընտա փէք պէրրագ թասավվուր վէրիր։ Պու Զաթ եօլճուլուգ, ինճիլ վազ՚ը, ֆէրտ պէ ֆէրտ զիյարէթլէր վէ Ռէսալէլէր եազմագ իլէ սօն ատրէճէ մէշղուլ իքէն, ճիւմլէ քիլիսէլէր վէ նիչէ ֆէրտլէր իշիւն տա՚իմա տու՚ա էտէր իսի։ Անքն Ռէսալէլէրինին նիչէլէրինտէ Ռէսալէլէրինի օ-գուլան քիմսէլէր իշիւն խուսուսի տու՚ալար էյլէ-տիյի հագդընտա չէհտատէթլէր էտիյօր։ Պու գա-տար մէշղուլ պիր Ռէսուլըն մախֆի տու՚այա պու

չիւն տու՛ատա տա՛իմա կիւրէշերէք սիզէ սէլամ էտէր»։ Բէսուլ Բուհ իւլ Գուտս վասրթասրյլէ թա՛-
լիմ էտիյօր քի միւ՛մին տու՛ատա կիւրէշմէլի տիր։
Կիւրէշմէք տէյու թէրճէմէ օլունան Եունանիճէ
լուղէթ պիր փէհլիվանըն գատիմ Եունանիլէրին
միլլի օյունլարընատա կիւրէշմէսի, գօշարագ եարբշ
էթմէսի մա՛նասընը վերիր։ Բուհ իւլ Գուտս միւ՛-
մինին գալալինատ կերէք կիւնահքեարլար կերէք իսէ
միւ՛մինլէր իչին էօյլէ էլէմլեր վէ աղբրլրգլար
հուսուլէ կէթիրիր քի անը պիր փէհլիվան կիպի
տու՛ատա չալրշրրրր։ Պէօյլէսի միւ՛մին տու՛ա-
սընատա տէրոնի էլէմլեր ալթընատա չօգ թէրլեր,
չօգ նիյազ էտէր, նիչէ տէփ՛ա ֆէրեատ վէ կէօզ
եաշլարը զուհուր էտեր։ Քէթսէմանիտէրի էլէմլեր
թամ պու լուղէթ իլէ թա՛րիֆ օլունմուշ տրր։
Ղուկ. 22. 44, (Ցօղրու թէրճէմէ) «Վէ կիւրէշտէ
(կիւրէշմէք 'ամէլինտէ) պուլունուպ ղիյատէ հէրա-
ռէթլէ տու՛ա էտէրէք թէրի եէր իւզերինէ տիւ-
շէն իրի գան տամլալարը կիպի իտի»։ Իշթէ պու
այէթ իլէ պալատէ մէզքիւր տու՛ատա կիւրէշմէք
այէթլերինի պիրլիքատէ մէշգ էյլէտիլիմիզատէ շու
նէթիճէյէ կէլիյօրզզ քի Բապպըմըզըն Քէթսէմանի
վէ խաչ էլէմլերի միւ՛մինլեր իչիւն տա՛իմի էօրնէք
տիրլեր։ Բապպըմըզ Քէթսէմանիտէ տու՛ատա վէ
խաչտա նիյազլար իլէ 'ազիմ կիւրէշլեր, էլէմլեր վէ
թէրլէտէն աղբրլրգլար իչինատէ պուլունտուղը կիպի,
միւ՛մին տախի կերէք կիւնահքեարլար իչիւն, կէ-

գատար վագրթ վերտիյինէ հագիգաթէն թէ՝ա-
ճիւպ էտերիզ։ Պիւա շիւպհէ պունէն սրրրնը անրն
տէրունինտէ ճանլար իչիւն եանլպ ալէվլէնէն վէ
տիւքէնմէյէն էլէմլէրտէ պուլուրրզ։ Ո տու՝ա էթ-
մէյի վէ մախֆիտէ չօդ տու՝ա էթմէյի քէնտի ի-
չիւն մութլագ լազրմ տէյու հիս էտեր վէ անսրն
եաշայամազ իտիյինի սիլիր իսի. գիրա ճանլար ի-
չիւն թաշլրտրզը էլէմ վէ իզթիրապը ֆէրեատ,
նիյազ վէ կէօզ եաշլարը չէբլինտէ փէտերէ 'արզ
էթմէզ իսէ բահաթ օլամազ իտի։ Բօմ. 9. 1—3,
«Քրիստոստա հագիգաթ սէօյլէրիմ եալան սէօյլէ-
մէմ, պանա զամիրիմ տախի Բուն իլ Գուտս իլէ
շահիտ տիր քի 'ազիմ գասավէթիմ վէ գալպիմտէ
տա՝իմի տերտիմ վար տրր։ Զիրա գարընտաշլարրմ
եաՆի թէն ճիհէթիյլէ ադրապամրն եէրինէ պէն
քէնտիմ Քրիստոստան մահրում օլայրմ տէյու ար-
զու էտեր իտիմ»։ Բօմ. 10. 1, «Է՛յ գարընտաշ-
լար, պէնիմ գալպիմին արզուսը վէ Իսրայէլ իչիւն
Ալլահա նիյազրմ խէլաս պուլմալարը տրր»։ Տու՝ա
հագգընտա վերտիյի թալիմի մէջզ էյլէ։ Բօմ. 15.
30, 31, (Տօղրու թէրճէմէ) «Է՛յ գարընտաշլար,
Բապպրմրզ Իսուս Քրիստոս իլէ վէ Բուհուն մու-
հապպէթիյլէ սիզէ եալվարրրրմ քի պէնիմ իչիւն
Ալլահա տու՝ատա պէնիմ իլէ պերսպէր կիւրէշէ-
սինիզ»։ Գօղոս. 4. 12, «Սիզատէն պիրի Քրիստոսրն
գուլու Էփաֆրաս Ալլահրն ճիմէ միւրատրնտա
քեամիլ վէ թէմամ տուրասրնրզ տէյու սիզին ի-

րէքսէ միւ՞մինլէր իչիւն տու՛ատա տա՞իմի կիւրէշ-
ահ, ֆէրեատ վէ էլէմլէր իչինտէ օլմալը տըր։ Բօմ.
8. 26, 27 պէյան էտիյօր քի պու հալը միւ՞մինտէ
իճրա էտէն Ռուհ իւլ Գուտս տըր։ «Վէ քէղալիք
Ռուհ տախի՝ ղա՛իֆլիքլէրիմիզէ եարտըմ էտէր,
զիրա վաճիպ օլտուղը կիպի նասրլ տու՛ա էտէճէ-
յիմիզի պիլմէյօրուզ, ամմա Ռուհ Քէնտիսի քէլամ
իլէ պէյան օլունմաղ ահլար իլէ պիզիմ իչիւն շէ-
ֆա՛աթ էտէր։ (Տօղրու թէրճէմէ) Վէ դալալէրի
թէֆթիշ էտէն տախի Ռուհուն միւրատը նէ իտի-
յինի պիլիր, չինքի (քի) Ο մուգատտէսլէր իչիւն
Ալլահա կէօրէ (Ալլահա մութապըգ սուրէթտէ)
շէֆա՛աթ էտէր»։ Պու գրթայը Բ. Մուգատտէսին
տիկէր գրթա՛լարը իլէ պէրապէր մէշղ էտէն քիմսէ-
լէր պիլիրլէր քի Ռուհ իւլ Գուտս միւ՞մինին գալպին-
տէ օլարագ չօղ ճանլար իչիւն Փէտէրէ սէօյլէր, չէօյլէ
քի ահլար վէ էլէմլէր Ռուհ իւլ Գուտսըն իչի տիր։

Պալատէ զիքր էթմիշ օլտուղումըզ իւզրէ Պօ-
ղոս Ռէսուլ իչինին ղայէթ չօղ օլմասը իլէ տախի
պաշգալար իչիւն չօղ տու՛ա էթմէք խուսուսընտա
քէնտի Բապպընա պէնղէտի։ Զիրա Բապպըմըզ
պու տիւնեատա էն մէշղուլ պիր Զաթ իքէն մախ-
ֆի տու՛այա էն չօղ վագրթ վէրիր իտի։ Ատէմլէր
Քէնտինի արարլար իքէն Քէնտիսի մախֆի պիր
մահալտէ տու՛ա էտիյօր իտի։ Մարկ. 1. 35—39.
Քէնտի քէլամլարընը տինլէմէք վէ խասթալըգլա-
ըընտան շիֆա պուլմագ իչիւն չօղ խալդ ճէմ՝ օ-

լուրլար իքէն Քէնտիսի չէօլլէրէ չէքիլիպ տու՛ա է-
տէր իտի։ Ղուկ. 5. 15, 16։ Պա՛զէն կէճէլէրի
պիւթիւն վէ պա՛զէն գըսմէն տու՛ա իլէ կէչիրիր
իտի։ Ղուկ. 6. 12։ Մատ. 14. 23։ Պիլա չիւպհէ
պէօյլէ տու՛ա 'էօմրիւնիւն սըրրընը պու Ջաթքն
Քէնտի տէրունինտէ ճանլար իչիւն թաշըմագտա
պուլունտուղը էլէմլէրտէ պուլուրըզ։ Պօղոս Ըէսուլ
տախի պէօյլէ իտի։ Ճանլար իչիւն չօգ էլէմլեր
թաշըարզը սէպէպտէն տու՛այա չօգ վագրլթ վէ-
ըէն պիր զտթ օլմուշ ուրը։ Մէյգ էյլէ։

«Ալլահըն իրատէթիյլէ ադրպէթ թարաֆը-
նըզա կէլսէքլիյիմ միւյէսսէր օլա տէյու տա՛իմա
տու՛ալարըմտա նիյազ էտիպ սիզի Ֆէրաղաթ էթ-
մէյէրէք զիքր էտէրիմ»։ Էֆս. 1. 16, «Սիզին
իչիւն չիքր էթմէքտէն Ֆէրաղաթ էթմէյէրէք սի-
զի տու՛ալարըմտա զիքր էտէրիմ»։ Էֆս. 3. 14,
15, «Բապպըմըզ Ցիսուս Քրիստոսըն Փէտէրինին,
եա՛նի կէօքլէրտէ վէ եէր իւզէրինտէ պուլունան
հէր պիր դապիլէնին Անըն իսմի իլէ թէսմիյէ օ-
լունտուղը Փէտէրինին հուզուրընտա տիզ իւզէ-
րինտէ նիյազ էտէրիմ քի...»։ Ֆիլ. 1. 4, «Տա՛ի-
մա ճիւմլէնիզ իչիւն հէր պիր նիյազըմտա չաղլըգ
իլէ նիյազ էտէրէք...»։ 3, «Վէ պու տու՛այը
էտէրիմ քի...»։ Գողոս. 1. 3. «Տա՛մա սիզին ի-
չիւն տո՛ւա էտիպ...»։ 9. «Պու սէպէպտէն պիզ
տախի իշիթտիյիմիզ կիւնտէն պէրու սիզին իչիւն
Ֆէրաղաթ էթմէյէրէք տու՛ա վէ նիյազ էտէ-
րիզ քի...» 1 Սէլ. 1. 2, «Տու՛ալարըմըզտա
սիզի զիքր էտէրէք ճիւմլէնիզ հադգընտա Ալլահա
տա՛իմա չիւքր էտէրիզ»։ 2 Տիմ. 1. 3, «Կիճէ
կիւնտիւզ տուալարըմտա սէնի պէրտէվամ զիքր

էտէրէք»։ Փիլիմոն 1. 5, «Տա՛իմա Ալլահըմա շիւքր էտէրէք տու՛ալարըմտա զիքր էտէրիմ քի . . .»։

Բէսուլըն, միւ՛մինլէրտէն տախի տու՛ա էթմէլէրինի թալեպ էթմէսի ճանլար իչիւն էլէմ թա՛ալիմինէ էհէմմիյէթ վէրտիյինի իսպաթ էտէր։ Էֆես. 5. 18—20, «Հէր զէման հէր տու՛ա վէ նիյազ իլէ Ռուհտա տու՛ա էտինիզ վէ հէման պունա ճիւմլէ մուդատտէսլէր իչիւն թէքմիլ տէվամ իլէ նիյազա ույանըդ տուրունըզ։ Վէ պէնիմ իչիւն նիյազ էտինիզ քի հօլունտա զինճիրպէնտ օլարադ էլչիւք էթտիյիմ Ինճիլին սըրրընը ճէսարէթլէ պիլտիրմէք իչիւն աղզըմըն աչըլմասընա պանա քէլամ վէրիլէ, թա քի սէօյլէմէքլիյիմ վաճիպ օլտուղը իւզրե անտէ ճէսարէթլէնէյիմ»։ (Գողոս. 4. 3, 4։) 1 Մէլ. 5. 25, «Էյ գարընտաշլար պիզիմ իչիւն տու՛ա էտինիզ»։ 2 Մէլ. 3. 1, «Վէլհասըլ էյ գարընտաշլար, պիզիմ իչիւն տու՛ա էտինիզ քի Բապալըն քէլամը արանըզտա օլտուղը կիպի իլերիլէյիպ շերէֆ պուլա»։ Իսր. 13. 18, «Պիզիմ իչիւն տու՛ա էյլէյինիզ»։

Տու՛անրն ճանլար իչիւն էլէմ խաչը իլէ զայէթ գալի 'ալադասը վար տըր։ Թէ՛սիւֆ օլունաճաղ 'ադիմ պիր խուսուս շու տըր քի ճանլար իչիւն էլէմ չէքմէյերէք տու՛ա էտէն չօղ քիմսէլէր վար տըրլար։ Անլեր տու՛ատա կիւրէշմէյի, աղըրլըգ չէքմէյի, թէրլէմէյի վէ կէօղ հաչլարընը չախսի թէճրիպլէրի իլէ պիլմէզլեր։ Անլեր իչիւն կիւնահքեար ճանլարընն խէլաս պուլմալարը հա պուլմամալարը չօղ ֆարգ էթմէզ։ Էյ միւ՛մին, սէնին իւզէրինտէ պիր թադըմ կիւնահքեար ճանլարընն աղըրլըգլարը օլմալը տըր։ Երեմիա պիլէ

հալը հազբրտա եաչայան նիչէ միւ՞ մինլէրտէն փէք տէրին թարզտա ճանլարրն աղբրլբղնը թաչբր իտի։ Երեմիա 13. 17, «Լաքին էյէր տինլէմէզ խսէնիզ, մաղրուրլուղընըզ սէպէպինտէն ճանրմ կիղի եէրլէրտէ աղլայաճագ վէ Բ՚ապպրն սիւրիւ-սիւ էսիր կէօթիւրիւլտիւլիւ իչիւն կէօղլէրիմ զի-յատէսիյլէ աղլայբզպ կէօղ եաչբ տէօքէճէք տիր»։ Երեմ. 9, 1, «Բ՚ե՞աչ քի պաչբմ սու վէ կէօղլէրիմ կէօղ եաչը փունարը օլա իտի քի կիճէ կիւնտիւզ գավմրմ գբղընըն մագթուլարը իչիւն աղլայա իտիմ՚»։ Ճանլար իչիւն էլէմ խաչբնտա օլան մա՚նա թամ Բ՚ապպ Ցիսուսրն խաչլանմասը մա՚նասընը վէրիր։ Ο պիզիմ իչիւն կիւնահ վէ կիւնահքեար օլտու։ 2 Կոր. 5. 21։ Քէնտինտէ հիչ պիր կիւնահ եօք իքէն կիւնահքեարլարրն չէքէճէքլէրի էլէմի պիր կիւնահքեար կիպի Քէնտիսի թաչբտը։ Պուն-նու, Անրն Վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէս վասրթա-սրյէ Իրտան ըրմաղընտա վաֆթիզ օլունմասընտա տսիսի պէրրագ թարզտա կէօրիւրիւղ։ Պիլիրիզ քի Վաֆթիզ էտիճի թարաֆընտան վաֆթիզ օլու-նանլար կիւնահքեար իսիքլէրինի իքրար էտէրլէր իտի։ Կիւնահքեարլար արասընտա սու ճէլիլ Զաթ տսիսի տիկէրլէրին կիւնահրնը եիւքլենէրէք պիւ-թիւն ճինսի ինսան թալաֆընտան վէքիլ Հալինտէ պիր կիւնահքեար կիպի վաֆթիզ օլունտու։ Իչթէ պու սէպէպտէն Անրն հագդընտա «իչթէ տիւն-եանրն կիւնահրնը գալարրան Ալլահրն Գուզուսը» տէնմիշ տիր։ Յով. 1. 29։ Թամ պէօյլէ տա-խի մի՞մին տիկէրլէրին կիւնահրնը քէնտի իւզէ-բինէ տլարագ քէնտիսի՚այնի կիւնահլարրն սահի-պի վէ պիր միւճրիմ կիպի Բ՚ապպրն հուզուրընտա

մախֆիտէ էլէմ չէքմէյի տիր։ Գաղ. 4. 19ըն պահա էյլէտիյի իւղէրէ միւմին չօճուգ տօղուրմագ սան. ճըլարը կիպի, մախֆիտէ Բապպրն հուզուրընտա տիկէրլէր իչիւն էլէմլէր չէքմէզ իսէ սատէմլէր խէլաս պուլամագլար։ 1 Կոր. 4. 15 պունը թաս. տրգ էտէր։ «Զիրա էյէր Քրիստոստա օն պին խօ. ճանրզ օլսա պիլէ չօգ Փէտէրինիզ եօգ տիր, զի. րա Քրիստոս Յիսուստա Ինճիլ վասրթասրյլէ պէն սիզի թէվլիտ էթտիմ»։ Բէսուլ անլէր իչիւն մախ. ֆիտէ չօգ էլէմ չէքմիշ, չօգ կէօզ եաշլարը տէօք. միւշ, եիւզիւ գոյուն չօգ ֆէրեատ վէ նիյաղլար արզ էթմիշ օլտուղընտան, «քիմ զա'իֆլէնիր տէ պէն զա'իֆլէնմէմ, քիմ սիւրշէր տէ պէն եան. մամ» տէյօր։ Անլէրին եիւրիւնիւ իւղերինէ էօլէ ալմըշ քի անկէր իլէ 'այնի կէչիտտէն կէչիյօր, զի. րա անլէրի թէվլիտ էտէնէ գատար չօգ զահմէթ. լէր չէքմիշ տիր։ Երեմ. 8. 21 պունը փէք կիւզէլ սուրէթտէ բէսմ էտէր։ «Գավմըմ դըզընրն եա. բասը իչիւն եարալանարմ, գարարտրմ, պէնի տէհ. շէթ թութտու»։ Միւ՞մինին 'էօմրիւնտէ պու ա. յէթլէր վագա'ա հայինի քէսպ էյլէմէյիլէր տիր։ Երեմ. Մէրսիյէլէր, 2. 11, «Գավմըմ դըզընրն հէ. լաքընտան տօլայը կէօզլէրիմ կէօզ եաշընտան պօ. զուլտու, պաղրրմ եանտը, ճիյէրիմ եէրէ տէօ քիւլտու»։ 2. 18, 19, «Էյ Սիոն դըզընրն հիսարը, կիճէ կիւնտիւզ սէյլ կի պի եաշ տէօք, բահաթ. լանմա, կէօզիւյիւն պէպէյի բահաթ տուրմասրն։ Գալգ, կիճէ նէվլէթլէրինին իպթիտասրնտա ֆէր. եատ էյլէ։ Բապպրն հուզուրընտա եիւրէյինի սու կիպի տէօք, հէր սօղ ադ պաշրնտա աճլըգտան պայրյան մա'սումլարրյրն ճանը իչիւն էլլէրինի Անա

գալտրը»։ 3. 48—51, «Գավմրմ գրգրնրն հէլաքը իչիւն կէօղլէրիմտէն սու սէյլէրի էնէր, Բապպ կէօբլէրտէն նազար էտիպ պագրնճայաաէք, կէօզիւմ տա"իմա կէօղ եաշը սէօքէր վէ բահաթ պուլմաղ, չէհրիմին գրգլարրնրն ճիւմլէսի իչիւն կէօգիւմ ճանրմա սրգրնթը վէրիր»։ Աբրահամրն վէ Մոլսէսին նիյալարրնը մէշդ էյլէ։ Թէք. 18. 23—33։ Խուր. 32. 31, 32։ Էյէր պու սէօզլէրի 'Ա.հա ը 'Ա.թիդ միւ"մինլէրի տիկէրլէր իչիւն սէօյլէյէ պիլիյօրլար իսէ, հալը հազրտա տախի միւ"մինլէրին 'էօմրիւնտէ վուգու'ա կէլմէլի տիր։ Հալը հազրտա կիւնահքեարլարրն հալը միւ"մինլէրին գալպինէ զայէթ աղրը պաամալը տրը։ Բուհ իւլ Գուտս պունու եափմաղա հաղրը տրը։ Էյ միւ"մին, սէնին իչին էլէմ խաչրնը ալմադ տրը։ Բէյդիի պիր 'էօմր եաշամաղա չալրշմա։ Պրադ քի Բուհ իւլ Գուտս սէնի եիւրէսին, ճանլարրն էլէմլէրի իլէ տօլտուրսուն։ Պրադ քի Ո սէնի եաս ատէմի էյլէսին։ Պինլէրճէ կիւնահքեարլար զէլալէթ վէ զուլմէթատ գալրրլար իքէն սէնին վազիֆէսիզ թարզտա տուրմաղլրղրն, իւզէրինէ 'ազիմ մէսուլիյէթ ճէմ' էթմէքտէ աիր։

Հէր հանկը կիւնահքեարրն խէլաս պուլմասը մութլաղ պիր եա պիր գաչ միւ"մինլէրին տու'ալարը իլէ միւմքին օլուր։ Հիչ պիր քիմսէ իտտի'ա վէ իսպաթ էտէմէղ քի քէնտիսի իչիւն հիչ պիր քիմսէ տու'ա էթմէմիշ օլարաղ խէլաս պուլմուշ տրը։ Պու տիւնեատա էն 'ազիմ վա՞յ, քէնտի խէլասը իչիւն հիչ պիր տու'ա էտէնի օլմայան քիմսէ իւզէրինէ օգունմալը տրը, զիրա քէնտի իչիւն հիչ պիր տու'ա էտէն եօգ իսէ անրն խէ-

լասը միմքինսիզ տիր։ Իշթէ պուրատա փէք 'ա-
զիմ պիր հիքմէթ կէօրիւյօրըզ։ Ալլահըմըզ ատէմ-
լէրի խէլաս էթմէք իչիւն մութլաղ միւ"մինլէրին
գալպինէ էլէմլէր գօյօր։ Քէնտիսի Քէնտի ըէյի
խօտրնա կէօրէ իշլէմէյիպ հէր պիր միւ"մինի
Քէնտի Օղլու Ցիսուսըն էլէմլէրինէ միւշթէրէք էյ-
լէմէքտէ պուլունույօր։ Փէք 'ահայիպ տիր քի
պու Զաթ ատէմլէրին խէլաս պուլմալարը խուսու-
սընտա Քէնտինի միւ"մինլէրէ սպաղլամըզ տըր։ Ե-
զեկ. 22. 30, 31է նազար էյլէ։ «Վէ տիյարը խա-
րապ էթմէմէրլիյիմ իչիւն հիսարը պինա էտէճէք
վէ երգզ եէրտէ անըն իչիւն հուզուրումտա տու-
րաճաղ պիր ատէմ արալարընտա արատրմ իսէտէ
պուլմատըմ։ Իմտի իւզերլէրինէ զազապըմը ատօք-
տիւմ»։ Եզեկ. 4. 4է տախի նազար էյլէ։ «Անըն
իւզերինէ եաթտըղըն կիւնլերին սայըսընա կէօրէ
անլերին քէօթիւլիւյիւնիւ 'եիւքլէնէճէքսին»։ Եսա-
62. 6, 7 տախի պու մէսէ"լէյի թէրսիմ էտէրլեր։
«Էյ Երուսաղէմ, սէնին հիսարլարըն իւզերինտէ
պէքճիլեր գօտում, անլեր պիր թիւն կիւն վէ պիւ-
թիւն կիճէ ասլա սիւքիւթ էթմէյէճէքլեր տիր,
Էյ Տապպը զիքր էտէնլեր, բահաթ էթմէյինիզ,
վէ Երուսաղէմի սապիթ վէ անը զէմինտէ մէթհէ
չայան գրլընճայա գատտը Անա բահաթ վերմէյի-
նիզ»։ 1 Փատ. 12. 19, «Վէ պիւթիւն գավմ
Սամուէ"լէ սէօլէյիպ, պու գուլլարըն հագգընտա
Ալլահըն Բապպա Նիյազ էյլէքի էօմմէյլիմ, զիրա
քէնտիմիզէ պիր փատիշահ թալէպ էթմէմիզլէ
ճիւմլէ կիւնահլարըմըզա քէօթիւլիւք գավմ էթտիք
տէտիլեր։ 1. 23, «Հաշա քի սիզին իչիւն նիյազ
էթմէքտէն վազ' կէչմէքլէ կիւնահ էտէյիմ»։ Դա-

նիէլ տախի պու հալտէն կէչտի։ Դան. 9ունճու
պապը 23իւնճիւ այէթիտէք օգու։ Պու տինտար
զաթ գավմընըն կիւնահլարընը քէնտի իւզերինէ
ալարաղ նիյազ էյլէտի։ Նէթիճէսի օլարաղ Ալլա-
հըմըզ պու տու'այա փէք 'ազիմ ճէվապ վերտի։
Պալատէ զիքր էթտիյիմիզ այէթլերի թէքրարա
հաճէթ կէօրմէյերէք չու նէթիճէյէ կէլիյօրըզ քի
Բապպըմըզ Բուհանի ալէմտէ պու տինեատա հէր
նէ եափաճաղ իսէ մութլաղ անը Բուհ իւլ Գուտս
վասրթասըյէ տու'ա վէ էլէմլեր չէբլինտէ միւ"-
մինլէրին գալպինէ գօյօր վէ միւ"մինլէրին 'արզ
էթտիքլէրի տու'այա ճէվապէն իչլէյօր։ Կերէք
կիւնահքեարլարընը խէլասը կէրէքսէ միւ"մինլէրին
Բուհանի հայաթտա թէգատտիմ վէ ճէլալտէն
ճէլալէ թէպտիլ օլմալարը սալթ միւմինլէրին
գալպտէ էլէմլեր իլէ փէտերէ արզ էթտիքլէրի
տու'ալարա ճէվապ օլարաղ վուգու' պուլուր։

Էյ վահ քի չօգ միւ"մինլէրին էլէմսիզ 'էօ-
միւրլերի քէնտիլերէ չօղ մէսուլիյէթլի տիր։ Քի-
լիսէլեր հայաթսըզ վէ բուհսրզ սուրէթտէ տէվամ
էտէրլեր իքէն հիչ պիր միւ"մինին չիքեայէթէ
հագգը եօգ տըր։ Կիւնահքեարլար սիւրիւ սիւրիւ
հէլաքա կիտէրլեր իքէն մէսու"լիյէթի միւ"մին-
լեր քէնտի իւզերլերինէ ալմալըլար տըր։ Նէ՞րէտէ
Երեմիա կիպի կէօզ եաշլարը տէօքէն Դանիէլ կի-
պի գավմը իչիւն պիր կիւնահքեար հալինտէ տու'ա
էտէն վէ Սամու"էլ կիպի անլեր իչիւն տու'ա էթ-
մէզսէ կիւնահ էտեր տէյու տիշինէն միւ"մին-
լեր։ Նէ՞րէտէ Պօղոս կիպի տէրուինինտէ տիկէրլեր
իչիւն գասավէթի վէ տիքքենմէզ տէրտի օլան
միւ"մինլեր։ Գատիմտէ վէ Բէսուլի էյամատա մէյ-

տանա կէլէն ինթիպահլար վէ Բուհ իւլ Գոոտսըն զանիմէթլէ իշլէմէսի գօլայնա օլմուշ տէյու զան էթմէյէլիմ։ Անլէրին վուգու՛ընտան էվվէլ չօգ տինտար Ալլահ ատէմլէրի սա՛աթլարնա Բաղպըն հուզուրընտա նիյազլար, ռիճալար վէ կէօզ եաշ-լարը իլէ էլէմ չէքմիշլէր, չօգ եիւբլէնմիշլէր վէ եաս իլէ վագրլի կէշիրմիշլէր տիր։ Մա՛լիւմ միւ-պէյշիր Մր. Մուտի վասրթասը իլէ Ինկիլթէրրատա վուգու՛ պուլմուշ օլան չօլ մէշհուր իլք ինթիպահ, սէնէլէրտէն պէրու քէնտի եաթաղընտա քէօթ-րիւմ եաթմագտա օլան պիր միւ՞մինէնին ուզուն զէմանտէն պէրու էթմէքտէ օլտուղը էլէմլի տու՛ա-լարրնա ճէվապէն մէյտանա կէլմիշ տիր։ Իսգօ-չիանրն Բուհանի հայաթտա իհեա օլունմասը զա-յէթ տու՛աբեար ճան Նագսրն մախֆիտէ ֆիերեատ-լարրնա ճէվապէն միւմքին օլմուշ աբր։ Ցահա պիր գաչ սէնէ էվվել պիւթիւն Բուհանի 'ալէմի մի թէհայիր գըլան վէ պինլէրճէ կիւնահքեարլա-ըրն խէլաս պուլմալարրնա սէպէպ օլան Ուէյյզ ինթիպահը, անատէն էվվել եիրմի սէնէտէն պէրու էթթիհատ վէ միւտավէմէթլէ տու՛ա էտէն պիր գաչ քիմսէլէրին նիյազլարրնա ճէվապէն զուհուրա կէլմիշ տիր։ Ճանլար իշիւն էլէմ չէքէրէք տու՛ա էթմէնին ճանլար խէլասը իշինտէ օլան 'ազիմ է-հէմմիյէթինի անլամրշ օլան միւպէշշիրլէր, զիյարէթ էթտիքլէրի մահալլէրտէ քէնտիլէր վէ իշլերի իշիւն տու՛ա վէ նիյազ էտէն չօգ քիմսէլէր մէյտանա կէթիրմէքլէ մուվաֆֆագ օլույօրլար։ Էվրօպա վէ Ամէրիգատա նիչէ տինտար վէ էլէմ չէքմէյի էոյ-րէնմիշ օլան չօպան վէ վա՞իզլէր, վազ՞ էթտիքլէրի զէմանտէ միմպէրլէրինին ալթընտա եախօտ եանրն-

տա օլան պիր մախֆի օտատա տու՛ա վէ նիյազլար իլէ մէշղուլ օլան պիր թագըմ քիմսէլեր թա՛յին էթմէքլէ մուվաֆֆագ օլույօրլար։ Վա՛յ օղ վա՛ իղէ քի քէնտի իչիւն տու՛ա վէ նիյազ էտէն պիր քիմսէ եօգ տըր, վէ տահա գիյատէ վա՛յ օղ վա՛ իղէ քի պիղզաթ քէնտիսի մախֆիտէ կիւնահքեարլար վէ միւ՛մինլէր իչիւն էլէմ չէքմէյի պիլմէզ։ Մէմլէքէթիմիզտէ վէ Քրիստիան ալէմինտէ պէօյլէսի վա՛ իղլեր փէք չօղ տըր։ Սէֆիլ ատէմ, զան էտէր քի ատէմլերէ սէօյլէր, պէլազաթ խթիմալ էտէր, հիքմէթ վէ թաբիիատէն պահս էտէր իսէ մուվաֆֆագ օլուր։

Էյ միւ՛մին, ույան վէ քէնտինի Ռուհ իւլ Գուտսըն ահլար էյլէյէն գալպի ալթընա դօ։ Միլէօնլարճա փութփէրէսթլեր վէ սիւրիւ սիւրիւ կիւնահքեար ճանլար սէնին մախֆիտէ էլէմլերինէ միւհթաճ ադրլար։ Զին իչիւն գա՞չ սա՛ասթ ատու՛ա էտէրսին։ Ինֆրիզանըն զուլմէթ վէ քէօրլիւք իչինտէ տուրմադտա օլան 'ազիմ ճէմիյէթլէրինի մախֆի օտանտա նէ՞ գատար ղէման զիյարէթ էտէրսին։ Հինտիսթան վէ ատալար սէնի էլէմլեր իլէ եիւբլէյօ՞ր մը։ Պինլերճէ սէնէլէրտէն պէրու չօղ գան սօմուրմուշ օլան չու տէրունինտէ հաշատըլմըշ սէֆիլ մէմլէքէթիմիզ նիյազ վէ ֆէրեատ մատտէն օլմո՞ւշ մը ադրը։

Ալահա մա՛լիմ վէ սայըլը պիր ճիմիյէթին խէլաս պուլաճաղը թա՛լիմի Բ. Մուգատտէստէ փէք վազիհ թարզտա թա՛ըրիֆ օլունմուշ։ Ալլահը-մըզ, խէլաս պուլաճադ օլան քիմսէլերի էղէլիյէթ-տէն պիլտիյի սէպէպտէն անլերին իսմլերինի Բէն-տի հայաթ Քիթապընա գայտ էյլէմիշ տիր։ Ռուհ

իւլ Գուտսրն իչի հալ ը հազբրտա Ալլահա մա'լիւմ պու քիմսէլերի կիւնահտան վէ կիւնահ 'ալէմինտէն տա'վէթ վէ խէլաս էյլէմէք տիր։ Վէ լաբին պա-լատէ պահա օլունտուղը իւզրէ միւ"մինլերին գալ-պինէ անլէր իչիւն տու'ա, Նիյազ վէ էլէմլեր գօ-յարագ անլէրի խէլաս էյլեր։ Հէր միւ"մին էզէ-լիյէթտէն, մութլագ պիր եա պիր թագըմ կիւ-նահքեարլարրն խէլաս պուլմալարը իչիւն էլէմ թաշրմագ իւզրէ թա'յին օլունմըշ տրր։ Էյ միւ"-մին, Ռուհ իւլ Գուտս սէնին գալպինէ պիր եա պիր թագըմ քիմսէլեր իչիւն էլէմլեր գօմագ խա-թէր ի-քէն, 'էօմրիւնտէ օլան մա'նիլեր, զա'ֆի-յէթ վէ իթա'աթսըզլրգ սէպէպինտէն գօյամայօր խէ, օլ էլէմլերի տիկեր պիր միւնասիպ, իթա'աթլը վէ հեր չէյէ բագի միւ"մինէ գօմագա չալըշըր։ Վէ էյեր անը տախի միւնասիպ պիր հալտէ պուլ-մագսա պիր պաշգասրնա գօմագա չալըշըր։ Շէօյ-լէքի պու Զաթ, խէլաս պուլաճագ օլան քիմսէլե-րին էլէմ վէ աղբրլրգլարրնը մութլագ պիր միւ"-մինին իւզերինէ գօր վէ անրն տու'ասրնա ճէվա-պէն կիւնահքեար խէլաս պուլուր։ Խէլաս պուլա-ճագ օլան քիմսէ մութլագ խէլաս պուլուր, անրն հէլաք օլմասը միւմքինսիզ տիր։ Ֆագաթ անրն իչիւն չէքիլէճէք էլէմլերի թաշրյապիլէճէք օլան օլ վագֆ օլունմրշ 'էօմրէ մալիք օլմայան միւ"մին, միւքեաֆաթրնտան մահրում գալրը, գիրա կիւ-նահքեարլարրն խէլաս պուլմալարը իչիւն էլէմ չէ-քէն միւ"մին սէմավաթտա 'ազիմ միւքեաֆաթ-լարա մալիք օլաճագ տրր։

Գուրատա

ՃԱՆԼԱՐ ԻԶԻՒՆ ԷԼԷՄԻՆ ՄԱ'ՆԻԼԷՐԻ

Նէ՞ տիր տու"ալրնա թէսատուֆ էտէրիզ։

1. Շեյթանրն իսուսուսի հիւճումը։ Շեյ-թան միւ"մինի հեր հանկը խուսուստա զա"իֆլէն-տիրմէք իչինտէն չօգ զիյատէ ճանլար իչիւն էլէմ չէքմէքտէն կէրի գօմագ իչինէ էհէմմիյէթ վէրիր։ Պու զայիմ, կիւնահքեարլարրն խէլաս պուլմասը վէ միւ"մինլերին Ռուհանի հայաթտա գուվվէթ քէսպ էթմէլերի սալթ միւ"մինլերին էլէմ չէքմէ-լերի իլէ միւմքիւն իտիլինի էյի պիլիր։ Պու սէ-պէպտէն Ռուհանի հայաթրն տալ վէ եավրագ-լարը կիպի օլան քէօքտէն զուհուրա կէլմիշ չէյ-լերինէ էթտիլի հիւճումլարտան չօգ զիյատէ տօղ-բուտան քէօքէ հիւճում էտէր։ Վէ զաթէն տի-կերլեր իչիւն էլէմ վէ աղբրլրզը, Նիյազ վէ կէօզ եաշլարը օլմայան պիր միւ"մին Ռուհանի հայաթրն գուվվէթիյլե զապթ օլունմամըշ տրր։

Նիչէ միւ"մինլեր Բապպրն հուզուրրնա մախ-ֆիտէ եագլաշարգլարրնտա քէնտիլէրտէ հիս էթ-տիքլէրի տու'ասրզլրզը, ույուշագլրգ վէ տուր-զունլուղը Ռուհ իւլ Գուտսրն քէնտիլէրտէ տու'ա էտէն հալ գօմամասը տրր զաններ իլէ չափուճագ հուզուրտան գալգարլար։ Զէվալը միւ"մինլեր պիլ-մէյօրլար քի օլ հալ Շեյթանրն խուսուսի հիւճումը տրր։ Օ սէնին տու'ա բուհունը ալմաղլէ վէ էլէմ-լերինի իւզերինտէն գալտրրմաղլէ սէնի մաղլուպ էթմէք գաստրնտա տրր։ Թամ օլ զէմանտէ տու'ա-տա կիւրէշմէք, թերլէմէք վէ մութլագ տու'ա էթ-մէք լազըմ տրր։ Բապպրմըզ տախի Քէթսէմանի-տէ պէօյլէ հիւճում օլունտուզրնտա տու'ատա

կիւրէշտի վէ տահա հէրարէթլի թարդտա տու՛ա-
լար արդ էյլէտի։ Ղուկ. 22. 44։ Սէն տախի Է՛յ
մի՞մին, ճանլար իշիւն տու՛ատա մութլագ հէր
տէգիա՝ Շէյթանա թէսատտուգ էտէճէքսին։ Ֆա-
գաթ Ռուհ իլ Գուտսա միւսաատէ էտէր իսէն 0
սէնի պու տիւշմէն իլէ կիւրէշտիրիր, նիյազլար վէ
էլէմլեր այթընտա ինլէտիր։ Իշթէ Ռօմ. 15. 30,
31ին վէ Գոլոս. 4. 12նին տօղրու թէրճէմէսինտէ
օլան կիւրէշմէք թա՛պիրի պունը իսպաթ վէ իզահ
էտէրլեր։

2. Տիւնեայա խաչլանմամըշ՝ եօմր ճանլար
իշիւն էյէմ չէքմէյէ մա՛նի տիր։ Պու զայէթ թա-
պի՛ի տիր։ Մի՞մին ճանլար իշիւն էյէմ չէքմէք
իշիւն հէր շէյտէն քեամիլէն պօշալմալը տըր։
Տիւնեանըն ճաղիպէսի իլէ թութուլմըշ օյանլար
ճանլարըն խէլասը իշիւն վազիֆէ էտինմէղլեր։
Թէ՞սիֆ էտէրիզ քի տիւնեայա աղ չօգ մէյլ է-
տէն մի՞մինլեր պու կիւնլերտէ չօգ կէօրիւնիւ-
յօրլար։ Է՛յ մի՞մին, սէն Բասպլըն կիպի տու՛ա
էտէպիլմէքլիյին իշիւն Անըն գատար տիւնեատան
այրըլմալը վէ անա քեամիլէն խաչլանմալը սըն։
Ֆիքրին, խայալլարըն վէ արզուլարըն պիլ քիւլլիյէ
տիւնեատան պօշալմըշ օլմալը։ 0 սէնին իշիւն
սիւփրիւնթիւ հիյէթինի քէսպ էթմէլի տիր։ Օլ
զէման Բասպլըն իլէ պիրլիքտէ Քէթսէմանի վէ
Գոլգոթա էլէմլերինի չէքէպիլիրսին։ Իշթէ տիւն-
եայա էօլմէք խաչընըն ճանլար իշիւն էյէմ չէքմէք
խաչը իլէ պու գատար հայաթի՝ ալագա վէ իր-
թիպաթը վար տըր։ Շէօյլէքի էյէր սէն տիւնեայա
էօլմէք խաչընը Թաշըյան պիր քիմսէ տէյիլ իսէն
ասլա շիւպհէ էթմէյէրէք էմին օլապիլիրսի՞ քի

ճանլար իշիւն էյէմ խաչընը Թաշըմայան պիր
քիմսէ սին։

3. Նէվսիհն խաչլանմամըշ հաղի ճանլար
իշիւն էյէմէ մա՛նի տիր։ Ճանլար իշիւն էյէմ չէ-
քէն քիմսէ քէնտի հիչիյինի կէօրիւր, էօյլէ ֆէր-
եատ վէ նիյազլար էտէր քի սալթ՝ աղիմ թէվա-
զուտան մէյտանա կէլէպիլիր։ Պէօյլէսի պիր քիմսէ
տիկէրլերէրին կիւնահ վէ խաթալարընը քէնտի իւ-
զերինէ ալըպ պիր կիւնահքեար կիպի քիչիւլերէք
իգրարլար էյլեր, թօղա վէ թօփրաղա գաատար է-
ներ։ 0 քէնտինի ասլա տիւշիւնմէղ, ընտինէ ասլա
հիւրմէթի էթմէղ, քէնտի բահաթընը ասլա արա-
մաղ։ Պէօյլէ պիր քիմսէնին եալընըզ արզուսը
ճանլար իշիւն պիւթիւն վարլըղընը էլէմլեր իլէ
տօրմասը տըր, հատթա պիր կիւնահքեարըն խէ-
լասը իշիւն եախսատ պիր միւ՞մինին ուզրունա ֆիտահ
ճան էթմէյէ ըազի օլուր։

Նէֆսի խաչլանմամըշ պիր քիմսէ պէօյլէ պիր
հալը խայալընտա պիլէ կէօրմէմիշ տիր։ Զիրա օ
քէնտինի պէյէնիր, ճանլար իշիւն տու՛ա վէ նի-
յազտա, անլէր իշիւն կէօզ եաշը վէ թէրլէրատէ
հիչ պիր մա՛նա կէօրմէզ։ Պէօյլէ պիրինին պիւ-
թիւն վարլըղը խաչլանմագ՝ ամէլիյաթընտան կէչ-
մէտիքճէ ճանլար իշիւն էյէմ չէքէմէզ։ Շէօյլէ քի
Նէֆսին էօլմէսի եախսատ Նէֆսէ էօլմէք խաչընը
Թաշըմայան պիր քիմսէ ճանլար իշիւն էյէմ խա-
չընը ասլա Թաշըյամազ տէյու էմին իզ։ Է՛յ մի՞-
մին, Թէվազու՝ էյլէ, քիչիւլմէյէ վէ պիւթիւն
վարլըղընը քեամիլէն խաչլանմասընա ըազի օլ,
Թա քի Ռուհ իլ Գուտս սէնի չօգ ճանլար իշիւն
էյէմլեր իլէ եիւքէյէպիլսին։

Ռուհ իւլ Գուտսըն իտարէսի ալթընտա օլարագ հէր իքի թագըմ իչիւն սախի էլէմ չէքմէլի տիր։ Պունլար եէքտիկերլերինէ սըգը ալագատա տըրլար, զիրա միւ՚մինլերին զա՚ի՚ֆ հալլերի իչիւն էլէմ չէքմէքլէ անլերին գուվվէթլէնմէսի իլէ կիւնահքեար ճանլար խէլաս պուլուրլար։ Լաքին հիչ պիր միւ՚մին ասլա պիր թագըմ իչիւն եա՚նի միւ՚մինլէր իչիւն եախսա կիւնահքեարլար իչիւն էլէմ չէքմէքտէ օլուպ տիկեր թագըմ իչիւն էլէմ չէքմեյօր իտիյինի Ռուհ իւլ Գուտս թարաֆընտան ալմըշ տեյու պահս էտէմէզ։ Հէր միւ՚մին մութլագա կերէք միւ՚մինլէր իչիւն կերէք իսէ կիւնահքեարլար իչիւն էլէմ չէքմէլի տիր։

Ս՚միւ՚մինլէր տախի էլէմ չէքիլմեյէ միւհթաճ հալտէ պուլունույօրլար։ Կորունթօսլուլարըն չօճուգ վէ ճիսմանի հալի (1 Կոր. 3. 1—3։ 2 Կոր. 11. 29) Գաղատիալըլարըն Շէրիաթա տէօնմէք իւզրէ օլան պիչարէ հալլերի (Գաղ. 4. 19,) Բէսուլին գալպինտէ անլէր իչիւն ահլար վէ էլէմլեր մեյտանա կէթիրտիյի կիպի, հալը հաղրրըն միւ՚մինլերի սախի տէրին վէ գուվվէթի հայաթ եաշայան միւ՚մինլերին գալպինէ ՝ազիմ էլէմ վէ նիյազ մատտէսի օլույօր։ Կէօրիւյօրըզ քի չօգ միւ՚մինլէր պու ՝էօմրէ կիրտիքտէն սօնրա կերէք ճէհալէթտէն, կերէք իթա՚աթսըզլըգտան, կերէքսէ պա՚զէն տիւնեա վէ նէֆս թարաֆընտան զուհուրա կելէն հիւճումլարա մեյտան վերմէլերի սէպէպինտէն զա՚ի՚ֆ

4. Կիւնահիեար ճանլարրն սեՀիլ հալլերի հագգրնտա թեՀեֆֆիւր էթմեմէք։ Միւ"մին սա"իմա կիւնահքեարրն հալինի սիւշիւնմէլի տիր։ Պու քէնտինէ զայէթ թապի'ի օլմալը տրր, զիրա քէնտիսի տախի պիր զէման էվվել անլեր կիպի կիւնահտա եաշայօր իտի։

Կիւնահքեարլար նէ գասար պիչարէ վէ սեՀիլ տիրլեր։ Պու տիւնեատա սելամէթլերի եօգ, էպէտիյէթտէ իսկ սօնու կէլմէղ իզթիրապլար իլէ ազապ չէքեճէք տիր։ Է՛յ միւ"մին, կիւնահքեար հագգրնտա, աճրյան պիր գալպ իլէ հեր կիւն տիւշիւն վէ մութլագ գալպինտէ անրն իչիւն տու'ա վէ նիյազլար զուհուր էտէճէք տիր։ Զաթէն ճանլար իչիւն էլէմին էսասրնտա կիւնահքեարլարրն կիւնահ իլէ միւլէմմա, պիչարէ վէ սեՀիլ հալլերի տուրույօր։ Անճագ քի միւ"մին պունը քէնտի գալպինէ ալմալը վէ նիյազ էյլէմէլի տիր։ Է՛յ միւ"մին, միւթէա'ալարրն տա"իմա ճէննէթ վէ ճէլալ օլմասրն։ ՃէհէննէմՀ վէ անա կիթմէք իւզրէ օլանլար իչիւն տախի չօգ տիւշիւն։ Ճէննէթի վէ անտէ օլան սա'ատէթի չօգ կէօնէնմէք իսթէր իսէն չօգ քիմսէլերին խէլասր իչիւն էլէմ չէք։

Պուրատա ճանլար իչիւն էլէմի իքիյէ թագսիմ էտէրիղ։ 1. Կիւնահքեար ճանլար իչիւն, 2. Միւ"մինլեր իչիւն էլէմ չէքմէք։ (Էֆս. 6. 18։) Հանկրսը իչիւն տահա չօգ էլէմ չէքմէք լազըմ իտիյինի թա'յին էտէմէղ իզ։ Անճագ քի միւ"մին

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0623436

վէ գուվվէթսիզ 'էօմր եաշայօրլար։ Պէօյլէլէրին աղբրլրգլարընը թաշրմագ վէ անլէր իչիւն նիյազ-լար արզ էթմէք լազըմ տըր։

Պիլա չիւպհէ Ռուհ իլ Գուտսընն խուսուսի տէ-լալէթի մէս"էլէսի մուհիմ տիր։ Ճանլար իչիւն է-լէմ չէքմէք նէֆսին չապա վէ ճէհտի իլէ օլսամա-յընպ սալթ Ռուհ իլ Գուտսընն իչլէմէսի վէ խուսու-սի տէլալէթի իլէ օլուր։ Է՛յ միւ"մին սէնին դալ-պին պու Զաթա խալիսէթլէ վէ մա'նիսիզ թարզ-տա աչրդ օլտուրընտա քիմլէր իչիւն, հանկը մէմ-լէքէթ եա հանկը ֆէրտլէր իչիւն տու'ա էթմէք լազըմ իսէ անա կէօրէ գրլաղուղլար։

Է՛յ միւ"մին, իչթէ պու քիթապը պուրայա գատար մէշդ էթտին։ Պիր ազ տուր վէ միւթէ-լա'ա էյլէ, քէնտինի թէֆթիշ վէ իմթիհան էյլէ։ Սէն խաչրն տէօրթ մա'նասընը 'էօմրիւն իլէ եա-շայօրմը՞սըն։ Էյէր հալա պու քիթապտա պահս օ-լունան 'էօմր սէնտէ մէվճուտ աէյիլ իսէ, չիմտի Ալլահրն հուզուրունտա տիզ իւզէրինտէ տուր թա քի Անրն միւրատը սէնին իւզէրինտէ իճրա օ-լունսուն։

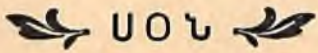

ՎԵՐ. Խ. Ի. ՊՕՍԹԱՆՃՕՂԼՈՒ ԹԱՐԳԸՆՏԱՆ

ՏԻԿԷՐ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԻՔԻՆՃԻ ՁՈՒՀՈՒՐԸ

423 սահիֆի, պէզ գապը — *9 ղրշ.*

ՇԻՃԱ ՊԻԼ ԻՄԱՆ

292 սահիֆի, պէզ գապը — *6 ղրշ.*

ՐՈՒՀ ԻԻԼ ԳՈՒՏՍ

412 սահիֆի, ֆեաղրս գապը — *6 ղրշ.*

ԽԱՉ 'ԷՕՄՐԻԻ

192 սահիֆի, ֆեաղրս գապը — *3 ղրշ.*

ՃԷՀԷՆՆԷՄ

16 սահիֆի, ֆեաղրս գապը — *10 փարա*

ՅՂՐՈՒՇ